

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedenih Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 043/779600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0431/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

Mučna razprava, negotovi izgledi

SANDOR TENCE

Med Slovenijo in Italijo kompromisna rešitev

RIM - Slovenski in italijanski pooblaščenec Jančar in De Franchis sta se na včerajšnjem srečanju v Rimu dogovorila za osnovne točke skupnega besedila, ki naj bi predstavljalo končni kompromis v iskanju minimalnega dogovora med Slovenijo in Italijo. Glede točk, ki so doslej izgledale nepremostljive, naj bi se domnila za rešitev na zelo splošni ravni.

V besedilu naj bi omenjali tudi manjšini, vendar brez nobenih podrobnih obveznosti.

Tako slovenska kot italijanska stran v bistvu ostajata na svojih stališčih, predstavnika slovenske in italijanske diplomacije pa bosta v kratkem nadaljevala delo za pripravo dokončnega besedila.

Na 2. strani

Pri Bazovici z nožem zabodel prijateljico

TRST - Na vrtu pred osamljeno hišo pri Bazovici je 49-letni upokojeni pristanisnik Livio Novsak z nožem zabodel svojo prijateljico, 40-letno Novogoricanko Miro Baranico. Ranjeno žensko je naložil na avto in jo sele

uro pozneje pripeljal v katinarsko bolnišnico. Žensko so operirali in ji resili življenje, vendar je se v pridržani prognozi. Novsaka, ki je že imel opravka s pravico zaradi nasilnja, so karabinjeri aretirali pozno ponoči.

Na 4. strani

RUSIJA / BASAJEV NE ODNEHA

Čečeni v bolnišnici se nočejo predati

V bolnišnici, ki jo je zajel požar, je še tisoč talcev

BUDJONOVSK - Ruske sile so včeraj dvakrat poskusile osvoboditi tisoč talcev, s katerimi se je 200 čečenskih upornikov zabarikadiralo v mestni bolnišnici. Ruski vojaki so ob petih zjutraj proti poslopju izstrelili

pravo točo topovskih izstrelkov in krogel pehotnega orožja, čeprav za napad niso dobili ukaza.

Po treh urah silovitega streljanja sta se obe strani sporazumeli o začasnem premirju. Teroristi so izpustili tudi 160 žen-

sk in otrok. Ob 15. uri so Rusi znova napadli, organizirano in z jelicinim ukazom, vendar jim tudi tokrat ni uspelo zavzeti zgradbe, zato je ponovno nastopilo premirje. V telefonskih pogajanjih z neusmiljenim

poveljnikom čečenskih teroristov, Samilom Basajevim niso dosegli napredka, saj se naprej vztraja pri takojšnjem umiku ruske vojske iz njegove domovine.

Po poročilih agencije Interfaks so prebivalci Budjonovska in sosednjih vasi v strahu za življenje svojih sorodnikov in prijateljev od ruskih enot zahtevali, naj prekličejo vse ukaze o vnovičnih napadih. Zahtevali so tudi, naj v mesto na pogajanja pride predsednik ruske vlade Viktor Cernomirdin, ki je v dramatičnem televizijskem nastopu upornike zaprosil, naj izpušijo talce.

Teroristi so po prvem napadu uporabili blizu sto nosecnic in žensk, ki dojijo dojenčke za zid pred novimi ruskimi napadi. V hudi nevarnosti pa so tudi v bolnišnici, saj je zgradbo po ruskem obstreljevanju zajel ogenj. Čečeni pa niso pustili, da bi se jim približali gasilci.

HALIFAX / SESTANEK NAJBOGATEJŠIH

Predsednik Jelcin deležen hudih kritik na vrhu G7

HALIFAX - V Halifaxu je na srečanje G7 dopotoval tudi ruski predsednik Boris Jelcin. Ze na prvi delovni večerji je doživel kar nekaj neprijetnih trenutkov, saj so voditelji G7 odločno zahtevali, naj nemudoma konča vojasko operacijo v Čečeni. Na sestanku finančnih ministrov skupine G7 pa so ugotovili, da je svetovno gospodarstvo zdravo, a kljub temu podprli zamisel o ustanovitvi 56 milijard dolarjev vrednega sklada za blažitev nenadnih neravnovesij svetovnega finančnega trga.

BOSNA / IZETBEGOVIĆ

Ofenziva vladnih sil pri Sarajevu se nadaljuje: Srbi v težavah

SARAJEVO - Bosnanski predsednik Izetbegović je včeraj povedal, da se je bosanska vlada odločila za ofenzivo proti srbskim silam, ker je bil obroč okrog Sarajeva že nevzdržno stisnjen, poleg tega pa so opazili, da so srbske sile zadnje case se okrepile. Srbi so zaprli letališče in ceste ter odrezali vodo, plin in električni tok. V sedanjem položaju pa se

bosanska vlada ne bo ozirala na svetovno javno mnenje, saj nima kaj izgubiti.

Predsednik bosanskih Srbov Krajisnik pa je medtem proglasil vojno stanje v vsej Bosni, da bi preprečil »muslimansko agresijo«.

Na sliki (telefoto AP): okravljena notranost bolnišnice na Kosevu po srbskem bombardiranju.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Romano Prodi je optimist

Prodi pričakuje oblikovanje široke levsredinske koalicije, ki bo na prihodnjih volitvah lahko premagala desnico.

Stran 2

Zagovor neapeljskega prefekta

Po odstopu je neapeljski prefekt Improta včeraj novinarjem povedal, zakaj je bil nekaterim na poti.

Stran 2

Težave v tržaški skupščini

Regulacijski nacrt, ki je paraliziral tržaški občinski svet, je se v središču pozornosti političnih sil.

Stran 3

Convention Bureau čez 3-4 mesece

Čez 3 ali 4 mesece bi lahko v Trstu že začela delovati struktura za koordiniranje in promocijo turizma.

Stran 3

Festival v znamenju jubileja

Vse je nared za začetek jubilejnega festivala narodnozabavne glasbe v Steverjanu.

Stran 7

Italija v finalu

Ženska kosarkarska reprezentanca Italije se je včeraj z zmago nad Slovaško uvrstila v finale EP.

Stran 35

NOVICE

Stavka pilotov: 340 jamstvenih obvestil

RIM - Stevilo jamstvenih obvestil, ki jih je izdala rimska prokura v okviru preiskave o stavki pilotov, je naraslo na 340. Ukrepe je podpisal javni tožilec Angelo Palladino; prejemniki jamstvenih obvestil so osumljeni prekrška prekinitve javne službe, zlorabe javne funkcije in ponaredbe. Zadnjih 136 jamstvenih obvestil (do včeraj zjutraj je bilo izdanih 204) je bilo podpisanih v popoldanskih urah v sodniškem rimskem uradu. Medtem se nadaljujejo dodatni zdravniški pregledi, ki jih opravlja skupina 50 zdravniških inšpektorjev. Samo po zaključku teh pregledov bodo preiskovalci proučili morebitne odgovornosti zdravnikov, ki so pilotom podpisali zdravniška potrdila.

Na letališču v Fiumicinu je bilo včeraj vse v redu. Operativne strukture za državne in mednarodne polete so normalno delovale, tako da je prevladoval občutek, da se je kaotično stanje zadnjih dni že zaključilo.

Gost promet na jadranski Rivieri

BOLOGNA - Ob prvem koncu tedna množičnih premikov do jadranske Riviere je bil promet na avtocestah Emilije - Romagne zelo težaven. Problemi so nastali že v jutranjih urah na avtocesti, ki iz Modene pelje proti jugu. Dolge vrste so se ustvarjale tudi v bližini Bologne. Za potovanje od Milana do Riminija (300 km) so avtomobilisti potrebovali tudi sedem ur.

Orožje bivše Jugoslavije

ASTI - Na vrtu nekega mehanika iz Astija so preiskovalci odkrili štiri poljske avtomatske puske, dve česki brzostrelni pistoli in nekaj zabojev municije; dobro ohranjeno orožje, ki je bilo zakopano pod metrom zemlje, prihaja iz bivše Jugoslavije.

NEAPELJ / PRIPRAVE NA PREDČASNE PARLAMENTARNE VOLITVE

Prodi računa na oblikovanje široke levosredinske koalicije

*Predsednik republike Scalfaro: Italija potrebuje predvsem stabilnost
Sredina in Liga še dalje odločno nasprotujeta jesenskim volitvam*

NEAPELJ - Romano Prodi je znova izrazil potrebo po oblikovanju široke levosredinske koalicije, ki bo lahko na jesenskih (ali pomladanskih) predčasnih volitvah premagala desnico. Prodi, ki je spregovoril v Neaplju, ni izključil volilnih dogovorov s Severno ligo in s Stranko komunistične prenovе, čeprav je priznal velike politične in programske razlike med tema dvema strankama in levo sredino. Prodi je spremljal direktor dnevnika DSL Unità Walter Veltroni, ki bi po morebitni volilni zmagi levosredinskega zavezništva postal podpredsednik vlade.

V politično debato se je iz Palermo, kjer je na uradnem obisku, vključil tudi predsednik republike Oscar L. Scalfaro, ki je dejal, da Italija potrebuje politično stabilnost. Državni poglavar je bil na splošno skrajno previden, saj se je spretno izognil vsakršni omembi predčasnih volitvah. Scalfaro dobre ve, da bi s kakšno koli izjavo razburil politične stranke, ki imajo o tem vprašanju zelo različna mnenja.

Jesenskim volitvam odločno naspro-

tujeta Severna liga in Ljudska stranka, ki se sklicuje na stalisca desne frakcije tajnika Rocca Buttiglioneja. Voditelj Lige Umberto Bossi je znova ponovil, da bi odstop Dinijeve vlade ne odprl pot razpustu parlamenta, saj po njegovem država potrebuje korenite sistemske reforme in torej neke vrste institucionalno vlado. Liga se, kot znano, boji jesenskih volitev in zato raje čaka na razvoj dogajanj.

Volitev, kot rečeno, noče niti Buttiglione. Po njegovem je treba najprej premistiti sedanjo hudo politično zmedo, rešiti nekatera odprta družbena in predvsem gospodarska vprašanja ter se nato ustvariti pogoje za razpust zbornic in torej za predčasne volitve. Buttiglionejeva frakcija Ljudske stranke se medtem pripravlja na politično in volilno zavezništvo s Krščansko-demokratskim centrom, ki je na zadnjih parlamentarnih volitvah podprlo Finija in Berlusconi. Nova katoliška stranka naj bi se zgledovala po nemški CDU, po mnenju nekaterih pa naj bi slo le za oživitve nekdanje Krščanske demokracije.

Lider levosredinske koalicije Romano Prodi (Telefoto AP)

RIM / SLOVENSKO-ITALIJANSKI ODNOSI

Še pol koraka naprej

RIM - Slovensko-italijanski pogovori za reševanje spornih dvostranskih vprašanj so včeraj zabeležili sicer majhen, vendar omembe vreden napredek. V Rimu sta se srečala slovenski pooblaščenec Matjaz Jancar, in njegov italijanski sogovornik Amedeo De Franchis. Na srečanju sta vzela v pretres »koncept krajšega, konciznega in bolj splošnega besedila,« kot so nam povedali v Rimu. Dogovorila naj bi se za osnovne točke skupnega besedila, ki naj bi predstavljalo končni kompromis v tej fazi iskanja minimalnega dogovora, ki bi bil sprejemljiv za obe državi. Napovedujejo, da bosta predstavnik slovenske in italijanske diplomacije v kratkem nadaljevala delo za pripravo dokončnega besedila.

Na včerajšnjem srečanju naj ne bi zabeležili pomembnejših nesoglasij; ni bilo

posebnih problemov glede vsebine, s tem da so tokrat v zvezi z nekaterimi točkami, ki so doslej izgledale nepremostljive, našli kompromisno rešitev na zelo splošni ravni.

Na podlagi tega, kar se je neuradno izvedelo, je v besedilu govor tudi o manjšinah; vendar tudi glede te problematike bo skupno besedilo vsebovalo samo zelo splošne, nacrte obveznosti, brez nobene zavezujoče in konkretne podrobnosti.

Izid včerajšnjega srečanja, ki se je odvijalo z enodnevnim zamudo, saj je potovanje ljubljanskega predstavnika v Rim bilo zamudno zaradi stavke italijanskih pilotov, je dokazalo, da tako slovenska kot italijanska stran ostajata na svojih stališčih, zaradi česar sta morala pogajalca iskati kompromisne rešitve, ki sta jih očitno našla samo na zelo splošni ravni.

TURIN / PREDINOČNJIM

Usodni skok vklenjenega Maročana

Utonil je v Padu, potem ko so ga zaradi pijanosti zapodili iz bližnjega lokala

TURIN - Prejšnjo noč je vklenjeni Marocan padel v reko Pad in utonil; malo prej so ga agenti letnega oddelka iz Turina aretirali in vklenili na nabrežju Pada v predelu Murazzi, kjer imajo policijski agenti skoraj vsako noč veliko dela; v tem predelu je namreč zelo razširjeno razpečevanje mamil, v katerem so v prvi vrsti soudeleženi državljani

držav, ki niso članice Evropske unije. Po besedah policijskih agentov, naj bi Maročana zapodili iz nekega bližnjega lokala; med sodelavcem lokala in Marocanom naj bi se vnel prepir, v katerem je bil Marocan ranjen v roko. Agenti so mu nadelali lisice in ko je ležal na tleh mu je zdravnik nudil prvo pomoč; Marocan pa se je

agentom izmuznil in skočil v Pad. Njegovo truplo so potegnili iz reke približno dve uri pozneje.

Po pričevanju nekaterih drugih Maročanov, ki so policijskim agentom priskrbeli fotografijo žrtve, je bilo Marocanu ime Khalid Aarabi in je imel 18 let. V Italiji se je mudil brez dovoljenja in saj pod tem imenom ga na turinski kvesturi niso poznali. Potem ko je Khalid Aarabi skočil v Pad, je približno 300 njegovih prijateljev grozeče obklopile policijske agente, ki so v zrak izstrelili dva strela in poklicali okrepitev. Na kraj dogodka je nemudoma prispelo šest policijskih in osem karabinjskih avtomobilov, poleg njih pa je prišlo še deset agentov letnega oddelka; v splošnem neredu je

bil tudi policijski avtomobil poškodovan.

Celotno zadevo so preiskovalci pozneje preverili in ugotovili, da so Maročana iz lokala izgnali, ker je bil pijan. Reagirali so in z nožem v glavo ranil enega od uslužbencev lokala, ki sta skrbeli za red. Agenti so ga vklenili in mu nudili prvo pomoč, vendar pa jim je ubežal in se vklenjen pognal v Pad ter izginil. Nekaj prijateljev se je takoj pognalo za njim, vsa njihova prizadevanja pa so bila zaman. Potapljalci gasilcev so dve uri kasneje njegovo truplo potegnili na breg. Turinski kvestor je po dogodku izjavil, da bo treba še okrepiti nadzor na tem področju, ker je stanje postalo zelo napeto.

NEAPELJ / NA VČERAJSNJEM SREČANJU Z NOVINARJI

Neapeljski prefekt Improta naj bi bil žrtev nevoščljivosti

Obenem so se maščevali vsi tisti, ki jim je stopil na prste

NEAPELJ - V petek je po svojem odstopu s funkcije neapeljskega prefekta v solzah zapustil sejno dvorano prefekture, včeraj pa se je Umberto Impronta sestal z novinarji, da bi jim pojasnil svoje stališče. V teh starih letih, ki ga se locijo do upokojitve, bi Impronta rad živel v miru, sel pa bo tja, kamor mu bodo ukazali. Preklical bo svoj odstop, le če bo vlada smatrala, da mora ostati na svojem mestu v Neaplju. Vsekakor pa ni odstopil, da bi sel v politiko, ker bi to lahko storil že prej. Dolgoročno tega seveda ni izključil, a poudaril je, da bi rad se vedno služil državi.

Glede sodnega jamstvenega obvestila pa je Impronta včeraj k petkovi izjavi »o notranjih in zunanjih strupih« dodal, da kdor po-

skuša ozdraviti neka področja, prej ali slej butne v razne interese, vključno v volilne. »Kdor stideset let ni ustvaril ničesar, si ne more privoščiti blamaze pred nekom, ki ni lenaril.« Obenem je kamora razumela, da ji je postal nevaren. Seveda Impronta izključuje, da je prišlo do namerne zarote, temveč le do »naključnega soupadanja različnih interesov«. Spregovoril je tudi o neapeljskem vrhu G-7 in o konferenci OZN o kriminalu, ter jasno poudaril, da so mu bili nekateri nevoščljivi. To je že okusil skupaj s prefektom De Franciscijem, ko so iz ujetništva rdečih brigad osvobodili generala Donziera. Glede preiskave in sumov na njegov račun pa je napovedal, da bo tožil vse, ki so ga obrekovali.

ZADEVA DI PIETRO / TON POLEMIK RASE

Pod udarom sen. Previti in Paolo Berlusconi

Sodnika »čistih rok« naj bili izsiljevali Berlusconijevi jaštrebi - Preiskava se nadaljuje brez komentarjev

MILAN - Javni tožilec iz Brescie Fabio Salamone ne odgovarja na vprašanja o domnevni vlogi mlajšega Berlusconijevega brata Paola pri izsiljevanju, ki je privedlo do odstopa Antonia Di Pietra. Berlusconi mlajši naj bi bil med pobudniki dosjeja proti sodniku »čistih rok«, pišejo nekateri italijanski časopisi: za tožilca Salamoneja bi bilo kvečjemu primerno ugotoviti, od kod so pronicnile te informacije, o utemeljenosti glasov o vpisu Paola Berlusconi v seznam osumljenih oseb pa ni pripravljen spregovoriti niti besede.

Po neuradnih vesteh pa naj bi nekatere od pric, ki jih je zaslisl Salamone, omenile vlogo Berlusconijevega brata v napadih na Di Pietra. Paolo Berlusconi je včeraj priznal, da se je sicer pogovarjal z Giancarlo Gorinijem, clovekom, ki obtozuje Di Pietra. Gorini naj bi mu izrazil svoje ogorčenje zaradi »povelicevanja« Di Pietra, on pa naj bi mu svetoval, naj »ukrepa, kot mu narakuje vest«...

Medtem ko se preiskava o morebitnem izsiljevanju Di Pietra nadaljuje, so

razplamtele hude polemike predvsem v zvezi z vlogo Berlusconijevega ministra za obrambo sen. Cesareja Previti. Med drugim so novinarji tv dnevnika tretje Raieve mreže ostro protestirali zaradi Previtičevega napada na njihov profesionalni ugled.

Senator neodvisne levice Stefano Passigli pa ugotavlja, da je Previtičeva vloga zelo protislovna: zanikal je, da bi poznal Gorinija, obenem pa priznal, da je poznal njegove namene proti Di Pietru; trdil je, da se je Di Pietro posvečeval z njim in da verjetno obtožbe prihajajo iz milanskih sodnih krogov. Di Pietro pa ga je demantiral; priznal je, da je posredoval na pravosodnem ministrstvu, ko je bil obrambni minister in torej kršil svoje pristojnosti; sodeloval na srečanju v Berlusconijevi vili v Arcoru s Paolom Berlusconiem, ko je proti temu sodstvo izdalo zaporni nalog. »Jasno je,« je zaključek sen. Passiglija, »da je komplot proti Di Pietru nastal v krogih Berlusconijevih 'jastrebov' na pravosodnem in obrambnem ministrstvu.«

OBČINA TRST / REGULACIJSKI NAČRT

Paraliza, ali pa končno razplet?

Skupščina bo zasedala ves teden

Trzaski občinski svet bo od jutri dalje spet obravnaval regulacijski načrt, ki je povzročil popolno paralizo skupščine. Svetovalci morajo pred dokončno odobritvijo načrta vzeti v pretes več kot 450 popravkov opozicije in večinske koalicije. Skupščina torej čaka se ogromno dela, ki ga bo v teh pogojih zaključila - če ne bo novih zapletov - sele sredi julija.

V petek je občinski svet v sestih urah obravnaval le šest popravkov, kar pomeni, da je za vsak amandma v povprečju porabil uro razprave. Povedati je treba, da je slo za specifične popravke in ne za popravke, ki zadevajo temeljne politične smernice urbanističnega plana. Nekateri napovedujejo, da bo takrat za vsak amandma potrebnih več ur soocenja. Kot zanimivost velja omeniti, da se je petkova seja končala nekaj minut potem, ko je TeleAntenna končala televizijski prenos iz skupščine. To jasno potrjuje, da je marsikdo posegel v razpravo ne zaradi amandmajev (in torej regulacij-

skega načrta), ampak predvsem zaradi televizijskih kamer...

Kot smo že poročali, se je glavna popravkov nanašala na vzhodnok-rasko območje, točneje na Općine. Beseda je tekla o načrtovani obrtni coni v bližini openske postaje in o usodi (pokritju) kotalkališča športnega društva Polet. V normalnih pogojih bi razprava o tem zahtevala nekaj minut, nekateri svetovalci desnice in gibanja »Svobodni sever« pa so izkoristili amandmaje za obstrukcijo. Jasno je, da hočejo nekateri se dodatno zaostriti situacijo in prisiliti deželno vlado, da imenuje komisarja »ad acta« z nalogo, da v najkrajšem času odobri regulacijski načrt.

Odbornik za urbanistiko Giovanni Cervesi je spet pozval opozicijo in levo-sredinsko večino, naj umakneta vsaj del popravkov, tudi zato, ker so si nekateri vsebinsko zelo podobni. Da morebitno politično rešitev vprašanja pa se morajo zavzeti predvsem svetovalske skupine oziroma stranke.

DEVIN-NABREŽINA / SKLEP OBČINSKEGA SVETA

Nabrežinska godba bo imela nove prostore

Godbeno društvo bo po novem vadilo v nekdanji klavnici
Skupščina odobrila obračun s približno milijardo lir aktive

Godbeno društvo Nabrežina bo v kratkem dobilo nov sedež, in sicer v prostorih nekdanje nabrežinske klavnice. Tako je na zadnji seji soglasno sklenil devinsko-nabrežinski občinski svet, brezplačna posojilna pogodba bo trajala devet let, med katerimi bo godba lahko prosto uporabljala prostore, ki jih bo sama uredila. Nabrežinsko klavnico so uradno zaprli pred kratkim, dejansko pa je bila že dalj časa neizkoriščena. Devinsko-nabrežinski uporabniki se bodo po novem posluževali klavnice na Proseku, ki bo poslovala na osnovi konvencije med občinskimi upravami.

Nabrežinska godba je imela dolgo let svoj sedež v občinski stavbi na vaskem trgu, ki jo je Občina pred kratkim prodala na javni dražbi. V stavbi je bila tudi občinska knjižnica, ki bo dobila mesto v občinskem kulturnem domu.

Devinsko-nabrežinski občinski svet je z glasovi večinske koalicije »Skupaj-Insieme« odobril finančni

obračun poslovnega leta 1994. Občinske blagajne beležijo aktivno v višini nekaj manj kot milijarde lir, medtem ko je lanska aktiva znašala približno dvesto milijonov lir. Če pomislimo na hude finančne primanjkljaje, ki so zadnja leta spremljali domačo upravo, gre za pomemben dosežek sedanjih upraviteljev. Finančni obračun je svetovalec predstavil in obrazložil pristojni odbornik Anton Gasperi, ki je napovedal, da bo Občina nadaljevala na poti prodaje občinskih stavb, ki so za upravo nerentabilne.

Opozicija je glasno kontestirala finančno in proračunsko usmeritev Depangherjeve uprave z utemeljitvijo, da je Občina v zadnjem času povsem neupravičeno krčila nekatere pomembne občinske službe in servise. To po mnenju opozicije povzroča negotovanje med občani. Od teh dokaj ostrih kritik se je ogradila svetovalka Sredinske unije Tiziana Ferluga, ki se je pri končnem glasovanju vzdržala.

Občinski svet se bo znova sestal konec tega meseca, ko bo posebna delovna skupina večinske upravne koalicije predstavila temeljne smernice novega regulacijskega načrta. Po soočenju v skupščini naj bi že septembra ali oktobra poverili nalogo strokovnjakom za oblikovanje temeljnega urbanističnega projekta, za sestavo katerega bodo izvedenci potrebovali približno dve leti.

Upravitelji medtem pričakujejo, da bo lastnik Sosljanskega zaliva - podjetnik Carlo Dodi iz Mantove - v kratkem zaprosil za sestanek z upravo ter ji pojasnil okvirne razvojne načrte za ureditev zaliva. Dodijevne načrte bo treba potem seveda na nek način uskladiti z novim regulacijskim načrtom, ki bo skoraj gotovo obravnaval tudi vprašanje Sosljanskega zaliva. Lastnik je medtem opravil nekatera manjša vzdrževalna dela v nekdanjem kopališču Caravella, v načrtu pa ima tudi sanacijo sosljanskega kamnoloma.

ZGONIŠKA OBČINSKA UPRAVA

Priznanje civilni zaščiti

Pred nekaj leti ustanovljena skupina civilne zaštite iz zgoniške občine, ki skoraj v celoti sovpada z organikom prostovoljne gasilske enote, se je zelo dobro vrasla v družbeno tkivo in opravlja na teritoriju nadvse pomembno socialno funkcijo. Člani civilne zaštite, ki jim nacekuje Bruno Pegan in kot občinski svetovalec sledi tej problematiki v imenu občinske uprave, so v zadnjem letu opravili veliko dela. Poleti so bili med organizatorji siroko zasnovane mednarodne operativne vaje z namišljenim posegom na pogošču na Volniku in reševalno akcijo pogresanih oseb, kar

nekajkrat pa so sodelovali pri gasenju požarov v sirsi okolici. Člani civilne zaštite so dali svoj doprinos pri ciscenju klancev v zgoniški občini, pomagali so na prireditvi Evrošola in ob postavitvi spominskega obeležja v Repnici, skupaj z lovci pa so izvedli ekološko akcijo in nabrali na kupe po kraski gmajni odvrženih odpadkov. Pomagali so tudi prejšnjo nedeljo odpravljati posledice močnega neurja, ki je odplavilo gramozno cestišče in zalilo z vodo garazo pod osnovno solo v Zgoniku. Lani so tudi uradno predali name-nu prenovljeni sedež civilne zaštite v Gabrovcu.

Zgoniška občinska uprava z zupanjo Tamaro Blažina na čelu, je pred dnevi priredila v dvorani občinske knjižnice v Salezu družabno srečanje z ekipo civilne zaštite, kateri je izrekla zahvalo in priznanje za tako vestno opravljeno delo, obenem pa dejala, da ta dejavnost združuje občane z izostrenim čutom za solidarnost in prispeva h krepitvi družabnosti. Na srečanju so tudi evidentirali vsa odprta vprašanja in se dogovorili za skupni načrt posegov. Kot ena prvih prioritiet je potreba po nakupu primernega vozila, ki bi služilo tej službi za razvijanje dejavnosti. (B)

REPENTABOR / SEKCIJA SSK OTABLI NA COLU

Obsodba izizvalnih pobud desnice

Kampanji proti tabli se je pridružil tudi svetovalec Pola svoboščin Guerra

Sekcija Slovenske skupnosti za obćino Repentabor je na srečanju med sekcijskim tajnikom Milkom Guštinom in občinskimi svetovalci Rencom Milicem, Ivom Jevnikarjem in (neodvisnim) Giuseppom Nobilejem odločno zavrnila poskuse, da bi v občinski svet in krajevno skupnost vnašali nespoprave in nestrpnost z izizvalnimi pobudami, kakršna je umetna polemika o spominski tabli na Colu, ki opozarja na boje IX. korpusa partizanske vojske za osvoboditev Trsta.

Gre za sirso pobudo znanih krogov, je receno v sporočilu, ki hote mesajo narodnostne in razredne pojave,

boj za svobodo in nasilje revolucije, vzroke in posledice tragičnih dogodkov na nasih tleh v tem stoletju. V bistvu želijo kriminalizirati slovensko prebivalstvo in zanikati njegovo trpljenje in upor, ki je spadal v široko protifasistično fronto. Žalostno je, da se je pridružil kampanji proti tabli, ki jo je bilo postavilo pokrajinsko vodstvo ANPI-VZPI, tudi krajevni občinski svetovalec Pola svoboščin Guerra, ki tako svoj prvi poseg po umestitvi novega občinskega sveta na Repentabru zajema iz stare ropotarnice trzaskesne desnice, namesto da bi se lotil stvarnih vprašanj krajevne skupnosti.

Prisotni so pozitivno ocenili dejstvo, da so občani glede politično najbolj zgocih referendumov jasno izrazili svoje mnenje, ki je v sozvočju tudi s stalisci Slovenske skupnosti.

Glede dela v občinskem svetu so se prisotni razgovorili o nekaterih prihodnjih pobudah in pa o potrebi, da se svet temeljito loti tudi starih sirših, pomembnih vprašanj: regulacijskega načrta, ki se vedno ni bil odobren; mehanizacije, o kateri ni slišati nič novega; perspektiv tovrnega postajališča na Ferne-tičih ob blizanju Slovenije Evropski zvezi; jusarskih pravic.

POLETNI SEJEM / OKROGLA MIZA

Za »Convention Bureau« se že prehaja k dejanjem

Po vsej verjetnosti se z vso odločnostjo že prehaja od besed k dejanjem za operativni začetek Convention Bureau v našem mestu. Tako je bilo ugotovljeno na okrogli mizi, ki so jo včeraj priredili Velesejemska ustanova, Podjetje za turistično promocijo in Promotrieste v okviru Poletnega sejma. Na srečanju so sodelovali v obćinski odbornik za turizem Cristiano Degano, predsednik sejemske ustanove Luca Savino, predsednik Promotrieste Giulio Staffieri, predsednik Area Science Park Domenico Romeo, predsednik Podjetja za turistično promocijo Elio Tafaro, predsednik hotelirjev iz Julijske krajine Claudio Giorgi (tudi v imenu zbornice-nega predsednika Donaggia) in Pio Nodari. Na njem so udeleženci ugotovili, da bi lahko čez tri ali štiri mesece že začel delovati takomenovani Conventio Bureau, ki bi koordiniral in promoviral kongresni turizem.

Vsi so se strinjali o potrebi in pomenu take strukture za prirejanje raznih kongresov; po mnenju predsednika Promotrieste Staffierija so zanj že na razpolago finančna sredstva, konvencije z zainteresiranimi ustanovami in popolno sodelovanje TZ. Treba pa bo se rešiti nekatera vprašanja, kot je na primer zmogljivost mestnih hotelov (po mnenju Giorgia lahko trenutno sprejmejo od 600 do 700 kongresistov dnevno), medtem ko je se vedno nereseno vprašanje predvsem letalskih in železnih zvez. Tudi za Deželo bi bila taka struktura zelo važna, je podčrtal odbornik Degano, celotna operacija pa bo uspešna, če bo za njeno uresničitev prislo do resnične povezave med javnimi in zasebnimi osebki.

Včeraj se je v našem mestu mudila tudi gospodarska delegacija iz Mongolije, ki je imela prve uradne pogovore s podprefektom Vergonejem in predsednikom TZ Donaggiom.

V SREDO GLAVNI ODBOR V KRIŽU

ZSKD pripravlja nov statut

Pripravlja se tudi na proslavo 50-letnice ustanovitve

Obravnava predloga za novi statut ZSKD in obikovanje pobud ob 50. obletnici ustanovitve: dve važni vprašanji, na kateri morajo s svojim sodelovanjem poiskati odgovor tudi (in predvsem) člani Zveze slovenskih kulturnih društev, torej člani društev in posamezniki, ki se v teh okvirih ukvarjajo z našo ljubiteljsko kulturo. O obeh vsebinah bo govor na glavnem odboru, ki ga sklicuje deželno predsedstvo ZSKD v sredo, 21. t.m., ob 20. uri v dvorani doma Alberta Sirka v Krizu.

Nedvomno gre za pomembno srečanje, ki postavlja v tvorno presojo vseh včlanjenih društev in skupin na Trzaskem, Goriskem in Videmskem vsebine, na katerih bo ZSKD osnovala svoje bodoče delo. V prvi vrsti gre za predlog novega statutarnege besedila, ki predstavlja - kot vsi do-

bro vemo - temeljno listino obstoja in delovanja nekega kulturnega združenja. Statut določa namene in smotre organizacije, ureja njen odnos do zunanje stvarnosti, določa tudi pravice in dolžnosti članov; skratka "ustvarja" obstoj organizacije, v tem primeru Zveze slovenskih kulturnih društev. Predstavniki članic so torej poklicani, da s svojimi predlogi posežejo v osnutek statutarnege besedila, ki mora v največji meri odgovarjati potrebam in značilnostim nase kulturne ljubiteljske stvarnosti. Statut bo nato uradno odobren na jesenskem izrednem obćnem zboru.

Druga važna točka na dnevnem redu zasedanja članov glavnega odbora je letošnje praznovanje polstoletnega obstoja Zveze: predhodnico današnje ZSKD so namrec uradno ustanovili 7. oktobra 1945. Petdesetletno

množico in kulturno bogato prisotnost v zamejski stvarnosti naj bi praznovali z nizom pobud, ki bi se posebej ovenotile obstoječe delo društev in skupin v ZSKD. Vprašanji, ki jih postaja deželno vodstvo ZSKD, sta torej dovolj pomembni, da zahtevata prisotnost in udeležbo najsiršega kroga članov. Glavni odbor bo namrec na svojem zasedanju odločal o vlogi in prednostnih nalogah ZSKD.

Damiana Ota

Letovanja

Slovenski dijaški dom Srećko Kosovel v Trstu sporoča, da je na razpolago se nekaj mest za hribovsko letovanje od 3. do 13. julija na Medvedjem Brdu in za obmorsko letovanje v Portorožu od 31. julija do 10. avgusta. Vpisovanje bo odprto do zasedbe se prostih mest. Informacije dobite pri ravnatelstvu tel. 573141.

NOVICE

Sinoči se je začela stavka železničarjev

Sinoči ob 21. uri se je začela 24-urna splosna stavka potujočega osebja železničarjev bivšega trzaskesga departmaja; jutri pa bodo 24 ur stavkali uslužbenci stalnih izmen in uradov železniske družbe. Dezelne sindikalne organizacije Fit-Cisl, Uiltrasporti in Fisafs-Cisal so stavko oklicale, ker je bilo nedavno srečanje z vodstvom železniske družbe neuspešno, predvsem glede vprašanja novih namestitev, ki jih zahtevajo sindikalne organizacije, da bi na ta način odpravili pomanjkljivosti in zascitili varnost in točnost službe.

Javna natečaja Obćine Zgonik

Obćina Zgonik obvesća, da sta razpisana javna natečaja na podlagi naslovov in izpitov za eno mesto v staležu poklicnega sodelavca V. funkcionalne kvalifikacije ter za namestitev za obdobje dvanajstih mesecev enega poklicnega sodelavca V. funkcionalne kvalifikacije - tehnično področje. Kandidati morajo izpolnjevati splosne pogoje, ki so predvideni za sprejem v službo pri javnih upravah in morajo razpolagati z diplo-mo srednje sole druge stopnje. Kandidati morajo nadalje poznati slovenski jezik v pisni in ustni obliki. Prosnje za prepustitev k natečaju morajo dospeti na Obćino Zgonik do 14. ure dne 6. julija 1995. Podrobnejša pojasnila nudi občinsko tajništvo (tel. 040/229-101).

NOVICE

Prijava škode po neurju

Kmečka zveza je takoj po neurju dne 14. junija, ki je prizadelo vso tržasko pokrajino, nastopila pri krajevnih občinah in deželni upravi, da se v korist prizadetih izkoristijo možnosti vsedržavnega solidarnostnega sklada. Z namenom, da bi pristojnim oblastem olajšali cenitev škode, ki jo mora po zakonu stev. 185 iz leta '92 opraviti v roku tridesetih dni od datuma, ko je bila škoda povzročena, vabi Kmečka zveza vse prizadete kmete, ki so škodo utrpeli na kmečkih strukturah (stavbah, rastlinjakih, podpornih zidovih, kmečkih oziroma poljskih poteh, itd.), da škodo čimprej prijavijo v uradih Zveze, ki jo bo nato posredovala pristojnim oblastem.

Ukrepi za razvoj gorskih območij

Deželni zakon st. 35/87 - »Ukrepi za razvoj gorskih območij« predvideva dodelitev prispevkov posameznim ali združenim kmetijskim podjetnikom za razvoj kmetijstva in povečanje dohodka kmečkih gospodarstev. Za prispevke lahko zaprosijo tudi kmetijski podjetniki, ki niso vpisani v Poklicni seznam kmetijskih podjetnikov za nakup, realizacijo struktur ter opreme za proizvodnjo, zbiranje, predelavo in prodajo lokalnih proizvodov. Prošnje, napisane po posebnem vzorcu, ki ga je pripravila Kraska gorska skupnost, je treba predstaviti v tajništvo gorske skupnosti do vključno 14. julija t.l. Potrebne vzorce za prošnje in eventuelne druge informacije lahko zainteresirani dobijo v uradih KGS v Sportnem centru v Vizovljah.

Poletni center v Devinu

Devinsko-nabrezinska občina sporoča, da je se mo goče vpisati otroke od 3. do 11. leta v poletni center, ki bo od 17. do 28. julija v občinskem otroškem vrtcu v Devinu z urnikom od 8. do 16. ure in v katerem bodo v teku dveh tednov potekale igre in animacija. Poskrbljeno bo tudi za kosilo. Starsi bodo lahko poslali svoje otroke v Center tudi samo zjutraj, od 8. do 13. ure, brez kosila. Za prevoz bodo otroci smeli uporabljati solski avtobus, ki bo na razpolago za vse, ki bodo za to prosili. Dejavnosti v centru bo vodila skupina poklicno usposobljenih vzgojiteljev. Vpisne pole so na razpolago v občinskem uradu za solstvo (tel. 6703208, od 9. do 11.30), na katerega se starsi lahko tudi obrnejo za morebitne dodatne informacije.

Trio Tagore na Kontovelu

V Društveni gostilni na Kontovelu bo jutri ob 21. uri na pobudo Studijskega centra Tommaseo nastopil »Trio Tagore« (Sandra Poljsak - glas, Paolo Gasparini - sitar in Iris Gasparini - tamera), ki bo izvajal indijsko ljudsko glasbo ter bral Tagorejeve poezije.

Preselitev občinskega urada

Občinski urad za izgubljene predmete ter za prodajo občinskih pravilnikov se bo z jutrišnjim dnem preselil iz tretjega nadstropja zupanstva v pritličje (soba st. 37), da bi tako olajšali dostop javnosti.

Pobuda za prizadete

V barkovljanskem kopaliscu Topolini je tržaska občinska uprava poskrbela za namestitve dveh dohodov za fizično prizadete, ki se premikajo na vozcih. V kratkem bodo poskrbeli se za parkirišča za prizadete.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Poštni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sežana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PRI BAZOVICI / TRAGEDIJA ZARADI LJUBOSUMNOSTI

Zabodel prijateljico in jo šele po eni uri pripeljal v bolnišnico

Uslužbenki duty-freeja Miri Baranič iz Nove Gorice so za las rešili življenje Livia Novsaka so karabinjerji izsledili pri univerzi in ga ujeli na begu

Večerja na travniku pred osamljeno hišo v gozdu poldrug kilometer od Bazovice se je prejšnji večer sprevrgla v krvavo tragedijo zaradi bolešnega ljubosumja in nasilnosti 46-letnega Livia Novsaka, ki je z nožem zabodel svojo prijateljico, 40-letno Miro Baranič iz Nove Gorice, jo naložil v avtomobil in z njo več kot uro krožil po Krasu, preden jo je odpeljal v katinarsko bolnišnico, kjer so ji za las rešili življenje.

Lov na Novsaka se je zaključil ponoči, ko so ga karabinjerji zasledili pri univerzi in ga ujeli po dramatičnem begu.

Livia Novsaka ne pozna skoro nihče v Bazovici, pa tudi malokdo je stopil do njegovega bivališča s hišno številko Bazovica 334 na koncu potke v gozdiču na desni strani ceste, ki pelje mimo fojbe proti Jezeru. Pri Bazovici si je uredil samotno pribežališče, od kar se je ločil od žene, s katero je imel dva otroke;

na telefonskem imeniku je se zapisan pod naslovom Ul. Alpi Giulie 8/2, kjer je imel družinsko stanovanje. Novsak, sicer upokojen pristanišnik, je imel že velikokrat opravka s pravico zaradi spolnega nasilja, opolkzkih dejanj, posesti orožja, fizičnih napadov in poskodb.

Predsinocnim je ob 21.30 prišla na večerjo k Novsaku trojica iz Nove Gorice: mlajši par in Mira Baranič, ki naj bi bila - vesti niso potrdili - uslužbenka v duty-freeju na Ferneticih. Baraničeva se je z Novsakom poznala že nekaj časa, vendar je njun odnos v zadnjih casih krepko »skripal«, pravijo zaradi Novsakove pretirane ljubosumnosti. In tudi med večerjo na vrtu pred hišo sta se začela kregati, kmalu po 22. uri je prepir prerasel v obmetavanje s krozniki in kozarci, potem v fizični spo-

Livio Novsak je imel že velikokrat opravka s pravico

pad, med katerim je Novsak zgrabil nož, ki ga je sicer rabil pri večerji, in ga globoko zasadil v desni bok. Podivjeni je okrvavljeno žensko zvelkel do svojega avtomobila in se odpeljal v noc.

Prestrašena gosta sta stekla do vasi, stopila v gostilno Pri posti in poklicala karabinjerje. V kratkem so ugotovili, da niso v nobeno od dveh tržaskih bolnišnic pripeljali nobene ranjene ženske in začelo se je iskanje zločinca in njegove žrtve.

Sele ob 23.30 je pred vhod v oddelek za prvo pomoč katinarske bolnišnice pripeljal avtomobil, iz katerega je izstopil Novsak in bolničarjem povedal, da se je njegova prijateljica ranila z no-

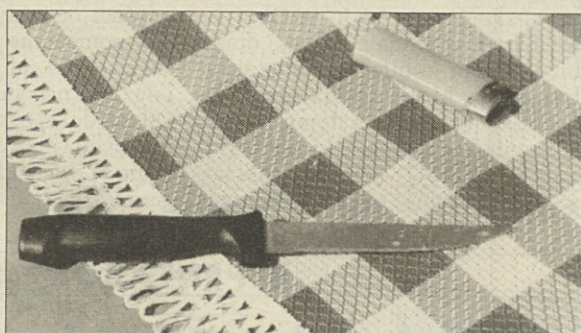
zem med pomivanjem kuhinjskega pribora. Ko so okrvavljeni ženski pomagali iz avtomobila, je Novsak sedel za volan in spet hitro odpeljal.

Na oddelku za prvo pomoč so ugotovili, da je rana zelo globoka, da je predrila jetra, da je ženska izgubila veliko krvi in da je zaradi tega v smrtni nevarnosti. Odpeljali so jo naravnost v operacijsko dvorano, kurrski poseg je trajal dalj časa, ker je bilo treba praviti razdejanje, ki ga je rezilo povzročilo v desnem delu trebušne votline in predvsem na jetrih. Na srečo je poseg uspel in za žensko so si zdravniki sicer pridržali prognozo, vendar ni več v smrtni nevarnosti.

Medtem ko so zdravniki Baraničevi reševali življenje, se je po mestu in okolici razvil lov na človeka: vsem izvidnicam so posredovali opis Novsaka in njegovega vozila vrste austin metro. V resnici pa je Novsak zapustil avtomobil in se pes potepal po mestu. Karabinjerji so pozneje izvedeli, da je klical nekega prijatelja in ga zaprosil, naj ga pride iskat pred univerzo.

Bilo je ob 2. uri ponoči, ko je mimo univerze zapeljala izvidnica karabinjerjev in opazila sumljivega moskega. Priblizali so se mu, ga vprašali za dokumente: Novsak jim je sicer izročil osebno izkaznico, takoj zatem pa se je pognal v beg in skočil čez bližnji zid v deset metrov globok prepad. Takrat je pripeljala druga izvidnica in eden od karabinjerjev se je pognal za Novsakom in ga ujel, tudi ker si je pri padcu Novsak zvil glezenj.

Odpeljali so ga najprej na karabinjersko postajo, kjer ga je zaslusal tudi namestnik državnega pravdnika Nicoli, ki je seveda odredil, naj ga aretirajo: odvedli so ga v koronjski zapor pod obtožbo poskusa umora in hudih telesnih poskodb.

S podobnim nožem je zabodel prijateljico (f. KROMA)

Prepir se je vnel med večerjo pred hišo v gozdu pri bazovski fojbi (f. Balbi/KROMA)

MIELA / VRSTA POBUD

Kako izboljšati stike med občani in občinsko upravo?

Kako ponuditi občanom boljše usluge, poenostaviti upravne postopke, vzpostaviti neposrednejše stike z javnostjo? S temi vprašanji se intenzivno ukvarja tržaska občinska uprava, ki načrtuje ustanovitev posebnih uradov za stike z javnostjo, ki naj bi nudili takojšnje informacije o občinskih načrtih in normativih. Načrt bo zupan Illy orisal v torek ob 18. uri v gledaliscu Miela v okviru manifestacije Ipermiela, ki jo prireja Zadruga Bonawentura o novih telematskih tehnologijah in njihovi uporabnosti. Med tem srecanjem bodo predstavili prototip software, ki ga je izdelalo podjetje Insel, zupan Illy pa se bo preko mreže ISDN (Integrated Services Digital Network), ki jo je postavila Telecom Italia, neposredno povezal z bolonjskim zupanom Vitalijem, ki bo orisal izkusnje njegove uprave na področju javne komunikacije po telematski poti. O uporabi telematskih sistemov za razvoj Trsta bo govor tudi v sredo ob 18. uri. V Mieli bo namrec okrogla miza z naslovom »Od mesta do Evrope«. Poleg Illyja se bodo okrogle mize udeležili Lorenzo Grandesso (Telecom Italia), Sergio Briaschi (Insiel), tržaski prefekt Cannarozzo in predsednica Dezele F-Jk Guerrova.

V tem okviru se bo ta teden, od devete ure zvečer dalje radijski studio deželnega sedea RAI spremenil v gledališko dvorano, ali bolje povedano, radio in gledališče se bosta spojila v eno v imenu inventivnega italijanskega pisatelja Carla Emilia Gadde. Igralec Gigi Angelillo bo namrec predstavil Gaddov roman »La cognizione del dolore« (Poznanje bolečine), ki ga je režiser Lorenzo Selveti predelal v monolog. Pobuda je doslej dokaj uspela v drugih italijanskih mestih, tudi gledališki kritiki so jo zelo pozitivno sprejeli.

PROMET

Pri trčenju v avtomobil jo je izkupil motociklist

Kmalu po poldnevu se je na Miramarskem drevoredu pripetila prometna nesreča, pri kateri se je poškodoval 28-letni motociklist Andrea Saur iz Sosljana 12/L. Peljal se je proti mestu, ko je po železniskem podvozu trčil v peugeot 205. Seveda jo je izkupil

motociklist, ki se bo moral zdraviti 20 dni na ortopedskem oddelku.

Shod Edinosti

Na Trgu Zedinjenja Italije bo danes od 11. do 13. ure protestno zborovanje Društva Edinost pod skupnim naslovom Kdo se boji Ustave? Kdo sovrazi Ustavo?

OŽIVLJANJE STARIH NAVAD

Kresovanja pomembni kulturni dogodki

Na predvečer sv. Ivana bodo v okolici zažareli kresovi

Na Padričah tudi razstava in pohod

Ob koncu junija, točneje na predvečer sv. Ivana, prižgejo prebivalci vasi trzasko okolice tradicionalne kresove. Po starem običaju naj bi taki kresovi preganili "strige", carovnice, ki od nekaj vzbujajo v ljudeh strah in predstavljajo grozno za njihove pridelke in domove. Podoben učinek imajo tudi venčki iz poljskega cvetja, ki jih zene obesijo na vrata. Običaj kresovanja je postal z leti priljubljen za kulturni večer in družabnost.

Temu izročilu so ostali zvesti tudi Padricarji. V upanju, da bo vreme ugodno in da se bo kresovanja udeležilo čimveč obiskovalcev, so pripravili nekaj zanimivih pobud: razstavo, pohod, nagajanje najlepšega venčka in seveda - kres.

Razstave v Kraljevem skednju, stari stavbi na vaskem trgu, so bile pred leti prava uspešnica padricarjev. Potem, ko so ostala vrata skednja kar nekaj časa zaprta, so se letos člani društva zopet odločili, da prikazuje enega od vidikov nedanega življenja na vasi: tokrat so si za temo izbrali solanje. Na razstavi, ki nosi naslov: v soli je bilo nekoč tako, bodo zbrane stare in sodobnejše solske potrebscine, fotografije in dokumenti. Vrata Kraljevega skednja bodo Padricarji torej ponovno odprli v četrtek, 22. t.m., ob 20.30. Sodelovala bo pevška skupina Stu ledi.

M.G.

Naslednjega dne, se pravi v petek, 23. t.m., bo ob 20. uri, vedno na vaskem trgu med Kraljevim skednjem, nagajanje najlepšega venčka. Vascani in obiskovalci bodo nato sli, po nekdanji poti za Trst do Drašce (danasnjega parka Globajner tik ob avtocesti), kjer bodo prižgali kres. Za prijetno vzdušje bo poskrbela godba na pihala Viktor Parma iz Trebča, pozno v noč pa bo odprt tudi kiosk.

Da pa bi se ne vesela družba prekmalu poraz-

Pri Sv. Ivanu v družbi poezije Marije Mijot

"Pa celme svete muore b't paznana ta naša lepa vilja Svjetga Jevana"

(M. Mijot, Za kres pr' Svjetme Jevane)

Slavje v čast velikega svetnika in se farnega zavetnika povrh mora biti nad vse slovesno. Tako je bilo včasih pri Sv. Ivanu, ko so se na ta praznik pripravljali od pusta dalje. Kres, ples na Vale, semenj in procesija ob prošenju so bile prilžnosti, ko so se Svetoivancani srečevali, razkazovali svoje noše, ponos in bogastvo,

utripa v Trstu, kabaretni večer pa je pomenil tudi zasuk v pojmovanju društvene dejavnosti. Z nabirko denarja, ki je Odboru za ohranitev Stadiona navrgla 2.135.000 lir, ali kot je bilo v skeču povedano 213 in pol "ceglja" je društvo zacelo sodelovati z Odborom. Vzajemnost in skrb za skupne probleme pa sta verjetno prava osnova za boljše rast.

Prijetno sodelovanje napreduje in spodbuja k sirsim pripravam za praznovanje farnega zavetnika. Letošnji kres bo torej še posebej skrbno naložen, da se bodo v ognju misli kalile in precistile. Skamperlovcem so namreč obljubili pomoč in nekaj butarc dracja člani Odbora in Cerkvene skupnosti.

V petek 23.6. bo po masi v Stari cerkvi na Stadionu najprej (ob 21.15) kratek kulturni program, na katerem naj bi prišla do izraza plemenitost pesnice Marije Mijot, ob presketanju ognja pa bo pozivila vzdusje neumorna harmonika Neve Cergol.

Upajmo, da Svetoivancanom muhasto vreme ne bo nagajalo, sicer pa bodo k dobremu počutju pripomogli vsi, ki si želijo, da bi se tudi v mestu spet vzivele stare navade. (bk)

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA, 18. junija 1995
MARCEL

Sonce vzide ob 5.15 in zatone ob 20.57 - Dolžina dneva 15.42 - Luna vzide ob 0.28 in zatone ob 11.34.

Jutri, PONEDELJEK, 19. junija 1995
ROMUALD

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 22.3 stopinje, zračni tlak 1014.9 mb pada, brezvetrje, vlaga 63-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 20.9 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Costanza Safred, Stacy Capellino, Andrea Pertan, Jessica Tabai, Cristiano Tieri, Martina Luciani.

UMRLI SO: 71-letna Valeria Derin, 81-letni Mario Crasti, 67-letni Umberto Foretti, 50-letna Dorothy Ann Young, 75-letni Giovanni Coc, 83-letni Ferdinando Longhino, 68-letni Gianfranco Malpeli, 71-letni Giuseppe Lubich, 71-letni Virgilio Sbrizzai, 63-letni Nevio Vincentelli.

OKLICI: delavec Alberto Mastrangelo in knjigovodja Donatella Cosliani.

Loterija

17. junija 1995

BARI	90	79	4	67	32
CAGLIARI	72	47	85	65	31
FIRENCE	31	5	76	71	11
GENOVA	25	55	34	10	69
MILANO	34	90	81	64	16
NEAPELJ	30	40	3	18	5
PALERMO	79	38	56	14	87
RIM	4	53	54	89	51
TURIN	46	60	54	27	2
BENETKE	31	29	49	48	34

ENALOTTO

2 2 X 1 X 1 2 1 X X X X

KVOTE

12	43.861.000.-
11	1.827.000.-
10	177.000.-

SD SOKOL
organizira
na športnem igrišču Sokol
v Nabrežini

Danes, 18. t. m.

PRAZNIK PIVA

Odprtje kioskov
ob 18. uri

Zvečer pa bosta igrala
ansambla

STATUS SYMBOL in
KRASKI OVČARJI
Vabljeni!

Šagra na Jami

od 23. do 26. t.m. v
BOLJUNCU

Igrale bodo skupine:
MAMAFASTALLA,
HAPPY DAY IN
STATUS SYMBOL

Vabljeni!

LEKARNE

NEDELJA, 18. junija 1995
Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Trg Garibaldi 5, Trg Valmaura 11, Ul. Roma 16, Lungomare Venezia 3 (Milje).

NABREZINA (tel. 200121).

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Goldoni 5 (tel. 368647), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Trg Garibaldi 5, Trg Valmaura 11, Ul. Roma 16, Lungomare Venezia 3 (Milje).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Roma 16 (tel. 364330).

Od PONEDELJKA, 19., do NEDELJE, 25. junija 1995
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev dvored 1 - Milje (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2, Largo Sonnino 4, Mazzinijev dvored 1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Largo Sonnino 4 (tel. 660438).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

TELEVITA

Urad za informacije KZE-
USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-
USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 18.30, 21.30 »Il mostro«, r-i. Roberto Benigni, i. Nicoletta Braschi, Massimo Girotti.

Občinska zveza DSL

občine Dolina

vabi na

Festival Dela in Unità

na KRMENKI
18. in 19. t. m.

Danes, 18. t. m.

bosta govorila
tov. Claudio Tonel in Geni
Kozina - Ota, sledi ples z
ansamblom KRT

Jutri, 19. t. m. ples z
ansamblom KEYDEA

EXCELSIOR - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Un'avventura terribilmente complicata«, r. Mike Newell, i. Hugh Grant.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 18.40, 20.20, 22.00 »Clerks - Commessi«.

AMBASCIATORI - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »La carica dei 101«.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Una moglie per papà«, i. W. Goldberg.

NAZIONALE 2 - 17.00, 19.30, 22.00 »Forrest Gump«, i. Tom Hanks.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »La notte della verità«, i. J. Lee Curtis.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Ed Wood«, i. J. Depp.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »Jennifer gatta di piacere«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20, 22.10 »A proposito di donne«, i. Whoopi Goldberg, Mary Louise Parker, Drew Barrymore.

ALCIONE - 18.30, 20.15, 22.00 »Come due cocodrilli«, i. F. Bentivoglio, G. Giannini.

LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Jefferson in Paris«, r. James Ivory, i. Nick Nolte, Greta Scacchi.

Moj dragi moz

Ivan Čok

me je zapustil.

Zalostno vest sporočajo
zena Milica, sestra
Marija in ostalo
sorodstvo

Pogreb bo jutri, 19. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice v Ul. Costalunga v katarsko cerkev.

Lonjer, 18.6.1995
(Pogrebno podjetje
Ul. Torrebiana 34)

Zalovanju svojcev ob
smrti dragega Ivana
Coka se pridružujejo

Marjo, Edvin in družina
Glavina

Umrla je naša draga zena, mama, nona in pranon

Jožica Kosmina

Od nje se bomo poslovili jutri, 19. t. m., ob 17. uri na pokopališču v Koprju.

Moz Joze, hčerka Neva, sinova Janko in Mirko z družinami, vnuki in pravnuki

Koper, 18. 6. 1995

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi

Bogomir Čok

(MIRKO ZUPANOV)

Pogreb bo v torek, 20. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice v Ul. Costalunga v katarsko cerkev.

Zalujoci sin Ljubo z družino ter ostalo sorodstvo

Lonjer, 18. 6. 1995

Zalovanju ob izgubi dragega nonota se pridružuje

vnukinja Neda z možem Darijem

Ob težki izgubi dragega očeta Mirkota izrekajo iskreno sožalje Ljubotu in Miranu Coku

KK Adria, KD Lonjer - Katinara in Zadruga Lonjer - Katinara

Zapustil nas je naš dragi

Karlo Štrekelj

Zalostno vest sporočajo
zena Karla, vnuki in vnukinje ter vse sorodstvo

Pogreb bo v torek, 20. t. m., ob 11. uri na pokopališču pri sv. Ani. Pokojnik bo ležal v mrtvašnici v Ul. Costalunga od 8. ure dalje.

Trst, 18. 6. 1995

ZAHVALA

Ob izgubi drage

Milke Ban vd. Cijak

se zahvaljujemo vsem, ki so nam bili na kakršenkoli način ob strani v teh težkih trenutkih in so z nami sočustvovali.

Neda in vsi domači

Prosek, 18. 6. 1995

ZAHVALA

Ob izgubi dragega

Antona Renčlja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

SVOJCI

Bazovica, 18.6.1995

RADIO TRST A / IZ STUDIA Z VAMI

Slovenščina na tujih postajah

Urednica Ines Škabar Bitežnik povabila preko 15 radijskih postaj

Oddaje Iz studia z vami, ki jih predvaja Radio Trst A vsak dan, od ponedeljka do petka med 9. in 13. uro, bodo v letošnji radijski sezoni pred poletnim premorom na sporedu le še nekaj dni. V nastopajočem tednu bodo govorni vložki omenjene oddaje posvečeni radijskim postajam v svetu, ki imajo programe v slovenskem jeziku. Urednica Ines Škabar Bitežnik je k sodelovanju povabila preko 15 radijskih postaj, ki v raznih državah oddajajo v slovenscini. Povabilu se jih je odzvalo res veliko, saj so prispevke za oddajo Iz studia z vami poslali iz številnih radijskih hiš v tujini. Prve dni v tednu bodo poslušalci lahko prisluhnili odlomkom nekaterih slovenskih radijskih oddaj, ki so na sporedu sirom po Evropi. V ponedeljek bo na vrsti Anglija: ob 11.15

bo pred mikrofonom Brane Kastelic, namestnik glavnega urednika slovenske redakcije BBC v Londonu. Ob 12. uri bo sledila neposredna povezava z Londonom, nato pa se kolaz prispevkov iz slovenskih oddaj na BBC. V torek bodo poslušalci izvedeli, kako izgleda slovenski radijski prostor na svedskem radiu, predstavila pa se bo tudi slovenska redakcija radia Deutsche Welle iz Kölna. V sredo bo spet v središču pozornosti nemško govoreče področje, saj bo Peter Kuhar spregovoril o slovenskem programu na Westdeutscher Rundfunk, na vrsto pa bodo prisli se Offener Kanal Berlin, Radio Vatikan in Radio Moskva.

V zadnjih dveh dneh v tednu bodo poslušalci slišali, kako zveni slovenska beseda na radiu v ZDA, Argentini in Avstraliji. V četrtek bo

Alenka Adamič Richardson opisala, kako deluje slovensko uredništvo radia "Glas Amerike" iz Washingtona, v petek bo na sporedu pogovor z nekaterimi radijskimi uredniki in novinarji, ki pripravljajo slovenske oddaje za razne radijske postaje po svetu in ki se bodo prav v četrtek popoldne mudili na obisku v Trstu. Istega dne, v petek, bodo prišli na vrsto tudi rojaki iz Buenos Airesa, nekaj pred polno pa bo na sporedu prispevek, ki ga je pripravila Edica Rizmak, urednica slovenskega programa na radiu Special-Broadcasting Service iz Melbourne.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697

oglasi - obvestila:
8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:
8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

IL MERCATONE TRIESTINO

VSE ZA VRT, KAMPING IN PLAŽO

Predmeti za dom in gostinstvo
(posode, kozarci, deske za likanje,
"stendi biancheria", itd)

**Velika izbira igrač
in raznovrstne plastike**

**VSE PO ZELO
KONKURENČNIH CENAH**

TRST, ul. Brigata Casale 11 - Tel. 816215

MESEC KUHINJE

* PRILOŽNOST
* ZA DOBRE
* POSLE

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3
Tel. (040) 820766

GRATTAROLA
POHIŠTVO Z DOLGO TRADICIJO

ODBOR ZA OHRANITEV STADIONA 1. MAJ

vabi na
ŠPORTNO ŠAGRO
DANES, 18. JUNIJA
v Prosvetnem domu na Opcinah

ob 15. uri odprtje kioskov, ob 17. uri Trofeja Jadran
minibasket, ob 19. uri nastop Borovih gimnasticark,
od 19.30 dalje ples z ansambлом **KEYDEA**

SPORTNO-REKREACIJSKO DRUŠTVO
VASKA SKUPNOST PRAPROT

prireja **21. šagro v Praprot**
23., 24., 25., 26. t. m.

PROGRAM:

V petek, 23. t. m., ob 18. uri odprtje kioskov, od 21. ure
ples z ansambлом **LONG ZLUNK**;

V soboto, 24. t. m., ob 15. uri odprtje kioskov, tekma v
briskoli in ex tempore za mladino do 14. leta, od 21. ure
dalje ples z ansambлом **VRTNICA**;

V nedeljo, 25. t. m., ob 9.30 tekma v skrlah, ob 14. uri
odprtje kioskov, ob 18. uri tekma v kosnji in igre za otroke,
od 20.30 dalje ples z ansambлом **KRASKI KVINTET**;

V ponedeljek, 26. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov, od 20.30
dalje ples z ansambлом **ADRIA KVINTET**, med plesom bo
tekma v zaganju.

EMMEGI S.d.f.

Vam ponuja v mesecu juliju montažo **satelitskih anten**
s popustom 15%. V popustu je vključena montaža TV
antene RAI 3 - slovenski program.

Prosek, 101 - Trst

Tel. 040 - 251371

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVOST V POLETNEM VOZNEM REDU

LJUBLJANA - PRAGA - LJUBLJANA
3-krat tedensko • Ponedeljek, sredo, petek

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7
tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6
tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3
tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45
tel. 066/38-458, 38-512

PRIREDTVE

SD PRIMOREC pri-
reja 18., 24. in 25. t. m.
vsakoletni PRAZNIK
SPORTA na prireditve-
nem prostoru Griza ob
nogometnem igrišču.
Odprtje dobro založenih
kioskov vsak dan ob 17.
uri. Za godbo bosta po-
skrbela ansambla Key-
dea in Long Slunk.

Ob 20-letnici ustano-
vitve SKEDENJSKEGA
ETNOGRAFSKEGA MU-
ZEJA vas vabimo na
ogled razstave starih
razglednic iz Trsta in
okolice danes, 18. t. m.,
ob 17. uri v muzejske
prostore v Ul. Pane
bianco 52 Spored: poz-
dravna beseda Dušan
Jakomin, skedenjski
pevski zbor pod vodst-
vom Aleksandra Sluge,
folklorna skupina "Dan-
zerini di Lucinico".
Vljudno vabljeni!

KD SLOVAN - Pa-
drice prireja ob priliki
kresovanja razstavo "V
soli je bilo nekoč tako".
Odprtje bo v četrtek, 22.
t. m., ob 20.30 na
vaskem trgu pred kralje-
vim skednjem. Sodeluje
pevska skupina Stu ledi.

TRADICIONALNO
kresovanje bo na Pa-
dricah v petek, 23. t. m.
v parku Globojner pri
Drasči. Sodeluje treben-
ska godba na pihala V.
Parma. Sledil bo nočni
pohod.

DRUŠTVO SLOVENSKIH
IZOBRAZENECV

v Trstu

Alojz Rebula:

**Na prepihu
časa**

Novo delo bosta predstavila
dr. JANEZ GRIL
in akademik
dr. STANE GABROVEC

Peterlinova dvorana
jutri, 9. junija, ob 20.30

SPORED praznovanj
pri Sv. Ivanu: 23. t. m.,
ob 20. uri v stari cerkvi
pri Sv. Ivanu slovenska
sv. masa s petjem. Po
masi sodelovanje pri kre-
sovanju v društvu S.
Skamperle, 24. t. m., ob
20.30 koncert vokalne
skupine Resonet v župnij-
ski cerkvi pri Sv. Ivanu
ter 25. t. m., ob 9. uri pro-
cesija z narodnimi noša-
mi, ob 10. uri slovesna sv.
masa v slovenscini s
petjem.

**KD VALENTIN VOD-
NIK** vabi na drugo letošnje
srečanje s PESMIJO OB
STUDENCU, ki bo v sobo-
to, 24. t. m., ob 21. uri v
Dolini na K'luzi. Koncertni
večer bodo oblikovali pev-
ci mešanega, ženskega in
moškega pevskega zbora iz
Strasslacha. Pesem v do-
brodroslico pa bosta zapela
dekliska skupina in moški
zbor Valentin Vodnik.

OBVESTILA

SK BRDINA se zah-
valjuje vsem članom in
simpatizerjem za sodelo-
vanje na smučarskem
prazniku, ki se je odvijal
na Opcinah v petek, sobo-
to in nedeljo.

LIKOVNA dejavnost in
ljubitelska kultura: na to
temo bo tekla beseda na
skupnem srečanju in raz-
govoru, ki ga sklicuje
ZSKD jutri, 19. junija
1995 ob 20. uri v Gre-
gorčičevi dvorani v Trstu
(ul. S. Francesco 20 - II.
nadstropje). Toplo vablje-
ni likovni ustvarjalci in
ljubitelji.

ZVEZA slovenskih kul-
turnih društev vabi vse
člane in predstavnike
društev oz. skupin na sejo
Glavnega odbora, ki bo v
sredo, 21. junija 1995 ob
20. uri v Domu A. Sirka v
Križu.

TABORNIKI RMV va-
bijo svoje bivše brate in
sestre, da jih obiščejo 21.,
22. in 23. julija na ta-
borjenju v Ribnem pri
Bledu.

**MINISTRSTVO ZA
NOTRANJE ZADEVE** je
razpisalo natečaj na vse-
državni ravni za 984 mest
pomožnega arhivarja, od
teh pripada 53 mest Fur-
laniji - Julijski krajini. Po-
trebna je diploma srednje
sole. Za informacije: CI-
SL, Ul. Torrebianca 37,
tel. 630050/368657.

DANES, 18. t. m. bo ob
18. uri v Ul. S. Nicolò
27/a tradicionalna sv.
masa v latinščini po tri-
dentinskem obredu, ki jo
priredijo tržaški katoliki,
ki so blizu bratstva S. Pio
X, ki ga je ustanovil
mons. M. Lefebvre.

SD ZARJA - Bazovica
vabi člane na redni letni
občni zbor, ki bo v Bazov-
skem domu v četrtek, 22.
t. m., ob 20. uri v prvem
in ob 20.30 v drugem skli-
canju. Dnevni red: poroči-
la, volitve in 3. razno.
Vljudno vabljeni!

ŠOLSKE VESTI

**SINDIKAT SLOVEN-
SKE SOLE - tajništvo Trst**
obvešča solnike, da Zgo-
dovinsko društvo za južno
Primorsko in Izob. center
Modra organizirata zani-
mive "Poletne tečaje slo-
venskega jezika" na slo-
venski obali. Tečaji so na-
menjeni vsem, ki bi radi
izpopolnili svoje znanje
slovensčine oz. bi radi
spoznali Slovenijo in nje-
no kulturo. Prijave do 30.
junija na naslov: "Izob.
center Modra", II. Preko-
morske brigade 43/E,
66000 Koper - Slovenija,
tel. st. 0038666/23235 v
ponedeljkih in sredo od
16.30 do 19. ure. V uradu
SSS je na razpolago vsa
dokumentacija.

UCENCI in učiteljice
osnovne sole P. Trubar v
Bazovici vabijo na razsta-
vo likovnih in ročnih iz-
delkov, ki bo danes, 18. t.
m. in jutri, 19. t. m. v ju-
tranjih urah.

VZGOJITELJICI in
otroci otroškega vrtca ter
učiteljici in otroci osnov-
ne sole iz Mackolj vabijo
na ogled razstave ročnih
del in likovnih izdelkov,
ki bo v solskih prostorih
v Mackoljah danes od
10. do 13.30.

MALI OGLASI

**KMETJSKA ZADRU-
GA** v Trstu isče delavca-
prodajalca z delavno
prakso kot mehanik. Kli-
cati od 8.00 do 12.30 in
od 15.30 do 18.00 na te-
lefonsko številko:
382555.

ISCAMO natakarka/co
za julij in avgust. Tel. st.
200848.

25-letno dekle z večet-
no delovno izkušnjo isče
resno zaposlitev tudi kot
hišna pomočnica ali za
oskrbo ostarelih. Tel. st.
200882.

ODDAM v najem hišo
na Krasu, možno tudi kot
ambulanto. Tel. st.
229227 ali 200175.

PRODAMO novejšo vi-
lo z obsežnim vrtom v
Gabrovcu. Tel. st.
948664.

PRODAJAMO stanova-
vanje 130 kv. m in garažo
25 kv. m na Opcinah. Tel.
na st. 213860 od 20. do
21. ure.

NA PRODAJ majhen in
urejen ženski butik v cen-
tru mesta. Tel. 370947 ali
00330/239804.

PRODAM Ford Fiesta
1.3 Newport temnozeleno
barve, april 94, 25.000
prevoženih km, okvirna
cena 13.000.000 lir. Tel.
829538, Martina med 14.
- 15. uro ali po 20. uri.

PRODAM avto Alfa 75,
letnik '88. Tel. st. 228547.

PRODAM ape 50 fur-
gon, letnik '93 v odlič-
nem stanju. Tel. st.
212095.

PRODAM otroško kolo
mountain bike za 6/8 let
starosti v odličnem
stanju. Tel. ob popoldan-
skih urah na st. 327342.

OSMICA je odprta pri
Miskotu na Opcinah, Ul.
Peonie 3.

OSMICO imata odprto
Magda in Slavko Skerl v
Zgoniku 15/a. Vabljeni!

OSMICO je odprl Ladi
Rebula, Repnec 2.

OSMICA je v Dolini
pri Mariju Zerjalu.

OSMICO je odprl Mak-
si Komar, Log 243. Toci
belo, črno in vitovsko.

KAM PO BENCIN

Danes bodo na Tržaškem
obratovale naslednje
črpalke:

AGIP
Ul. Revoltella
(vogal Ul. d'Angeli)
Nabrežje O. Avgusta
Istrska ul.
(nasproti pokopališča)
Ul. Carducci 4
Ul. Molino a Vento 158
Ul. A. Valerio 1 (univerza)

MONTESHELL

Ul. Giulia 2
Drevored Campi Elisi 1/1
Drev. D'Annunzio 73
Miramarski drev. 37
Nabrežje T. Gulli 8

ESSO

Trg Libertà 10/1

IP

Ul. F. Severo 2
Drev. D'Annunzio 38/A
Ul. Baiamonti 2
Miramarski drev. 213

ERG PETROLI

Nabrežje N. Sauro 14

API

Ul. F. Severo 2/5

NOCNE CRPALKE

(self service)

TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

ESSO - Trg Valmaura 4

AGIP - Istrska ulica

AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH

(odprte 24 ur)

AGIP

Devin (sever)

Devin (jug)

ŠIROKA IZBIRA VSEH GRADBENIH MATERIALOV

TRST - skladišče in urad: Prosek (pri avtobusni garaži ACT)
Tel. (040) 251044 - 225822

TLAKOVANJE
ZUNANJIH
POVRŠIN
S PORFIDI

**BUDILKA, KI TE BUDI ŽE 80 LET JE ŠE VEDNO BUDILKA CAVALLAR? OD
DANES DALJE BO ŠE VEDNO TVOJA BUDILKA V PRENOVLJENEM, ELE-
GANTNEM IN FUNKCIONALNEM AMBIENTU. NADALJUJE SE, BOLJE
KOT PREJ, TRADICIJA KJER SE KLASIČNOST PRILAGAJA NOVIM ČASOM**

CAVALLAR
URE - ZLATO - SREBRO
ULICA SAN LAZZARO 15 - TRST

OBVESTILO IZLETNIKOM

Cenjene bralce, ki so se prijavili za izlet Pri-
morskega dnevnika v neznano obveščamo, da
bodo podrobni podatki o odhodih avtobusov v
nedeljo, 25. t. m.,
objavljeni v četrtkovi številki, 22. t. m.

RAI 3 - slovenski program

Vidljivost na Krasu vam omogoča
TRGOVINA ELEKTRO-TV

A. COLJA - Kontovel 134 Tel. 225471

s prilagoditvijo TV - antene z minimalnim stroškom

IMMOBILIARE
PuntoCasa
TRST

Ul. Macchiavelli 22

Tel. Fax: 662111

**Nujno iščemo hiše
in stanovanja za naše kliente**

brezplačne cenitve, nasveti za nepremičnine,
kupoprodajna in najemninska posredovanja

Skerlavai
draguljarna

Ul. C. Battisti 2

Tel. 7606012

TRST

ŠTEVERJAN / ZA NASTOP SE JE PRIJAVILO ŠESTINTRIDESET SKUPIN

Konec tedna se v Števerjanu začneja jubilejni 25. festival

Tekmovalni del prireditve se bo začel 30. junija, zaključil pa 2. julija
V soboto razstava briških vin v nedeljo nastopa znani Alpski kvintet

Prosvetno društvo F. B. Sedej v Števerjanu se skrbno pripravlja na letosnji srebrni jubilej festivala domače narodnozabavne glasbe. Četrto stoletja je prav lepa doba, ki jo je treba obeležiti na poseben način. Koliko mladih se je v vseh teh letih zbiralo okrog društva, ki so s prostovoljnimi delom vedno izpeljali tako zahtevno organizacijo, kot je festival! S takim pristopom uspeh ne more izostati! Uspeh je že jubilej, ki ga bodo letos obeležili in ki je dokaz vztrajnosti in volje organizatorjev. Tako menijo pri du in teni tudi Lojze Hlede, ki je bil, s svojim ansam-

blom, med pobudniki in organizatorji odmevne prireditve in ki se zmeraj sodeluje.

Tekmovalni del festivala bosta teden pred običajnim datumom (prvo soboto in nedeljo v juliju) uvedla dva najboljša narodnozabavna ansambla. V soboto, 24. junija, bo ob otvoritvi festivala zaigral ansambel Mak s pevcem Edvinom Fliserjem Tadan bo predstavitev 25. festivala, otvoritev razstave briških vin in odprtje umetniške razstave domaćina Mirka Maraza. Naslednjega dne, to je v nedeljo, 25. junija, pa bo igral znani Alpski kvintet, ki bo v Števerjan nedvomno privabil veliko

ljubiteljev dobre narodnozabavne glasbe.

Zaradi številnih prijav, za sodelovanje se jeec prijavilo kar 36 skupin, so prireditelji bili prisiljeni potek festivala razporediti na tri večere. Tako bo predtekmovalno potekalo že v petek, 30. junija, in v soboto, 1. julija. Na prvih dveh večerih bodo nastopili vsi prijavljeni ansambli z dvema skladbama. Na nedeljskem, finalnem delu, 2. julija, pa bodo nastopili samo najboljši ansambli. Te bo izbrala strokovna komisija za glasbo, ki jo bodo sestavljali: Ivan Sivec, Franc Lačen, Crtomir Nanut, Bojan Adamič, Vladimir Cadež; organiza-

torja bodo predstavljali Valentina Humar, Lojze Hlede, Florijan Lango in Marko Tečić. Nagrajevalni večer se bo sklenil s koncertom Alfija Nipica in njegovih muzikantov.

Razpis festivala predvideva, poleg bogatih denarnih nagrad za glasbeno izvedbo (za najboljši ahsambel festivala, melodijo, izvedbo kvinteta in tria, zamejski ansambel, debitanta in nagrado občinstva) tudi nagrado za najboljše besedilo. Besedila bo ocenjevala komisija, ki jo sestavljajo Irma Rauh, urednica Radia Slovenija, Franko Zerjal in Franka Padovan.

Naj povemo se, da bo danes 18. junija,

TV Koper oddajo Naše stezice, v celoti namenila števerjanskemu festivalu.

Sicer bosta tekmovalni del prireditve snemala tudi Radio Trst A in TV Primorka.

Clani društva Sedej pripravljajo tudi bogato brošuro s podatki o četrtoletni prehojenji poti in ki prinaša tudi izčrpano gradivo o jubilejnih festivalu in vseh nastopajocih.

Podporo in pokroviteljstvo nad prireditvijo so zagotovili: državna ustanova RAI-Radio Trst A, Svet slovenskih organizacij in Briska gorska skupnost.

BENCIN

Danes bodo na Goriskem obratovale naslednje bencinske crpalke
GORICA

IP - Ul. Crispi, 14
ESSO - Ul. Lungo Isonzo, 77

MONTESHELL - Ul. Aquileia, 20
ERG - Ul. sv. Mihaela, 35

AGIP - Ul. Trieste, 174
TRŽIC

MONTESHELL - Ul. Boito, 43

IP - Ul. Matteotti
AGIP - Ul. Cosulich
RONKE

AGIP - Ul. Redipuglia
KRMIN

AGIP - Drev. Ven. Giuliana

GRADISČE

MONTESHELL - Ul. Trieste

SKOČJAN

AGIP - Ul. Battisti (Pieris)

MARJAN

AGIP - Ul. Manzoni
STARANCAN

AGIP - Ul. Trieste, 33

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriske občine v tednu od 11. do 17. junija 1995.

RODILI SO SE: Sara Laurenti, Giulia Marassi, Alberto Sferch, Letizia Farfaglia.

UMRLI SO: 90-letna upokojenka Maria Tromba vdova Palin; 83-letna upokojenka Ida Basso, vdova Plasenzotti; 82-letna upokojenka Anna Mrak vdova Faganel; 70-letni upokojenec Elvio Bon; 80-letni upokojenec Angelo Gustavo Soranzo; 75-letni upokojenec Mario De Lorenzi; 81-letni upokojenec Renato Zottola; 73-letna upokojenka Egidia Braini vdova Comelli; 82-letna Rosa Pittana vdova Del Sal; 88-letni upokojenec Ettore Musini.

OKLICI: trgovski predstavnik Rodolfo Visintin in trgovka Miriam Kosic, delavec Marco Ferigo in delavka Monica Casco; električar Alessandro Cianni in bolničarka Rosanna Suligoj, uradnik Marco Bressan in studentka Janeta Morsutova.

POROKE: strugar Edi Lutman in trgovska pomočnica Lara Nanut; pripadnik policijskega zbora Giovanni Candutti in bolničarka Lucia Mian; univerzitetni raziskovalec Daniel Jarc in knjižničarka Majda Gergolet; uradnik Davide Furlani in uradnica Cristina Scatto; delavec Vincenzo Alessi in uradnica Elena Polmonari.

PRIREDITVE

KULTURNO DRUŠTVO RUPA PEC in OBČINA SOVODNJE vabita na 14. občinski praznik v Rupi. Program: nedelja, 18. junija, 18.00 - otvoritev razstave vin, nastop pevskega zbora Standrez, 20.00 - ples z ansamblom Happy day; petek, 23. junija, 20.00 - tekmovanje v briskoli z bogatimi nagradami; sobota, 24. junija, v Kulturnem domu v Sovodnjah, ob 19. uri: slavnostna seja z govorom zupana, nastopom zbora Tabor z Opčin, recitalom društva Rupa-Pec, podeljevanjem priznanj in nagrajevanjem najboljših vin; ob 20. uri v Rup: ples z ansamblom Zvezde.

OBVESTILA

KROŽEK KRUT obvešča udeležence letovanja v Malem Lošnju, da bo avtobus 20. junija odpeljal ob 5.30 iz Locnika s postanki v Podgori, pri Pevmskem mostu, na Travniku, v Standrežu, Sovodnjah in Gabrjah. 30. junija pa bo avtobus odpeljal ob 5.30 od Pevmskega mostu s postanki na Travniku, v Standrežu in Sovodnjah.

LJUDSKA KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL v Gorici, sporoča, da bo od 19. junija dalje delovala s polletnim urnikom, vsak dan od 8. do 13. ure.

SOLSKO SKRBNISTVO obvešča, da so njihovi uradi odprti za občinstvo vsak dan od 11. do 13. ure, ob ponedeljkih in četrkih pa tudi od 15.30 do 17. ure.

OBČINSKA KNJIŽNICA V SOVODNJAH posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 15. do 18. ure, v petek tudi od 10. do 12. ure.

OBČINSKA KNJIŽNICA V RONKAH je odprta od ponedeljka do petka od 15.30 do 18.30 in ob sredah tudi od 9.30 do 11.30. Knjižničarka slovenske sekcije je na razpolago v ponedeljek in sredo popoldne in v petek zjutraj.

RAZSTAVE

V GORNJEM PREDDERJU KULTURNEGA DOMA je na ogled dokumentarna-fotografska razstava Benecija v miru in vojni, ki jo prireja ZSKD iz Gorice ob 50. letnici osvoboditve

IZLETI

VZPI-ANPI iz Dobrodober obvešča izletnike, ki se bodo udeležili potovanja na Poljsko (Auschwitz), da je treba do 20. junija poravnati akontacijo 250 mark in celotno vsoto do 30. julija 95, v trgovini pri Mili v Dobrodoberu.

ČESTITKE

Aldo, ob 50. rojstnem dnevu Ti želijo vse najboljše vsi, ki Te imajo radi!

KINO

GORICA VITTORIA 18.00-20.00-22.00 »Morti di salute« Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 17.00-19.30-22.00 »Rob Roy«. Igrata Jessica Lange in Liam Neeson.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI

AL GIARDINO (Baldini), C. Verdi 57, tel. 531879.

DEZURNA LEKARNA V TRŽICU

AL REDENTORE, Ul. F.lli Rosselli 23, tel. 410340.

POGREBI

Jutri, ob 11. uri, Tullio Perizzolo, iz splošne bolnišnice v cerkev Pija X in na glavno pokopališče.

Lutkovni festival bo v dveh delih

Med tradicionalne prireditve "Goriskega poletja" sodi tudi festival lutkovnih gledališč območja Alpe Jadran. Za prireditev bo letos poskrbel pred kratkim ustanovljeni Deželni center lutkovnih gledališč in animatorstva, prireditev pa bodo uresnicili v dveh delih: od 16. do 22. julija in od 3. do 10. septembra.

Podroben program manifestacije bodo predstavili v prihodnjih dneh, vendar organizatorji že zdaj opozarjajo na številne novosti. Tako naj bi v jesenskem delu festivala posneli, v sodelovanju s Televizijo Koper, film o lutkovni dejavnosti. Pri uresnicevanju pobude bo sodeloval tudi znani hrvaški režiser in ustanovitelj Zagrebske sole za risani film Zlatko Bourek. V jesenskem delu festivala pa naj bi pripravili (v sodelovanju z režiserjem Edijem Majaronom) tudi lutkovno predstavo enega od Shakespearjevih del. Festival se bo letos odvijal na gradu in na različnih krajih v mestu.

GORICA / ZAČETEK GLEDALIŠKEGA FESTIVALA

Goldonijeva "Krčmarica"

V sredo nastopi gledališka skupina "Giorgio Totola"

Na gradu se bodo v nastopajočem tednu pričele poletne prireditve, kljub temu, da je zaradi muhastega vremena težko govoriti o poletju. V sredo, 21. t.m. ob 21.15 se bo občinstvu predstavila gledališka skupina "Giorgio Totola" iz Verone s Krčmarico (La Locandiera) Carla Goldonija. Skupina iz Verone bo tako uvedla letošnji (peti) gledališki festival. Zgodba Krčmarice je sila preprosta in dobro znana, saj je prav Krčmarica med Goldonijevimi komedijami najpogostejše v programu poklicnih in amaterskih gledališč. Glavna figura je krčmarica Mirandolina, ki prefinjeno opleta z vsemi moškimi, ki se znajdejo v gostilni in ki jih Mirandolina ob koncu razkrije ter najavi svojo poroko s preprostim natakarnjem Fabriziom. Glavni vlogi igra Carla Totola, režiser predstave je Roberto Pasetto, Roberto Totola, Andrea Zorzanella, Massimo Totola, Fernando Bustaggi, Marina Furlani in Paola Colorio. Druga predstava v okviru festivala bo na sporedu že v soboto, 24. t.m. in sicer "Cercasi tenore".

Vstopnice in abonmajske vstopnice so na razpolago v knjigarni Antonini. (Na sliki: prizor iz Krčmarice).

V PETEK / V KULTURNEM DOMU NA BUKOVJU

Spet se bomo lahko smejali ob sicer zelo resnih stvareh

Pajk's show, proslava 50-letnice enoumja in še kaj...

Leto 1995 poteka v znamenju pomembnih obletnic. Mednje sodi tudi 50-letnica enoumja, za katero, ne v matični domovini ne v zamejstvu, nihče ni poskrbel, da bi jo primerno obeležil. To bo storil organizacijski odbor goriskega Pajk's showa, ki svoje člane in simpatizerje vabi na družabno srečanje, v petek, 23. junija, ob 20.45 v kulturnem središču na Bukovju v Števerjanu.

Ceprav smo se na vso moč trudili, da bi izvedeli, kaj nam bodo ponudili nadležni in pikri pajkovci, nimamo kaj dosti informacij. Hvala bogu, da je v njihovih vrstah tudi odpadnik, ki nam je izdal nekaj informacij in povedal, kako se bo odvijal tokratni Pajk's show. Gre v bistvu za srečanje, podobno tistim, ki smo jih že doživeli in je bilo na njih zmeraj dovolj zabave. Otroci enoumja namreč nam bodo servirali nekaj svojih resnic o zamejstvu in matični domovini ter se zaustavili pri nekaterih se odprtih in bolečih ranah. Se posebej bo zanimivo izvedeti vso resnico o Kmečki banki, tisto resnico, ki jo niti Giornale di Gorizia ni objavil.

Tudi tokrat pa se ne bodo izognili aktualnim političnim temam kakor tudi ne oceni nedavnih upravnih volitev, ki so prav v Števerjanu povzročile globoko bolečino v srcu vsem tistim, ki jim rdeča barva ne pomeni le kemijsko sredstvo za barvanje koles. Tudi o finančnih težavah naših osrednjih kulturnih ustanov bo tekla beseda, kakor tudi o sredstvih javnega obveščanja.

To le za pokušnjo. Glavna jed števerjanskega jedilnika

pa bo brez dvoma gostovanje dua Sergej Verc-Boris Kobal, ki bosta prispevala k triumfu. Kabaretna dvojica se bo tokrat lotila tudi goriske problematike in goriskih osebnosti. Ze to je zadostna garancija, da se vsi, množično odločimo za petkovo sodelovanje na števerjanskem Pajk's showu.

Kabaretnim sladokuscem lahko najavimo, da bodo na jedilniku dobili marsikaj drugega in težkega za prebavo. Dovolj je, da se odločite za obisk Pajk's showa. To pa lahko storite tako, da si zagotovite vstopnico v goriskem Kulturnem domu ali pri zadrugi Brda v Števerjanu. Prireditelji, ki so sicer skoparili z informacijami o poteku večera, pa so bili gostobesedni kar zadeva priporočila. Prosili so nas naj posebej poudarimo, da udeležencem ne bo žal. To pomeni, da bo žal tistim, ki bodo ostali doma! Povsem jasno in predvsem logično!

Se nekaj lahko dodamo: neporočeni moški in ženske bodo lahko prisli na svoj račun. Organizirano je za ples in... zabavo. Saj veste kakšno?

Poročeni dedci tudi ne bodo prikrajšani, brhka briska dekleta bodo namreč delila klobase in drugo domaco jedaco. Vse pa bomo lahko zalili z brisko kapljico.

Se na nekaj smo pozabili! Tudi tokrat bodo nekatere prisotne osebnosti dobile dragoceno priznanje za zasluge na kulturnem, športnem, gospodarskem in političnem področju, seveda z utemeljitvami, ki odgovarjajo kabaretnim predpisom.

NOVICE

V sredo bo redni občni zbor krvodajalcev v Sovodnjah

Sekcija združenja prostovoljnih krvodajalcev v Sovodnjah sklicuje v sredo, 21. t.m. redni občni zbor. Skupščina bo ob 20.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vodstvo sekcije bo podalo obračun dejavnosti in nakazalo nacрте za prihodnje obdobje, spregovorili pa bodo tudi o v zadnjih tednih zelo aktualnem vprašanju uporabe oporečnih hemoderivatov, o čemer nastajajo zolčne polemike in po drugi strani, tudi kazenski postopki proti odgovornim.

Javno srečanje posoškega "Prodijevega odbora"

V občinski dvorani v Koprivnem bo v četrtek, 22. t.m. ob 20.30, javna razprava o eseju Romana Prodija "Capitalismo ben temperato". Razpravo prireja posoški "Prodijev odbor". Govorili bodo univerzitetni profesor Giuliano Giorio, član pokrajinskega tajništva sindikata CISL Giovanni Fania in ravnatelj združenja industričev Flavio Flamio.

Danes ekološka akcija društva "Terra"

Kulturno društvo "Terra", ki deluje v okviru organizacije Legambiente, prireja danes ob 9.30 čiščenje brega reke Soče v bližini ulice Cordaioli v Strazicah. Skušali bodo očistiti soski breg do mosta, oziroma do sejmišča ob ločnem mostu. Zbirališe bo pred cerkvijo v ul. Brigata Pavia st. 88. Organizatorji priporočajo primerno oblačilo in obutev poleg trpežnih rokavic. V slučaju slabega vremena bodo čiščenje izvedli meseca julija.

ZDRAVSTVO / IL LABORATORIO

Potrebne so jasne izbire

Opozorilo pred nevarnostjo zaprtja Šole za bolničarje

Reorganizacija javne zdravstvene službe je poleg sole za finančno strazo, avtoporta in avtoceste ter jeza na Soči, vprašanje, ki ciklično zaposluje goriske upravitelje in politike. Lep čas je vladala tišina, razresen je bil celo spor med sindikalnimi zvezami in izrednim upraviteljem Barattijem, zdaj pa je vprašanje že spet na dnevnem redu. "Pogreli" so ga člani krožka Il Laboratorio, ki so pred kratkim obiskali goriskega župana Valentija in ga seznanili s stališči in možnimi rešitvami glede posameznih specifičnih vprašanj, ki zadevajo reorganizacijo javne zdravstvene službe. Goriski župan je, kakor znano, tudi predsednik konference županov, to je organizma, ki

je, ali ki naj bi bil sogovornik deželne odbornika za zdravstvo, oziroma izrednega ravnatelja zdravstvene ustanove.

Predstavniki krožka Il Laboratorio so Valentija opozorili predvsem na dejstvo, da ni mogoče v nedogled odlašati z obnovo goriske splosne bolnišnice in da bi bila odprava bolnišnice Usmiljenih bratov zelo kratkovidna poteza. Sicer pa so goriskega župana seznanili tudi z novo nevarnostjo, ki tokrat zadeva bolničarsko solo. Ta sola deluje v Gorici že več kakor šestdeset let in je v teh desetletjih, kot edina v Deželi, bila deležna posebnih priznanj. Zaprtje te sole bi po mnenju krožka Il Laboratorio pomenilo nov hud udarec goriskemu zdravstvu.

MLADI / V PARKU ZAVODA LENASSI

Še danes praznik mladinskih skupin v priredbi Zuf de Žur

Danes se zaključuje praznik, ki ga je v parku Lenassi priredil list "Zuf de Zur". V petek zvečer je program stekel z zadovoljivo udeležbo, kljub temu, da je ponagajal dež. Včeraj popoldne je bilo na programu srečanje skupino Kilimangiaro, ki jo sestavljajo študentje iz Afrike, ki studirajo na Trzaski in Goriski univerzi. Poleg članov Kilimangiaro sta nastopili skupini Arbe Garbe iz kraja S.Giovanni al Natisone in Glass of Zerkhisch iz Gorice. Na sporedu je bil tudi nastop lutkarja Cosima de Palma iz Cedada. Danes jutraj bo ogled mesta s kolesi; v popoldanskih urah pa pogovor pod lipami, srečanje s skupino Jarabi, gledališka predstava "Uomini del circo" v izvedbi skupine 2B or not 2B. Ob 20.30 bo koncert skupine Jarabi in Mitili FLK. (Foto S.R.)

V petek, 23. junija 1995, ob 20.45

v kulturnem domu na Bukovju (Stevec)

PAJK'S SHOW

(Triumf: od Vardara do Triglava oziroma vsa resnica o Kmeči banki)

Gosta večera: Boris Kobal in Sergej Verc

Predprodaja vstopnic in rezervacija mest: Kulturni dom - Gorica - Tel. 33288 - KD Briski gric - Zadruga Brda (Bukovje 6 - Stevec - Tel. 884192)

Vabljeni!

SVET SLOVENSKE ORGANIZACIJE

vabi na predstavitev zbirke puntarskih pesmi

Za staro pravdo

ki bo v četrtek, 22. t.m. v komorni dvorani Katoliškega doma v Gorici ob 20.30.

Na sporedu bo predstavitev govor, glasbena točka in recitacije

SKD KREMENJAK - JAMLJE

vabi na

DIATON '95

GLASBA BREZ MEJA

V Jamljah 18. junija 1995

DANES, 18. JUNIJA:

ob 9. uri - Start tekmovalne in netekmovalne dirke z gorskimi kolesi

ob 16. uri - Netekmovalno srečanje godcev na diatonično harmoniko (fajtonarce) DIATON '95

ob 18.30 - Nagrajevanje najboljših kolesarjev dirke mountain bike

ob 20. uri - Ples z ansamblom Kraski kvintet

Deloval bo dobro založen buffet s pristinimi vrstmi na zaru in domaco kapljico. Večji del programa bo potekal v pokritem sotoru.

KD RUPA PEC in Občina Sovodnje ob Soči vabita na

14. Občinski praznik v Rupi

Danes, nedelja, 18. junija

ob 18. uri - Otvoritev razstave vin

Kulturni program

Nastop pevskega zbora Standrez

ob 20. uri - Ples z ansamblom HAPPY DAY

Petek, 23. junija

ob 20. uri - Tekmovanje v BRISKOLI z boga ti mi nagardami

Sobota, 24. junija

V kulturnem domu v Sovodnjah

ob 19. uri - Slavnostna seja:

SLAVNOSTNI GOVOR ZUPANA

Nastop zbora Tabor z Opcin

Recital društva Rupa - Pec

Podeljevanje priznanj in NAGRAJEVANJE

NAJBOLJSIH VIN.

V Rupi, ob 20. uri - Ples z ansamblom ZVEZDE

Delovali bodo dobro založeni kioski

Koncert bo nocoj

Dež jo je v petek zagodel skrbnim prirediteljem scenskega koncerta "Al maras kaj za me", ki je bil napovedan na domaćiji Pavlin - Kusić na Oslavju, pod pokroviteljstvom Rajonskega sveta. Zal so prireditelji, ki se odvija v celoti na odprtem, prinesli. Koncert v izvedbi mešanega pevskega zbora Hrast in članov dramske skupine Oder 90 bo zato danes, ob 21. uri, ob vsakem vremenu.

Okrogla miza ob pobudi "Benečija v vojni in miru"

Ob zaprtju fotografske razstave "Benečija v vojni in miru" bo v torek, 20. junija, na pobudo Zveze slovenskih kulturnih društev, Kulturnega doma in pokrajinskega vodstva VZPI-ANPI okrogla miza na temo "Goriška in Benečija 50 let po zmagi nad fašizmom: razmisljanja in perspektive". Srečanje, na katerem bodo sodelovali tudi zastopniki drugih borčevskih združenj AVL, ANED, ANPIA ter goriski odbornik za kulturo Antonio Devetag in pokrajinski odbornik za solstvo Nereo Tavagnutti, želi v prvi vrsti biti priložnost večglasnega razmisljanja ob letošnji obletnici pomebnega zgodovinskega dogodka, s pogledom uprim v bodočnost.

Razpravljalci bodo izpostavili vr-

sto pogledov, ki so vezani na gorisko in benesko stvarnost izpred petdesetih let ter nakazali možnosti sodelovanja teh dveh območij tudi v luci sprememb, ki so se v njih udejanile.

Uvodne misli na torkovi okrogli mizi bosta podala Rudi Pavšič in Igor Komel, zatem bodo na vrsti posegi senatorja Silvana Bacicchia, Vincenza Marinija-Banfija, Giovannija Padoana-Vannija, Ladija Dornika, Angela Punterija, Milana Furlana, Luigija Franca, Rina Terride, Mirka Vendramina, Petra Mozetica, Giorgia Rediva, Maria Mernija, Milovana Bressana, Silvina Poletta in drugih razpravljalcev. Okrogla miza bo v Kulturnem domu s pričetkom ob 18. uri.

SOLIDARNOSTNA POBUDA

Tri tisoč kilometrov na kotalkah do Moskve

*Prve dni avgusta bo štafeta dosegla naše kraje
Cilj: zbiranje sredstev za vojne sirote v Rusiji*

Prve dni avgusta bodo skozi naše kraje kotalkali člani stafete Piacenza - Moskva. Zanimivo pobudo, ki ima poleg sportnega predvsema humanitarne značaj - zbiranje sredstev za sirotišnico v Moskvi - bodo uresnili v sodelovanju med Občino Piacenza, skofijsko ustanovo Caritas, združenjem Italija - Rusija in Ruskim skladom za otroke ter s pokroviteljstvom Fundacije Hranilnice in posojilnice v Piacenzi. V ekipi, ki bo prevozila skoraj tri

tisoč kilometrov dolgo pot med Piacenzo in Moskvo bo pet kotalkarjev, ki so lani že opravili prvo preizkusno vožnjo, ko so na koleskih prevozilih razdaljo med Piacenzo in Blokami, kjer so obiskali taborišče beguncev.

Dnevno bodo kotalkarji prevozili približno dvesto kilometrov in v petnajstih dneh naj bi prispeli v rusko prestolnico. Po poti bodo zbirali tudi finančna sredstva, ki jih bodo poklonili moskovski sirotišnici. Kdor

želi že zdaj pomagati lahko denar nakaze na bančni tekoči račun st. 301793/53 pri Hranilnici in posojilnici v Parmu (Cassa di risparmio di Parma). Po do zdaj razpoložljivih podatkih bo skupina odpeljala na pot 5. avgusta in v enem dnevu prevozila pot od Piacenze do Monselice. Naslednjega dne bo prispela ze v Trzic. Tretjega dne bo peljala iz Trzica skozi Fernetice do Celja. Naslednji odsek predvideva pot od Celja do Blatnega jezera itd. 19. avgusta naj bi skupina prispela v Moskvo. Predviden je tridnevni postanek v ruskem glavnem mestu in nato povratek, s kamperjem, v Piacenzo. Prihod v Piacenzo je predviden 26. avgusta.

OBVESTILO IZLETNIKOM

Cenjene bralce, ki so se prijavili za izlet Primorskega dnevnika v neznano obveščamo, da bodo podrobni podatki o odhodih avtobusov v nedeljo, 25. t.m., objavljeni v četrtkovi številki, 22. t.m.

PREDSTAVITEV JE BILA V TOREK

Študija o šoli v letih 1915-45

A. Andri in G. Mellinato

V torek so v pokrajinski sejni dvorani predstavili knjigo "Sola in meja. Vzgojne institucije v Julijski krajini 1915-1945." O delu je spregovorila prof. Anna Maria Vinci, ki poučuje na Trzaski univerzi zgodovino Trsta in Julijske krajine. Avtorja Adriano Andri in Giulio Mellinato sta s skrbno analizo virov, ki sta jih imela na razpolago, skusala zajeti pomembnejše dogodke, ki so zaznamovali zgodovino solstva na območju Primorske in torej tudi na ozemlju, ki spada danes pod Slovenijo in Hrvaško. Analizirala sta prehod iz avtonomističnega solskega sistema v času avstroogrske monarhije v centralistični sistem fašistične Ita-

lije. Slednji je kaj kmalu ukinil slovenske in hrvaske sole na svojem ozemlju z jasnim namenom, da bi poitalijancil slovensko in hrvasko prebivalstvo. Ob tem sta avtorja skusala prikazati vzgojno delo učiteljev in profesorjev v tem težkem obdobju. Pregledala sta mnogo gradiva, ki gre od dokumentov v arhivu solskega skrbništva, do zvezkov s solskimi nalogami učencev, solskih casopisov, okroglic, ukazov solskega skrbništva in uradnih govorov ob začetku solskega leta.

Udeležba občinstva na predstavitvi ni bila velika, ce upoštevamo zanimivo temo, ki jo knjiga obravnava.

GRČIJA / 44 UR PO RUŠILNEM POTRESU NA PELOPONEZU

V Egionu so izpod ruševin rešili »malega Odiseja«

Potres je povzročil za 650 milijonov \$ škode - Brez strehe 20 tisoč oseb

Reševalci so končno 8-letnega Andreasa Bogdanosa na nosilih spravili na varno. (AP)

ATENE - Grčija se je odahnila, »mali Odisej«, kot so vsi prekrstili 8-letnega Andreasa Bogdanosa, je živ in zdrav v bolnišnici, potem ko je preživel 44 ur pod rusevinami osemnadstropnega stanovanjskega bloka v peloponeškem Egionu. Potres v noči na četrtek je po zadnjih podatkih terjal življenje 22 oseb, od šest do osem ljudi se vedno pogrešajo, kakih 20 tisoč ljudi pa je ostalo brez strehe nad glavo. Kljub težavam, ki so povsem normalne za tak rusilen potres, pa je glavni protagonist Andreas. Ljudje so v neposrednem televizijskem prenosu sledili njegovi odisejadi pod rusevinami, njegova rešitev pa je postala neke vrste simbol vstajenja in obnove.

Otroka je zasulo v njegovi spalnici, tako da ni uspel premikati ne rok in ne nog. Švicarski lavinski psi so ga odkrili 12 ur po potresu. Ko je reševalec povedal, da skozi neko spranjo vidi luno, so proti njemu začeli kopati kar sedemetrski predor. Gasilci so ga stalno bodrili, običajno molčec deček pa je bil skrajno zgovoren, gasilec je govoril o vsem, občasno se je z njimi celo salil, najbolj pa ga je skrbelo, kje je njegovo kolo. V noči na soboto so ga končno resili in odpeljali v bolnišnico, kjer so presenečeni zdravniki ugotovili, da nima najmanjšega zloma, tako da se bo lahko že danes vrnil k svojemu očetu in novemu kolesu, ki so mu ga darovali gasilci.

Dom pa mu bo za nekaj casa satorska platnena streha. Grška vojska in reševalci so v predmestju ze zaceli postavljati stiri sotorišca, kjer se bodo začasno nastanili brezdomci. Po prvih ocenah znaša gmotna škoda več kot 650 milijonov dolarjev. Grška vlada je že nakazala pol milijona dolarjev, domače brodarje pa je pozvala, naj k obalam prizadetega območja pošljejo nekaj ladij, ker ni dovolj sotorov za vse brezdomce.

Medtem pa so že izbruhnile polemike, ker nekateri trdijo, da so grški seizmologi točno napovedali kraj, kjer bo prišlo do potresa, a o tem niso obvestili oblasti. Pravosodni minister Anastasio Peponis pa je sporočil, da bodo poostri dosedanje norme za gradnje na potresnih območjih.

Nekaj mu je vseeno uspelo rešiti iz ruševin svojega doma. (AP)

OZN / OB DNEVU BOJA PROTI PUŠČAVAM

Kako ustaviti puščave

ZENEVA - Vec kot eno milijardo ljudi ogroza napredovanje puscav. Klic v sili prihaja iz Zeneve, kjer so včerajšnji dan proglasili za mednarodni dan boja proti sirjenju puscav. Porocilo OZN navaja, da je erozija in degradacija tal prizadela že 69% ozemlja od kakih 5,2 milijona hektarjev površin, ki trpijo sušo. OZN navaja, da sirjenje puscav povzroca letno za 42 milijard dolarjev skode. Pojav je prizadel že 99 drzav, predvsem afriških, azijskih in latinskoameriskih. Pred tem pojavom pa nista imuna ne Sredozemlje in ne Severna Amerika. V Afriki se kar 73% suhih savan spreminja v puscave, v Aziji puscava ogroza 1,4 milijona hektarjev suhih step.

Vzroki napredovanja puscav zaradi erozije rodovitnega zgornjega sloja zemlje so številni. Nedvomno temu botrujeta predvsem pretirana kmetijska izraba tal in uničevanje gozdov. V afriškem Sahelu je glavni krivec nomadska zivnorej in dejstvo, da je les tam edini vir energije. Svoj pisker so dodali demografska eksplozija in prava preseljevanja ljudstev zaradi številnih spopadov v pod-saharski Afriki. Nič cudnega torej, da OZN med krivci za napredovanje puscav navaja tudi revščino, ta pa je tesno povezana z demografsko eksplozijo in z vojnami. Izvedenci so prepričani, da bo v prihodnjih letih kar 153 milijonov ljudi moralo zapustiti svoje domove, ker jih bo prikril

puscavski pesek. Da bi to preprečili, bi letno potrebovali od 10 do 20 milijard dolarjev. To se seveda ne bo zgodilo, mednarodna konvencija o boju proti puscavam, ki so jo 17. junija 1994 podpisali v Parizu, bo torej ostala kot toliko drugih dokumentov le na papirju. Bogati Sever bo morda poskrbel zase, a bo ljudstva Sahela, azijskih step in latinskoameriskih polpuscavskih step prepustil njihovi usodi. Ta pa se bodo zaradi revščine le s težavo uprla puscavam. Tak egoistični odnos pa lahko prizadene tudi razvite in to ne samo zaradi neustavljive emigracije, temveč ker bo sirjenje puscav povzročilo hujše klimatske spremembe kot tako imenovani pojav tople grede.

KAIRO / ABU ZAID NAJ BI BIL ODPADNIK

Fundamentalistični sodnik prisilil profesorja k razvezi

KAIRO - Univerzitetni profesor Nasr Ahmed Abu Zeid in njegova žena Ibtihal Yuness sta Egipcana in muslimana, predvsem pa zaljubljena, vendar se bosta kmalu morala ločiti, ker je egiptovski prizivno sodišče spoznalo Abu Zeida krivega apostazije. Sodišče je razsodilo, da je potrebna zakonska razveza, ker po islamskih pravilih muslimanka ne sme biti poročena z odpadnikom.

Razsodba je očitno velika zmaga za muslimanske fundamentaliste in poraz za režim predsednika Hosnija Mubaraka. Zakonsko razvezo Abu Zeida zaradi apostazije so nekateri fundamentalistični odvetniki zahtevali že januarja 1994, potem ko je profesorja obtožil apostazije neki drugi univerzitetni profesor, eden od voditeljev narodno-demokratske stranke na vladi. Abu Zeida so obtožili protiislamske interpretacije korana. Sodišče je sprva razsodilo, da ni kompetentno, prizivno sodišče, ki mu je predsedoval Faruk Abdel Alim, znan po svojih fundamentalističnih simpatijah, pa je dolocilo, da teksti Abu Zeida, profesorja arabski-

ne, nasprotujejo islamskemu nauku.

Abu Zeid, ki se ima za dobrega muslimana, trdi, da skuša njegova interpretacija korana »islam izmakniti političnim manipulacijam«. Njegova žena meni, da gre v resnici za nekakšno zaroto. »Pricali smo si nekaj podobnega, ko smo izvedeli, da razpravi predseduje Alim, vendar smo vseeno mislili, da bo ravnal kot sodnik in pustil ob strani osebna prepričanja.« Zeidova žena je po razsodbi se dejala, da je v Egiptu postalo že skoraj nemogoče živeti. Par se ni odločil, ali bo vložil priziv, saj bi na novo razsodbo moral čakati več let. Abu Zeid in Ibtihal sedaj premislujeta, da bi se odselila v tujino, vendar se boji-ta, da bi jima to skušali preprečiti. Ibtihal, ki tudi predava na univerzi v Kairu, je med drugim ogorčeno podčrtala: »Ne vem, ali je civilno sodišče sploh pristojno za izdajanje razsodb o vprašanjih verskega značaja in se vprašujem, s kakšno pravico je sodilo mozevim tekstom.« Poleg tega je poudarila, da egiptovski kazenski zakonik sploh ne omenja apostazije med prekrski, z razliko islamskega

zakona, ki kaznuje heretike s smrtjo.

»Razsodba bo pokazala, ali je egiptovska družba se omikana družba ali jo povsem nadzirajo fundamentalisti,« je pred razsodbo izjavil Abu Zeid, ki je tako odlično ponazoril politični pomen neverjetne prigode, ki ga je doletela in ki bo tudi vladi povzročila marsikatero težavo. »Ta razsodba je veliko nevarnejša od vseh fundamentalističnih terorističnih atentatov in jasno kaže, da vlada ni odpravila fundamentalizma, ki je globoko vkoreninjen v narodni miselnosti,« je izjavil Negad el Borai, generalni sekretar Egiptovske organizacije za varstvo človekovih pravic. »Razsodba dokazuje, da celo pravica ni več na varnem pred fundamentalističnimi manipulacijami in mora pritegniti vso potrebno pozornost na uničevalno vlogo sunitskega centra »al Azhar«, ki ima sedež v Kairu.« Radikalne verske razsodbe tega centra na račun nekaterih intelektualcev so pogosto privedle do fundamentalističnih atentatov kot je bil na primer tisti, v katerem so oktobra lani zabodli nobelovega nagajenca Nagiba Mahfuz.

NOVICE

Zaplenili 5 ton cirkonija

MOSKVA - Na sedežu neke zasebne družbe v Jaroslavu je ruska policija zaplenila 5 ton cirkonija, ki služi v jedrske namene, a tudi v elektroniki in v kirurgiji. Kovino so ukradli v nekem bližnjem vojskoindustrijskem obratu.

Krvavi atentat v Medellinu delo kokainske mafije iz Calija

BOGOTA' - Šef kolumbijske policije general Roso José Serrano je včeraj demantiral dosedanje trditve, da so atentat v Medellinu izvedli pristasi pokojnega sefa kakoinske mafije Pabla Escobarja. Preiskovalci so sedaj dokončno prepričani, da je atentat, v katerem je življenje izgubilo 28 ljudi, naročil Henry Loaiza, eden od šefov kokainske magfije iz Calija.

V Turčiji so umrli v nesreči 3 britanski turisti in domačin

ANKARA - V celnem trčenju avtobusa in tovornjaka pred letališčem v turskem Dalamanu so življenje izgubili trije britanski turisti, 35 Britancev pa je bilo ranjenih, med njimi dva težje.

Pravi rekord

WASHINGTON - Ruski kirurg Mihail Malhov (41-letni) in kanadski inženir Richard Weber (35-letni) sta se lahko ponosno nastavila fotografu na kanadskem najsevernejšem otoku War Huntu (na sliki AP), saj sta samo na smučeh in brez oskrbovanja z zraka ali s sanmi dosegla Severni tecaj. Pred njima kaj takega se ni uspelo nobenemu, saj so vsem

tako ali drugače pomagali, ali pa so imeli s seboj sani. Med drugim ni dokazov, ki bi potrjevali trditve ameriskega polarnega raziskovalca Roberta Pearyja, ki naj bi leta 1909 na podoben način dosegel Severni tecaj. Podvig sta Rus in Kanadcan ob predvčerajšnji vrnitvi na otok War Hunt praznovala z lubenicami, jagodami in sampanjcem.

Muslimani in Hrvati skupaj prebijajo obroč okoli Sarajeva

Nato pospešeno pripravlja načrte za umik modrih čelad

SARAJEVO - (Reuter, dpa) - Bosanska vladna vojska je danes obroč okoli Sarajeva skusala prebiti na več kot desetih mestih, pri tem pa so ji na pomoč priskočile enote bosanskih Hrvatov (HVO). Dva izstrelka sta padla tudi na Pale, kar je prvo obstreljevanje srbskega poveljstva po letu 1992. Izstrelka nista zahtevala zrtev, pa tudi poročne slovesnosti hčerke voditelja bosnaskih Srbov Radovana Karadžića nista prekinila.

Vladna vojska je uspela dokončno pretrgati glavno cestno povezavo med Palami in vojašnico v Lukovici, nato pa zastala. »Danes je bilo mirno. Zakaj? So morda dosegli vse cilje,« se je spraševal tiskovni predstavnik ZN Gary Coward. Mnogi se sprašujejo o nacrtih Muslimanov, nihče pa ne dvomi, da se bodo boji kmalu nadaljevali. »Poskusali bodo zavzeti Ilidžo, kar bi pomenilo, da je obroč skoraj prebit,« so zatrjevale modre celade na terenu. Bosanski Hrvati so uradno potrdili, da so se pri osvobajanju prestolnice pridružili Muslimanom. »Nase akcije vodi skupno poveljstvo. Nase skupne sile so obkrožile in premagale sovražnikove enote na več mestih,« je povedal tiskovni predstavnik HVO Ignac Kostroman in dodal, da je bilo v zadnjih spopadih ranjenih šest hrvaških borcev. Predstavniki ZN so spopočili, da so se boji najbolj okrepili v hrvaškem delu Sarajeva, Kiseljaku, od koder so pripa-

dniki HVO na srbske položaje izstrelili več deset topovskih in minometnih granat.

Posebni odposlanec generalnega sekretarja Združenih narodov Jasusi Akasi, ki se je v Beogradu srečal s srbskim predsednikom Miloševićem, dvomi da bo muslimanska vojska v tem trenutku pristala na premirje. Dodal pa je, da pričakuje protinapad bosanskih Srbov, ki so zaradi združenega napada Hrvatov in Muslimanov razglasili popolno vojno stanje. Akasi meni, da bodo zagotovo skusali znova zavzeti ozemlje, ki so ga zgubili v petek. Z Miloševićevo pomočjo se naprej skusa izposlovati izpustitev 25 pripadnikov mirovnih sil, ki jih bosanski Srbi zadržujejo kot talce.

Tudi Nato pospešeno pripravlja načrte za evakuacijo 22.500 modrih čelad, ki so ostali sredi spopadov v Bosni. Pričakujejo, da bodo končani v desetih dneh. »Vlada vzdusje, kot da bi se zelo mudilo. Nihče nas ne priganja,

vendar pa hočejo imeti načrte do 28. junija,« je izjavil neimenovani sogovornik pri Severnoatlantski zvezi. V operaciji sodelovalo približno 60 tisoč vojakov. »Nekatere enote bodo v stalni pripravljenosti in jih bomo lah-

ko umaknili v trenutku. Evakuacija drugih se utegne zavleči,« je povedal neimenovani sogovornik in dodal: »Nato bo v trenutku prevzel poveljstvo tudi nad enotami iz držav, ki niso v Natu. Vendar le, če bodo to želele.«

Ameriski predsednik Bill Clinton je izjavil, da bo podprl odpravo embarga na uvoz orožja za Bosno in Hercegovino, če misija Združenih narodov ne bo uspešna. Vendar tega ne more storiti, dokler modre celade ostajajo v Bosni.

Šešelj neslavno pogorel

BEOGRAD - Veliko zborovanje proti Miloševiću politiki do Bosne, ki ga je organiziral vodja srbskih radikalcev Vojislav Šešelj, je neslavno propadlo, saj se je pred zgradbo zveznega parlamenta zbralo le pet tisoč ljudi. Tako se je končno izkazalo, da imajo Srbi, ki so siti vojne in posledic gospodarskih sankcij Združenih narodov, dovolj izjemno nasilnih Šesljevih izjav. Vse druge opozicijske stranke so zavrnile udeležbo na »vsesrbskem mitingu«. »Dobro vemo, kakšno negativno vlogo je Šešelj odigral pri začetku vojne,« je izjavil Vuk Drasković. (Reuter)

Veliko zborovanje Kurdiv v Nemčiji

BONN - Več kot 65 tisoč Kurdiv se je včeraj zbralo v centru nemške prestolnice in demonstriralo proti nasilju nad njihovim ljudstvom. Zahtevali so lastno državo Kurdistan in obsojali turško vojaško nasilje nad kurdske separatisti. Vzklikali so protiturska gesla kot na primer »Turcija je terorist« in »Sem pripadnik PKK«. Nekateri so celo razvili prepovedane zastave zloglasnih gverilcev Kurdske delavske stranke, vendar policija ni intervenirala. »Vse poteka miroljubno,« je izjavil tiskovni predstavnik policije. Nemski policisti so se letos že večkrat spopadli s Kurdi, ki so izvedli več deset bombnih napadov na lastnino nemških Turkov. V Nemčiji živi več kot stiri tisoč Kurdiv. (Reuter)

Južnokorejska hrana za Severno Korejo

SEUL - Vlada Južne Koreje soglasa, da bo Severni Koreji brez carinskih obremenitev zagotovila dobavo 150.000 ton riza, o čemer so se sporazumeli uradni predstavniki obeh držav na nedavnem srečanju v Pekingu. Južnokorejski predstavnik Li Suk Cae, namestnik ministra za finance in ekonomijo, in Čun Kum-čol, severnokorejski namestnik ministra, sta se namreč sporazumela o načinu, kako bo Pjongjang sprejel seuluski riz. (Reuter)

Val nasilja v Pakistanu ne poenjuje

KARACI - V medetnicnih spopadih na različnih koncih največjega pakistanskega mesta je bilo v noči s petka na soboto ubitih stotin ljudi, med njimi tudi en policist. Spopadi so izbruhnili potem, ko so se neznani storilci v petek zvečer ugrabili, mučili in ubili tri osebe v zahodnem delu večmilijonskega megapolisa. Kot krivce za sprožitev novega vala umorov oblasti obtožujejo politično frakcijo Haqqi, ki se je odcepila od Mohadžirskega narodnega gibanja (MQM), najmočnejše stranke v Karaciju. V juniju je bilo v mestu do zdaj ubitih že 136 ljudi, med njimi je tudi 24 policistov.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Množični pokoli - politika pomembnejša od statistik

HELMUT RATHER / DPA

NEW YORK - Razseznosti in grozote vojne je treba osteviliti - to zahtevajo tako bralci časnikov kot tudi televizijski voditelji. Svetovni pretresenosti, mednarodnim ukrepom in dramatičnim pogojem za mednarodne konference tragika posameznih zrtv ne zadošča.

Politiki, ki se pojavljajo pred kamerami, hočejo s stvilkami pokazati, proti kakšnemu nezalisanemu zlu se morajo boriti. Večina ljudi se, ko je soocena s taksnimi tragedijami, le s tezkim srcem odloči za raziskovanje in objavo rezultatov raziskav. Ko se govori o bosanskem »holokavstu« in »vec kot dvesto tisoč mrtvih bosanskih Muslimanov« v državljanski vojni, o tej zelo razširjeni verziji bosanske vlade, se vsak dvomljivec znajde pred obtožbo, da je pristal Srbov. American George Kinney se zaradi svojega strokovnega pristopa in odločnosti v preteklosti taksnih oznak ne boji, kajti leta 1992 se je znašel na naslovnih vseh svetovnih časnikov, ko je kot takratni vodja jugoslovanskega oddelka na ameriskem zunanjem ministrstvu

odstopil, ker se ni strinjal s po njegovem mnenju premilimi ukrepi ameriške vlade proti Srbom. Zdaj deluje kot samostojni publicist in tudi v New York Timesu je objavil spoznanja svojih temeljitih raziskav o številu zrtv v Bosni. Decembra 1992 je bilo po statistikah mrtvih 17.466 ljudi. Potem je takratni zunanji minister in sedanj ministri predsednik Haris Silajdžić govoril o 128.444 mrtvih na bosanski strani. Kinney trdi, da je številu dodal 110 tisoč ljudi, ki so bili po ocenah bosanskega instituta za javno zdravje »pogresani« kot sosesben politik je Silajdžić razumel korist vtisa o očitnih pokolih. Na Zahodu si je s tem pridobil politično podporo, v islamskem delu sveta pa nujno finančno pomoč, s

katero je bilo treba podmazati bosanski vojni stroj. Junija 1993, piše Kinney, je bosanska namestnica ministra za informiranje Senada Kreso pred novinarji prvič navedla število dvesto tisoč mrtvih. Avtor, ki Kreso osebno dobro pozna, meni, da je bil to »izbruh naivne gorečnosti«. Kljub temu so pomembni časniki in poročevalske agencije te številke hitro zacele uporabljati - brez kakršnihkoli virov ali dokazov. Kinney pravi mea culpa, saj je bil leta 1993 nekaj časa tudi sam eden od njih. Ameriška tajna obveščevalna služba CIA in zunanje ministrstvo v Washingtonu po njegovih podatkih govorita o desettisočih mrtvih, čeprav se izogiba ta podrobnejši podatkom. Mednarodni komite Rdečega

križa je potrdil manj kot dvajset tisoč mrtvih, vendar pa zaradi različnih virov govori o dvajset do trideset tisoč mrtvih in majhni možnosti, da bi jih utegnili biti petintrideset tisoč. Pri dvesto tisoč mrtvih bi moralo v razmeroma majhni Bosni v skoraj treh letih vsak dan umreti približno dvesto ljudi. Kinney trdi: »Boji skoraj nikoli - če sploh kdaj - niso dosegli taksnih razsežnosti.«

Tudi veliko nižje številke umrlih so se vedno znašale na naslovnih vseh sveta in v mnogih prestolnicah sprožile hitre politične ukrepe. Kinney ocenjuje, da skupno število mrtvih »na vseh straneh« znasa od petindvajset do šestdeset tisoč. Vprašanje, koliko jih je v resnici, po njegovem prepričanju nikakor ni »akademsko«. Bolj kot v katerikoli vojni gre v nekdani Jugoslaviji za prestop iz cast in ne za razumske razloge. Če nihče ne bo pogreval mascevanja - prav tako nikoli prestetih - umrlih v drugi svetovni vojni, bo konec vojne morda mogoc se za našega življenja, sicer pa bo nanjo moralo počakati se nekaj generacij.

AVSTRALIJA / POŽIG FRANCOSKEGA KONZULATA

Močno vznemirjena javnost

Greenpeace je že zanikal vsakršno povezavo z požigalci

PERTH, CANBERRA, PARIZ (dpa, Reuter) - Doslej neznana organizacija Pacifika ljudska skupina je prevzela odgovornost za požig francoskega konzulata v Perthu na zahodni obali Avstralije. Neznanci so približno ob pol peti uri jutraj po lokalnem času (22.30 SEC) zazgali ordinacijo doktorja Roberta Pearca, castnega konzula Francije v Perthu. Zrtv ni bilo, materialna škoda pa je ocenjena na približno tristo tisoč dolarjev.

Francosko zunanje ministrstvo je napad ostro obsodilo in avstralske oblasti pozvalo, naj z vsemi razpoložljivimi sredstvi odkrijejo in kaznujejo storilce. Veleposlaništvo v Canberru je izrazilo svoje ogorčenje zaradi terorističnega dejanja, ki bi lahko povzročilo tragicne posledice. Avstralski premier Paul Keating je izjavil, da je Avstralske francoske odločitve o obnovitvi jedrskih poskusov v južnem Pacifiku sicer zelo razjezila, vendar namerno uničevanje lastnine ne more biti del avstralskega načina življenja. Ekološka organizacija Greenpeace je zanikala kakršnokoli povezavo z napadalci v Perthu in dejanje obso-

dila. Greenpeace je vse, ki se ne strinjajo z novimi jedrskimi poskusi, pozval, naj protest izrazijo na miren in nenasilen način. Avstralska javnost se je prejšnji teden ostro odzvala na odločitev francoskega predsednika Jacquesa Chiraca, da bo Pariz jeseni spet začel izvajati jedrske poskuse na polinezijskem atolu Mururoa. Francoski zunanji minister Herve de Charette, s katerim naj bi se delegacija predstavnikov južnopacifiških držav sšla jutri, je v izjavi za neko televizijsko postajo dejal, da ne razume smisla protestov. Po njegovem bi se morali na južnem Pacifiku celo veseliti, saj po maju 1996 tam ne bo več jedrskih poskusov. Canberra je zamrznila stike s Francijo na obrambnem področju in odredila letališke storitve francoskim vojaškim letalom, ki bodo letela proti atolu. Stevilni sindikati in nekateri politiki so pozvali k bojkotu francoskih izdelkov, kar je pozdravila tudi vlada, ki sicer ne razmišlja o trgovinskih sankcijah. Uradni Pariz priznava pravico do protesta, vendar dodaja, da nič ne more opraviti nasilnih dejanj proti nedolžnim ljudem ali njihovi lastnini.

Gasilec na pogorišču francoskega predstavništva v Perthu (Foto: AP)

RUSIJA / VSE RANJENE TALCE SO VČERAJ ZJUTRAJ RANILI RUSKI VOJAKI

Zmedeno ukrepanje ruskih »specialcev«

Strahotne posledice »čustvenih reakcij« varuhov reda

BUDJONOVSK - Ruske sile so včeraj skušale osvo-
boditi tisoč talcev, s kateri-
mi se je dvesto cecenskih
upornikov po sredinem na-
padu na Budjonovsk zaba-
rikadiralo v mestni bolni-
šnici. Vladni tiskovni pred-
stavniki Valerij Grisin trdi,
da ruski vojaki, ki so proti
poslopju izstrelili točo to-
povskih izstrelkov in kro-
gel iz pehotnega orožja, za
napad niso dobili ukaza.
Svojevoljno ravnanje naj bi
zakrivil »čustven odziv na
strele v bolnišnici ter pro-
snje in tarnanje talcev«.

»V času napada se ni-
smo izdelali načrta za ope-
racijo, čeprav smo povelj-
nikom dali smernice, kako
naj ravnajo v primeru po-
kola,« je agencija Interfaks
navajala Grisina. Prvi na-
pad so ruski specialci izve-
dli ob petih zjutraj. Po treh
urah silovitega streljanja
sta se strani sporazumeli o
zacasnem premirju. Tero-
risti so izpustili približno
150 zensk in otrok. Ob pol
treh popoldne so Rusi
znova napadli, vendar jim
ni uspelo zavzeti zgradbe,
nato pa je vnovič nastopilo
premirje. Boris Jelcin je na
srečanju sedmih najboga-
tejših držav v Halifaxu
izjavil, da sta se za drugi
napad pred odhodom do-
govorila z ministrom za

Prizorišče pokola v Budjonovsku (Foto: AP)

notranje zadeve Viktorjem
Jerinom.

Po poročilih agencije In-
terfaks so prebivalci Budjo-
novska in sosednjih vasi,
ki imajo med talci sorodni-
ke in prijatelje, od ruskih
enot zahtevali, naj prekli-
cejo ukaze o vnovičnih na-
padih. Zahtevali so tudi,
naj v mesto nemudoma
pride predsednik vlade Vi-
ktor Cernomirdin in se za-
čne osebno pogajati s tero-
risti. Cernomirdin je v dra-
maticnem televizijskem
nastopu upornike zaprosil,
naj izpustijo talce. »Vem,

da me nekateri od vas vidi-
te in slišite. Prosim vas,
prenehajte, vnovič razmi-
sli in izpustite nedolžne
ljudi. Hočem da veste, da
nič ne more opravičiti va-
sega ravnanja.« Agencija
Tass zatrjuje, da se premier
ne namerava osebno ude-
ležiti pogajanj.

Dopisniki poročajo, da
so teroristi uporabili blizu
sto zensk in otrok za zapol-
nitev lukenj v barikadah, ki
so jih Rusi uničili v jutra-
njem napadu. Pred vrati so
stale tudi nosenice in doje-
če zenske. Čeprav je v obeh

napadih veliko ljudi izgubi-
lo življenje, kaže, da bo zr-
tev se več. »Vse talce, ki so
bili ranjeni v jutranjem na-
padu, so ranili ruski voja-
ki,« je izjavila zdravnica
Vera Cepurina, ki je popol-
dne zapustila zgradbo. »Ta-
koj morate končati s tem.«
Talci med napadi z belimi
krpami mahajo iz za oken
bolnišnice, ki je v napadih
zagorela. Rusi se bojijo, da
je napad na Budjonovsk pr-
vi v vrsti terorističnih napa-
dov, ki utegnejo izbruhniti
tudi v prestolnici.

Elaine Monaghan / Reuter

KANADA / SREČANJE NA VRHU G-7

Skozi pasti denarnega trga

Zdravo gospodarstvo pod pritiskom finančnih težav

Ruski predsednik Jelcin objema gostitelja Cretien, kanadskega premiera (Foto: AP)

HALIFAX (Reuter, dpa) - V petek zvečer je v
Halifax na srečanje sedmih najbogatejših držav sveta
dopotoval tudi ruski predsednik Boris Jelcin. Kljub
ostrim kritikam poslancev dume, ki so zahtevali, naj
se takoj vrne v Rusijo in opravi s krizo v mestu Budjo-
novsk, je na srečanju ostal do konca. Novinarjem je
po prihodu vidno utrujen povedal, da je položaj pod
nadzorom. Le nekaj ur pozneje so ruski komadosi
izpeljali akcijo za rešitev talcev.

Jelcinovi pomočniki so povedali, da se je ruski
predsednik srečanja udeležil zato, ker ni hotel postati
talec krize v Budjonovsku. Kljub temu je na prvi delo-
vni večerji doživel kar nekaj neprijetnih trenutkov. Vo-
ditelji G7 so namreč odločno zahtevali, naj nemudoma
konča vojasko operacijo v Ceceniji, ki poraja resne
dvome o tem, ali je Rusija sposobna izvesti politične in
gospodarske reforme. Dodali so se, da »mora biti reši-
tev krize v cecenski republiki politična in ne vojaska«.

Jelcin se je srečal tudi z ameriškim predsednikom
Clintonom, ki je obsodil teroristične akcije in zajema-
nje talcev, hkrati pa opozoril, da bo »eskalacija konflikta
povzročila še več nasilja«. Jelcin se je pogovarjal tudi o
vojni v Bosni in predlagal nekaj »novih zamisli« za re-
šitev krize, ki se je dodatno zapletla z muslimansko
ofenzivo za preboj obroča okoli Sarajeva.

Včeraj so kanadski gostitelji organizirali tudi sesta-
nek finančnih ministrov skupine G7, ki so ugotovili,
da je svetovno gospodarstvo zdravo. Kljub temu so
podprli zamisel o ustanovitvi 56 milijard dolarjev vre-
dnega sklada za boj proti nevarnostim svetovnega fi-
nančnega trga, kakršna je bila na primer devalvacija
peza decembra lani. Sesutju mehiske valute je namreč
sledil divji lov na svetovne valute, ki bi se kmalu kon-
cal s svetovno gospodarsko katastrofo. V uradnem po-
ročilo po sestanku so finančni ministri zapisali: »Opo-
gumlja nas nadaljnja strma rast v večjem delu sveto-
vnega gospodarstva. Kljub dejstvu, da je v večini na-
sih držav prislo do rahlega gospodarskega zastoja, ob-
stajajo ustrezne razmere za nadaljnjo rast, inflacija pa
je pod nadzorom.« Na koncu poročila so pozvali bo-
gate države, naj tesno sodelujejo na izredno občutli-
vem svetovnem trgu valut. Vendar pa niso sklenili
nobenega sporazuma o zaustavitvi valutnih spekulaci-
ji, ki jih je francoski predsednik Chirac imenoval »-
aids nasih gospodarstev«.

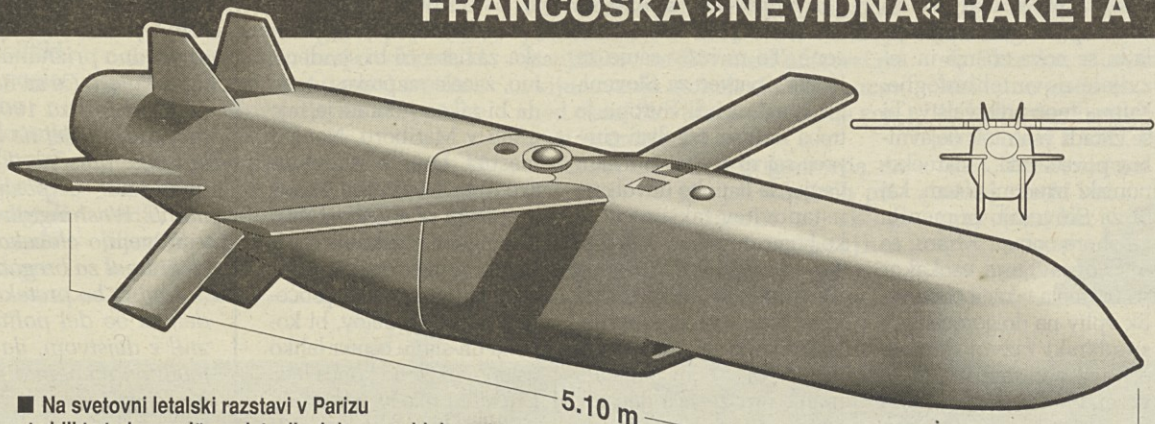
Zunaj palače iz jekla in stekla, v kateri so se zbrali
voditelji najbogatejših držav sveta, so pripadniki eko-
loških organizacij in »ljudskega srečanja na vrhu« sku-
pno poročilo G7 označili kot navadno govoričenje. »-
Cas je, da se 'klub bogatašev' G7 vrne v roke navadnih
ljudi,« je zahtevalo tri tisoč udeležencev »ljudskega vr-
ha.« Ob pesmi in petju aktivisti niso razpravljali o 56
milijardah dolarjev, marveč o brezposelnosti, revščini
in lakoti. V svojem poročilu je skupina »revnih sedem
- P7« zahtevala poseben davek na spekulante z valuta-
mi, nižje obresti in takojšnjo zaustavitev priprav na
francoske preizkuse jedrskega orožja.

FRANCIJA

Združitev velikanov

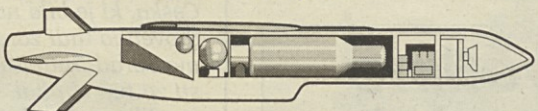
PARIZ (Reuter) - Francoski
koncern Matra, ki proizvaja
elektroniko in vojasko ope-
mo, je na vlado v Parizu naslo-
vil prošnjo, da zeli odkupiti ti-
sti del državnega podjetja Ae-
rospatiale, ki proizvaja satelite.
S tem odkupom bi bila usta-
vljena načrtovana združitev
Aerospatiale in nemškega Dai-
mler-Benz Aerospace (Dasa),
Matra pa bi obdržala stratesko
pomembno izdelavo satelitov
v francoskih rokah. Verjetno je
v koncernu Matra, ki pri proi-
zvodnji satelitov ustvari dobro
milijardo ameriških dolarjev
prometa letno, navzoč strah,
da bi zamudili novo evropsko
prestrukturiranje industrije vi-
soke tehnologije, s katerim po-
kušajo stara celina ujeti korak z
ZDA. Opozovalci napoveduje-
jo, da se francoski velikan od-
pravlja po nakupih v vladno
trgovino z namenom, da bi
preko mešanega podjetja Ma-
tra Marconi Space (MMS) v
posel pripeljal tudi svojega
britanskega partnerja, podjetje
Marconi. Predstavniki Aero-
spatiale je Matrino ponudbo
zavrnil in dodal, da se domači
tekmec tako poskuša skozi
stranska vrata priključiti izde-
lavi francosko-nemškega voja-
skega satelita Helios 2, ki je
praktično že v rokah Aerospa-
tiala in Dase. Skupni promet
Aerospatiala in nemškega
koncerna dosega milijardo do-
larjev letno, tako da bi morebit-
na povezava MMS-Aerospati-
ale-Dasa pomenila nastanek
novega evropskega velikan-
a na področju vesoljske indu-
strije, z letnim prometom do-
brlih dveh milijard dolarjev.

FRANCOSKA »NEVIDNA« RAKETA

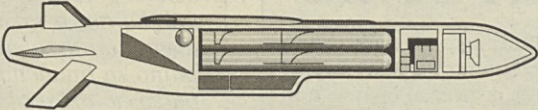

■ Na svetovni letalski razstavi v Parizu
sta bili ta teden prvič predstavljeni dve »nevidni«
raketi: raketa zemlja-zrak APACHE in manevrirna raketa SCALP.
Po letu 1997 bosta v opremljeni nemškega in francoskega vojnega letalstva.

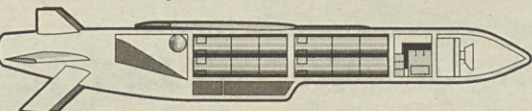
izvedba za napade na objekte

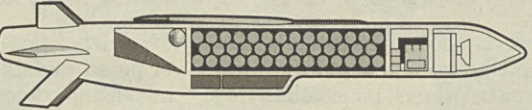
izvedba za napade na utrjene cilje

izvedba za napade na letalske steze

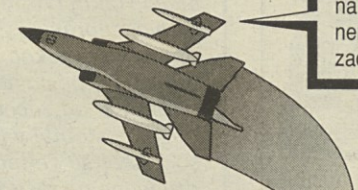

izvedba s protipehotnimi minami

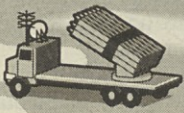

APACHE naj bi bil po letu 1997 nameščen
na francoskih letalih Mirage 2000 D in
nemških bombnikih tipa Tornado. Izstrelak
zadane cilje na velikih razdaljah.

Apache: izstrelak zrak-zemlja za
natančno uničevanje ciljev z
dosegom 140 kilometrov. Leti
nizko nad zemljo in sledi terenu.

Scalp: »nevidna« manevrirna
raketa, razvita iz rakete Apache. Ima
doseg od 400 do 600 kilometrov in
natančnost zadevanja ciljev z
odstopanjem do enega metra.

Vir : Matra Défense

REUTER / WaG

od 50 do 100 m

»OFF SHORE« CONA POSTAJA REALNOST?

Cona bi imela odločilen vpliv na razvoj države

EU praviloma ne dovoljuje ustanovitve takšnih con

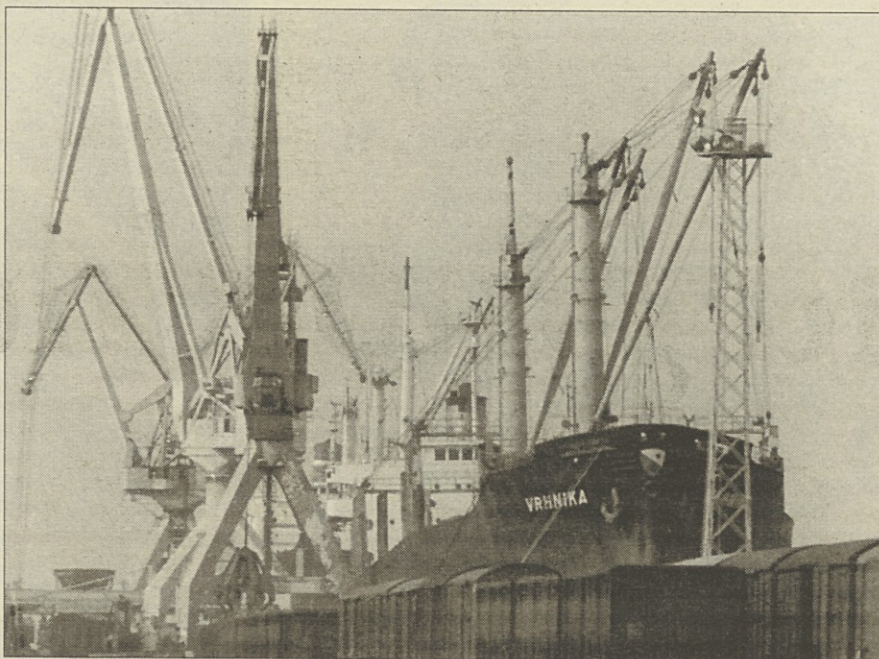
KOPER - Vse kaže, da se blizu uresnitve zamisli o tako imenovani »off-shore« coni v Kopru. V slovenski nimamo ustreznega izraza za ta ekonomski pojem, medtem ko Pomorski leksikon zagrebskega Leksikografskega zavoda pod tem geslom navaja izkoriščanje morskih bogastev. Dobesedni prevod iz angleščine je »od obale«, gre pa za območje, kjer so nerezidentnim podjetjem zagotovljene posebne ugodnosti pri poslovanju. Zdaj deluje 48 takšnih območij, ki so posejena po vsem svetu - od Cipra do Bahamov.

Pobuda, ki jo je pred kratkim sprožila koprška LDS, je naletela na nenavadno hitro razumevanje in odziv vlade. Delovnega srečanja v Kopru sta se prejšnji petek udeležila tudi zunanji minister Zoran Thaler in poslanec Janez Kopac. Zamisel o taksem območju v Kopru sicer ni nova, že leta 1990 jo je namreč predstavil tedanji poslanec Marjan Stare. Takrat zadeva očitno se ni bila zrela. Ko je leta 1993 med razpravami o zakonu o davku od dobička pravnih oseb vnovic prišla na dan, jo je ministrstvo za finance zavrnilo. Zdaj so nekatere stvari gospodinj v Ljubljani postale bolj jasne, pa tudi okolščine so drugačne, zato je možno, da bo Koper kmalu postal eno od pomembnih poslovnih središč. Vlada je že oblikovala posebno delovno skupino, ki pripravlja elaborat o takšnem centru v Kopru, ki bo pripravljen ta teden, odločitev o nadaljnjih korakih pa bo znana že junija.

Off-shore con ne smemo zamenjevati s prostocarinskimi ali prostimi conami in podobnimi območji, namenjenimi komercialni in distributerski funkciji oziroma pospeševanju razvoja izvoznih dejavnosti. Off-shore cona je namenjena ustanavljanju podjetij, bank, zavarovalnic in pozavarovalnic. Cilj takšnih con je pritegnitev tujega kapitala s ponujanjem posebnih ugodnosti. Lastniki podjetij in finančnih organizacij v coni so izključno v drugih državah. Ker ne predstavljajo konkurence doma-

cim podjetjem, jim država ponuja posebne davčne in druge ugodnosti. Lastniki podjetij in finančnih organizacij v coni so izključno tuji državljani, podjetja pa imajo v coni le sedež, medtem ko poslujejo izključno v drugih državah. Ta podjetja so deležna tudi posebnih davčnih in drugih ugodnosti. Te so različne. V Bahrajnu, denimo, ni dohodnine in davka na dohodek. Madeira zagotavlja, da tujim podjetjem ne bo pobirala davka do leta 2011. Na Madžarskem, kjer je več kot sto prostih in tranzitnih con, tujci, ki se tam zaposlijo, plačujejo polovično dohodnino. Na Malti ne zaračunavajo upravnih taks... Kot primer je mogoče obravnavati tudi Svico, ki je pravzaprav zrasla na taksem poslovnem konceptu in tako pritegnila več kot 1500 milijard dolarjev kapitala.

Kaj lahko koprška off-shore cona ponudi tujemu kapitalu? Predvsem ugodno lego in umesčenost v srednjeevropski prostor. Izkoristiti je treba tržne niše, ki jih že obstoječe cone ne ponujajo. Kot primer lahko obravnavamo problem, s katerim so se srečali avstrijski lastniki jaht, ko je Avstrija vstopila v Evropsko unijo. Prej so svoje jahte lahko imeli v drugih državah, ne da bi morali plačati carino, zdaj so to ugodnost izgubili - v dveh letih morajo na novo urediti registracijo. Gre za približno 25 tisoč takšnih plovil, povprečno vrednih 200 tisoč mark. Lastniki bi jih morali pripeljati domov na carinjenje, plačati davke

Obalna občina Koper bo postala »od-obalna« (Foto: BOBO)

in jih vnovic odpeljati do morja. Če bi Slovenija ponudila ugodne pogoje za registracijo plovil, bi mogoče lahko zaslužila 75 milijonov mark...

Poleg neposrednih finančnih učinkov so za državo pomembni tudi posredni vplivi off-shore cone na njenem širšem območju. Odpirala bi se nova delovna mesta, razvijale bi se poslovne storitve in druge storitvene dejavnosti. Povečeval bi se izvoz, prek tujih podjetij v coni pa bi bil omogočen dostop na do zdaj zaprte trge. Uveljavljala bi se nova znanja in razvijale nove tehnologije. Kupna moč prebivalstva bi se zaradi vseh teh dejavnikov povečevala. Makroekonomski izračuni o tem, kaj bi za Slovenijo pomenila off-shore cona v Kopru, se niso opravičili, vsekakor pa bi imela takšna cona velik vpliv na dolgoročen gospodarski razvoj države. Najbolj optimistični zagovorniki projekta menijo, da Koper utegne postati najpomembnejši off-shore center v Evropi. Zamisel ima tudi nasprotnike, ki navajajo svoje argumente.

Eden je ta, da pri pripravih na vstop v Evropo ni pametno iti v ta projekt, saj Evropska unija praviloma ne dovoljuje tovrstnih con. Dejstvo pa je, da so prav zdaj začeli takšno cono razvijati v Trstu, po dolgotrajnih prizadevanjih so namreč dobili soglasje Bruslja. V trzaski coni ne bodo smela poslovati podjetja iz držav EU, pa tudi obseg poslovanja je omejen. Vsekakor bo to za Trst in trzasko pristanišče pomembna razvojna spodbuda, zato je tudi Koper zelo zainteresiran, da bi prisel do takšne cone. To ni izziv samo za Koper, marveč za Slovenijo. Prav zaradi Evrope je treba zamisel izpeljati čim prej, saj ni realno pričakovati, da nam bo dovoljena ustanovitev takšne cone, ko bomo že vključeni v EU. Tako bi Slovenija utegnala ostati brez ugodnosti, ki si jo je Italija že zagotovila. Nasprotniki projekta se bojijo, da bi v coni potekalo pranje umazanega denarja, da bi se večal delež tuje lastnine v Sloveniji in da bi vse to imelo negativne posledice za slovensko bančništvo, zavarovalništvo in

trgovino. Zagovorniki zamisli jim odgovarjajo, da je vse morebitne negativne posledice možno preprečiti z ustrežno zakonodajo. Vsekakor je treba pri razvoju tovrstne cone poleg konjunkturalnih pogojev - davčnih in finančnih spodbud - zagotoviti tudi pravno stabilnost, učinkovitost upravnih organov in zanesljivost bančnega sistema. Predsednik poslovnorazvojnega sveta LDS Peter Rigl o raznih pomislekih pravi: »Edina resna ovira za ustanovitev off-shore centra v Kopru je slovenska zavist - če bi se, denimo, začele razprave o tem, da bi takšno območje raje imeli v Mariboru, Novem mestu... Drugih, ekonomsko upravičenih zadržkov - preprosto ni.« Zakonodajajo je mogoče strokovno pripraviti v nekaj mesecih, in če v parlamentarni proceduri ne bo zapletov, bi koprski off-shore center lahko ustanovili že do konca leta. Direktor Luke Koper Bruno Korelič je optimist: »Mi smo za, vlada je za, Kopac bo poskrbel, da bo slo skozi parlament, pa bo...«

Boris Vuk

Varni dosežki ali kapital za nova podjetja

BOŽO KOVAČ

Lahko bi bilo vznemirljivo, a se je razblinilo, ne da bi se ovedli, kako nasprotujoči so si bili pogledi. Prišli so Danci, odprli v Ljubljani svoj trgovinski urad in pustili nekaj samozvestnih sporočil, ki so za nezaupljivo slovensko dušo morda nekoliko preveč začinjena. Med drugim: Danci so se vedno Danci, čeprav so že skoraj četrt stoletja v Evropski uniji. Kot bi zeleli povedati, da tistemu, ki gre v Evropsko unijo, ni treba na nacionalno zastavo obesiti zalnega traku, čeprav ni ravno velik.

V neformalnih stikih so Danci se povedali, da bodo skozi slovenska podjetja poslovali tudi z jugovzhodnimi trgi. Če bo res tako, potem bi to pomenilo, da bodo del blagovnih tokov usmerjali s severa na jug, tako rekoč v nasprotni smeri od tiste, ki si jo je sorazmerno uspešno izbrala Slovenija, čeprav za visoko ceno, kar najbolj občutijo izvozniki. A poslovni Danci najbrž že vedo, kje je mogoče zaslužiti oziroma kje je se kaj prostora na evropskih trgih in gneča ni tako huda, da bi manjše poteptali, zlasti če so previdni, kar pa ni isto kot boječi.

Toda slovenska politična ušesa niso kaj veliko slisala. Zasedle so jih že druge novice. Med drugim je završalo, ko se je razvedelo, da se bo dosedanj ameriški veleposlanik v Sarajevu (s predniki s hrvaske - slovenske meje) skupaj s svojo zeno (srbskega rodu?) preselil v Ljubljano. Spoznanje je bilo porazno: Washington s tem imenovanjem sporoča Slovincem, da jih bo skušal spraviti nazaj v Jugoslavijo, se pravi v srbsko narocje. Drugače si res ni mogoče razložiti, zakaj pošilja v Ljubljano diplomata, ki se spozna na balkanske in tranzicijske zadeve. Ali pač? Vredno je poskusiti: dosedanj ameriški veleposlanik v Sarajevu je zaslovel po tem, da ni ubogal svojih washingtonskih šefov, ko so mu naročili, naj se gre pogajati s Karadžićem. Svoje akreditivne je izročil Aliji Izetbegoviću in BiH je mednarodno priznana država. Torej nima kaj iskati na Palah. Če se na poti iz Sarajeva v Ljubljano ne bo obrnil za 180 stopinj, kar je le malo verjetno, tudi poslej ne bo ravnal drugače. Kvečjemu bi lahko presenetil kakega zanesenjaka s tem, da bi imel več posluha za državno kot za nacionalno. Washington pa najbrž tudi ne bi pošiljal v Slovenijo človeka z znanim odnosom do Pal, če bi imel za bregom kake posebne namene.

Najbrž bo preteklo kar precej Ljubljani, preden se bo del politične smetane povsem spriznil z dejstvom, da je eden od glavnih nastopajočih na njenem diplomatskem parketu se nedavno tega tako rekoč pil iz Miljacke. Moz, ki je to tako rekoč počel, pa bo morda težko razumel, zakaj se Slovenija ne zna veseliti, ko se odlepi tudi od finančnih repov nekdanje Jugoslavije in bo poslej bistveno bolj samostojno določala svoje »deželno tveganje«, nič drugače kot na primer Češka, ki je bila na lestvici »country riska« pred Slovenijo tudi zaradi političnih okoliščin, ne samo zaradi hitrejšje privatizacije in večje odprtosti za tuji kapital. Slovenija pač vse do včeraj ni uredila svojih financ, povezanih z drugimi deli nekdanje federacije, ki so povrh v vojni. In najbrž bo težko razumel, zakaj so vse glave sklonjene nad državno vrečo in vzdihujejo nad kupnino za finančno samostojnost države, nobena pa se ne ozira okrog, da bi videla, koliko se je razširilo obzorje.

Obzorja utegnejo tudi sicer biti sporna. Danci sicer (izkustveno) zatrjujejo, da so se vedno Danci, čeprav so v Evropski uniji, toda po Sloveniji se tako rekoč nezadržno širi strah, da bi se bilo treba posloviti od nacionalne identitete, če bi država na začetku tretjega tisočletja z obema nogama stopila v Evropsko unijo. Če res drži, da so Danci se vedno Danci, potem bo treba najti drugačne razloge za nasprotovanje vstopu v EU. Eden bi morda lahko bil, da bi bilo treba del slovenske suverenosti deliti z drugimi evropskimi državami. In seveda nasprotno: druge članice Evropske unije bi morale del svoje suverenosti deliti s Slovenijo, kar pa ni tako zanimivo. Mnogim se zdi, da je za takšno dejanje se prežgodaj in naj bi nekoliko postali.

V nekdanjem jeziku bi nemara rekli, da je zdaj treba »zavarovati dosežke«. Toda eden od opornih stebrov miselnega sistema, ki je ustvarjal prejšnji politični jezik, je bila trdna vera, da tudi ostali svet varuje svoje dosežke in jih ne uporablja kot kapital za nova podjetja.

Po razširjenosti raka jezika in ustne votline pri moških Slovenija takoj za Francijo in Švico

LJUBLJANA - Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je danes znanih več kot pet sto različnih bolezenskih stanj, anomalij in manifestacij drugih obolenj v ustih. Z vidika javnega zdravstva so med njimi najpomembnejša zobna gniloba, bolezn obzobnikov ter zobne in celjstvene nepravilnosti. Cilj oralnega zdravlja pa že dolgo ni več 32 nekarioznih zob s popolno parodontalno oporo in idealno okluzijo, temveč to, da bi ljudje ohranjali čim več naravnih zob skozi vse življenje.

To med drugim ugotavlja dr. Vito Vrbic s sodelavci v publikaciji Oralno zdravje v Sloveniji, ki je izšla pri Slovenskem zdravniškem društvu, posvečena pa je lanskoletnemu letu, ki ga je WHO proglasila za leto oralnega zdravlja. Minister za zdravstvo je ob tem zapisal, da »če upoštevamo povprečne higienske navade, splošno izobrazbo in druge dobre lastnosti Slovencev, lahko trdimo, da imamo se veliko možnosti za doseg cilja, ki naj se imenuje Zdrav nasmeš za vsakogar med nami.« Koliko pa je naš nasmeš dejansko zdrav? Med časovno dolgimi spremljanji obolenj ustne votline je tudi registracija raka ustnic, ustne

votline in jezika, ki poteka redno že od leta 1950. Medtem ko sodi rak ustnice med manj pogoste rake pri nas, pa je veliko raka jezika in ustne votline. Kot navajajo avtorji, sodimo z incidenco 4,4 na sto tisoč moških za raka jezika in 6 na sto tisoč moških za ustno votlino med najbolj obremenjene evropske države, takoj za Francijo in francosko Švico.

Porast incidence raka jezika in ustne votline je bil najbolj strm v 70-tih letih in v prvi polovici 80-tih let. Incidenca je naraščala v vseh starostnih skupinah, najbolj pa v starosti 45-59 let. Dvajsetletno opazovanje pravi tudi o tem, da je raka ustne votline pri moških več od slovenskega povprečja, to je 18 na sto tisoč prebivalcev, v vseh vinorodnih območjih Slovenije; v primorskih in obalnih občinah, v Beli krajini in na Stajerskem, poleg tega pa se v rudarskih občinah Trbovlje, Hrastnik in Idrija.

Izsledki desetletne raziskave, ki je vsako leto zajela 30 tisoč otrok, solarjev in mladine, kažejo, da je, glede na spol in starost otrok, stanje boljše pri deklicah kot pri dečkih, da se higiena s starostjo otrok slabša in da se v zadnjih desetih letih kaže stalen

trend izboljšanja ustne higiene. Razveseljivi pa so podatki o zobnem kariesu: trend naraščanja deleža otrok brez njega se namreč kaže pri vseh starostnih skupinah in je najbolj stanovit v ciljni starostni skupini 12 let. Zobni kamen ima 20 odstotkov 12 let starih otrok in okrog 30 odstotkov petnajstletnikov, ima pa ga več fantov kot deklet. S starostjo upada delež otrok oziroma mladine z zdravim obzobnim tkivom, razlike med spoloma pa se s starostjo povečujejo na skodo dečkov. Ortodontske anomalije ima 28 odstotkov dvanajst let starih otrok, bistvenih razlik med spoloma ni. Bolezni ustne sluznice so na srečo dokaj redke, enako pa velja za anomalije zob.

Zanimivi so tudi podatki o protetičnem stanju odraslih prebivalcev Slovenije. V starostni skupini od 35 do 44 let nosi samo zgornjo, samo spodnjo ali obe protezi enajst odstotkov oseb, medtem ko je takih oseb v najvišji starostni skupini kar 69 odstotkov. Raziskava je se potrdila, da skoraj 40 odstotkov oseb nad 65 let potrebuje obe protezi, bodisi zato, ker jih se nima, ali pa potrebuje novi protezi.

Katarina Novak

Nedeljske teme

SLOVENCİ V ITALIJI IN SLOVENSKA DRŽAVA

Čakajoč na globalno strategijo

BOJAN BREZIGAR

Meji, ki danes deli Italijo in Slovenijo, so nekoč pravili železna zavesa. Kasneje so o isti meji govorili, da je najbolj odprta v Evropi. To seveda ni držalo, res pa je bilo, da je bila ta meja najprejprejprej prehod med Zahodom in Vzhodom. Spet kasneje smo slišali, da je ta meja anahronizem in da jo bo treba postopoma odpraviti. Mimogrede, medtem je nekaj kilometrov stran zrasla še ena meja, pa o tem kdaj drugič.

Ostanimo torej pri tej naši meji. Dogaja se pač, da na obeh straneh meje živimo (tudi) Slovenci: mi, na tej strani, kot manjšina, oni, tam preko, kot matični del slovenskega naroda, danes z lastno državo. Zato ni pač nič nenavadnega, če pogosto govorimo o odnosih med manjšino in matico, o medsebojnih stikih, o vlogi mostu, ki naj jo ima manjšina (po možnosti ne tako, da bi ga z obeh strani teptali), o tem, kaj matični narod in matična država naredita (in bi lahko naredila) za manjšino.

V tem okviru smo nekoč izumili pojem enotnega slovenskega kulturnega prostora, ki smo ga kasneje poslovenili v skupni slovenski kulturni prostor. Resnici na ljubo, ta prostor ni bil tako skupen, da bi se kultura prosto pretakala čez mejo v obeh smereh, vendar je bil odraz deklarirane volje po spodbujanju razmišljanja o skupni nacionalni kulturni politiki, morda s široko zasnovanim pogledom v prihodnost: očitno ni naključje, da so v trenutku odločanja o spremembah, ki bi Slovenijo privedle v tretje tisočletje v novi obliki, odigrali prav kulturniki nadvse pomembno vlogo.

Meja pa je ostala. Ob sobotah se pred njo naberejo dolge vrste avtomobilov, ob drugih dneh znatno manj. Tovornjakov pa je vedno precej in ob koncu tedna, ko cariniki počivajo in je promet omejen, že močno ovirajo promet. Vse to dokazuje, da se tukaj še vedno nekaj dogaja, da je tu prehod iz ene v drugo stvarnost, čeprav sedaj zares ni več razloga, da bi si bili ti dve stvarnosti tako zelo različni.

Medtem ko čakata, da se uresniči napovedi o premostitvi meje, pa manjšina in matica živita vsaka svoje življenje in - kot rečeno - še vedno razmišljata, katero vlogo naj ima v odnosih ob meji manjšina, in kaj lahko naredi matica za manjšino.

V tem zapisu bo govor predvsem o drugem aspektu, torej o odnosu, ki ga ima (ali naj bi ga imela) matična republika Slovenija do slovenske manjšine v Italiji.

Pred polemikami in kritikami, ki obstajajo in jih bomo seveda tu navedli, bi želeli poudariti, da v Ljubljani na odgovornih mestih vendarle prisluhnejo klicem, ki prihajajo iz

zamejstva. Poudariti je treba tudi, da je pozornost velika in reagiranje na probleme dovolj hitro ter torej učinkovito. To se dogaja tudi takrat, kadar italijanska oblast zaradi mnogo manjšega posluha zataji in ne izpolni svojih obvez do slovenskih zamejskih kulturnih ustanov, kar se je zgodilo prav v zadnjem času in zato ta primer navajamo.

Tudi sicer je pozornost, ki jo namenjajo slovenske uradne institucije slovenski manjšini, primerno dimenzionirana in ustreza potrebam manjšine same v duhu pred leti nakazanega skupnega kulturnega prostora. Tega ne opazamo le pri podelitvah Prešernovih nagrad, ampak ugotavljamo pri številnih praktičnih primerih, od možnosti solanja manjšincev na slovenski univerzi do vključevanja zamejskih Slovencev med člane Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Vendar imamo prepogosto vtis, da gre pri številnih primerih za sklop »slučajno-

sti«, ki sicer odražajo dejanske potrebe manjšine, niso pa sad neke načrtno politike slovenske države do manjšine. Skratka, Slovenija svojega odnosa do manjšine še ne uravnava na osnovi nekega načrta ali široko zastavljene strategije, temveč manjšino obravnava od primera do primera. Tako prihaja do nerodnosti, kot na primer ponesrečena italijanska tabla na avtocesti pri Postojni, ali pa tudi do nedoslednosti, da na primer manjšinec ne more postati redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti samo zato, ker živi nekaj kilometrov za mejo. To pa v praksi pomeni, da kot dopisni član ne more sodelovati v delu akademije, ampak je članstvo samo nekakšen okrask, ki ga pasivno nosi. Skratka, Slovenci v Italiji so lahko, ne glede na svoje znanstvene in kulturne dosežke, samo drugorazredni člani SAZU. Primer, katerega namenjam nekaj vrstic več prav zato, ker izrazito kaže na nedo-

rečenost odnosa institucij republike Slovenije do Slovencev za mejo.

Kdo se bo seveda vprašal, zakaj pišemo o tem prav v teh dneh. Razloga sta dva. Prvi je kontingenten, saj bo v Ljubljani se pred koncem meseca nadvse pomembno srečanje, na katerem bo govor prav o odnosih med državo in delom narodnega telesa, ki ga meja loči od glavnine. Naj bo to tudi priložnost za široko zasnovano odnosov in torej resnično uresničevanje načel omenjenega skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Drugi razlog je dolgoročnejsi in zadeva uresničevanje določila slovenske ustave, ki poverja zakonu določitev pravic, ki naj jih uživajo Slovenci brez slovenskega državljanstva. Tak zakon se ni bil sprejet in čas je, da začnejo v Ljubljani o njem resno razmišljati. Vendar obstaja nevarnost, da bi bil tudi tak zakon seštev »slučajnosti« in ne posledica široko zasnovane strategije. Čeprav želimo glede na dosežanje izkušnje tudi takim »slučajnostim« pripisati blagodejno in za manjšino nadvse pozitivno vsebino, želimo vendarle povedati, da zaslužijo zamejski Slovenci kot sibejski del skupnega narodovega telesa globalno strategijo matične države.

..

ITALIJANSKA POLITIČNA SCENA

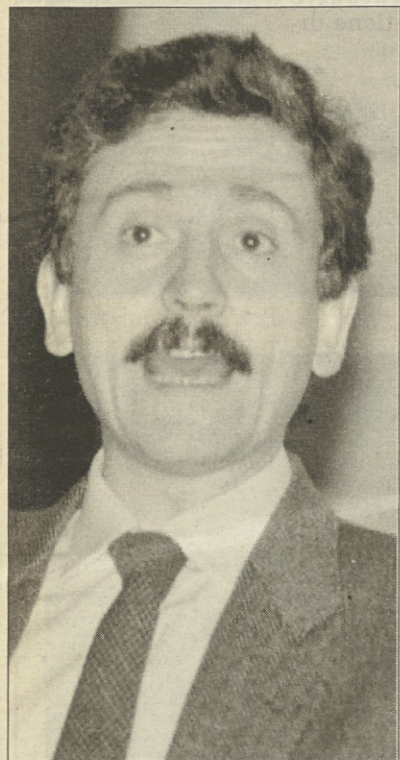
OB DILEMI ZA ALI PROTI PREDČASNIM VOLITVAM, KI RAZDVAJA STRANKE

Splet načelnih pristopov in »štacunarskih« interesov

Izidi nedeljskih referendumov niso prispevali k popuščanju napetosti na italijanski politični sceni. Zmaga na referendumih o televizijskem sistemu je Silvia Berlusconija prepirala, da bi se na političnih volitvah lahko odrezal veliko bolje kot na nedavnih upravnih. To je spodbudilo njegovo bojevitost in zahtevo po razpustu parlamenta ter predčasnih volitvah jeseni.

Berlusconijsva odločnost pa je najbrž tudi nasprotnike predčasnih volitev (ki jih tudi v Kartelu svoboscin ne manjka) utrdila v prepričanju, da je predčasen konec sedanje zakonodajne dobe neprimeren.

Dilema, s katero se že nekaj mesecev spoprijema italijanska politika - predčasne volitve ali podaljševanje življenja sedanjemu parlamentu, se je v zadnjem tednu zaostila, saj je vsakodnevni predmet polemike med strankami in v strankah samih. Razdvojen je Kartel svoboscin, v katerem se Forza Italia in Nacionalno zavezništvo potegujeta za takojšnje volitve, medtem ko jim nasprotujejo Krščanski demokratski center, Centristična unija in Buttiglionejevo krilo Ljudske stranke; razdvojena pa je tudi leva sredina, v kateri Demokratična stranka leve skupaj z Laburisti in Socialnimi demokrati ocenjuje, da so volitve po sili razmer najbrž neizbežne, medtem ko so Segniji Demokrati, Zeleni in levo krilo Ljudske stranke prepričani, da je treba prej zasnovati nova pravila igre. Odločen nasprotnik takojšnjih predčasnih volitev je tudi lider Severne lige Umberto Bossi, medtem ko s skrajne leve SKP zagovarja takojšnje volitve in

ocenjuje, da bi bilo vsakršno nadalnje odlaganje naravnost »nedostojno«. Stališča strank pogojujejo seveda njihovi interesi, obenem pa tudi različno tolmačenje, katera rešitev bi bila za državo primernejša in ugodnejša.

Sredinske stranke potrebujejo se cas, da bi se organizirale, povezale in okrepile. To velja v Kartelu svoboscin, kjer se Krščanski demokratski center zbližuje z Buttiglionejem v upanju, da bo imel v zavezništvu večjo težo in odtehtal odločno številčno premoč Forza Italia ter Nacionalnega zavezništva. Bojijo se, da bi jih Silvio Berlusconi na predčasnih volitvah vodil v nov poraz, se posebej če bi se volilne kampanje lotil s svojo običajno agresivnostjo in z izrazito desničarskim pristopom. Zato nočejo volitev in se tudi vprašujejo, ali je Silvio Berlusconi najprimernejši zastavonoša Kartela, dokler ne bo razresil konflikta interesov in se opredelil za po-

litiko ali podjetništvo, predvsem pa, dokler ne bo razčistil vseh odprtih računov s pravico.

Podobno je stališče sredinskih sil v levosredinski koaliciji. Zaradi medsebojne nepovezanosti so se vedno ostale grmičičke ob mogočem Hrastu Demokratične stranke leve. Tudi one bi rade zrasle in bile s svojo močjo resnična protiutež DSL. Vendar to jim lahko uspe samo, če imajo dovolj časa na razpolago in če bo njihova vidnost večja.

Tudi Severna liga potrebuje se cas. Na zadnjih upravnih volitvah se je sicer odrezala bolje, kot je marsikdo pričakoval, saj je ohranila na Severu svojo trdno osnovo. Toda Bossi ve, da bo lahko ohranil to volilno osnovo samo, če bo nastopal dovolj radikalno v odnosu do osrednje vlade (za poprečnega volilca Lige je Rim se vedno »goljfiava kaka«) in če mu bo uspelo vrniti centru vidnejšo vlogo v italijanski politiki. Ni naključje, da se Bossi opredeljuje za vrnitev k proporcionalnemu volilnemu sistemu, pa čeprav bi s pragom po nemškem vzorcu rad zajezil cefranje političnega tkiva. Liga bo imela v perspektivi prihodnost, če ohrani svojo vlogo »sredinskega ekstremista«, pa čeprav že sama protislovnost te definicije dokazuje labilnost Lige.

Ob teh »štacunarskih« interesih, ki so sicer pri strankah razumljivi in tudi legitimni, pa postavljajo sredinske stranke tudi nekatere nacelne in resnične probleme. Nobenega dvoma ni, da je italijanski politični sistem, kot se je izoblikoval v zadnjih dveh letih, povsem nedorečen in tudi protisloven, saj ima ustavo, ki je imela kot vodilo proporcionalni volilni sistem, parlament pa izbira s pravili, ki so pretežno večinska in dokaj slabo zasnovana, saj silijo - kot je dokazala izkušnja Kartela svoboscin - v nehomogena zavezništva, ki lahko prispevajo k volilni zmigi, ne pa k upravljalnosti države. Če sistema ne dopolnimo in ne uvedemo najnujnejših reform, je velika nevarnost, da tudi prihodnji parlament ne bo upravljal in da se bo današnje stanje ponovilo, pravijo sredinske stranke.

Predčasne volitve pa bi po oceni sredinskih strank škodile italijanskemu gospodarstvu in sanaciji državne blagajne. Politična nestabilnost in nejasna usoda Dinijeve vlade sta v zadnjih mesecih hudo prizadela liri, ki je krepko izgubila v odnosu do vseh glavnih deviz. Tuji, a tudi domači investitorji, so dokazali, da v trdnost italijanskega sistema ne zaupa-

jo, kljub uspešnosti italijanskih podjetij in konkurenčnosti italijanskega blaga na vseh trgih. Ob nejasnih političnih perspektivah tudi uspešna podjetja niso za investitorje zadostno jamstvo zato, da bi vložili svoje kapitale v Italijo. In volitve, ki bi nedvomno pomenile oster spopad med levo sredino ter Kartelom svoboscin, bi to situacijo se poslabšale.

Massimo D'Alema je v teh dneh večkrat poudaril, da se teh problemov dobro zaveda in je prepričan, da država res potrebuje nova pravila igre in korenite reforme. Opozoril pa je, da leva sredina sama nima zadostne moči, da bi reformirala sistem. In to tudi ne bi bilo prav, saj so pravila res odraz in dokaz demokratičnosti samo, če jih politične sile napišejo skupaj. Le v takem primeru so odraz tistega vzajemnega zaupanja, ki je potrebno, da si večina in opozicija priznavata vzajemno legitimnost. V nasprotnem primeru bi najbrž volilci upravičeno doživeli kot preukucijo vsiljevanje volje neke koalicije, ki na lanskoletnih volitvah ni dobila večine, saj se ni predstavila kot kandidat za vladno krmilo.

D'Alema se je vprašal, ali je ob sedanjem razmerju sil možno, da bi stranke skupaj napisale nova pravila igre. Ali bi sedanji Dinijevi vladi, ki se bo umaknila, ko bo izčrpala svoj program, nasledila druga, ki bi dejansko bila odraz zelo široke palete strank in ki bi lahko zasnovala ustavno reformo? Ali bi Berlusconi in Fini pristala na tako rešitev? Po njegovi oceni možnost dogovora ni zelo velika in zato se mu zdijo predčasne politične volitve jeseni edini izhod.

D'Alema je tudi opozoril, da bi bila leva sredina najbrž obsojena na volilni poraz, če bi hotela vsiliti svojo voljo. Kot dokaz je navedel referendume o televizijah, pri katerih je bila po njegovem mnenju leva sredina porazena, ker so ljudje videli v nekaterih njenih stališčih samo poskus, da bi kaznovala in prizadela Berlusconijsko.

Seveda pa ima ob teh nacelnih razlogih tudi D'Alema svoje »štacunarske« interese. Predvsem ga skrbi, da bi ob zavlačevanju z volitvami počasi zbledel sloves Romana Prodijs, ki ga levi center kandidira za bodočega premiera in da bi se v tem času okrepila Berlusconijsva priljubljenost ali da bi desni center dobil kandidata, ki bi bil manj oporečen, kot je milanski medijski magnat. Obenem pa se D'Alema tudi boji, da bi se Demokratična stranka leve izčrpala, če bi bi-

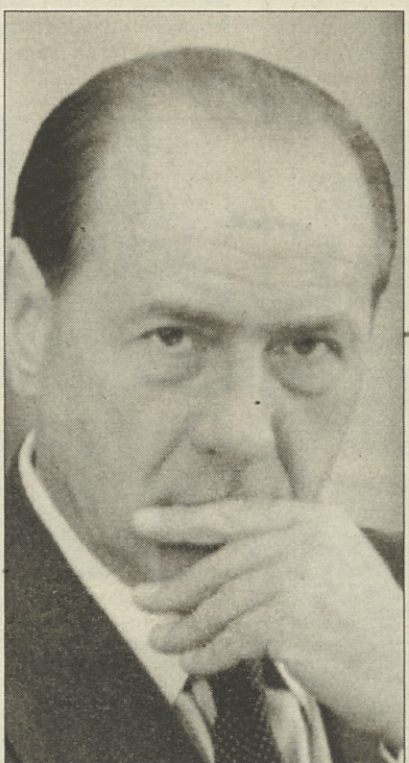
la glavni in skoraj edini steber vlade tehnikov, ki ni odraz levosredinskega programa, ampak ima bolj konservativni pristop. Pokojninska reforma, ki jo DSL sicer podpira, je vzbudila tudi med volilci te stranke veliko negotovanja, kot je dokazal med drugim poraz sindikatov na nedeljskih referendumih. Očitno je, da bi bila DSL v težavah, ko bi bila prisiljena z novim finančnim zakonom podpreti izbire, ki bi jih del njene volilne baze doživljal kot krivične.

Manj nacelnosti in veliko večji »štacunarski« interesi so zaznavni pri Forza Italia in pri Nacionalnem zavezništvu. Berlusconi se zaveda, da bo imel politično vlogo samo, če mu uspe, da spet osvoji vladno krmilo. Če je obsojen na opozicijo, ni dvoma, da bo njegova zvezda v kratkem dokončno zasla in da ne bo imel več možnosti, da pride na površje. Mudi pa se mu tudi zaradi težav s sodstvom, saj je milansko tožilstvo že zahtevalo zanj formalno obtožbo zaradi podkupnin in davčne goljufije. Podobno je razmišljanje Gianfranca Finija, ki ve, da bi oddaljenost od oblasti pahnila njegovo stranko na obrobje in jo spet porinila v geto neplodne opozicije.

Ob vsem tem pa ima tudi teza FI in NZ o nujnosti predčasnih volitev svojo nacelno osnovo. Kajti nedvomno je prav zahtevati, naj vodita državo koalicija in vladna ekipa, ki so jima volilci na volitvah dali legitimnost, da vladajo.

To je zapleten politični voz, s katerim se že nekaj mesecev spoprijema Italija. Ta voz seveda ne zadeva neposredno vsakodnevnih konkretnih interesov ljudi - brezposelnost, inflacija, storitve in se bi lahko natevali - jasno pa je, da tudi konkretnih vprašanj ne bo mogoče reševati, če parlamentu ne bo uspelo razplesti tega zahtevnega klopčica.

Tudi zaradi tega je Giorgio Napolitano predlagal, naj bi kvalificirani predstavniki strank, ki res govorijo v njihovem imenu, sedli za skupno mizo in povedali, katera pravila igre je treba po njihovem mnenju spremeniti in kaksne rešitve predlagajo. Tako omizje - predlagal je nacelnike poslanskih in senatnih skupin, ki naj bi jut vodila predsednika obeh domov parlamenta - bi lahko preverilo - in

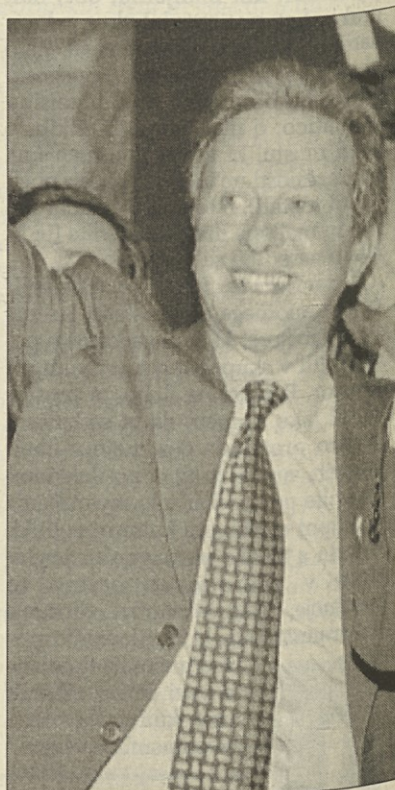

sklepi bi bili obvezujoči za vse - ali res obstaja skupen interes za rešitve in ali so stališča strank uskladjiva. Jasno bi se pokazalo, ali je mogoče tvorno pristopiti k rešitvi nekaterih problemov ali pa bi bilo podaljševanje življenja sedanje zakonodajne dobe samo zavlačevanje, ki bi bi dr-

zavi in njenemu gospodarstvu samo škodilo.

Odgovor ne bo takojšen in tudi ne bo zelo jasan, saj se pri stališčih vseh strank nacelnost prepleta s »štacunarskimi« interesi. Kot vselej v italijanski politiki bo treba sklepati predvsem na osnovi signalov. Eden od teh bo tudi odgovor Kartela svoboscin na izziv o reformi televizijskega sistema. Ali bo Kartel izoblikoval tak predlog reforme, ki bo tudi za nasprotno stran sprejemljiv vsaj do take mere, da bo lahko se sedela za pogajalsko mizo?

»Štacunarski« interesi silijo Fausta Bertinottija, da si z dovolj radikalnimi stališči ohrani podporo tistih, ki jih reformistična politika Demokratične stranke leve ne prepričuje. V ostrem spopadu, kakršne bi verjetno bile volitve jeseni, bi Bertinottijeva stranka verjetno ohranila dober del dosedanjih glasov in bi dodatno osamila skupino parlamentar-

cev, ki je prav v teh dneh zapustila stranko. Zaradi radikalnih stališč, ki pa so odraz resničnih potreb in interesov najbolj zapostavljenih slojev italijanske družbe (in SKP kot njihov organiziran odraz prepričuje, da bi jeza, ki je večkrat odraz brezupja, ubrala nevarnejše poti) je SKP v tem trenutku na obrobju. V trenutku pa, ko bi začeli šteti, kdo je za predčasne volitve, in kdo proti njim, bi tudi stališče SKP imelo svojo težo, ki bi je predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro ne mogel prezreti.

Do tu stališča in dileme strank. V igri pa je se en pomemben dejavnik, predsedstvo republike. Ni skrivnost, da Oscar Luigi Scalfaro nasprotuje takojšnjemu razpustu parlamenta, ker je prepričan, da bi volilni spopad škodil Italiji in zlasti njenemu gospodarstvu. Scalfaro je že pred časom rekel, da volitve oktobra niso obvezne in tudi dejstvo, da bo prihodnje leto Italija predsedovala Evropski zvezi, za politične volitve ne bi bilo ovira. Po tem izzivu je predsednik republike umolknil in na politike je skušal vplivati predvsem s pogovori na stiri oči. Mnogi komentatorji pa so prepričani, da Scalfarov molk ne bo trajal dolgo in da bo predsednik republike tudi z javnim nastopom skušal prispevati k razrešitvi dileme.

Vojmir Tavcar

Na fotografijah: pod naslovom predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro; na levi tajnik DSL Massimo D'Alema; v sredi predsednik Forza Italia Silvio Berlusconi; desno pa lider Demokratov Mario Segni

OCENE PO ZAKLJUČKU USPELE PROMOCIJSKE AKCIJE

Veliko pozornosti za prvo promocijsko akcijo Enokras

ENO^K_RA
CARSO

Promocijska akcija Enokras za ovrednotenje tipičnih kraskih vin je zadela v črno in krstna izvedba te pobude ni mogla zbuditi večje pozornosti tako med strokovnjaki kot tudi med »navadnimi potrošniki«, ki radi skrejejo požirek domače kapljice. Naval na Devinski grad je bil posebno v nedeljskih popoldanskih urah res neverjetno velik, tako da so organizatorji zaradi prenasčenih prostorov in izčrpanih zalog morali zapreti vhod in končati degustacijo dve uri prej kot je bilo napovedano. Ze res, da si je marsikdo zazelel in privoščil brezplačno »malico«, vendar pa lahko trdimo, da odmevnejše predstavitev kraskih vin ni moglo biti in izkazana pozornost napoveduje, da si bodo na jedilnikih restavracij in v zavesti odjemalcev izborila svoje mesto tudi čedalje kakovostnejša kraska vina, ki jih z veliko strokovnostjo in ljubeznijo proizvajajo kraski vinogradniki.

Ob koncu pobude Enokras smo kar na prizorišču predstavitev zbrali prve vtise Sergija Cesarja, tajnika Konzorcija kraskih vin z zaščitnim poreklom Kras, sicer pa predstojnika slovenskih somelierjev.

»Odziv je bil res izreden, in to oba dneva. V soboto zjutraj smo gostili izbrane goste in imeli smo občutek oziroma pričevanja, da so razumeli, da ima Kras svojo specifično in kvalitetno realnost. V nedeljo smo imeli v obeh turnusih ogromen obisk, zjutraj je prišlo manj ljudi kot popoldne, vendar je bil obisk nad pričakovanji. Veliko obiskovalcev se je zanimalo za kraska vina in je zbiralo informacije o tej proizvodnji, slisali so tudi presenečene ocene, da so na Krasu res dobra vina. Popoldne smo imeli velik naval, kar nam je ustvarilo nekatere organizacijske probleme, da smo to množico spustili oziroma ne pustili v Devinski grad, tako da smo med drugim predčasno ostali brez vzorcev. Če upoštevamo pravo reko ljudi, je bil to velik uspeh. Celotno prireditev moramo se analizirati, kdo in zakaj je sem prišel, pa tudi prisluhniti odmevom, če so obiskovalci razumeli smisel in namen te pobude. Če lahko izrazim pripombo, je bilo zaslediti veliko pomanjkanje kulture, tako pitja kot tudi odnosov med samimi ljudmi: nekateri so cakali, drugi so se prerivali, kar se v taki masi tudi dogodi. Nekoliko me je razočaralo nekulturno obnašanje nekaterih, kar pa ni moglo skvariti nadvse pozitivne ocene te pobude.«

Sicer pa je bil osnovni

cilj predstavitve prav ta, da zbuji radovednost in posledični odziv širšega kroga potrošnikov.

»Seveda, veliko je bilo radovednežev in posredovali smo jim spoznanje, da obstaja neka realnost, s katero niso bili seznanjeni. Ta ugotovitev ne velja le za široko občinstvo, pač pa tudi za gostince in vse ostale, ki delajo v tem sektorju. Poudariti moram, da so gostinci dali velik prispevek k uspehu te pobude in verjetno bodo od tega imeli korist tako oni sami kot vinogradniki.«

Ta predstavitev verjetno ni bila le enkratno dejanje, ampak načrtujejo še druge promocijske pobude.

»Pobuda Enokras naj bi se vsako leto ponavljala v drugi občini. Zaceli smo z devinsko-nabrezinsko, naslednja izvedba bo v zgoniški občini, in tako naprej vse do mesta. V vsaki občini bomo iz leta v leto predstavili kraska vina in skušali potegniti nauk iz te krstne izvedbe na Devinskem gradu.«

Boris Simoneta

V OKVIRU PREDSTAVITVE VIN KONZORCIJA KRAS

V okviru Enokrasa okrogla miza na temo »Sodobno vinarstvo«

V okviru predstavitve vin Konzorcija Kras, ki je potekala pod imenom Enokras na Devinskem gradu in o kateri je naš dnevnik že sproti poročal, je bila tudi okrogla miza na temo »Sodobno vinarstvo«. Voditelja okrogle mize in predavatelja, enologa Natalina Favretta, strokovnjaka, ki deluje v okviru podjetja Angoris pri Krmini, je na začetku predstavil predsednik Konzorcija za zaščiteno poreklo kraskih vin, Edi Kante.

Kot rečeno, se je obravnavana tema nanašala na nove pristope pri trgatvi in pri predelavi grozdja. Predavatelj je pri tem izhajal iz razdobja zadnjih dvajsetih let, v katerem so se nekateri dotlej ustaljeni postopki ugotavljanja optimalnega stanja zrelosti grozdja in posegov v kleti krepko spremenili. Za razliko od polpretekle dobe, ko je bil velik poudarek na sadnosti in kislini, ker je pac tržišče zahtevalo sveža, enoletna vina, se zdaj posveča večjo pozornost popolnejšim, zrelim vinom. Pri tem je predavatelj poudaril, da je kakovost vin v največji meri odvisna od kakovosti grozdja, kar je spet povezano z lego, načini gojenja, z nizko obremenjenostjo trte in z ustreznimi in pravočasnimi posegi za kakovost mosta in vina. Teh posegov naj bo čim manj, usmerjeni pa morajo biti v vrednotenje kakovosti grozdja. Strnemo jih lahko takole:

- dodajanje zelo nizkih odmerkov SO2 takoj ob stiskanju grozdja;
- razluzenje mosta s tem, da most pretocimo po 8-12 urah in ga tako locimo od motnih delov, kar izboljša njegovo kakovost. Po razluzenju je treba takoj dodati sekcionirane kvasovke;
- temperaturo mosta je treba obdržati pri 18-20 stopinjah, ker prihaja pri visjih temperaturah do bioloških procesov, ki negativno učinkujejo na kakovost vina.

Vse to velja seveda za vina, s katerimi hočemo doseči visoko kakovost in ki nastajajo na predelih ali območjih, kjer so ze-

lo dobre naravne danosti. Med ta območja, je dejal predavatelj, sodi tudi Kras.

Strokovnjak Favretto je poudaril tudi pomen barikiranih (barique) vin, to so vina, ki so pridelana v posebnih sodih. To pa je možno le za most z močno strukturo, ki se lahko proizvede le na območjih, ki imajo danosti za kakovostno bogato grozdje. Zato pa je prav za Kras nujno, da se vinogradniki odločajo za jasno izbiro, to pa je kakovost, saj ta pomeni obenem tudi možnost zadostno visokih cen, ki lahko kraskim proizvajalcem, ki proizvajajo v težkih danostih in z visokimi investicijami, zagotavlja ustrezen zaslužek.

Ob vsem navedenem na poljuden in

obenem visoko strokoven način, pa je predavatelj Natalini Favretto dodal, da vzporedno s tem novejšim načinom, ki omogoča doseganje visoko kakovostnih vin, se vedno ostaja možnost pridelovanja vin po tehnologiji, ki je bila v praksi v zadnjih desetletjih letih in ki omogoča proizvajanje svežih in manj zahtevnih vin.

Predavanje je zbudilo med vinogradniki veliko zanimanja, saj se tudi po zaslugi strokovne službe Kmečke zveze, ki usmerja vinogradnike prav po sledovih predavateljevega izvajanja, pri nas vse bolj in z lepimi rezultati uveljavlja nova tehnologija pridelovanja vina.

Jože Koren

Seznam vinogradnikov, ki so sodelovali na degustaciji v Devinu:

- 1) Bole s Piščancev glera, malvazija in kraska crnina
- 2) Castelvechio iz Zagraja turmin, istrska malvazija, sauvignon in cabernet
- 3) Joško Colja iz Samatorce teran, vitovska in malvazija
- 4) Silvano Ferluga s Piščancev sauvignon in malvazija
- 5) Edi Kante iz Praprota auvignon, chardonnay, vitovska in malvazija
- 6) Danilo Lupinc iz Praprota teran, vitovska in malvazija
- 7) Andrej Milic iz Zagradca vitovska, teran, malvazija in chardonnay
- 8) Walter Milic iz Repna teran
- 9) Parovel - obrtna colina sauvignon, refosk in vitovska
- 10) Boris Skerk iz Praprota teran, vitovska in malvazija
- 11) Slavko Skrlj iz Zgonika vitovska, malvazija in teran

PRVA
SVETOVNA
VOJNA

OBISK V BONETIH, VASICI V DOBERDOBSKI OBČINI

Vojaško pokopališče spomin na vojne strahote

Ko se peljemo iz Jamelj po državni cesti št. 55 iz Trsta proti Gorici, so nam precej za prevalom, na katerega se z leve vzpenja cesta iz Doberdoba, na desni strani zasmeje mala vasica, pravzaprav prgišče hiš: Boneti.

Svet je tu miren in spokojen, na zelenih livadah in na gozdnatih obronkih, ki se na levi dvigajo na Crni hrib (»Castellazzo«) in na nasprotni strani na hribino Na Verdi (kota 208 jug), kjer so se odvijali hudi boji zlasti v začetku novembra 1916, vlada - ce se le nekoliko oddaljimo od glavne prometnice - čudovita tišina. V zgodnih jutranjih urah, ali pa tudi čez dan po dežju, nas tu spomladi zanesljivo vzradosti slavec, s svojim milim petjem. Tudi med mojim zadnjim obiskom v Bonetih me je in tudi tokrat sem na stari mulatieri obstal, da bi ga ne prepodil in da bi si napojil dušo z njegovimi akordi.

In vendar sem prisel sem s cisto drugačnim namenom. Napotil sem se v Bonete, da bi si pobliže ogledal kraje, kjer je pred osemdesetimi leti divjala vojna akrodov. V sami vasi in v bližnji okolici nas se danes marsikaj spominja na tisti nesrečni čas, le da se zdaj trava uklanja pod rahlim vetrom na ravninah, kjer je tedaj hrumelo vojaško življenje in da je danes slišati slavca, medtem ko so tedaj druga za drugo treskale granate. Poročnik A. Beccaria, ki je prisel v te kraje julija 1917. leta, ko je italijanska vojska zasedla Dol, iz katerega se je Borojević umaknil na visjo obrambno črto, v svojem delu »Ricordi del Carso« takole opisuje Bonete: na sivorjavem pobocju, ki se dviga nad gručo kakih osem do deset vaskih hiš, sumi pravi cloveski čebelnjak, neverjetna zmes kolib in votlin, ki se v pastnih vzpenjajo cisto do vrha in med katerimi se vijejo potke, prehodi, jarki, mreže bodecih žic... Povsod mrgoli vojakov. Na vrhu se je pravkar ponovno raznel boj. Naše okrepitev plezajo proti vrhu, tu pa tam pa se srečujejo z ranjenci in padlimi, ki jih sanitejci spravljajo spet v dolino, v eno izmed zasilnih bolnic ali na enega izmed pokopališč...

Pisec nekoliko bolj naprej precizira, kaksna so bila ta

pokopališča: »Gruče v naglici urejenih in blatnih gomil z lesenim križem ali kvečjemu obdanih s kamenjen. Na taka pokopališča naletiš povsod na polju okrog vasi...« Le eno, večje pokopališče, je bilo tedaj za silo urejeno, in sicer tisto, ki ga je ob glavni, tedaj se makadamski in »rdeckasti« cesti za Gorico, postavilo avstroogrsko vojaštvo. Dolinica, skrita za sedanjo poletno okrepevalnico, kjer ti prijazna Mery v vročini rada postreže s hladno lubenico, je se obdana z zidom, razen nekaj na kup postavljenih nagrobnih kamnov pa nič več ne spominja na prestalo gorje. Avstrijci so pokopališče, ki so ga uredili leta 1916 na parceli z vzevkom »Zavod«, kjer je bil poprej vinograd, obdali le z bodečo žico, Italijani pa so pozneje zgradili perimetralni zid in postavili železna vrata. Ta vrata so se zmeraj v vasi, zdaj pa ne locujejo več mrtvih od živih, temveč le žive ljudi, saj so jih postavili kot ločnico med dvema zasebnima dvoriščema. V letih 1969-70 so ostanke italijanskih vojakov, ki so jih tu zagrebli poleg 789 Avstrijcev, Čehov, Slovencev, Madzarov, padlih z avstroogrsko uniformo, prenesli v Redipuglio, ostanke neznanih vojakov in pripadnikov avstroogrške armade pa v skupno kostnico na pokopališču pri Proseku.

Tudi na tem pokopališču so vidni znaki, da zbiratelji pridno rijejo, da bi se dokopali do spominkov. Sicer pa je posebna komisija glavnega komisariata za »onoranze caduti in guerra« pri ministrstvu za obrambo v Rimu že leta 1969 ugotavljala, da je glavno pokopališče pri Bonetih skoraj povsem zanemarjeno, da se perimetralni zid podrl v dolžini 20 metrov in da so vsi nagrobni kamni brez napisnih tablic.

Da so bile povsod okrog vasi gomile, se domačini se dobro spominjajo. Tik nad vasjo je bilo drugo manjše urejeno pokopališče, ki je tudi označeno na nekaterih kar-

tah (tu so leta 1917 postavili tudi kapelico, katere ostanke so vidni se danes), v večini primerov pa je slo le za skupine grobov, na katerih so tudi več let po vojni naletavali kmetje med oranjem. Do-

mačinka Pierina Boneta se na primer spominja, kako so otroci nekega dne med igranjem naleteli na skorenj, ki je molel iz zemlje in ki je pripadal vojaku, za katerega ni bilo več mogoče ugotoviti

niti to, kateri izmed dveh vojskujocih se armad je pripadal.

Za večje pokopališče pri Bonetih in za druga pokopališča v Dolu je dolga leta skrbel neki Karnijec, Pietro Bo-

sero po imenu, letnik 1898, ki je prisel v Dol kot namsenec podjetja, ki mu je italijansko vojaško poveljstvo poverilo nalogo, da zgradi okoli glavnega pokopališča zid. Ko je bilo delo dokončano in je podjetje odslo, je Piero ostal kar v Dolu. Domačim je pomagal pri poljskih delih, znal pa je tudi popravljati sode in razno orodje, deznike in podobno. Karnijec, pač. Posebno ročnost pa je pokazal pri popravljanju ur. Z leti se je naučil tudi nekaj slovensčine, le z nasimi glagoli je ostal skregan vse življenje. Pri njem se na primer kruh ni pekel, temveč »kuhal«. Za casa druge svetovne vojne so ga na cesti ujeli esesovci in ga odpeljali nekam v Nemčijo. Čez čas pa se je kljub številnim dogodivščinam srečno vrnil v Bonete in zopet poprijel za delo. Za Piera pravijo domačini, da je bil prava dobričina in izredno skromen, tako da je zivel na vasi v preprosti baraki, ceprav bi si bil lahko omislil udobnejši dom. Umrli je leta 1980, pokopan pa je v Jamljah.

Elio Fornazarić

Na slikah:
Zgoraj levo: domačin Jozef Boneta (na levi) in zraven njegova Pietro Bosero, Karnijec, ki je po vojni ostal kar pri Bonetih. Slika iz zbirke Rajka Boneta.

Zgoraj desno: železna vrata, ki so nekdaj zapirala glavno vojaško pokopališče pri Bonetih. Zdaj ločijo dve zasebni dvorišči v vasi.

V sredini: grob Pietra Bosera na jameljskem pokopališču. Spodaj levo: padli italijanski vojaki v dolinici pri Bonetih. Slika hranijo pri Italijanskem vojnem zgodovinskem muzeju v mestu Rovereto.

Spodaj desno: avstro-ogrsko vojaško pokopališče pri Bonetih v šestdesetih letih. Slika je povzeta iz knjige »Il Vallone del Carso«, ki jo je napisal polkovnik Abramo Schmid (stran 204).

Različnost in enakopravnost

**MLADI
PROTI
RASIZMU**

V Levoči na Slovaškem se je 27. maja zaključil tretji tečaj za mladinske voditelje manjšin, ki ga je v sklopu mladinske kampanije proti rasizmu, ksenofobiji antisemitizmu in nestrpnosti organiziral Mladinski direktorat Sveta Evrope, v sodelovanju z Evropskim mladinskim centrom iz Strassburga. Prava dva tečaja sta se odvijala v Evropskem mladinskem centru v Strassburgu ter sta bila namenjena migrantskim skupnostim v Evropi ter Romom. Tretji tečaj je bil namenjen analizi stvarnosti in perspektivam mladih pripadnikov manjšinskih skupnosti v Evropi. Na njem je sodelovalo 35 mladih iz 21 evropskih držav. V tako pestri sestavi je bila tudi paleta manjšin, ki so se udeležile te pobude prenosorazmerno pestra.

Se na poti v Bratislavo, kjer se je pravzaprav začelo naše potovanje po Slovaški (Levoča je oddaljena približno stiri sto kilometrov in sedem avtobusnih ur od Bratislave), smo se nekateri udeleženci seminarja spoznali, in sicer zaradi velikih torb in nahrbtnikov. Tečaj je namreč trajal kar deset dni, na vabilu pa je bilo "predpisano", da je treba prinesiti tudi nekaj informativnega materiala glede lastne manjšine. Vsi smo to postavko programa vzeli kar se da resno, zato so bile stojnice, ki smo jih pripravili na seminarju dobro založene - kot torbe na poti, pač.

Moje prvo srečanje s kakim udeležencem tečaja je bilo na vlaku iz Dunaja v

Bratislavo, in sicer s Poljakom, ki je živel v Dublinu. Pogovor o manjšinah in o Evropskem biroju za manj razširjene jezike, ki ima svoj sedež v Dublinu je bil neizbežen. Glede organiziranosti Poljaki v tujini ne zaostajajo za nobeno drugo manjšino: športna, kulturna ter druga društva krepijo poljsko identiteto tudi v domovini starih Keltov. Na postaji v Bratislavi ter nato v avtobusu, ki nas je pripeljal v Levočo smo imeli priložnost spoznati se ostale udeležence. Vsak je predstavljal kosček definicije manjšina: Eugenij iz Belorusije je predstavljal pravoslavno skupnost, Anna židovsko, mladino iz Rusije, Dimitris katolicane iz Grčije, Anna-

maria skupnost Bahai iz Romunije, Monika handikapirane mlade iz Madžarske, Outi skupnost samijev na Finskem, Mohamed muslimane iz Anglije, Esengul Turke v Romuniji, Mounheim priseljence iz Maroka v Spaniji, Hagop Armence na Cipru, Carime lezbijke na Švedskem... Ze bezen pogled na nekatere manjšinske skupnosti, ki so bile prisotne na tečaju, potrdi, da je manjšinsko vprašanje v Evropi postavljeno iz številnih stvarnosti, ki so med seboj različne, vendar imajo kar nekaj skupnih značilnosti, izkušenj ter problemov v vsakodnevnem življenju, v boju za ohranjanje lastne identitete.

ne" vedno na pravi strani, manjšina pa je, skoraj po definiciji, prisiljena v marginalizacijo in getizacijo. Vprašanje, kaj je pravzaprav večina, je enako težko definirati kot kaj je pravzaprav manjšina. Vsakdo, v določeni situaciji, se lahko znajde na tej ali oni strani: večina je konec koncev udobna pozicija "tihe večine", ki meji včasih že na nestrpnost. Zavedi se, da pripadaš določeni "večini" privede posameznika ali skupnost do tega, da skusa uveljaviti, tudi nasilno, lastne vrednote, način življenja, jezik, vero, spolno usmerjenost na škodo manjšinskih skupnosti.

Ogroženost manjšin danes ni samo vprašanje, ki zadeva

Kampány az intolerancia ellen

**te is más vagy
te sem vagy más**

**a campaign
against intolerance**

**all different
all equal**

Council of Europe
Conseil de l'Europe

**somos diferentes
somos iguales**

**Campaña Europea de la Juventud
contra el Racismo, la Xenofobia,
el Antisemitismo y la Intolerancia**

Comité Español de la
Campaña Europea de la Juventud
contra el Racismo, la Xenofobia,
el Antisemitismo y la Intolerancia

Consejo de Europa

Neposredno soocanje z drugim, ob spostovanju posameznika ter skupnosti, kateri pripada, je bila značilnost tega tečaja, saj se je prav preko vsakdanjega dela po skupinah in v drugih dejavnostih pletla mreža znanja, poznavanja ter spoštovanja drugega. Prav pomanjkanje tega povzroča danes največ nestrpnosti ter nerazumevanja specifičnosti drugih. Pomanjkanje informacije ustvarja predsodke, predsodki pa onemogajo svobodno izmenjavo mnenj in izkušenj, saj je mnenje "veci-

določene manjšine, ampak vse, ki se, po zgoraj omenjenem kriteriju "večin", ne prepoznajo v nobeni večini, saj se zavedajo, da je vsak manjšina v drugem okolju. Boj proti različnosti poteka tudi na področju enakopravnosti. Manjšinam se, v imenu večine, odreka tisto, kar je za večino samo po sebi razumljivo - pravico do obstoja ter razvoja. Prav v tem smo jezikovne, verske in spolne manjšine med sabo različne a enake, različne ter neenakopravne do večin. Mladinska kampanija proti ra-

sizmu, ksenofobiji antisemitizmu in nestrpnosti skusa prav na tem nivoju osveščati mlade o prisotnosti različnih stvarnosti v naši družbi. Prisotnost manjšin oziroma skupin ljudi, ki nosijo v sebi različne vrednote in način življenja, je lahko obogatitev naše kulture in ne grožnja leti, seveda če pod pojmom kultura imamo v mislih kulturo sprejemanja različnosti ter sodelovanja in ne nekulturo nasilja, ki se večkrat pojavlja tudi v obliki knjig, člankov in drugih sredstev, ki ustvarjajo javno mnenje. Negativno vzdusje proti manjšinam iz preteklosti pogosto tudi današnje rodove, zato je potrebno se posebej nameniti veliko pozornosti ne samo komunikaciji med mladimi pripadniki manjšin in takoimenovanih večin, ampak tudi na osi samih manjšin. Sodelovanje z večinami ima kot cilj premostitev zgodovinskih predsodkov in nerazumevanj, sodelovanje med manjšinami pa prispeva k globalnemu pojmovanju definicije manjšina in k dejanskemu sodelovanju različnosti za skupni cilj, ki je v tem primeru lahko odpravljanje predsodkov in dezinformiranja. Potreba po sodelovanju med manjšinami je bi-

la prisotna v vseh sodelujocih, zato je pobuda, naj se v najkrajšem skusa urediti informacijski forum o delovanju posameznih manjšinskih stvarnosti v Evropi na mladinski ravni, naletela na splošno odobravanje ter željo po sodelovanju. Ena izmed prvih takih priložnosti, ko se bo o tem lahko ponovno razpravljalo, bo v juliju v Strassburgu, kjer se bo odvijal mladinski teden kampanije proti rasizmu, ksenofobiji antisemitizmu in nestrpnosti. Tudi zenski del udeležencev tečaja v Levoči je izrazil željo in potrebo po večji komunikaciji in sodelovanju med ženskami, ki pripadajo različnim manjšinam. Ideja po povezovanju različnosti pomeni utrjevanje zavesti, da je različnost le izrazno sredstvo bistva, ki je vsem ljudem skupno, in sicer življenje po lastnem prepričanju, v spoštovanju različnosti drugega.

Različnost in enakopravnost pa sta predpostavki omikanega življenja v multikulturni in multietnični družbi. Korakov nazaj ni, vsak poskus zavračanja tega dejstva je lahko samo nasilno, saj ne upošteva stvarnosti, v kateri že živimo.

Peter Rustia

ZANIMIVA ŠTUDIJA ANDREJA ŠTEKARJA

Srednjeveški kovanci pod drobnogledom

»Kar imate v rokah, je res izjemna stevilka in to zato, ker gostimo tokrat na našjih straneh študijo mladega študenta trzasko ekonomske fakultete«, s temi besedami predstavlja »Cronaca numismatica«, najbolj prestižna italijanska revija numizmatike, raziskavo Andreja Štekarja na temo »Srednjeveško kovništvo na Slovenskem«. Andrej Štekar, ki je danes star 29 let, se je solal v Trstu na trgovskem zavodu »Ziga Zois«, potem pa diplomiral na trzaski ekonomski fakulteti. Z numizmatiko se ukvarja že zelo dolgo, član je tako numizmatičnega društva v Trstu kot v Ljubljani.

Kako to, da ste se sploh lotili raziskave?

»Ko sem diplomiral, je bilo na ekonomski fakulteti v navadi, da kandidat poleg teze zagovarja tudi tako imenovano malo tezo (tesino). Tako sem poleg teze o ekonomskim aspektih morskega onesnaževanja zaradi ogljikovih hidratov predstavil tudi raziskavo o kovništvu na Slovenskem v srednjem veku. Izbira ni bila težka, kajti gre za argument, ki mi je od nekdaj pri srcu. Zbiranje starega denarja predstavlja moj najljubši koniček že od mladih nog, ko sem začel zbirati vse, kar mi je s tem v zvezi, prihajalo pod roke. Kot otrok marsikdo začne mimogrede kaj zbirati; zaljubi se v neko stvar, potem pa začne stikati po domačih predelih, stric ali teta ti data dva stara cekina in tako si pac začne ustvarjati malo zbirko. Za nadaljevanje tega pa je potreben kvaliteten skok, ko ne moreš več samo zbirati kar tja v en dan.«

Kdaj ste se torej lotili bolj sistematičnega zbiranja?

»Približno pred desetimi leti sem se omejil na določene tematike, pred sedmimi pa sem začel zbirati slovenski srednjeveški denar. Pri tem me niso zanimali samo kovanci, temveč tudi literatura, zelet sem se dokumentirati in si razširiti obzorja. Tako sem si ustvaril zajetno zbirko, ki šteje približno sedemdeset primerkov, tudi literatura, ki sem jo zbral, ni zanemarljiva. Tudi zato mi ni delala raziskava večjih težav, kajti večino bibliografije sem si že prej nabral. Raziskava je bila dobra priložnost, da sem si na tem področju pridobil kulturo, s katero

lahko tudi bolj uspešno nastopas na raznih srečanjih, dražbah, ko pač dobiš kovance v roke in ves, za kaj gre.«

Zakaj ste se odločili prav za to specifično temo?

»Srednji vek je po svoje zelo zahtevna tematika, slovenski srednji vek pa je se posebej slabo raziskan, vse se konča tam nekje pri propadu Karantanije, kjer nastopi velika vrzel. Nasprotno pa je o tem na razpolago veliko materiala in slovenska prisotnost na področju kovništva res ni zanemarljiva. Kar pa ni raziskano, je zgodovina goriskih soldov, to je posebne denarja, ki je v 18. stoletju krožil tudi

po Slovenskem.

V prihodnje bi se rad lotil tega argumenta bolj poglobljeno.

Poleg staroveških kovancev kaj drugega se še skriva v vaši zbirki?

»Ze od vsega začetka sem zbral jugoslovanske kovance in bankovce, tako da sem do danes zbral že dokaj popolno zbirko jugoslovanskega denarja od leta '45 do razpada SFRJ in tudi iz predhodnega obdobja monarhije SHS in partizanskih let. Sicer pa so ta področja že dobro raziskana, tako da se lahko le stezka odkrije kaj novega.«

skem vladali do leta 1918.

Kaj pa kovanje denarja?

Zgodnji srednji vek označuje redka izmenjava blaga in prometa, kar pogojuje tudi pomanjkanje kovancev iz tega obdobja. Ob skromnem trgovanju so mesta postavljena na rob, veleposestniki iščejo dobiček v nepremičninah in ruralni ekonomiji. Omejenim trgovskim izmenjavam odgovarja upočasnjeno stilističnih prenov in statiko v umetnosti.

Na Slovenskem z a z n a m o širjenju denarja šele v p o z n e m s r e d n j e m veku, približno od leta 1225, ko se kovanja denarja lotijo salzburski

nadskofje na Koroskem. To je torej čas, ko v teh deželah zagledajo luc prvi srebrni kovanci, ki bodo za naslednji dve stoletji doma v celi srednji Evropi. Prej med Slovani kujejo denar le Cehi (v desetem stoletju za časa kralja Venceslava I), sicer pa bi verjetno tudi Slovenci prej poprijeli za nakovalno, ko ne bi bili podvrženi nenehnim napadom in vdorom v srednjo Evropo, ki pa so se vsi vrsili preko slovenskega ozemlja. Sele po letu 955, ko so Madžari dokončno zavrnjeni, si Slovenci in ostali narodi srednje Evrope lahko privoščijo daljše obdobje ekonomskega razvoja. Cesar podeli marsikateri krajevni oblasti tako posvetni kot ne pravico do kovanja denarja, toda politična nestabilnost je še vedno velika, koroske vojvode izgubljajo na moči in posestvih.

Slovenske dežele si sele z 12. stoletjem dokončno opomorejo, ekonomsko-politična situacija se znatno izboljša. Tam kjer so prej bila naselja, se razvijejo mesta, predvsem tista, ki se nahajajo ob pomembnih prometnih zvezah. Krizarske odprave, ki se peljejo preko sosednje Madžarske in katerih se udeležijo tudi slovenski plemiči, dajejo mestom in trgovini nov zagon. Za razvoj kovanja denarja pa so poleg vseh teh olajševalnih okoliščin odločilnega pomena odprtje novih rudnikov srebra. Ker se ti nahajajo ob posestvih salzburske nadškofije kot tudi različnih koroskih plemičev, omogočijo kovanje lastnega denarja številnim vodilnim družinam.

Ena izmed prvih kovnic je ravno briška kovnica (Breže-

Friesach) v lasti salzburskih nadskofov, o kateri zasledimo novice že iz leta 1123.

Štekar je seveda po vseh teh raziskovanjih že pravi izvedenc tudi kar zadeva tehnike kovanja, čemur posveti v svoji raziskavi posebno poglavje. Tako zvezo, da so se prvi briški kovanci zgleovali po predhodnih kovancih iz Regensburga, ki so temeljili na marki, to je merski enoti, ki je veljala pred uvedbo desetiskega sistema. Marka je odgovarjala približno teži 235g-246g, za prve kovance so se briški kovanci odločili, da se bodo držali marke enaki 210 gramom srebra, iz vsake pa so pridobivali do 144 kovancev. Postopoma pa so se vse koroske kovnice prilagodile zmanjševanju teže posameznih kovancev, kar je seveda povzročilo inflacijo. Za tem je stala tudi spekulacija tistih, ki so kovance v obtoku nadomestili z njimi podobnimi, a po teži manj vrednimi kovanci. Vsekakor govorimo o zelo rudimentalni tehniki kovanja. Namesto da bi zapravljali čas in srebro v rafiniranih izrezih, so se v briški kovnici odločili za kvadratno obliko, v 12. stoletju pa so verjetno po zgledu florentinskih kovčkov prevzeli obliko nizke posode, kar je omogočalo spravljanje kovancev enega v drugega. Če so salzburski kovanci bili na vrhu lestvice, kar se uporabe tiče, so na drugem mestu nedvomno stali koroski kovanci, ki niso bili razširjeni samo na Koroskem, Kranjskem in Dolenjskem, temveč tudi v tujini. Koroske vojvode so namreč zacele kovati lasten denar že ob začetku 12. stoletja, kmalu po odprtju brzke kovnice. Čeprav zgleda, da niso imeli v svoji lasti nikakršnega rudnika srebra, so se za to posluževali rudnikov lokalnih plemičev, ki so razpolagali s srebrom, ne pa z dovoljenjem za kovanje lastnega denarja. Posestva koroskih vojvod se niso omejevala samo na območje Koroske, temveč so z zemljo razpolagali tudi na Kranjskem in Dolenjskem. Svoje kovnice so zato odprli tudi v Ljubljani, Kostanjevici, Kamniku, Sv. Vidu in drugod. Gre za mesta strateškega pomena, kajti stala so ob važnih trgovskih poteh, ki so severno Evropo povezovala z južnimi in vzhodnimi deželami. Mimoidoci trgovski potniki so prehodne davke in carino izplačevali v tuji večkrat manj vredni valuti, ki so jo potem vojvode v svojih kovnicah spreminjali v lastno valuto. Ljubljanski kovanci so bili po obliki in stilu podobni oglejskim, verjetno zato, ker je Kranjska spadala v njegovo vplivno območje ali pa morda iz praktičnega razloga: trgovanje s Furlanji je narekvalo uniformiranje tamkajšnjim kovancem.

Ko izumre rodbina koroskih vladarjev, prevzamejo oblast najprej češki kralj Otokar II., ki se poslužuje koroskih kovnic za kovanje lastnih kovancev, po njegovi smrti pa si Stajersko prilastijo Habzbuzani, Korosko pa Goriski grofje. Koroske kovnice so tako prenehale s svojim delovanjem, do 16. stoletja, ko so Habzbuzani spet obnovili kovnico Sv. Vi-

da.

Posebnega pomena pa so bile tako imenovane obmejne kovnice, ki so se ob začetku 13. stoletja razvile na meji med Svetim rimskim cesarstvom in Madžarsko. Po madžarski osvojitvi Hrvaske je meja med cesarstvom odgovarjala današnji meji med Slovenijo in Hrvasko. Po slovenskih tleh so bile speljane trgovske poti strateškega pomena bodisi v smeri vzhod-zahod kot sever-jug, ob tem pa so bile tudi Sava, Drava in Ljubljana pomembne plovne zveze. Briška valuta si je na račun močne madžarske ekonomije a slabe valute pridobila pri trgovanju z Madžarsko prvo mesto. Pri uvažanju iz Madžarske so se furlanski in drugi trgovci posluževali več vrednih krajevnih kovancev, zato so postale obmejne kovnice izrednega pomena: iz koroskih rudnikov je v te dotevalo srebro in tuja slabša valuta, izkušeni kovanci pa so to spreminjali v domači denar. Kovnicam v Brežicah, Kostanjevici, Svetem Križu, Catežu, Otoku in Ptujju se je obetalo obdobje velikih donosov, dokler se niso na obzorju prikazali Mongoli. Z vdori iz leta 1241 na Madžarsko in Hrvasko sta bili deželi hudo oskudovani, ob tem pa je seveda močno utrpelo tudi trgovanje med Svetim Rimskim cesarstvom in svojimi vzhodnimi in južnimi sosedi. Vse kovnice z izjemo Ptujске so tako prekinile z delovanjem.

Sicer pa so tla slovenskim kovnicam izpodbijali beneški in florentinski kolegi, ki so vpeljali zlate kovance in dali srednjeveški ekonomiji novega zagona. Z odkritjem novih rudnikov na Madžarskem pa se je tudi madžarska kovniška dejavnost spet postavila na noge.

Po obširnem raziskovanju kovniške dejavnosti koroskih

Madžari (1246. leta) so v kovnicah kovali denar za nove vladarje, Habzbuzani pa, ki so ozemlje zasedli leta 1276, so se posluževali predvsem kovnice v Gradcu, ki je od 14. stoletja, ko so preostale kovnice prenehale delovati, ostala z oglejsko najvažnejša kovnica za slovenska ozemlja. V 14. stoletju so iz obtoke že izginjali prejšnji kovanci in puscali prostor stajerskim kovancem, na Kranjskem pa oglejskemu denarju. Na Koroskem sta bili v uporabi obe valuti, dokler ju ni s 15. stoletjem nadomestil dunajski »pfenning«. Oglejska kovnica preneha z obstojem sele ko si leta 1420 Beneška republika priključi Oglej. Seveda pa so sledovi tudi te valute vidni na celotnem slovenskem ozemlju, kjer so izkopavanja ponesla na dan številne kovance, ki jih od brislih loci napis AQUILEGIA. Tudi trzaski skofje in trzaska občina se niso hoteli odpovedati

prestizu kovanja lastnega denarja, ki pa je zaradi majhne uporabe zelo redek, kot se poredko pri izkopavanjih dobi kovance goriskih grofov. Celjski grofje pa se s kovanjem lastnega denarja bavijo le za kratek čas v 15. stoletju, ko so na vrhu svoje moči in jim cesar podeli naslov grofov. Z izumrtjem njihove rodbine in habzburskim nasledstvom leta 1456 se ta kratka dejavnost preneha.

Od 14. stoletja dalje se na slovenskih tleh v večini primerov prekine kovanje denarja. S 15. stoletjem nastopi obdobje krize zaradi izpostavitve naših dežel nenehnim turskim udorom, ekonomsko stanje se znatno slabša, največje žrtve tega so kmečke populacije, katerim gospoda nalaga vedno hujše obveze. Temu sledijo nemiri in kmečki upori. Vse to negativno vpliva na kovništvo, edini kovanci v obtoku so še dunajski »pfenningi«, povprasevanje v tujini po kovancih iz naših dežel upada, nasprotno morajo tukajšnji trgovci poseči po tuji valuti.

Ob koncu 15. stoletja pride do reforme, ki bo pogojevala razvoj kovništva v celi Evropi. Na Tirolskem odkrijejo zaloge srebra in začnejo kovati povsem nove kovance: težje in debelejšje talerje.

Tatjana Dolhar

Na slikah: zgoraj predstavitev Štekarjeve Studije v reviji, levo pa kovanc iz Brež.

BUDIMPEŠTA / 4. GLASBENI FESTIVAL EVROPSKE MLADINE

Orkester YEM z glasbo do novih prijateljev

MLADI
IZVAJALCI

Budimpešta, simbioza dveh mest, ki ju povezuje šest mostov na mogocni Donavi, mesto stotriindvajsetih terminalnih vrelcev, mesto, ki je obdržalo car kot bi ga lahko dihali v stari Avstriji, mesto, kjer so vsi spomeniki prejšnjemu, ruskemu sistemu "shranjeni" na komunističnem pokopališču in Madžarska z bogato glasbeno tradicijo, domovina Franza Liszta, Bele Bartoka, Zoltana Kodalyja in Gyorgyja Ligotija sta bili med 31. majem in 4. junijem prizorišči letosnjega 4. glasbenega festivala evropske mladine. Festival sta prvič organizirali leta 1985 v Münchnu Zveza evropskih glasbenih sol in Zveza nemških glasbenih sol. Pod pokroviteljstvom Sveta Evrope in Evropske gošpodarske skupnosti je leta 1989 glasbeno druženje mladih potekalo v Strasbourgu, leta 1992 pa v Eindhovnu. Prva izbrana "postojanka" selitve festivala iz osrednje Evrope tudi v vzhodnejše dežele, je bila glasbena Madžarska in organizator, republiko združenje glasbenih sol je svojo veliko nalogo opravilo dostojno, korektno, resno in odgovorno. In kako je tudi ne bi, ko so odbor festivala sestavljale eminentne osebnosti kot so Árpád Gönoz, predsednik republike Madžarske, Gyula Horn, predsednik madžarske vlade, minister za kulturo in izobraževanje Gábor Fodor, pa sekretarka in predsednik Sveta Evrope, skladatelj György Kurtág in dirigent in violinist Yehudi Menuhin. Ta ugledna imena so "skovala" bleščečo kuliso festivala, medtem ko so ziv in

stajal in nastopal pod neutrudno roko Igorja Kureta, nikakor pa ne smemo zane-mariti tudi tistih, ki so tako in drugače pomagali ustanovljati orkester. Irina Cavaion, Annalisa Clemente, Roberto Fantinei, Jurij Kriznič, Stojan Kuret, Bogomil Petrac, Ivan Sestak in Sergio Tosello so docenti, ki so pripravljali mladim teren za sodelovanje na festivalu na Madžarskem. Orkester kot ro-sno mlado glasbeno telo pa je nastal tudi ob velikem posluhu in veri združenja YEM in predsednika gospoda V. Zanona, nastal ob podpori tudi vseh glasbenih ustanov, ki

delovanja med narodi, s svojo podobo belo-zeleno-modre uniforme je tako predstavljala tudi pomanjsano sliko dogajanja na celotnem festivalu, prireditvi, ki bi se je razveselili vsi, ki se navdusujejo nad glasbeno izvirnostjo mlade generacije. Budimpešta je štiri dni častila glasbeno muzo, tisto, najbolj zlahtno in plemenito, ki jo lahko izrazijo samo mladi ljudje. 320 glasbenih skupin, 25 koncertnih prizorišč, 34 koncertov, 11.000 udeležencev iz 33 evropskih držav so podatki, s katerimi lahko najlepše priblizamo budimpeštanski glasbeni maraton. Sproščena, se

smo izbirali mlade za festival v Eindhovnu. V teh treh letih je stevalo glasbenikov pri nas zelo naraslo, ker so tudi drugi mladi zeleli sodelovati na tako množični mladinski prireditvi in posledica je bila, da so tudi bolj delali. Festival s svojim konceptom vpliva na standard madžarskega glasbenega življenja, vpliva na prijateljevanja med mladimi, med mladimi in mentorji in tudi med mentorji in mentorji.

Nova prijateljstva in nove glasbene izkušnje so v Budimpešti obogatile tudi članke orkestra YEM.

Otroke so namrec dobrosrčno sprejele pod streho družine gojencev Glasbene sole "Aladar Toth" in v znamenju pobračenja je izzvenel tudi prvi nastop orkestra v dvorani Faklya cluba. "Yem-ovci" so z željo po sodelovanju in skupnem iskanju vrednot v glasbi svojim gostiteljem ponudili zastavice in avdio kasete Združenja.

V izjemno akustični dvorani Lutheran Secondary School so "Kuretovi" mojštercki godal na prvi festivalski dan v soboto, 3. junija otvorili koncert, na katerem je od 10. ure pa do poznih večernih ur svoje glasbene vrline predstavljalo devetnajst komornih orkestrov (med ansambli iz Nemčije, Spanije, Madžarske, Litve, Svedske, Italije, Danske, Poljske tudi izjemno uspešen Hrvaski mladinski komorni orkester pod vodstvom Zlatana Sržića). Kot specifično glasbeno telo, ki združuje mlade različnih narodnosti, pa je bil orkester YEM izbran tudi za sodelovanje na slavnostni masi v nedeljo, 4. junija v eni največjih katoliških cerkva na Madžarskem, v Rezzo ter Catholic Church, kjer so mladi iz dežel Alpe-Jadrana skupaj z mladimi pevci iz Madžarske, Rusije in Danske poskusali priblizati čas, ko je bil latinski jezik se univerzalen jezik in poskusali priblizati občutek iskrenega sožitja med ljudmi, občutek, ko lahko glasba premosti vse ovire med drugačnostjo clovestva...

Ansambel je pod potrepzljivim in pozornim vodstvom Igorja Kureta navduseval z izvedbami krajsih skladb Handla, Thileja in Bartoka, z otroško vedro igro je osvojil tako občinstvo kot tudi nekatere strokovnjake iz Madžarske in Rusije in upati je, da se mu bodo zelo kmalu odprla vrata tudi nekaterih drugih tujih koncertnih dvoran. Zamisel o večnacionalnem orkestru je zagotovo dovolj mikavna in njeni cari iz dneva v dan (iz nastopa v nov nastop) sirijo krog zaveznikov gibanja YEM. Izkušnja v Budimpešti je samo se utrdila zlahtnost poslanstva tako

sestavljenega orkestra in mnogi otroci so z zaskrbljenostjo sprasevali, ce se bodo lahko (ce ne bodo že prestari) udeležili tudi 5. glasbenega festivala evropske mladine, ki bo v Barceloni. Glasbeno prijateljevanje v prestolnici Madžarske je priigralo obilo radosti mladim in jim tudi ponudilo nove motive za aktivno delo v orkestru. S kaksnimi vtisi pa se na Gorisko vrača Igor Kuret?

»Ze od vsega začetka sem hotel v orkestru postaviti določen cilj. Da smo v dveh mesecih pripravili kvalitetno izvedbo programa, seveda pomeni, da smo zelo intenzivno in marljivo delali. Nasi nastopi so bili zelo pozitivno sprejeti. Na festivalu smo poželi laskava priznanja iz raznih glasbenih krogov in vsi so si bili vsaj v eni točki zelo enotni: orkester je dosegel izjemno kvaliteto zvoka. Seveda pa je predstavitev na festivalu v Budimpešti zaigrala sele prvi takt v delovanju orkestra. V naslednjih mesecih nas čaka se vrsta pomembnih nastopov. Z obiskom Budimpešte sem zadovoljem, nastopi so dodatno motivirali mlade in prisrcna je tudi izkušnja, ki smo jo doživeli na otvoritvenem in zaključnem večeru festivala, ko smo z 11 tisoči mladimi zapeli, zaplesali, glasbeno zaziveli. Madžarska je z manifestacijo dokazala, da njena glasbena tradicija ni od večera, to je dežela z izjemno bogato glasbeno kulturo in prav organizacija festivala je vno-vigje razkrila, koliko država ne-guje glasbeno vzgojo in koliko vanjo tudi investira. Na otvoritvenem večeru, ko se je predstavljala glasbena Madžarska, smo imeli priloznost slišati 150 mladih violinistov, ki so zelo korektno izvajali Bartokove duete. Skrb za glasbeno kulturo na Madžarskem bi lahko postala marsikomu zgled.«

Enajst tisoč mladih glasbenikov je na Madžarskem v starih dneh zaigralo skupen glasbeni ples, zaigralo trenutke, ki jih zagotovo ne bodo nikoli pozabili tudi mladi člani otroškega godalnega orkestra YEM. Po starih dneh prijateljevanja z glasbo ob glasbi je bila najbrz pozabljenja tudi pikantna madžarska hrana...tipične madžarske esarde (krčme) so z vso svojo "umetnostjo" ostale v senci cardasa, ki so ga zaplesali mladi udeleženci Festivala. Ce bi vsi otroci sveta imeli možnost sodelovanja v glasbeni družini kot je orkester YEM ali imeli možnost občutiti toplino in ljubezen glasbenih src festivala v Budimpešti, sem prepričana, da bi končno lahko začelo živeti geslo, da z glasbo lahko zdravimo sovraštvo, rasno in vsakršno nestrpnost, zdravimo tudi brezciljnost mlade generacije...

Mladim in tudi nekoliko starejšim zaveznikom gibanja YEM in projekta Goriska, zato iskrene čestitke za priznanja na gostovanju v Budimpešti z željo, da bi njihovo poustvarjalno potovanje postalo čim daljše.

Tatjana Gregoric

prisrcen oder prireditvi oblikovali številni mladi, ki so pripotovali v Budimpešto muzicirati in razsirjat dobrobit glasbene muze.

V to mladostno svežo, a kleno glasbeno tkivo so se letos vključili tudi člani mednarodnega otroškega godalnega orkestra YEM (Young European Musicians) s sedežem v Vidmu. 52-clanski ansambel, sestavljen iz otrok iz Slovenije (28 gojencev glasbenih sol Koper in Nova Gorica, šest predstavnikov Slovencev iz Gorice in dva iz Trsta), Hrvatke in Italije, je sicer na-

so se vključile v projekt Goriska in nenazadnje vzcvetel predvsem ob potrepzljivosti in vztrajnosti staršev.

Z dvema avtobusoma so se mladi in njihovi starsi 31. maja zjutraj odpravili na prvo večje glasbeno potovanje. Ta dovolj enkratna mednarodna družina otrok, starih med osmim in petnajstim letom, je (cetudi po dolgi voznji in predvsem nerazumljvem triurnem cakanju na mejnem prehodu v Dolgi vasi) na prizorišče festivala (sredi noči sicer) "stopila" kot nekaksen simbol strpnega sožitja in so-

radovedna in iscoca poustvarjalna kreativnost, igriva in sočna skupna muziciranja, so zapolnjevala številne koncertne dvorane in cerkvene ambiente v mestu, dan pred uradnim začetkom festivala pa tudi 66 mest izven centra Budimpešte.

Pisana paleta nastopajocih je prijetno presenetila tudi gospoda Lászlá Nemesa, podpredsednika Festivala in predsednika Združenja glasbenih sol Madžarske: »Festival v Budimpešti pomeni glede števila udeležencev rekord. Temu številu se je

tako glasbeno kot politično, saj je to bilo prvo srečanje, na katerega so pripotovali tudi mladi glasbeniki in njihovi mentorji iz vzhodnih držav. Veliko je namrec bilo prav mladim iz Armenije, Turkmenije in Ukrajine, skratka udeležencev iz dežel bivše Sovjetske zveze, ki nikoli do-selej niso prestopili svojih meja.

Naj dodam, da je tak festival tudi velika vzpodbuda mladim glasbenikom in slednje lahko zelo dobro ilustriram z našo izkušnjo na Madžarskem. Pred tremi leti

NAŠI
MALČKI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

PESTRA ŠOLSKA DEJAVNOST UČENCEV OSNOVNE

Na izletih v Benetkah,

Martina De Stefani, 4. razred

Bronasti konj

Margherita Vascotto, 3. razred

Šolski izlet v Benetke

V četrtek, 30. marca, smo sli na solski izlet v Benetke. Peljali smo se z vlakom. Vozili smo se po Furlanski nižini. Obiskali smo tri otoke. Na otoku Burano so bile številne stojnice, na katerih so prodajali krasne cipke. Hiše so bile raznobarvne. Na otoku Murano smo obiskali steklarno, kjer smo lahko videli, kako izdelujejo steklene predmete. Obiskali smo tudi otok Torcello. Potem smo sli na trg sv. Marka. Tam smo videli golobe in veliko ljudi. Videli smo tudi zlatega leva na baziliki sv. Marka. Z ladjo smo se peljali po Canal Grande, ki je največji kanal v Benetkah. Na železniško postajo smo se vrnili peš. Hodili smo po ozkih ulicah. Preden smo stopili na vlak, smo si nakupili spominčkov.

Katarina Mikulius, 3. razred

Gondola

Aleksija Leone, 4. razred

Trije otoki

30. marca smo sli na solski izlet v Benetke. Peljali smo se z vlakom. Obiskali smo tri otoke, ki se imenujejo Murano, Burano, Torcello. Na otoku Murano smo obiskali steklarno. Na otoku Burano so bile hiše živahnih barv. Videli smo stojnice, na katerih so prodajali zelo lepe cipke. Ogledali smo trg sv. Marka, na katerem je bilo polno golobov. V Benetkah smo videli gondole. Na izletu smo kupili razne spominčke.

Tomaž Ceh, Sebastian Fabris, Manuel Sustersich, Valentina Ronconi, učenci 2. razreda

Veliko golobov na Trgu sv. Marka

V Benetke smo sli z vlakom. Obiskali smo tri otoke. Na otoku Burano smo videli pisane hiše. Peljali smo se z veliko barko. V Benetkah smo videli gondole in golobe. Na izletu je bilo zelo lepo.

Federico, Shamira, Jara, Andrea, Petar, Jasmin, učenci 1. razreda

Most Rialto

Sebastian Fabris, 2. razred

Na morju

Jara Colarich, 1. razred

ŠOLE JOSIPA RIBIČIČA OD SVETEGA JAKOBA

Glinščici in Devinu

NAŠI
MALČKI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

Sprehod po Rilkejevi pešpoti

V petek 21. aprila smo bili na ekskurziji v Devinu. Ko smo prisli na Rilkejevo pešpot, smo nekaj časa hodili, opazovali cvetice in druge rastline. Naenkrat smo se ustavili in videli Devinski grad. Nas vodič Damjana Ota nam je že nekaj tednov prej povedala o nekem grofu, ki je tam zivel. Povedala nam je, da ko je princ doma, je rdeča zastava na stolpu, ko pa ga ni doma, je ni. Sli smo naprej in se ustavili pred nekim bunkerjem. Tam je bil zelo lep razgled. Videli smo delfina. Seveda smo sli tudi v bunker. Bil je zelo temen in majhen, zato smo sli noter po stiri. V Devinu smo videli ruševine starega gradu. Sli smo tudi v cerkev in notri smo videli balkon, za katerim je princ prisostvoval masi. Pred vrati velikega gradu smo čakali avtobus. V avtobusu smo skoraj vsi zaspali.

Andreja Koren,
3. razred

Devinski grad

Jara Colarich, 1. razred

Prišli smo do Botača

4. aprila smo bili v Glinščici z Damjano Ota. Vozili smo se z avtobusom. Peljali smo se po ricmanjski cesti. Damjana nas je pospremila na razgledišče in tam smo videli dolino

Glinščice. Dolino so obdajali zelo strmi hribi, po katerih plezajo plezalci. Potem smo šli preko predora, kjer so bile nekoč tračnice. Prisli smo do kraja, ki se imenuje Botač.

Tu smo malicali. Narava se je prebudila. Ptčki so prepevali, drevesa so pogrnala lističe in topli sončni žarki so nas ogrevali. V solo smo se vrnili z avtobusom.

Učenci 2. in 3. razreda

Glinščica

Spominski posnetek z izleta v dolino Glinščice

Delfin na morju

Mattia Porro, 3. razred

V vrsti po pešpoti

Tomaz Ceh, 2. razred

Terezinka zgodaj vstala

Najstarejši glasbeni posnetek, ki ga hranijo v GNI, je na voščnem valju iz leta 1912

V ponedeljek, 19.6.1995, ob 17. uri bo v prostorih Avstrijske akademije znanosti in umetnosti na Dunaju slovesnost ob zaključku t. i. poskusnega ali »pilotskega« projekta, ki je rezultat sodelovanja med Glasbenonarodopisnim inštitutom ZRC SAZU iz Ljubljane in Phonogrammarchivom z Dunaja. Rezultati projekta zajemajo 184 originalnih terenskih trakov presnetega slovenskega ljudskega glasbenega in drugega narodopisnega gradiva, ki je bilo v letih 1955 in 1984 posneto na avstrijskem Koroskem, arhivirana na 137 arhivskih studijskih analognih trakovih ter vzporedno na 69 digitalnih kasetah (DAT).

Vse presneto gradivo je tudi arhivirano in dokumentirano v 164 zapisnikih, kjer je s pomočjo terenskih zvezkov in poslušanja trakov sestavljena podrobna tehnična in vsebinska dokumentacija o posnetkih (kakovost posnetka, trajanje, vrsta posnetka, vsebina, kataloska številka...). Zapisniki so računalniško urejeni in obdelani. Vsi ti posnetki bodo kot varovalne kopije hranjeni tako v Phonogrammarchivu na Dunaju kot tudi v zvočnem arhivu Glasbenonarodopisnega inštituta v Ljubljani.

Uradni začetek sodelovanja med institutoma sega v februar 1994, ko je bila v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti podpisana meddržavna pogodba med Slovensko aka-

demijo znanosti in umetnosti in Avstrijsko akademijo znanosti in umetnosti. Prvega februarja 1994 je bila tudi slovesna otvoritev novega zvočnega arhiva in njemu pripadajočega presnemalnega studia. Otvoritev je sovpadala s 60. obletnico ustanovitve Glasbenonarodopisnega inštituta (21. avgusta 1934 je bil ustanovljen Folklorni inštitut na pobudo Franceta Marolta), ki je bil do junija 1994 se Sekcija za glasbeno narodopisje pri Inštitutu za slovensko narodopisje, s sklepom predsedstva SAZU pa je postal samostojni Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU.

Pobudnik akcije presnemavanja unikatnih posnetkov in zaščite slovenskega ljudskega zvočnega gradiva je g. Julijan Strajnar, ki

je ze od leta 1988 iskal ustrezne partnerje in financerje, ki bi sodelovali pri ohranjanju slovenske ljudske glasbene dediščine, ki je nacionalnega pomena. Da je sogovornika, direktorja Phonogrammarchiva dr. Dietricha Schüllerja našel v Avstriji, ni naključje, saj so posnetki iz avstrijske Koroske pomembni tako za Slovence kot za avstrijski zvočni arhiv, ki hrani zvočne posnetke najrazličnejšega izvora, predvsem pa vse tisto, kar je bilo posneto na področju Avstrije.

»Pilotski« sodi v sirsi projekt z naslovom Preureditev in zaščita zvočnega arhiva GNI ZRC SAZU, ki ga je inštitut prijavil na ministrstvu za znanost Republike Slovenije zaradi nujnosti zaščite, ohranitve, preureditve in publiciranja unikatnega zvočnega

ga gradiva GNI - 1.800 magnetofonskih trakov, filmov, plošč, kaset, videokaset - edinega znanstvenega zvočnega arhiva na Slovenskem, ki naj bi sčasoma postal osrednji državni arhiv Republike Slovenije. Arhiv je bil zaradi časovne in tehnične zastarelosti že na robu propada, premalo zaščiten in za današnje tehnične norme povsem neustrezno shranjen. To dragoceno gradivo z vsega slovenskega etničnega ozemlja (pa tudi izseljencev iz Kanade in ZDA) je etnična legitimacija Slovencev, je celotna zbirka ljudskih pesmi, instrumentalnih viz, pripovedovanj ter opisov seg in plesov. Celo idealno shranjeni magnetofonski trakovi imajo največ 20 let življenjske dobe, najstarejši posnetki iz arhiva GNI ZRC SA-

Harmonikar z avstrijske Koroske

Glasbenonarodopisni inštitut je ob 60. obletnici ustanovitve (1934-1994) znova postal samostojen inštitut z naslednjimi oddelki in raziskovalci: Oddelek za etnomuzikologijo (mag. Igor Cvetko, mag. Robert Vrčon, zunanji sodelavec Julijan Strajnar), Oddelek za tekstologijo (dr. Marjetka Golež, dr. Marko Terseglav in zunanja sodelavka dr. Zmaga Kumer), Oddelek za etnokoreologijo (Mirko Ramovš), Zvočni arhiv in studio (dipl. ing. Drago Kunej). Predstojnica inštituta je dr. Marjetka Golež.

Inštitut zbira, snema in znanstveno analizira ter izdaja slovenske ljudske pesmi, plese, instrumentalno glasbo, uposteva pa tudi drugo etnološko gradivo. Raziskovalci so vključeni v temeljni projekt z različnimi raziskovalnimi nalogami: Temeljne raziskave slovenske ljudske pesmi, glasbe in plesa ter v razvojni projekt z naslovom Preureditev in zaščita zvočnega arhiva GNI ZRC SAZU.

Dokumentacija in arhivi inštituta obsegajo rokopise ljudskih pesmi (15 tisoč enot), magnetofonske posnetke ljudskih pesmi in instrumentalne glasbe (50 tisoč enot), fotografije in diapozitive (6 tisoč enot), opise in kinetograme ljudskih plesov s kartoteko (tisoč enot) in dopolnilno etnološko gradivo. Unikatno zvočno gradivo arhiva GNI - edinega znanstvenega zvočnega arhiva na Slovenskem - obsega 1.800 magnetofonskih trakov, filmov, plošč, kaset, videokaset, kar pomeni, da je do zdaj zbrano gradivo med največjimi tovrstnimi zbirkami v Evropi, če ne celo na svetu. Inštitut z znanstvenimi raziskavami slovenskih ljudskih pesmi, glasbe in plesov prispeva spoznanja v zakladnico folkloristike in etnologije ter s svojimi dognanji razširja in bogati spoznavanje identitete slovenskega naroda, ki je prav s svojo kulturo, tudi ljudsko, nemalo prispeval k evropski duhovni podobi od najstarejših časov do današnjih dni.

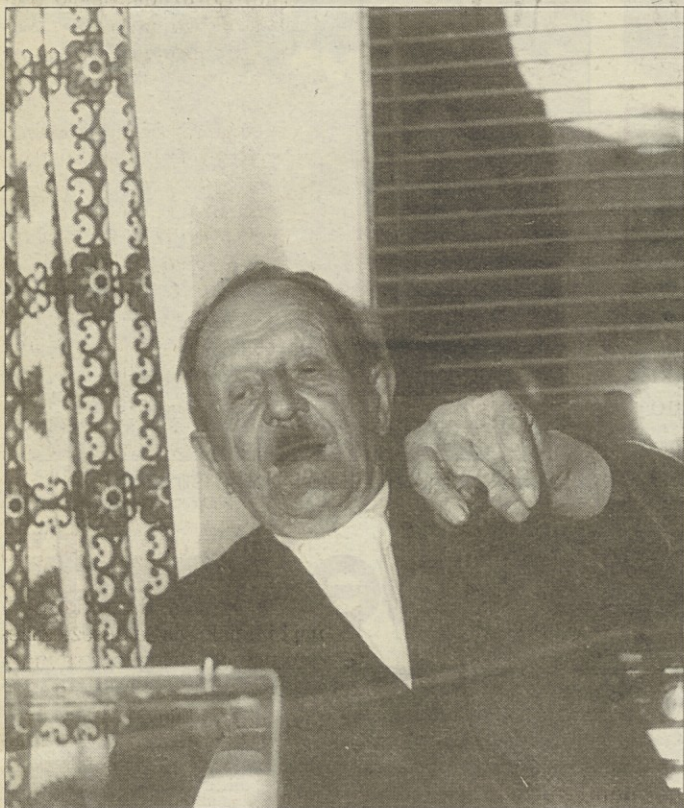
ZU pa so stari že več kot 40 let (od leta 1952), če ne omenjam najstarejšega posnetka na vosčnem valju iz leta 1912. Do zdaj zbrano gradivo obsega 50 tisoč arhivskih enot in je med največjimi tovrstnimi zbirkami na svetu. Presnemavanje starih unikatnih posnetkov pa je obenem tudi priložnost za njihovo sistematiziranje, računalniško dokumentiranje in tonsko čiščenje. Prvih 137 kopij posnetkov (69 DAT kaset) je torej že shranjenih in arhiviranih ločeno na varnem mestu, v skladu z veljavnimi normami mednarodnih standardov, v Ljubljani in na Dunaju. Nadaljnji rezultati, ki bodo nastali ob delu v studiu, pa naj bi bili naslednji: izdaja kataloga presnetega gradiva in skupaj z zunanjimi naročniki se serije CD-jev z značilnimi zvočnimi primeri in spremnimi strokovnimi studijami.

Slovesnost na Dunaju in predaja dveh kopij presnetega gradiva je le prvi zaključen mejnik sodelovanja med Glasbenonarodopisnim inštitutom in Phonogrammarchivom. Nadaljnje sodelovanje bo potekalo v smeri postopne

medsebojne izmenjave celotnega zvočnega gradiva, ki ga hranita obe ustanovi, saj bi bilo tako gradivo shranjeno in varovano v dveh dobro urejenih zvočnih arhivih v Evropi. Glasbenonarodopisni inštitut v okviru tega projekta strokovno sodeluje se z RTV Slovenija ter z drugimi podobnimi ustanovami pri nas in v tujini. Postali smo člani AES (mednarodno združenje tonskih mojstrov) ter IASA (mednarodno združenje zvočnih arhivov). GNI naj bi pridobil zvočne zbirke drugih podobnih ustanov (televizijskih, radijskih postaj v Sloveniji in zamejstvu, muzejev in drugih depojev) in zasebnikov ter tako postal osrednji državni arhiv Republike Slovenije te vrste.

Marjetka Golež

(V znanstvenih ustanovah se pogosto dogajajo zelo zanimive stvari, s katerimi pa je sirsja javnost le malokrat seznanjena. Prispevek o delu glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU bo zato morda prava spodbuda tudi za druge znanstvenike, da predstavijo svoje delo tudi na straneh naše nedeljske priloge, Op. ur.)

Ljudski pevec

Takole poteka snemanje ljudskih pesmi

Za konec pa še pravo ljudsko rajanje (Vse foto: arhiv GNI ZRC SAZU)

Vsi jo imamo, a je ne poznamo

Marsikdo ima visok biopotencial, a ni primeren za bioenergetika, ker ni dovolj skromen

V naravi je še zmeraj veliko pojavov, katerih učinke si cer zaznavamo, ne poznamo pa še mehanizmov njihovega delovanja ali pa vsaj ne povsem. Naravne oblike zdravljenja so že ena od taksonih ugank. Zato je toliko bolj pomembno, da jih skrbno preučujemo, z izsledki pa seznanimo široko javnost, pravi dr. Bruna Svara, voditeljica italijanskega Znanstvenega instituta za raziskovanje in uporabo biosevalajoče energije v Torinu.

Dolgo je veljalo, da je bioenergija neke vrste elektromagnetno sevanje, vendar sodobne raziskave tega ne potrjujejo. Pred leti so strokovnjaki lbema v Ljubljani opravili več poskusov in z njimi znanstveno potrdili obstoj bioenergije. Pri delu so si pomagali z izkušnjami iz raziskav vplivov neioniziranih sevanj na žive organizme. Raziskava je bila zasnovana tako, da je delo vzporedno potekalo na eksperimentalni in primerjalni skupini rastlin. Vsi pogoji za rast in razvoj, kot na primer hranilna podlaga, dnevni ritem itd., so bili enaki, dejavnik, ki je bil različen, in je bil tudi predmet raziskave, je bil vpliv bioenergije.

Rastline, ki jih je obravnaval bioenergetik, so se bolje in hitreje razvijale kot primerjalne skupine rastlin. Rezultati so se pokazali, če je bioenergetik obravnaval rastline, semena ali vodo, v kateri so kalila semena ali pa so jo uporabljali zgolj za zalivanje. Zanimivo je tudi, da bili učinki bioenergije celo večji, če so oskrbovali rastline z vodo, ki jo je obravnaval bioenergetik. Zdi se, da voda dobro sprejema informacije. Ne samo, da ta sporočila prevaja, temveč jih tudi akumulira in ohranja dlje časa, saj postajajo učinki tako zapisanih informacij med poskusom se izrazitejši.

Učinki bioenergetika, ki se je obračal na rastline vedno z isto mislijo, so se izkazali tudi, če so eksperimentalno skupino obdali z najrazličnejšimi snovmi, s kovinami in izolatorji, ki ne prevajajo elektromagnetnega valovanja. Zato so strokovnjaki sklepali, da bioenergija ne moremo enačiti z elektromagnetno energijo, kot se je domnevalo v preteklosti. Znanstveniki menijo, da je bioenergija neka povsem nova vrsta energije, ki je se ne pozna dovolj in je ne znamo izmeriti.

Sola za bioenergetike

Leta 1988 je dr. Bruna Svara, tudi sama bioenergetičarka, ustanovila Bios Piemonte, Znanstveni institut za raziskovanje in uporabo biosevalajoče energije v Torinu. Bios Piemonte združuje več dejavnosti. Strokovno podkovan kolegijski se ukvarja z bolniki, ki jim poskusa pomagati z različnimi naravnimi tehnikami, začeni z diagnosticiranjem. Na institutu pa poteka tudi usposabljanje za tiste, ki se želijo sele priučiti ali izpopolniti v takšni obliki pomoči. Solanje je uspešno končalo tudi veliko slovenskih bioenergetikov.

Največkrat se v solo za bioenergetike prijavijo tisti, ki že zdravijo z bioenergijo, pa se želijo še izpopolniti. Najdejo pa se tudi taki, ki se jim dogajajo na prvi pogled nerazložljive stvari. Eni od slusateljic je ozdravela mama, ko ji je med boleznijo stregla in polagala roko na boleče mesto.

od starih Egipčanov. Nato se poučijo o tem, kaj je bioenergija, kako se pretaka po telesu, spoznajo načelo čaker in podobno. Naučijo se prenašati energijo in jo kanalizirati. Seznanijo se s tehniko pomoči, ki temelji na tem, da terapevt uravnate energijo v bolniku. Po navadi je ena terapevtska roka za nekaj stopinj toplejša kot druga, čeprav to ni nujno. S toplejšo roko terapevt dodaja bolniku energijo tam, kjer je primanjkuje, s hladnejšo pa odvaja škodljivo; tako ustvarja v organizmu energijsko ravnotežje in omogoča nemoten pretok energije v telesu. Slusatelji se uče drug na drugem, delajo

mostojno prakso.

»Slusateljcem želimo podati tehniko, na podlagi te lahko razvijajo svoje delo, in to je tudi prav. Učitelj je dober, če omogoči učencu, da postane ta se boljši od njega. Vsem želimo privzgojiti težnjo po nadaljnjem razvoju, napredku, da si izostrujejo občutljivost in postanejo tako se uspešnejši pri delu z bolniki,« pravi dr. Bruna Svara.

Bios Piemonte je včlanjen tudi v mednarodno organizacijo Alternativna medicina, ki je bila ustanovljena leta 1962 pod okriljem WHO (Svetovne zdravstvene organizacije) in Unicefa.

jo. Vedeti pa moramo, da se slike spreminjajo glede na bolnikovo počutje, toda bistvene spremembe v auri, ki označujejo obolenje, ostajajo iste,« zatrjuje dr. Bruna Svara.

V skladu s postavljenimi diagnozo zdravnik predpiše terapijo, ki lahko zajema več tehnik naravnega zdravljenja in ne le bioenergijsko terapijo. Vsakega bolnika obravnavajo posebej, saj je vsak samosvoja osebnost. Čeprav gre za istovrstno obolenje, je način zdravljenja pri različnih ljudeh drugačen, zato je tudi pomembno, da si terapevt razvije občutljivost. Vsak novi bolnik je preskus terapevtovega znanja in moči.

močkom - Kirlianovim aparatom - odkrije bolezen že takrat, ko sele nastaja, torej veliko pred izbruhom, in jo zatire že v kali.

K znanjsanemu ugledu bioenergetikov največ pripomorejo prav »bioenergetiki«, ki so to samo po imenu. Torej tisti, ki nimajo ne potrebnega znanja ne moči, v bioenergiji pa vidijo le možnost za dober zaslužek. Tudi zato so se v začetku leta 1992 združili in ustanovili Združenje bioenergetikov Slovenije. Strokovno ter odgovorno delo in etična drža naj bosta vodili bioenergetikovega delovanja, meni Milenko Ros, član slovenskega združenja bioenergetikov. Naloga združenja je povezovanje bioenergetikov z namenom izmenjave spoznaj in nadaljnega razvoja terapevtske dejavnosti s pomočjo bioenergije, so zapisali v statutu.

Odnos do uradne medicine

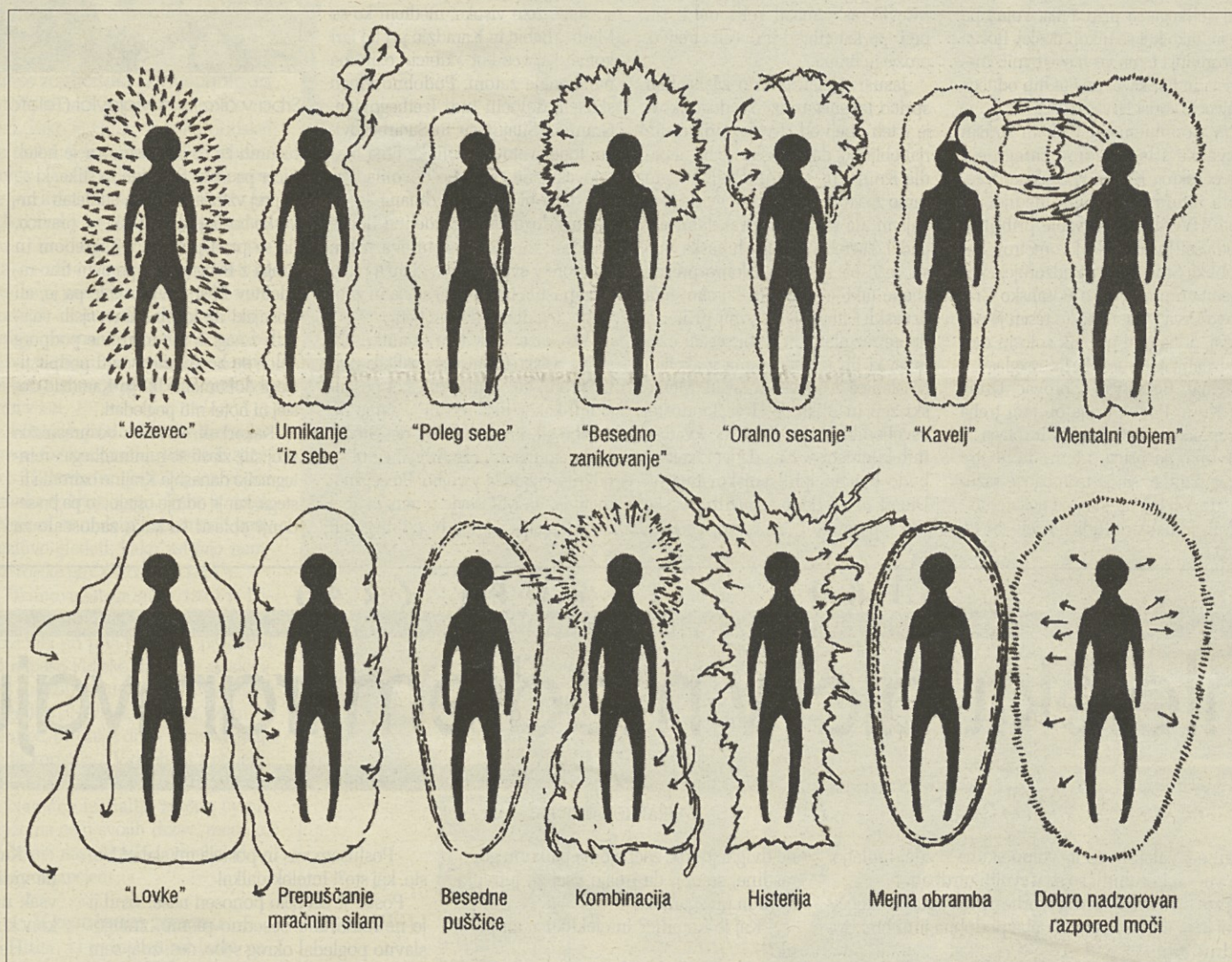
Po določilih kodeksa slovenskega združenja bioenergetikov je bioenergetik tisti, ki ima ustrezne terapevtske sposobnosti, ki je opravil potrebno strokovno izobraževanje in ima voljo pomagati ljudem, ki njegovo pomoč potrebujejo.

Člani Združenja dajejo prednost strokovnemu delu z bolniki, zato sprejemajo v svoje vrste le bioenergetike z dokazili o terapevtskih sposobnostih in strokovnem znanju, ki so ga pripravili se izpopolnjevati. Za zdaj se slovenski bioenergetiki izobražujejo v torinski soli za bioenergetike in tam ob koncu prejmejo tudi potrdilo o opravljenem izobraževanju.

V etičnem kodeksu so člani združenja se zapisali, da sme bioenergetik opravljati terapevtsko delo samo ob soglasju bolnika, če pa je ta mladoletna oseba ali ni sposobna ustrezno izraziti svoje volje, to stori njegovi svojci. Prav tako mora bioenergetik bolniku laično razložiti potek zdravljenja ob uporabi bioenergije in mu ob začetku povedati, koliko časa naj bi trajalo, da se doseže zaželeni učinek. Poleg tega se mora bioenergetik pri prvi terapiji pogovoriti s pacientom, izmeriti potrebne energijske parametre pred seanso in po njej.

Bioenergetik ne sme pacientu odsvetovati prenehanje obiskovanja zdravnika ali jemanja zdravil, ki mu jih je predpisal zdravnik. Prav tako mu ne sme odsvetovati zdravljenja ali medicinskih posegov, ki mu jih je priporočil zdravnik.

Bioenergetik mora spoštovati strokovno znanje in ugled zdravstvenih delavcev. Pred pacientom ne sme izražati nobenih opazk, ki bi lahko omaloževale strokovno znanje ali kmile ugled zdravstvenih delavcev. Častno razsodišče združenja lahko izključi člane na podlagi postavke »nepravilno finančno povezovanje ter drugi prekrški in kazniva dejanja, ki so v zvezi z opravljanjem bioenergetske dejavnosti«. Etični kodeks pa od bioenergetikov zahteva, da mora bioenergetik, če za svojo dejavnost prejme denarno nagrado ali plačilo, pacientu po vsaki terapiji izstaviti račun. Visino denarne nagrade oziroma plačila določi vsak bioenergetik sam. Pri tem ne sme izrabiti stiske, zaradi katere se je bolnik obrnil k njemu po pomoč. **Ksenija Kvas**

si pomagam tudi s svojo notranjo občutljivostjo. Marsikdo ima namreč visok biopotencial, vendar ni primeren za bioenergetika, saj v sebi nima dovolj resnične želje pomagati ljudem. Nima dovolj, lahko bi rekla, skromnosti, ljubezni do ljudi. Takšne tudi zavrnem, pravi dr. Bruna Svara.

Solanje poteka na več stopnjah. Prva je preskus sposobnosti vsakega slusatelja. S posebnimi merilnimi metodami skušajo ugotoviti, kolikšen biopotencial ima, ter koliko je sposoben energijo oddajati drugim. V ta namen najprej izmerijo toplotno bipolarnost in kapaciteto ter omsko upornost in elektrostaticno nasitnost dlani. Na posebno aparatu ujamejo tudi sliko aure roke; iz tega je mogoče razbrati obliko, homogenost in obarvanost sevanja dlani - tudi to govori o intenzivnosti biopotenciala. Sledijo predavanja. Slusatelji najprej spoznava zgođovino zdravljenja z bioenergijo. Tovrstno zdravljenje je staro toliko kot cloveštvo, čeprav ga mogoče v davni niso tako imenovali. Učenci se seznanijo s filozofijo in načini, ki so jih uporabljali v preteklosti, vse

pa tudi z bolniki. Teoretičnemu delu, kako pomagati pri posameznih boleznih, vselej sledi praktični del. Seznanijo se s poklicno etiko, kako navezati stik z bolnikom, njegovo družino in podobnim. Poučijo se tudi o nekaterih terapevtskih pripomočkih, kot so kromoterapija, aromaterapija, shi-

Diagnosticiranje s Kirlianovo fotografijo

Temelj uspešnega zdravljenja po mnenju dr. Brune Svara je pravilna diagnoza. Po vsem telesu so razmeščeni tokovi energij, ki jih imenujemo meridiani. Končne točke meridianov so na prstih rok in nog, na zobeh in uhljih. Končne točke

Bioenergetik pri zdravljenju ne sme uporabljati nepreverjenih postopkov, gibov in metod, ki bi posegale v pacientove pravice do osebnega dostojanstva in nedotakljivosti telesne in duševne celostnosti, ogibati se mora izjav, ki vsebujejo nedokazljive ugotovitve in domneve, s katerimi bi lahko škodljivo vplival na delovanje pacienta, se glasi 13. člen etičnega kodeksa združenja bioenergetikov. Prav tako bioenergetik ne sme pacientu predpisati uzivanja pripravkov ali izvajanja različnih dejavnosti, razen če je za to posebej usposobljen.

atsu, diagnosticiranje ob pomoči Kirlianove fotografije in podobno.

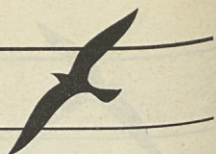
Po opravljenih predavanjih sledijo preiskusi znanja - teoretični in praktični. Po uspešno opravljenih preskusih prejmejo slusatelji diplomu, ki v Italiji zadostuje, da lahko odpro sa-

meridianov na prstih rok in nog ujamejo na sliko s Kirlianovim aparatom. Iz takih slik je mogoče sklepati na bolezenske spremembe v organizmu. »Diagnozo je mogoče postaviti samo na podlagi teh slik. Zdravniki, ki tako diagnosticirajo, bolnika največkrat niti ne vidi-

Pomagati je mogoče samo tistemu, ki si to res želi. »Večkrat me prosijo hčere, sinovi, naj pomagam njihovim staršem, čeprav si oni tega ne želijo. Tako ni mogoče delati. Pomagati je mogoče samo bolniku, ki tudi sam pokaže zavzetost pri zdravljenju,« je prepričana dr. Bruna Svara.

Združenje bioenergetikov Slovenije

Verjetno je v Sloveniji prav zdravljenje z bioenergijo eno najbolj razširjenih oblik tako imenovane alternativne oziroma komplementarne medicine. Veliko ljudi, ki so poskusili ze vse, da bi ozdraveli, slednjic poskusi se pri bioenergetiku. Kljub široki uporabi in tudi uspešnosti, se te metode pomoči se vedno prevečkrat drži oznaka »bolj za salo kot za res«. Češ, poskusili smo ze vse, zakaj ne bi se s tem? Toda bioenergetiki poudarjajo, da velja za ta način zdravljenja podobno kot za druge - uspešnost pri zdravljenju je večja, ce se bolniku pomaga v začetnem stadiju bolezni. Prednost taksnega zdravljenja je tudi v tem, da lahko bioenergetik z razvito občutljivostjo ali pripo-

VOJNA NA
HRVAŠKEM
IN V BIH

Nekaj velikega se pripravlja

Tretjina krajinskih Srbov tihotapi, tretjina jih je v Srbiji, vojskujejo pa se le reveži

Vojna v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaskem prehaja tako v vojskem kot politično-diplomatskem smislu v novo fazo. Če je pretirano trditi, da se vojna približuje vrhuncu in s tem tudi koncu, gotovo drži trditev, da je mogoče po petih letih videti nekatere dokončne resitve, ki bodo dolgoročneje opredelile prihodnost tega dela Evrope.

Obrat v razmerju sil je bil napovedan že s hrvaskim Bliskom, ki ga je Zahod sprejel brez večjih ugovorov v nasprotju z napadom na Zagreb z raketami orkan, ki so ga kot mascevalno dejanje ostro kritizirali. Hrvaski je prav tako koristilo, da številni predstavniki mednarodnih ustanov, ki so obiskali zahodno Slavonijo, niso odkrili načrtnega kršenja človekovih pravic, čeprav so tako tuji kot domači mediji opozarjali na posamezne primere, ki so odstopali od idilične podobe, kakršno je skušala vsiliti uradna politika. O tem, da se eksperiment s tako imenovano integracijo ni posrečil, mogoče se najbolj nazorno govori podatek, da bo po nekaterih ocenah na tem območju ostalo le deset odstotkov Srbov, večinoma starejših, glede na podatke iz popisa prebivalstva leta 1991.

Medtem so se razplamteli boji za posavski koridor, oživel pa so tudi boji na drugih bojiščih v BiH. Plaz dogodkov je sprožil Nato z bombardiranjem skladišča streliva na Palah. Dogajanje, ki je nastopilo kot posledica, bi lahko predstavljalo tisto kritično maso, zaradi katere bodo bosanski Srbi ostali bolj osamljeni kot kdajkoli doslej. Karadžićevi Srbi so si z zajetjem modrih celad, pokolom v Tuzli, nenehnimi napadi na Sarajevo, sestrelitvijo letala F-16, umorom ministra Ljubijankića in vrsto drugih

zločinov nakopali bes Zahoda. Na cedilu jih je pustil tudi njihov najmočnejši zaveznik Milošević, ki zdaj trguje z njihovo usodo, pri čemer je Srbsko republiko Krajino (brez Baranje in vzhodne Slavonije) že odpisal. Iz različnih protislovnih izjav in poročil je težko ugotoviti, kaj se pravzaprav dogaja v BiH, ali bo Unprofor ostal ali odsel, kaksna je vloga specialnih britanskih in francoskih enot, ali bo ukinjen embargo na uvoz orožja in podobno. Eno pa je gotovo: nekaj velikega se pripravlja, vojna pa besni tako kot se nikoli doslej. Bosna je osrednja tema vseh svetovnih medijev, in kot kaže, ima ta hip od tega največjo korist Hrvaska.

V popolnem medijskem zatišju hrvaske sile zlagoma zategujejo obroč okrog Knina. Po nekaterih resnih informacijah tujih medijev so čete HVO in HV zavzele približno petdeset kvadratnih kilometrov Republike Srbske in že nadzorujejo pomembno prometnico Bosansko Grahovo-Drvar. O tem, kako resen je položaj, prica tudi poziv k splošni mobilizaciji, ki jo je Martić razglasil v občinah Benkovac, Obrovac, Dmiš in Knin. Poziv, da je ob tem treba preprečiti odliv denarja in blaga iz Krajine, pa prica o tem, da ne gre brez panike, saj je to mogoče razumeti zgolj kot dejstvo, da nekaterim - ki jih je nemara tudi precej - ni do

vojskovanja in bi se raje s polnimi žepi kot vojni dobickarji umaknili v varnejše kraje. Neki ujeti krajinski Srb je pred kratkim v Zadru izjavil: »Polovica se ukvarja s tihotapstvom, tretjina je pobegnila v Srbijo, vojskujejo pa se samo reveži.«

Hrvaski vojski in politični strategji so se očitno odločili, da bodo vojno proti Krajini skupaj z vojsko BiH vodili na ozemlju države zaveznice in na svojem ozemlju. Polega tega ima ta ofenziva hrvaskih sil nalogo, da čimbolj razpotegne Karadžićevo vojsko in tako razširi manevrski prostor HVO in vojski BiH na drugih bojiščih, zlasti v Posavini in okolici Sarajeva. Nobena skrivnost namreč ni, da imajo bosanski Srbi veliko premoč v tehniki, a imajo probleme z vojniki, vprašanje pa je tudi, ali je Milošević res zamasil velik del tistih poti, po katerih so prihajali strelivo, orožje in hrana.

Jasusi Akasi, očitno zaskrbljen sprico takšnega razvoja dogodkov, je v teh dneh od Hrvoja Sarinića terjral obljubo, da Hrvaska ne bo napadla Knina, in jo tudi dobil. Ne gre samo za strah pred Martićevimi grožnjami, da bo znova z raketami napadel Zagreb in druga hrvaska mesta, pač pa za očitno dobro premišljeno taktiko drobnih korakov. Ta hrvaski »step« je že zdaj prinesel dobre rezultate, in če bi sesteli ozemlja, ki jih je osvobodila v akcijah Maslenica, Miljevska ravan, Medaski žep in Blisk, je Hrvaska doslej osvobodila že več kot tisoč kvadratnih kilometrov. Na odgovor, kakšni bodo končni izidi vojskovanja na Dinari in ali bodo združili hrvaske sile s petim korpusom vojske BiH,

pa bo treba se počakati. Nobenega dvoma ni, da pri teh akcijah uporabljajo orožje, ki so ga za dan državnosti razkazovali na zagrebski vojski paradi.

Sčasno se je Hrvaska lotila tudi velike diplomatske ofenzive. Že nekajkrat je predsednik Franjo Tuđman opozoril na pomen vnovicnega odprtja naftovoda ter proge in ceste od Zagreba do Splita in od ZN zahteval, naj uresniči svoje resolucije in naj se sile Uncroja razporedijo ob hrvaski meji. Minister za zunanje zadeve Mate Granić se je odločno zoperstavil morebitni ukinutvi sankcij zoper ZR Jugoslavijo v zameno za priznanje BiH, saj zahteva, naj Milošević sčasno prizna tudi Hrvasko. Milošević in Tuđman očitno igrata partijo pokra, v kateri so stave zelo visoke, medtem ko so Martić, Babić in Karadžić pri tej igri komaj kaj več kot »kibici« oziroma natančneje zetoni. Podobno vlogo skušata določiti tudi Izetbegoviću, Graniću, Silajdžiću in Sadićbegoviću, toda svetovna politika jima tega kdovekateri že ne bo dovolila. Polega tega bi bil za Tuđmana se en poskus dogovora o razdelitvi Bosne usoden; za kaj podobnega nima podpore v svoji državi, zlahka pa bi ga zapustila tudi vojna sreča in znova bi utegnil ostati osamljen.

Vse kaže, da v tem trenutku obstaja hrvasko-bosnjska koalicija proti Srbom, tako kninskim kot bosanskim, kakor tudi, da bi sedanje razmerje sil, ki ni več v korist Srbov, lahko spremenila le Srbija, če bi se odkrito vključila v vojno. Precej znamenj je, da Milošević o tem za zdaj ne razmišlja, saj naj bi po njegovih

Srba v akciji na Majevici (Telefoto: AP)

računih že osvojil tisto, kar je hotel. Sicer pa načrt Skupine za stike, ki se naprej vztraja pri dveh entitetah - hrvasko-bosnjski in srbski - s pravico, da se prva poveže z Zagrebom in druga z Beogradom, pomeni tiho razdelitev Bosne. Vprašanje pa je, ali Bosnjaki na krilih najnovjših vojskih zmag in mednarodne podpore sploh se hočejo zagotoviti podpis tistega dokumenta, ki ga Karadžić doslej ni hotel niti pogledati.

Kakorkoli, Hrvaska bo uresničila svoj cilj, zlasti se minimalnega - reintegracijo današnje Krajine oziroma tistega, kar je od nje ostalo, to pa bo sedanji oblasti se kako zadoščalo za

zmago na se enih volitvah. O tem HDZ sicer ne govori, trdec, da ni nobenega razloga za predčasne volitve. Kako malo jim pri tem verjame opozicija, dokazuje tudi podpis osmih prvakov opozicijskih strank o skupnem nadzoru volitev.

Medtem ko v senci velikih dogajanj v Bosni poteka tudi bitka za Knin dalec od oči javnosti, je Zagreb le na prvi pogled miren. Da položaj ni ravno vsakdanji, kaže tudi nenavadno veliko število letalskih preletov, za katere se zdi, da izzivajo nove orkane in lune. Se bodo v hrvaski prestolnici znova oglasile sirene?

Gojko Marinković / AIM

NEKJE V EVROPI (24)

Intelektualci v modrem tramvaju

BRANKO ŠÖMEN

Nekje v Evropi so v modi podzemne železnice, metroji, drugod se ljudje se vedno vozijo s tramvaji, v posameznih prestolnicah z mestnimi avtobusi. Tramvaj je romantično vozilo, primer »odprte družbe«, javnega druženja, ljudska kultura. Ko sem se pred dnevi vozil iz Maksimirja čez Trg bana Jelčića na Jarun, kamor sem se preselil, tako da sem zdaj enajst kilometrov blizu Sloveniji, je bilo vreme soparno in oblačno, med vožnjo je deževalo, posijalo je sonce. Pritisk se je dvigal in padal. Razpoloženje je vrelo kot voda v papinovem loncu, potniki so v mislih drug drugemu povzročali peklenske muke, človek je odprl civilizacijsko kletko, izustil iz sebe prikrito, dolga leta negovano, krmiljeno zver.

- Izvolite, usedite se, vi ste intelektualci! - je rekla ženska s plastičnimi vrečkami starejšemu gospodu z ocali, ki je bil negotovih korakov, utrujen od dnevnih informacij, besen zaradi nizke pokojnine, politične negotovosti...

- Gospa, ne zalite me, ker me ne poznate! Intelektualci se ne vozijo v tramvaji. Živijo ali v Beli hiši ali na Belih dvorih...

- Mislila sem reci, da ste predstavnik pametnih Hrvatov, vsaj na videz, mescan...

- Gospa, napaka! Mescanstvo je na Hrvaskem izumrlo. Državno gospodarstvo in vojna sta ga osiromasila, potisnila na dno socialne lestvice, med nezaposlene, med jutrišnje berace.

- No, no, tako hudo spet ni! - je rekel drugi upokojenec, ki je nosil pod pazduho cvetlični lonček z neugotovljivo rastlino. - Vojna je. To je čas pogumnih, čas slabicev. Cas živih, cas mrtvih. Intelektu-

alci, ki so to vojno skuha... zdaj molčijo. Potuhnili so se v svojih utrdbah.

- O cem govorite? Brez intelektualcev bi bila naša družba podobna juhi brez soli!

- Skuhali ste nam vi zelo, zelo papiricirano sranje, - je rekla ženska, ki je se naprej stala in držala v rokah svoje vrečke.

- Med tri tisoč odlikovanci, ki jih je nagradil Tuđman, je kar cel grozd intelektualcev, celo akademikov, ki so dobili Danice in druga odličja...

- To so nekdanji intelektualci. Cim vec vedo, manj so koristni. Cim vec razmišljajo, iscejo, manj najdejo... Dokler na koncu

ne dvignejo rok, zacnejo na balkonu gojiti rastline, srečni, da imajo vsaj za jutranjo kavo in prežganko...

- Kaj je Karadić? Intelektualec ali politik?

- Krvnik! - je rekel postar, ki se je vracal na postu po nova pisma in pošiljke ter utrujeno prekladal prazno torbo na svojih kolenih.

- Karadić je pizda!

- Vidite! Ta človek ni intelektualac. Ne zna se obnasati. Preklinja na javnem mestu, sam pa je v javni službi. Namesto da bi bil zgled, blati podobo zagrebskega meščanstva.

- Poslušam vas in postaja mi slabo! Veste, kaj ste?! Intelektualka!

Postar je bil zelo ponosen nase: vrnil ji je nefrankirano besedno pismo, zmagoslavno pogledal okrog sebe, čes, zdaj sem ji pa stopil na žulj, babi domisljavi! In je res.

- Intelektualka? Kaj pa si vi predstavljate pod intelektualko? Da je grda?! Po možnosti s cvikerji na nosu?! Domisljava?! Ekstravagantno oblečena?! Uporablja tuške in po možnosti ne zna kuhati?!

- Tочно! - je namesto postarja odgovoril intelektualac z zeleno rastlino pod pazduho.

Foto: Romeo Ibršević

Z oblasti pod vislice

Zapisnik z nürnberškega sojenja je obsegal štiri milijone besed na 16 tisoč straneh

Ko so obtoženci prebrali obtožnico, so bili nekateri zgroženi. Letalski maršal Göring je izjavil: »Zmagovalec bo vedno sodnik in premaganec bo vsakokrat obtoženec!« Za Goebbelsevega pomočnika Hansa Fritzscheja je bila to najstrahotnejša obtožba vseh časov.

Razprava na nürnberskem procesu je trajala 218 dni. Presegel jo je samo se največji proces v zgodovini, vzporedna razprava v Tokiu, ki je trajala 417 dni. Sodni zapisnik je na koncu obsegal štiri milijone besed na 16 tisoč straneh. Tožilstvo je predložilo 2630 dokazov, obramba 2700. Sodišče je zaslišalo 240 prič in preverilo 300 tisoč izpovedi pod prisego. Obtožencem je bilo na razpolago 27 glavnih branilcev, 54 asistentov in 67 tainic.

»Ko so nacistični zarotniki dosegli popolno politično kontrolo«, je rekel ameriski tožilec Frank B. Wallis, »so začeli svojo oblast utrjevati. Prvi korak k utrjevanju oblasti je bilo brezobzirno preganjanje političnih nasprotnikov, koncentracijska taborišča ali pomor.«

Göring se je branil: »Seveda so se sprva dogajali prestopki, seveda so sem pa tja prizadeli tudi nedolžne ljudi, seveda so tu pa tam pretepali in dogajala so se groba dejanja, ampak sprico velicine dogodkov je bila nemška revolucija svobodnjaska revolucija, najmanj krvava in najbolj disciplinirana med vsemi revolucijami, kolikor jih doslej pozna zgodovina.«

Göring je lagal

Njegov govor iz leta 1933 ga je demantiral. Takrat je namrec dejal: »Rojaki! Moji ukrepi ne bodo boleli za kaksnimi pravnimi pomisleki. Tu ne bom delil pravice, tu moramo samo zatreti in iztrebiti, nič drugega!« V resnici je prav on ustanovil prva koncentracijska taborišča. Šef gestapa Rudolf Diels je na procesu pripovedoval, da so se esesovci tolovajsko potepali po pokrajini. Plelili so, zapirali ljudi, ki jim niso bili po volji, in pretepali. V taborišču Kemne pri Wuppertalu so rabljali jetnike silili piti slanih lug. Jetniki so morali plezati na drevesa, ure in ure čepeti v vrhovih in vzklíkati: kuku. V bunkerjih so jih pretepali do nezvesti. Tako so nastali tisti tabori smrti, ki so se kot pojem nikoli prej poznanih grozot in hudodelstev za vse čase vtisnili v spomin svetovne zave-

sti. Zastopniki obtožbe v nürnberskem procesu so položili na mizo dovolj prepričljivih dokazov o zločinski naravi Hitlerjevega režima. Zacementi so z opisom incidentov, ki jih je Hitler načrtno izzival, da bi si tako pripravil teren za ozemeljska osvajanja, za vojno. Ze leta 1934 so začeli graditi velika vojna skladišča in povečevati proizvodnjo pod geslom - topovi namesto masla. Hitler je ukazal svojim stabnim sefom, naj se pripravijo na zločinsko vojno, hkrati pa se je demagosko ponujal, da je pripravljen skleniti mir. Mnogi svetovni diplomati so mu nasledili.

Hitler zastrašuje Schuschnigga

V sodnem procesu je prišlo na dan, kako je Hitler vojsko pritiskal na avstrijskega predsednika Schuschnigga. Ko je videl, da se mu upira, se je Hitler raztogotil, vstal, široko odkorakal k vratom, jih odprl in zarjul: »Keitel!« Schuschnigga je poslal iz sobe z besedami: »Poklical vas bom pozneje.« Vse je bilo uprizorjeno samo zato, da bi Schuschnigga prestrašili, čes Keitel je dobil ukaz za napad na Avstrijo, v resnici pa ga je samo povabil, naj sede nekam v kot.

Potem je prišlo na vrsto novo poglavje: Českoslovska. Vse se je začelo s Hitlerjevim govorom na zboru stranke v Nürnbergu. Tam je dejal: »Nocem se nadalje neskončno potpegljivo gledati, kako zatirajo nemške rojake na Českoslovske.«

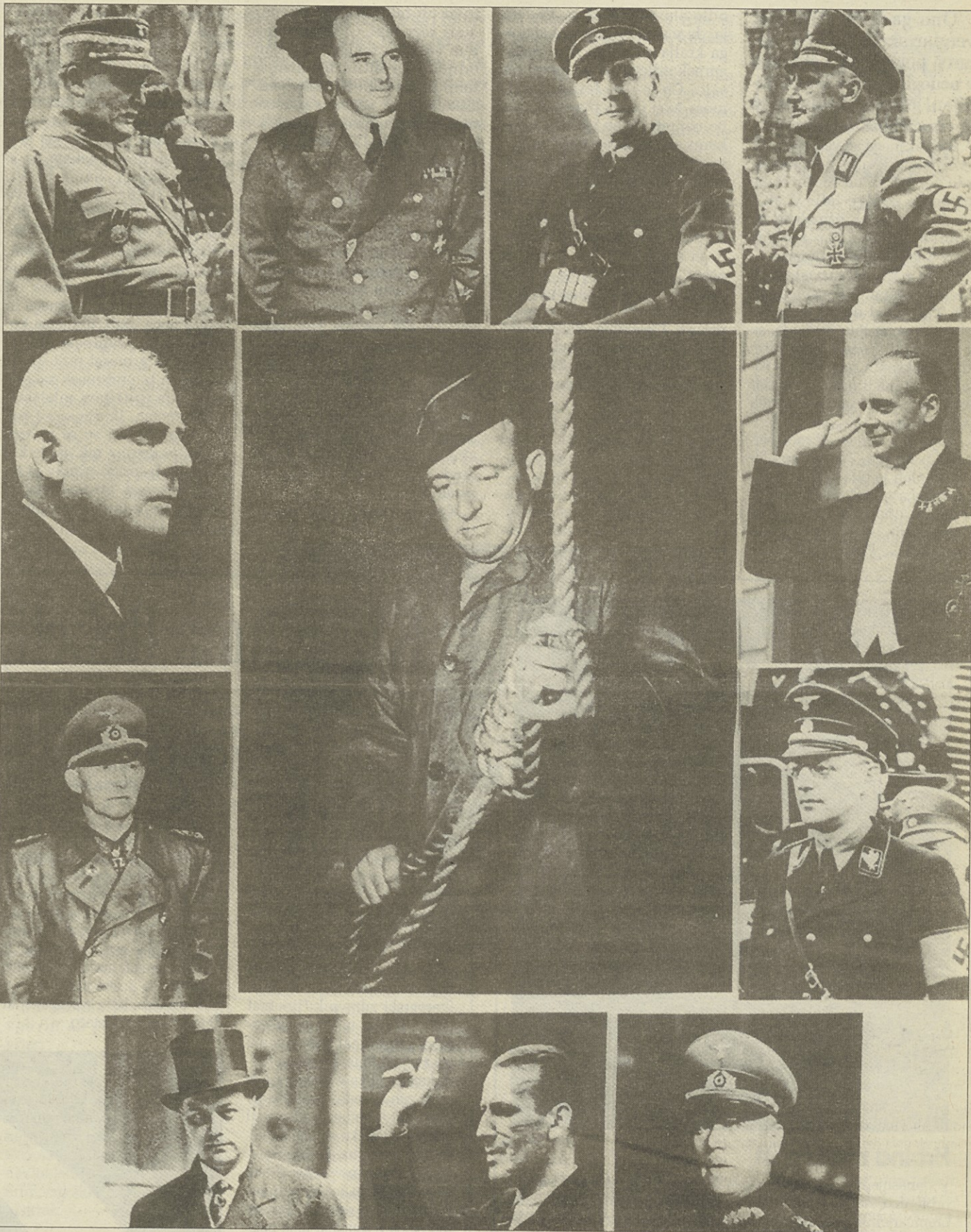
Triindvajsetega maja 1939 je Hitler oznanil visokim castnikom svoj novi cilj: pri prvi primerni priloznosti napasti Poljsko. Hitler je nameral sproziti vojno takoj, ko bo imel pogodbo s Stalinom v zepu. Menil je namrec, da dolga doba miru Nemciji ne bi koristila. »V dveh ali treh letih ne bo vec srečnih okoliscin, ko imata Nemcija in Italija zivcno cvrste moze na celu svojih drzav, medtem ko imajo nasprotniki voditelje, ki so pod povprečjem...«

V opojnem zanosu

Hitler, ki je insceniral lažni napad Poljakov na radijsko postajo v Glivicah (Gleiwitz), je v državnem zboru lagal: »Poljska je nocojsno noć prvič na našem ozemlju napadla tudi z rednimi vojaki. Od 5.45 dalje streljamo nazaj in vračamo bombo za bombo.«

V opojnem govornem zanosu se je zmotil za celo uro, zaradi česar pa se ni prevec gnal. Poglavitno je bilo, da je nemška vojska začela svojo prvo bliskovito vojno. Od vzhoda je korakala Rdeča armada, da zasede tisti del Poljske, ki ji je bil s tajnim protokolom dodeljen. Prvic v zgodovini je bilo bombardiranje izpostavljeno veliko mesto z dvema milijonoma prebivalcev - Varšava. Posebni strelski oddelki, imenovani Sonderkommando, so trumoma streljali civilno prebivalstvo. Zacemento se je ciscenje in iztrebljanje Slovanov, ki bo kasneje zajelo se druge drzave, tudi Slovenijo.

Slovani naj delajo za nas. Kolikor jih ne potrebujemo, naj pomrejo. Prislino cepljenje in nemsko zdravstveno skrbstvo sta zato odvec. Slovenska rodovitnost ni zazelenala. Naj uporabljajo zascito ali pa naj splavljajo, cimvec tembolje. Izobrazba je nevarna. Dovolj, ce znajo steti do sto... Vero jim pustimo kot zavajalno sredstvo. Za prehrano dobijo le najnujnejše,« je med drugim dejal Hitlerjev osebni sekretar Martin Bormann. Ko je nacelnik nemške proti-

Nacistični veljaki, ki so jih na procesu proti vojnim zločincem v Nürnbergu obsodili na smrt z obešanjem, od leve zgoraj: Göring, Frank, Rosenberg, Streicher, Sauckel, Jodl, Ribbentrop, Seyss-Inquart, Frick, Kaltenbrunner, Keitel in odsotni Borman

obveševalne službe in kasnejši zarotnik admiral Canaris zvedel za Hitlerjev nacrt »političnega ciscenja dezel«, je rekel: »Za te metode bo svet nekoč klical na odgovor tudi nemško vojsko, vprico katere se bodo te reci dogajale.«

V nemški vojski je v zacetku se obstajalo razpolozenje proti vojni, saj so razmisljali celo o tem, kako bi ubili Hitlerja. Nekateri neposlušni generali so menili, da bi bil Göring primeren za novega voditelja, ki da bi takoj po Hitlerjevi smrti zaustavil vojno.

»Zasluge« Wermachta

Nürnbersko sodišče Wermachta sicer ni obsodilo kot zločinsko organizacijo, vendar je v obrazložitvi sodbe zapisalo, da bi brez vojskega vodstva napadalni nagoni Hitlerja in njegovih nacističnih pajdasev ostali akademski in jalovi. »Minulih stiri-deset let dvajsetega stoletja,« je rekel ameriski glavni tožilec Jackson v sklepnem govoru, »bo zgodovina pristela k najbolj krvavim letom vseh časov.« Poslednji so spregovo-

ri obtoženci. Göring, ki so ga poleg vsega dolžili se sramotnega ropanja umetniskih zbirk po Evropi, se je branil, da ni hotel ali povzročil nikakršne vojne, vse da je storil, da bi jo s pogajanjem prepeljal, ko pa se je vnela, je storil vse, da bi zagotovil zmago. Odločno je zanikal, da bi njegova dejanja vodila zelja podjarmiti tuja ljudstva z vojnami, jih moriti, ropati ali zasuznjevat, pocenjati grozovitosti ali hudodelstva. Edini nagib, ki naj bi ga vodil, je bila vroča ljubezen do njegovega ljudstva, njegova sreča, njegova svoboda in njegovo zivljenje. Göring je v zacetku ocitno užival v spominih na nekdane čase, ko je imel oblast se v rokah; godila mu je pozornost svetovne javnosti. Toda 218 dni procesa ga je zdelalo, ceprav je zakrknjeno do konca ostal zvest svoji veri v Hitlerja.

Hitlerjev namestnik Hess je zmedeno in mračno pletel, da ni bilo ne konca ne kraja. Ribbentrop je dejal, da mora odgovarjati za zunanjo politiko, ki jo je odredil Hitler. Feldmarsal Keitel je »veroval in blodil, ni pa mogel prepreciti, kar in kakor bi bilo

treba«. Himmlerjev namestnik Kaltenbrunner je zavrnil odgovornost za koncentracijska taborišča in zvrčal krivdo za hudodelstva na Himmlerja. Tudi drugi obtoženci so poskusali zmanjšati svojo krivdo in jo zvrniti na Hitlerja.

Prvega oktobra 1946 je mednarodno vojsko sodišče v Nürnbergu izreklo svojo sodbo. V njej so bila podrobno nasteta številna konkretna dejanja vojnega hudodelstva zoper clovečnost.

Poslednji dan sojenja

Petnajstega okrobra, poslednji dan v Nürnbergu, so obsojenci ocitno vedeli, da se jim bliza zadnja pot. V vseh celicah so mahoma zahtevali biblijo. Göring je pogoltnil strup. Kako je prišel do njega, je skrivnost, ki jo je vzel mrtvec s seboj. Dan po izreku kazni je Göring uradno zaprosil, da bi mu prihranili sramoto in ga ne bi obesili. Prošnja je bila zavrnjena.

V močno razsvetljenem prostoru so stala tri črne pleskana ogrodja. Trinajst lesenih stopnic je držalo tja

gor na ploščad, nad katero so stale vislice. Obsojenec je stopil na loputnico, ki se je odprla takoj potem, ko je rabelj nadel obsojencu vrvi; obsojenec je padel v spodnje nadstropje.

Dve uri nato, v prvih urah novega dne, je namesto Göringa prvi umrl na vislicah Ribbentrop. Nato so mu sledili: Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Sauckel, Jodl, Seyss-Inquart.

»Vse za Nemcijo!« je bil poslednji vzklík feldmarsala Keitla. »Heil Hitler!« je vrescal »judozerec« Streicher, ki se je branil, da bi na lastnih nogah odšel na poslednjo pot. Frank, nekdanji krvnik na Poljskem, ki je zadnje mesece samo molil, je vzklíknil: »Hvalezen sem za milo sodbo.« Fritz Sauckel, ki je pogoltnil milijone ljudi na prislino delo: »Moje spostovanje ameriskim oficirjem in vojakom, nikakor pa ne ameriski justici!«

Njihova trupla so upepelili in pepel raztresli. Göringa, ki je ogoljufal rablja, so vrgli v ogenj skupaj z njegovimi tovarisi.

France Trebčan

Maršal Göring je bil brez odlikovanj kot pav brez repa

LJUDJE,
ODNOSI,
LETA

»Levitev« moškega iz ljubimca v soproga

Skrivne ljubezni se ne razpletejo vedno lepo

Ona ga ljubi strastno, vendar skrivaj. On je namreč poročen. Bo slo tako v nedogled ali pa lahko ljubljeneški vendarle iz ljubimca postane soprog?

Kaj taksnega se vedno zgodi le drugim, nam že ne... Kakorkoli že, ona in on se skrivoma sestajata že dve leti. Vsak s svojim avtom se pripeljeta na domenjeni kraj, po navadi med opoldanskim odmorom - oba sta namreč zaposlena v istem podjetju, on je celo njen sef. Tudi med delom si izmenjujejo pomenljive poglede, se v garderobi bežno poljubita; kot v kaksnem pogrobnem romanu - si misli ona, in vendar tudi lepo, saj ima vse to nek poseben čar.

Lepo in moreče hkrati. Napeto in boleče. Taksne so afe-re. Dve leti je bila ona le ljubica, zenska ob zakonski ženi. Z močnim občutkom krivde. S slabo vestjo, ki je težila njeno ljubezen... Potem pa se je

odločila za ofenzivo. Vedela je, da v zakonu njenega srčnega kralja že dolgo ni v redu, ampak odločiti se je moral on sam. Če je dve leti odlasal, mora zdaj jasno povedati, kje bo naprej, ali bo vztrajal v zakonu ali ne. Brez vpliva skrivne ljubice - v tem primeru se je obrnilo tako, da je ljubica postala njegova žena in kmalu tudi mati njunih dveh sinov, on pa se je iz skrivnega ljubljenenega spremenil v soproga in očeta. »Taksen razplet je zelo redek,« pravi psihologinja Brigitte Lämmle. To ve iz svoje prakse. Ugotavlja, da le redki pari dosežejo po skrivni ljubezni oficielno združitev in predvsem uspešno skupno življenje.

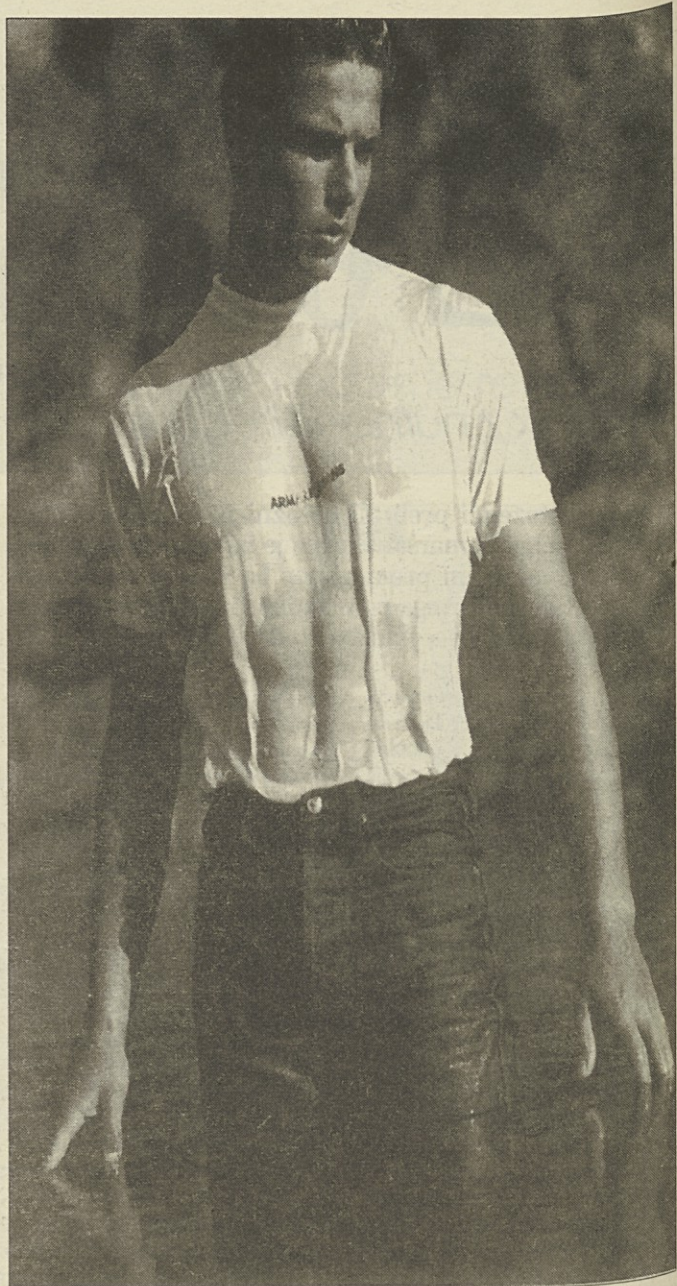
Ali legalnost prej skrivne ljubezni ubija strast? Brigitte Lämmle pravi: »To je zelo možno. Skrivno shajanje in ljubljenje je zelo razburljivo, napeto in venomer v nevarnosti, da bo odkrito. Če je odnos zasnovan samo na tem, bo zago-

tovo ob takšni ali drugačni oviri razpadel.« Psihologinja tudi ve, kako ranljivi so takšni odnosi, kaksnim nevarnostim so dnevno izpostavljeni. Takole pravi: »Afera s poročenim moškim je zelo kompliciran trikotnik. Običajno ga je moč opisati tako: ubogi, nerazumljen, poročen moški je kaznovan z nergasko, preljubosumno ali kako drugače nemogočo zensko. Ljubica pa ga z razumevanjem in nežno ljubeznijo drži pokonci. V takšnem brezizhodnem trikotu se vrtijo številni pari leta in leta.« To pa je le del resnice, kajti skrivana in zatajevana čustva rastejo in hočejo na plan. Tajna ljubica pravi, da je bila v začetku čisto zadovoljna in tudi ponosna, saj je moški, poročen z lepo, poslovno uspešno žensko in oče dveh majhnih otrok, vse to postavil na kocko zaradi nje...

Ko se je po dveh tajnih letih na njeno pobudo odločil, je prišlo naslednje obdobje

preizkušenj. Ne bomo se spuščali v to, ali je prav ali ne, da je zapustil družino. Verjemi-mo, da se je odločil popolnoma sam in po odkritem pogovoru z ženo. Zdaj sta ljubimca že poročena. Njena nova vloga niti malo ni lahka, saj je v očeh vseh prav onatista, ki je razdrila zakon. Sama pravi: »Najino skupno življenje sva zgradila na črepinjah in velikojudi sva s tem prizadela. Ampak zmagala je ljubezen, tam, kjer so ostale črepinje, je ni bilo. In zdaj ne smeva od težav, ogovarjanja, taksnega in drugega, tudi zlobnega komentiranja, preprosto zbežati.« Cas je prinesel tudi to, da se otroka iz prejšnjega zakona zelo rada družita z mlajšima polbratcema, ljudje so se pomirili in viharji so se polegali. Kadar je razplet tak, je se kar vse lepo in prav, čeprav je takšna ljubezen postavljena na včasih nepremostljive preizkušnje.

(B. N.)

Ko se luna debeli, se naša moč krepi

Ura je dve zjutraj. Se vedno se nemirno premetavate po postelji, ne morete zaspiti... Le kakaj? Skobacajte se s postelje in poglejte v nebo. Videli boste: daleč naokrog sveti z jasnega neba polna luna, scip! Prav takšno noč, kot jo doživljate vi, deli z vami se veliko milijonov ljudi po svetu. Sodobni znanstveniki pritrjujejo temu, da ima luna močne vplive na žitje in bitje na zemlji.

In pojasnjujejo: s svojo privlačno močjo vzgiba luna velike vodne gmote na zemlji (plima, oseka), in ker naše telo sestavlja 60 odstotkov vode, smo tudi mi deležni lune moči. Pravzaprav niso te ugotovitve nič novega, saj to vedenje uporablja znanost že stoletja in stoletja. Starogrški zdravnik Hipokrat (460 - 375 pr. n. st.) je, na primer, priporočal načrtovanje operacij po luninem stanju. Tudi kmetje so že v davnih casih sejali žito in sadili poljščine po luninem koledarju. Osnovni princip je tale: ko se luna debeli, se tudi naša moč krepi. Zaradi tega je uspešno vse, kar v tem času počnemo in kar zahteva veliko moči in energije. Nasprotno pa ob pojemanju lune pojema tudi naša moč, in tedaj naj bi počeli stvari, ki ne zahtevajo velikega truda ali pri katerih bi radi ublazili lastno energijo.

Je pa tudi res, da se v dnevih okrog polne lune v organizmu poveča delovanje hormonov, ki uravnavajo naše počutje. Posledica tega je nemirnost, nihanje splošnega počutja od dobrega na slabše. Ta čas torej ni primeren za dela, ki zahtevajo izjemno natančnost, umirjenost in hladno glavo. Po lastnem počutju se poskušajmo odločiti za takšno ali drugačno početje, da nas luna ne bo preveč izčrpavala.

Morda bi prišel prav kaksen predlog za to, kako lahko izkoristite lunino moč v svojem vsakdanu. Če se boste odločili za hujšanje, začnite s tem na dan nove lune, ob mlaju. Takrat bo občutno lažje opuščati slabe prehrabene navade. Narasčajoča luna vam bo potem pomagala se naslednjih 14 dni, da boste imeli zmanjšan apetit. Morda se boste tako navadili na manjše obroke tudi za naprej in uspeh bo tu.

Dnevi, ko luna raste, so tudi najprimernejši za odhod k frizerju. Trajna ondulacija drži dlje, tanki lasje se bodo po strizenju konic okrepili. Kdaj naj si naredimo obrazno masko? To je seveda odvisno od kože. Če je necista in mastna in si želite narediti masko za čiščenje, počakajte na pojemajočo luno. Organizem tedaj lažje izloča, torej tudi masčobe in necistoto.

Poslovne odločitve nikakor ne sodijo v čas polne lune. Izogibajte se jim dva dni pred in dva dni po polni luni. Ljudje so v tem času nagnjeni k prehitim in ne dovolj premišljenim odločitvam. Tudi za obnovitvena dela je pojemajoča luna dobra vsaj iz dveh razlogov: prvič smo v taksnem času bolj aktivni, polni energije, saj nam je luna ne jemlje; drugič pa se, če, denimo, pleskamo, barve bolje mešajo in hitreje susijo.

Trdovratne madeže bomo bolj uspešno odstranili ob pojemajoči luni. Tudi druga hišna opravila, ki zadevajo temeljitejšo čiščenje, generalno pospravljanje omar, drgnje-

nje stedilnika itd., bodo sla lažje in bolje od rok. Če boste cevje čistili ob pojemajoči luni, bodo ostali dalj časa čisti.

Taksne pa so idealne lunine faze za dela z rastlinami: presa-janje lončnic se lotite ob naraščajoči luni, rastline se tedaj bolje ukoreninijo. Tudi cvetje, zelisla in površinsko zelenjavo sejmo in sadimo v dneh, ko luna raste. Gomoljasto, podzemno zelenjavo pa raje takrat, ko luna pojema, in tudi boj s škodljivci bo tedaj bolj uspešen. Gnojenje zemlje je najbolj uspešno ob polni luni.

(B. N.)

Hrbtina zahrbtost

V današnjem svetu ima menda že vsak drugi človek težave s hrbtenico. Znanstveniki z univerze v Berkleyu priporočajo »hrbtenicarjem«, naj spijo na boku, s skrčenimi koleno. Tako je mogoče obdržati naravno lego vratu in hrbtenice. Spanje na trebuhu odsvetujejo, ker je za položaj hrbtenice nepravilo in tudi neudobno. Kdor spi na hrbtu, si mora omisliti trdo žimnico (jogi), za sprostitev vratu in hrbta pa priporočajo se vzglavnike z vdolbino za glavo. Taksen vzglavnik ima se to dobro lastnost, da preprečuje smrčanje. Pri nas taksnih vzglavnikov se ni, drugod pa jih je že mogoče dobiti.

Živeti z rakom

Na srečanje z rakom večinoma nismo pripravljeni. Ko se z njim soočimo, se pojavi nesteto vprašanj, na katera ne znamo odgovoriti zaradi nepoznavanja bolezni, zaradi strahu pred preiskavami, zdravljenjem, bolečino in neznano usodo. V Sloveniji je bilo v obdobju med 1988 in 1990 več kot 18 tisoč novih primerov raka. Zato sta toliko bolj pomembni dve novi knjigi o raku, ki ju je pravkar predstavilo Slovensko zdravniško društvo.

Pri Tehniški založbi je izšla knjiga **Življenje z rakom**, pri kateri je sodelovalo 42 priznanih ameriških strokovnjakov, v slovenščino pa sta jo prevedla dr. Franc Lukic in dr. Tomaz Kiauta. Na 600 straneh celovito predstavlja vse vrste rakov in dejstva, s katerimi se srečuje bolnik, od prvih znakov prek diagnoze do operacije in bolniške nege. Namen drugega dela **Preživetje bolnikov z rakom v Sloveniji**, katerega avtorji so dr. Vera Pompe-Kirn, dr. Branko Zakotnik, dr. Neva Volk, dr. Tomaz Benulic in dr. Janez Skrk, pa je, da bi zdravi in bolni bolje razumeli pričakovani potek rakave bolezni. Publikacijo je izdal Onkološki institut. (KaN)

»Notranji glas« izbire in odločanja

Osnovno gonilo je težnja k vedno višjim kakovostnim stopnjam

Odgovor na vprašanje, kaj je pravzaprav osnovno gonilo, ki daje našemu življenju smisel in smer, je mogoče najti med dvema skrajnostma: prva skrajnost sloni na domnevi, da smo pravzaprav ujetniki višjih sil (usode, zgodovinske determinacije, podzvesti ali celo božanstev), druga pa na mnenju, da nas vodi izključno svobodna volja, s pomočjo katere lahko počenjamo in dosežemo, kar se nam zljubi. Resnica bo najbrž nekje na sredi: v ujetosti med notranje in zunanje sile svobodno izbiramo med možnostmi, ki nam jih ponuja naš um, zoreč v življenjskih izkušnjah. Ampak kaj je tisto, na osnovi česar izbiramo in se odločamo?

Nase življenje ni nekakšen niz trenutkov, ki bi si bili med seboj kakorkoli enakovredni, ni torej niz nekakšnih mehanskih, brezsmiselnih ali slučajnih formalnih dogodkov, za katere bi nam bilo vseeno, kaksni so, kako se vrstijo in kam vodijo. Nasprotno, v njem z lahko opazimo prisotnost nekakšnega »notranjega glasu«, pod vplivom katerega izbiramo in končno izberemo med različnimi možnostmi oziroma se približujemo k enim in oddaljujemo od drugih stvari. Se zlasti svoje prihodnje življenje si radi zamisljamo kot niz odločitev, kjer bi ta »notranji glas« prihajal vse bolj do izraza - torej kot niz dogodkov in sprememb, ki bi imele vedno bolj globlji, ne le trenutni, temveč trajnejši smisel, notranjo vrednost, ki bi bistveno presegala zgolj formalni, zunanji aspekt našega bivanja.

Zdi se zares, kot da nad vso to živo materijo ter globoko pod formalno platjo življenja bdi nekakšen gonilni princip in vrednostni kriterij, nekakšen presojevalec, ki je v svojih ocenah trden in v svojih zahtevah neizprosni, muhast, prizadet, zaskrbljen, nepodkupljiv, vztrajen in odločen, in ki si iz razpoložljive materije življenja prizadeva narediti nekaj velikega, nekaj, v čemer se bo maksimalno udeležil, našel in naučil...

Ce pogledamo pozorneje, lahko ugotovimo, da se tak vrednostni aspekt našega bivanja oziroma naših kratkoročnih in dolgoročnih potez kaže kot preprosta kakovost bivanja, kot kakovost tistega konkretnega cutnega stanja, ki ga neposredno doživljamo kot tako in drugačno vrednost - torej počutje, ki ga imenujemo boljše oziroma počutje, ki ga (relativno na boljše) označujemo kot slabše. Osnovni princip oziroma osnovno gibalno vseh naših prizadevanj (potrebe, volja, nagoni, hotenje...), ki hkrati predstavlja nekakšno energijo in motivacijo za uresničitev zamisljenih ciljev in ki pred seboj kot da ne priznava nobenih meja, pa se nam kaže kot preprosta težnja k višji kakovosti življenja. Z višjo kakovostjo življenja lahko pojmuje mo boljše zdravstveno stanje, ki ga neposredno doživljamo kot vitalnost, moč, vibrantnost in živost (in posredno tudi kot odsotnost boleznih), večji notranji mir in psihično stabilnost, prisotnost pozitivnih, prijetnih emocij, srečo, užitek, polno in doživljajsko bogato življenje, občutek svobode in navezanosti; skratka vse tisto počutje, ki ga doživljamo kot boljše, višje, lepše, prijetnejše, polnejše, ugodnejše in za katero si prizadevamo, da bi ga doživljali večkrat ali venomer. Z nižjo kakovostjo življenja pa lahko pojmuje mo vse tisto, kar neposredno doživljamo kot napetost, bolečino, trpljenje, strah, neugodje, oziroma vsakršen prehod z višjega na nižji kakovostni nivo.

Težnja k vse višjim kvalitativnim stopnjam (in hkrati tendenca po ukinitvi nižjih) je osnovno motivacijsko gonilo vseh naših smiselnih, zavestnih dejavnosti. Pa ne

le zavestnih. Lahko recimo opazimo, da so tudi nase nehotene, »biološke« sile usmerjene pravzaprav k višji kakovosti življenja, k zdravju. Ko naš organizem trpi na primer pomanjkanje vitalno pomembnih elementov - kar na zavestni emocionalni ravni doživljamo kot upad kakovosti počutja, kot lakoto, žejo ali bolečino - se, kot kaže, vse naše razpoložljive sile, tako hotene kot avtonomne, usmerijo v odpravljanje tega pomanjkanja. Znovično vzpostavljamo ravnovesje spremlja dvig kakovosti počutja, naša fizična moč je večja, budnost cutil prav tako, pocutimo se zadovoljni, olajšani, cili in zdravi, bolj sproščeni in bolj zivi. Podobno je z različnimi nenormalnostmi v delovanju organizma, boleznimi in poskodbami: celjenje ran, refleksni gibi, ozdravitev in regeneracija tkiva, normaliziranje telesnih funkcij - vse to praviloma spremlja dvig kakovosti počutja oziroma kakovostni pomik vrednostnega aspekta našega bivanja.

A kot vse kaže, je s procesi tako imenovane »biološke« plati našega bivanja mogoče doseči največ neko optimalno kvaliteto, ki jo cutimo kot zdravje, vitalnost, olajšanje, in ki se vzpostavlja predvsem s procesi metabolizma, z zadovoljevanjem ciklično se pojavljajočih potreb, z adaptacijo na okolje in podobnim. Za tako imenovano psihično plat pa se nam zdi, da gre za veliko več kot zgolj za vzpostavljane nekakšnega ravnovesja, ki bi ga karakteriziral nek maksimalen kakovostni nivo, kajti opazimo lahko, da si ne prizadevamo zgolj k ustaliti neke določene, že doživete kakovosti, ampak iščemo predvsem možnosti za njeno nadaljnjo rast. Slutimo (in iz redkih izkustvenih trenutkov tudi vemo), da v psihični sferi bivanja obstaja možnost neomejeno visoke kakovosti počutja, radi pa tudi verjamemo, da se na določeni stopnji psihičnega in telesnega zdravja pojavijo nekakšni neznani, dotlej uspavani potenciali, ki nam odprejo možnost prodora onstran vsega, kar si v ozkih okvirih dogovorjene normalnosti lahko zamisljamo kot možno.

Ampak dokler kakovost življenja povezujemo s posedovanjem kakovostnih izdelkov in s kakovostnimi odnosi, uravnanimi po meri socialne znosnosti in obrambnih zahtev naše nevroze, bodo sanje o resnični, celostni, »notranji« kakovosti življenja, ostale nujno zgolj sanje. Večina ujetnikov normalnosti te svoje sanje fatalistično pokoplje, vendar je bilo v zgodovini vselej nekaj »disidentov«, ki so se navelicali vrtenja v začaranem krogu ponavljajočih se padcev in dvigov, se odločili za radikalen preboj okvirov normalnosti ter se podali na pot uresničevanja višjih, celostnejših kakovostnih ravni. Najbrž se jim je obrestovalo; ce ze niso postali polbogovi, pa si na smrtni postelji vsaj niso mogli očitati, da se niso odzvali notranjemu klicu in poskušali narediti, kar je bilo v njihovi moči.

Bojan Rauter Kosic

Vstop v vrtec je prva velika ločitev od staršev

Malčka ne smemo strašiti, temveč narediti vse, da se bo veselil srečanja s svojimi vrstniki

Otroka smo dolžni od malega navajati na srečno in organizirano življenje. Pomagati mu moramo, da se bo pripravil na prve samostojne korake, na vstop v vrtec. Ne smemo ga plasiti z vrtcem, poskusimo narediti vse, da se bo veselil srečanja z malimi vrstniki, in pri tem ne smemo pozabiti, da so otroci zelo občutljiva bitja. Prva ločitev bo težka, ce ji ne bomo kos. V vrtcih že nudijo pomoč staršem, da skupaj lažje prebrodijo prve težave. Zdaj poteka vpis v vrtec in zdaj je čas, da starši storijo kar se da za srečno otroštvo, za zadovoljitev otroških želja in odkrivanja skrivnosti življenja. Kako pripraviti otroka na vrtec, smo povprašali dipl. psihologinjo Sonjo Torkar, ravnateljico Vzgojno varstvene ustanove Semedela.

Vcasih je za otroka prilagajanje na vrtec zahtevnejše in težavnejše kot vstop v solo. Starši si želijo, da bi se otrok čimprej prilagodil novemu ritmu vrtca, se znašel med vrstniki in osvojil srce vzgojiteljice.

Temu pa pogosto ni tako, otroci se nič kaj radi ne ločijo od staršev in doma. Kdaj je otrok zrel za vstop v vrtec?

Vstop v vrtec je za otroka lahko prva velika ločitev od doma in na to se ni pripravljen. Nekateri so se vedno tesno vezani na mater, drugi spet prav silijo med vrstnike, k novim doživetjem. Ob vprašanju, ali je otrok zrel za vrtec, moramo najprej analizirati stiri vprašanja. Vprašati se moramo, ali se otrok rad igra z vrstniki, cetudi starši niso v blizini. Ce je odgovor pritrdilen, ima otrok že dovolj izkušenj in je kos težavam, ki jih prinaša družba vrstnikov. Pomembno je tudi, koliko je otrok samostojen. Se zna obleci, obuti, izraziti svoje želje in sam poskrbeti zase? Samostojenga otroka vrstniki lažje sprejemajo in zanj zahteve vzgojiteljice ne bodo prevelike. Ce pa doživlja otrok kakšno krizo, bi se ta z odhodom v vrtec samo poslabšala.

In ze smo pri negativnih vplivih, ki pogojujejo vstop v vrtec.

Ja, teh je kar nekaj. Neugoden čas za vstop v vrtec je tudi, kadar družina menjuje stanovanje ali pa ce bo v kratkem dobila naraščaj. V takih primerih potrebuje otrok več pozornosti in naklonjenosti, kot mu jo lahko nudi vzgojiteljica v veliki skupini otrok.

Kakšna naj bo torej pomoč staršev, da bodo težave ob vstopu v vrtec čim manjše, da jih otrok ne bo občutil?

Starši naj doma ne opisujejo vrtca kot da je tam vse lepo, marveč naj bo opis realen. Gre namreč za občutno spremembo, ko bo vse tuje in drugačno kot doma. Otrok se bo moral prilagoditi zahtevam tuje osebe. Nic več ne bo središče sveta, nobena

igrača ne bo več samo njegova. Navaditi se bo moral nenadoma na red in urnik. Vse bo novo, zmedeno. Zato je pomoč v času uvajanja in prilagajanja nujna. V pripravah na to, kaj vse bo v vrtcu potreboval, naj otrok sodeluje, ob tem mu pojasnimo, zakaj bo kaj potreboval. Z otrokom se pogovarjamo o vsakdanjem življenju v vrtcu.

Ze nekaj let je v navadi postopno prilagajanje na vrtec, to je, da omogočite obisk otroku

in materi, da prideta v vrtec in tam skupaj preživita kaksno uro...

Ja, skupaj z vzgojiteljico mu razkazemo vrtec in mu povemo vse, kar ga zanima, razjasnimo mu vse, s čimer razblinimo strahove. Teden pred obiskovanjem naj otrok prihaja le na obisk, tako bo sklenil znanstvo z vrstniki, ob tem pa bodo starši in vzgojiteljice opazovali, kako se vzvilja v skupino.

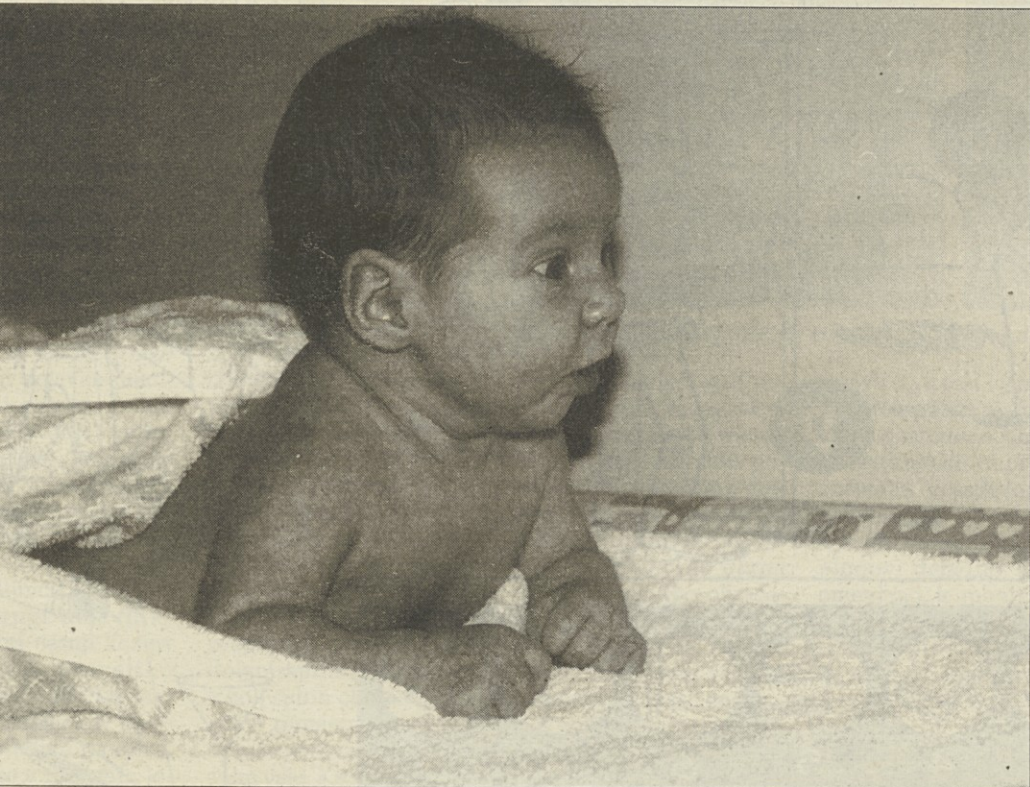
Vseeno pa je prvi dan le prvi dan in za malčka korak v novi svet.

Res je, in zal večina vzgojiteljic napačno zahteva, da pusti mati otroka že prvi dan v vrtcu »brez velikega teatra«, kot pravijo, in da takoj odide. Takšna groba ločitev matere od otroka malčka popolnoma zmede in prestraši. Dobi namreč občutek, da ga je mati pustila na cedilu prav v trenutku, ko potrebuje največ njene opore. Mati bo ta

prehod precej olajšala, ce bo prvi dan v blizini otroka, vse dokler se ne bo pocutil prijetno. Tudi starši morajo biti pripravljeni na ločitev od otroka.

Poleg staršev imajo pomembno vlogo tudi vzgojiteljice.

Seveda, od njih je odvisno, ali se bo otrok v vrtcu pocutil srečnega. Pri prilagajanju je potrebna strpnost, kajti to se običajno zavleče in navadno traja prve tri tedne. **Silvija Mozetič**

Nenehno mi skušajo dopovedati, da je svet velik, včasih lep, včasih grd... Meni pa se zdi, vsaj s te le perspektive, da ga najbrž ni tako težko obvladati - le malo dobre volje in radovednosti je treba

LETA
ODNOSI,
LJUDJE

»Kadeča« vrata v državo

Vantaa - letališče glavne ga finskega mesta Helsinki. Pristali smo v sončno nedeljsko dopoldne. Značilen hršč motorjev, pomešan z obvestili iz zvočnikov, množica potnikov, zanimivi prostori in oprema. Nenavadno - tla so prekrita s parketom. Pa se nekaj je drugače. Seveda - svež zrak! V zraku ni vonja po cigaretah, ki je značilen spremljevalec letališč in njihovih kavalnic. V lozah so na vseh mizicah diskretni sivi napis: No smoking. V restavraciji tudi. Gledam okrog sebe in - nihče ne kadi. Na stenah nekaj velikih reklam za varno vožnjo z avtomobilom Volvo, za kozmetiko, mobilne telefone in zahtevne delovne stroje. Super oblikovanih in prijetnih na oko. Ni kaj, urejena dežela. Taksno svezino sem nato srečevala tudi drugod - v domu, kjer sem zivela, v agenciji, kjer smo imeli konferenco, v mestni hiši, kjer nas je sprejel zupan...

Potem sem se vrnila domov. Slovenija je tudi v deževnem popoldnevu s ptičje perspektive lepa. Brniško letališče prenavljajo. Prihode in odhode so locili s predelno steno. Čakam na prtljago in se oziram. Nekateri soprotniki prizigajo cigarete. Na prostoru v sredini pomičnega traku za prtljago je veliko stojalo s svetlečim napisom Rothmans. Dvignem pogled in se srečam s samozavestnim dekletom z reklame za Gauloises Blondes. Stojeci pepelniki so opremljeni z napisom Rothmans. Stvar naj bo jasna ze na začetku, ob vhodu v deželo: tu živijo tolerantni ljudje, zakoni dovoljujejo skoraj vse. Toleriramo direktno in indirektno reklamo za tobak. Nekadilcem ni prihranjeno neprostovoljno kajenje. Morda pa o škodljivosti tobaka za zdravje v Sloveniji ne vedo prav dosti? Morda pa v Sloveniji deluje drugače kot v ostalem svetu. Kdo ve?

Eva Stergar

ZA NOVO

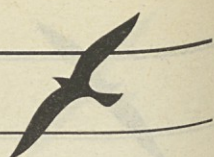
OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIM MOČEH!

Žiro račun: 50101-654-41037.

Hvala.

Objave o prispevkih preberite v reviji Otrok in družina.

Sreča se nasmehne

Prijazna zidarja sta ji zaklicala: »Rešila te bova, bodi brez skrbi!«

Metka je vesela

Končno sta Brane in Jožko dočakala zidarje. Takoj ko sta zidarja zagledala Metko, sta se ji prijazno nasmehnila ter jo na njeno začudenje dvignila in vsak ji je podaril majhno čokolado. Metka se jima je lepo nasmehnila in zahvalila ter odšla na klopco. Premišljevala je: »Mogoče pa lahko kaj izvem o mami in se z njima potuhnem ven.« Odlomila je kosček čokolade, ki sta ji jo dala zidarja. Odhitela je v sobo, da bi jih vprasala. Na srečo sta bila zidarja sama. Takoj ko sta zagledala Metko, sta ugasnila stroje, s katerima sta delala. Metka pa ju je prosila, naj jih prižgeta, saj bi lahko Brane in Jožko kaj posumila. Zidarja sta jo takoj ubogala ter jih prižgala. Metka je s tihim glasom vprasala: »Ali kaj vesta o moji mami Janji?« Zidarja, ki jima je bila deklica ze na prvi pogled vse in bi zelo rada pomagala deklici, sta planila v en glas: »Kako se piše Janja?« Metka je videla, da ji bosta nekaj povedala in je z veseljem glasom rekla: »Hlognik se piše, je sodnica in je bila izgnana iz Italije, ker sta bili dve sodbi narobe odločeni.« Zidarja je deklicin odgovor na moč razveselil in sta rekla: »Da, in se veliko veva o njej. V Parizu je, kajne?« »Da,« je odvrnila Metka in obraz ji je zarel od veselja.

Metka izve, kje stanuje mama

Metka je proseče rekla: »Prosim, povejta mi!« Zidarja pa sta rekla: »Seveda ti bova povedala. Tvoja mama je v Parizu na Astravatski ulici št. 63. To ni mesto, kjer bi zelo bucalo, ampak je zelo mirno. Hiš pa je ogromno, čeprav je mirno in ne pozabi, ljudje te bodo z veseljem sprejeli, ker imajo zelo radi ljudi, posebno otroke, ki so stari od petega leta pa približno do dvajsetega. Koliko si stara?« »Enajst let,« je odvrnila Metka.

»Dobro,« sta rekla, »potem si lahko brez skrbi! Le paziti moraš na barabe, ki so vsepovsod. Pazi, mladi in prelepi deklici!« Metka je bila res zelo lepa za svoja leta. Imela je skodrane in do ramen dolge lase. Bili so rahlo valoviti in kostanjevo rjavi. Oci je imela tudi zelo rjave. Pač, res je bila lepa. Metka se jima je zahvalila ter jima kljub umazaniji podala roko. Zidarja sta ji z veseljem pomolila tudi svoji roki.

Metka je znova vesela

Metka ju je nato proseče pogledala in rekla: »Prosim, bi lahko, ko bosta odšla, pobegnila z vama?« »Ja, deklica, ne moreš kar pobegniti!« Metka pa je nadaljevala: »Saj nisem tu doma, ugrabili so me.« »Kaj?« sta se zgrozila zidarja. »Brane in Jožko sta te ugrabila?« »Da,« je odrezavo, vendar prijazno rekla Metka. »Seveda, seveda greš lahko z nama!« sta navdušeno zaploskala zidarja. Metka ju je nepričakovano objela in ju poljubila na čelo. Zidarja sta jo tudi objela in z veseljem poljubila. Nato je eden od zidarjev rekel Metki: »Zdaj pa pojdi spat, da boš spočita, ko boš pobegnila z nama!« »Da!« jima je pritrdila Metka in odhitela. Zdarja sta zopet začela z delom. Po petih minutah sta prišla Brane in Jožko. Zidarja sta se zdrznila in se zgrozila, saj bi nesramneža lahko slisala kaj o pobegu. Ampak na srečo nista nič slisala niti posumila. Zidarja sta se oddahnila. Ko sta Brane in Jožko videla, da z delom se nista dokončala, sta grobo vprasala: »Kdaj bo gotovo?« Zidarja pa sta odgovorila: »Se kaksnih petnajst minut dela bo, ali pa celo še manj. Brez skrbi!« Brane in Jožko sta nadaljevala: »Upam, da sva res lahko brez

skrbi!« Nato sta z naglico odšla. Zidarja sta se spogledala in zavila z očmi. Brane in Jožko sta bila resnično zoprna in antipatična. Že po videzu je bilo videti, da sta barabe in zabusanta.

Ves načrt gre po vodi

Metka je od sreče trdno zaspala. Ko sta zidarja odšla, sta hotela iti po Metko, vendar ju je zalotil Brane. Zidarja sta se zgrozila, saj bosta morala iti brez prisrčne Metke. Sprevidela sta, da z Metko ne bo nič, ker je zaspala. Brane je zakričal: »Kaj se pa to pravi! Izginila!« Z žalostjo sta se zidarja odpravila po cesti brez Metke. Tolazbo jima je dalo samo to, da bo Metka, ce ji bo sploh uspelo pobegniti, vedela, v katero ulico naj gre po mamo. Ko se je Metka zbudila in je videla, da sta zidarja odšla, je takoj vedela, da je nista prevarala, ampak da ju je zalotil eden od nasilnežev. Bila je nesrečna, a vendarle vesela, da ima vsaj naslov. Hitro si ga je zapisala in to ji je bilo v vzpodbudo, naj tiho pobegne. Ko je videla, da ni nobene odprtine, skozi katero bi lahko pobegnila, se je še enkrat dotaknila stropa in seveda postavila stol in 13 blazin. Pogledajte čudo - nova plošča, ki je bila na stropu, je zopet padla.

Metka pobegne iz velikanske hiše

Metka je vedela, da sta zidarja mislila nanjo in sta tako slabo pritrdila ploščo. Metka je bila vesela. Zvečer, ko je legla, se je od zunaj zaslislala glas: »Metka, Metka!« Metka je brz vstala, odmaknila ploščo ter polgedala v temno noč. Takoj ko sta zidarja zagledala Metkin obraz, sta ji pomahala. Zaklicala sta ji: »Rešila te bova, bodi brez skrbi!« »Hvala!« se jima je zahvalila Metka, nato pa izginila z okna in umolknila, kajti Jožko je zaslislal glas in prisel pogledat, kaj se dogaja. Opazil ni nič in je

odšel. Metka se je oddahnila. Zidarja sta vedela, zakaj je odšla z okna in sta tudi sama odšla. Nekega jutra, ko je bila Metka

že budna, je skozi okno padla vrv, ki je imela na vsake pol metra velik voz. Metka je pogledala skozi okno in zopet videla zidarja, ki sta ji mahala.

Metka jima je zaklicala: »Prec bom!«

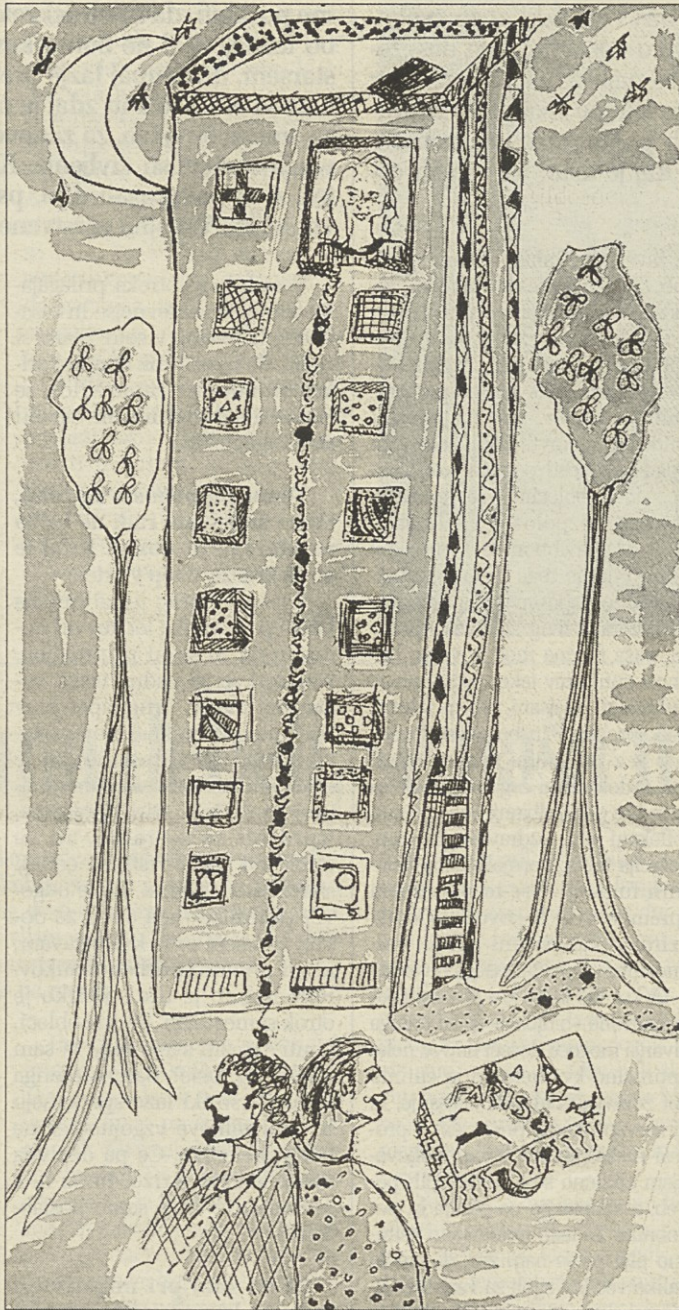
V kovček je hitro dala vse stvari ter ga hitro zapela. Vzela je se dežnik, kapo, rokavice in vse potrebno. Kovček je vrgla, da je vse zadonelo, z dežnikom pa se je povzpela po vrvi in vozli so ji zelo olajšali spušcanje. Ko je prisla na tla, je objela svoja resitelja ter se zelo zahvaljevala. Zidarja sta jo posvarila, naj se odpravi in sta bila zelo srečna. Rekla sta: »Najprej boš sla v najino hišo, da se najes, opomoreš in odpočiješ.«

»Dobro!« je rekla Metka, ker jima je hotela vse ustreci, kar sta hotela, saj sta ji resila življenje, ampak to ne tako, da sta jo potegnili iz smrti, ampak prav posebno - resila sta jo pred življenjem nesreče.

Hrana, ki sta ji jo dala, je bila zelo dobra, le čaj ni bil po njeni volji, vendar ga je vseeno popila - za njuno veselje. Nato je legla k počitku. Postelja je bila lepo postлана in tudi udobna je bila zelo. Metka je spala dve uri in pol.

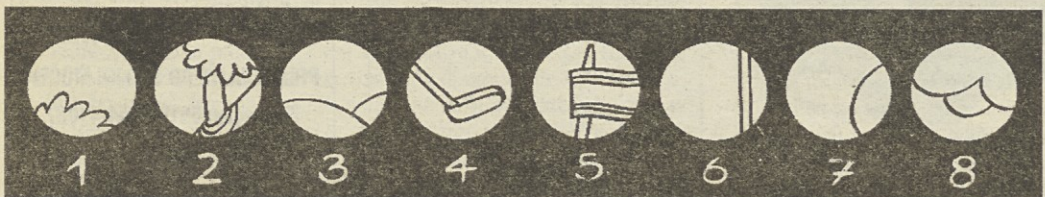
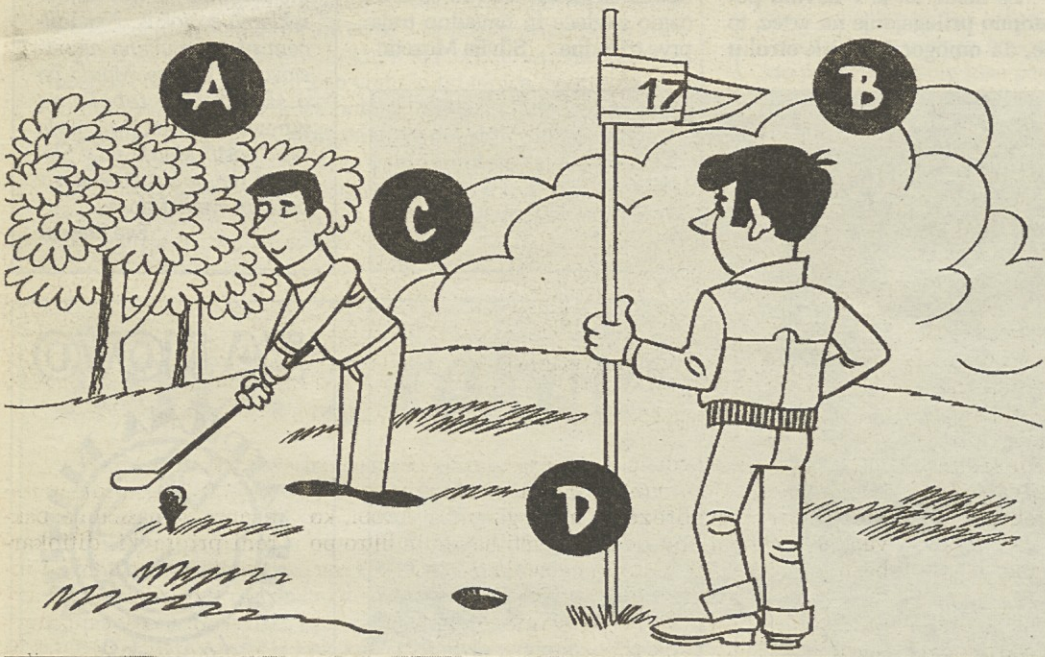
Nato se je zbudila in videla ter slisala je, da je v hiši sama. Stopila je na prag in na klopici zagledala zidarja. Stopila je k njima, zidarja pa sta ji žalostno rekla: »Posloviti se moramo, saj moras ti iskati mamo, midva pa morava zidati, saj je to najin poklic.« Metka je rekla: »Da, res je, posloviti se moramo!« Močno ju je objela in obile so jo solze. Tudi zidarja se svojih solz nista niti malo sramovala. Zidarja sta nato rekla: »Na, zaradi lepote ti podarjavo tole!« In pomolila sta ji veliko zdrave hrane, vsak svojo sliko za spomin in majhno umetno rožo - smarnico. Metka se jima je zahvalila, ju se enkrat objela in stekla na svojo pot proti mami. Zidarja sta zaklicala: »Srečno pot, Metka!« Metka pa jima je odgovorila: »Hvala!«

Lenka Glozancev
(Se nadaljuje)

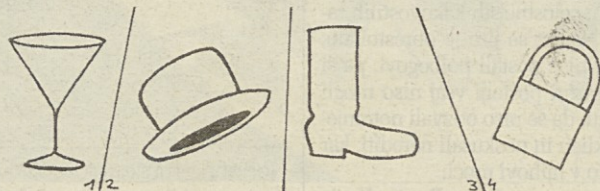
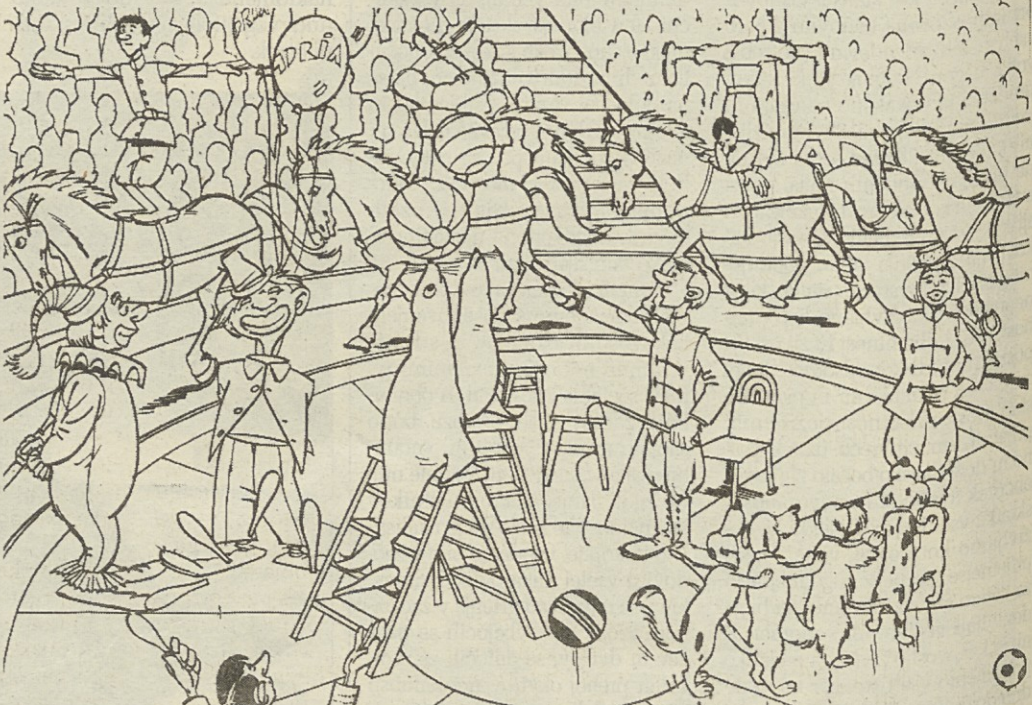
Svoboda je blizu (Ilustracija: Lidija Bučar)

LUKNJE V SLIKI

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje slike.

SKRITA PREDMETA

Na zgornji sliki
poišci dva
od starih
predmetov na levi!

ZAKONODAJA / V RAZPRAVI PREDLOG ZA NOV DEŽELNI ZAKON

Nova opredelitev statusa kmetijskega podjetnika

Dosedanji, iz leta 1972, je zastarel in torej nujno potreben posodobitve

V drugi stalni deželni komisiji za proizvodne dejavnosti je v teh dneh v razpravi predlog za izdelavo novega deželnega zakona za opredelitev statusa kmetijskega podjetnika. Prjesnji zakon, ki določa ta status, je po splošni oceni že zastarel, saj je bil sprejet leta 1972. Zato je bilo na Deželi predstavljeno več predlogov za njegovo posodobitev.

Nova predlagana definicija priznava za kmetijskega podjetnika tisto fizično osebo, ki (kot doslej) posveča kmetijskim dejavnostim vsaj polovico svojega delovnega časa in ki od kmetijstva prejema vsaj polovico celotnega dohodka.

Nov predlog zakona predvideva priznanje statusa kmetske tudi nefizi-

nim osebam (družbam, zadrugam), ki imajo v svojem statutu izrecno predvidene kmetijske dejavnosti, katerih dohodek od kmetijstva dosega vsaj 50 odstotkov in katerih oseba, zadolžena za vodenje obrata, ima zadostno poklicno usposobljenost, ki jo lahko dokazuje s tem, da je obrat vodila določeno obdobje ali da je za to usposobljena po izobrazbi.

Vpis v ta register, ki so mu doslej rekli seznam, je pogoj za koriščenje raznih ugodnosti in finančnih podpor iz deželnih in državnih virov. Register je v zakonskem predlogu razčlenjen po naslednjih sekcijah:

- v prvo sekcijo so vpisane neposredni obdelovalci in njihovi družinski

člani, ki obvezno vodijo knjigovodstvo IVA;

- v drugo sekcijo sodijo družbe fizičnih oseb, katerih člani so vsaj za dve tretjini kmetijski podjetniki;

- v tretji sekciji so poklicni kmetijski podjetniki, posamezne fizične osebe, ki niso neposredni obdelovalci in ki obvezno vodijo knjigovodstvo IVA;

- v četrti sekciji so kmetijske zadruge, vpisane v deželni kmetijski register;

- v peto sekcijo sodijo poklicni kmetijski podjetniki-neposredni obdelovalci, ki so v posesti stevilke IVA;

- v šesto sekcijo so vpisane vse druge pravne osebe, ki se poklicno ukvarjajo s kmetijstvom;

- v sedmi sekciji pa so

vsi drugi kmetijski podjetniki, ki so v posesti stevilke IVA.

Zakonski predlog, o katerem je govor, dejansko odpravlja volitve za ustanovitev pokrajinskih in občinskih komisij, ki so doslej dejansko upravljale seznam (zdaj register). Po novem bo register vodila komisija, ki jo bodo, v smislu zakonskega predloga, sestavljali predstavniki trgovinske zbornice, pet predstavnikov kmetičkih stanovskih organizacij in se izvedenec iz poklicnega seznama agronomov oziroma kmetijskih izvedencev. Ta komisija bo imela triletni mandat in bo iz srede petih predstavnikov stanovskih organizacij izvolila svojega predsednika in podpredsednika.

V pristojnosti komisije bo vpis in izbris iz registra ter dostavljanje seznamov vpisanih občinskih upravam in drugim ustanovam. Predlog zakona predvideva tudi prednostno lestvico za podeljevanje raznih prispevkov in ugodnosti, in sicer tako, da imajo prednost najprej mladi kmetje, ti, ki imajo manj kot 40 let, za njimi kmetje v goratih in zapostavljenih območjih in nato ostali.

Kmečka zveza je se dodatno predlagala, naj se za vpis v register ne upošteva globalnega dohodka, kot je rečeno v zakonskem predlogu v obravnavi, marveč le dohodek, ki je razviden iz davčne prijave, in da se vsa tržaska pokrajina opredeli kot gorato območje (-en)

ČLOVÉK IN ZEMLJA

NOVICE

Predsednik Kmečke zveze se zavzema za povračilo škode zaradi vremena

Predsednik Kmečke zveze Alojz Debelis je te dni zupanom vseh občin v tržaski pokrajini in načelniku Pokrajinskega kmetijskega nadzornišva naslovil pismo o škodi, ki so jo povzročile slabe vremenske razmere 11. junija leta 1995. Predsednik Kmečke zveze se pri tem sklicuje na zakon št. 185 iz leta 1992 in ugotavlja, da je neurje z močnimi nalivi v nedeljo, 11. junija zajelo vso tržasko pokrajino in da je zaradi tega več kmetijskih obratov utrpelo škodo tako na strukturah (na primer na podpornih zidovih) kot na pridelkih in infrastrukturah, predvsem na poljskih poteh. Močan naliv je prizadel v prvi vrsti območje Brega, devinsko-nabrezinsko, tržasko, dolinsko in miljsko občino.

Glede na dejstvo - je zapisano v pismu predsednika Kmečke zveze - da omenjena globalna škoda znatno presega vrednost 200 milijonov lir, vas vabimo, da v okviru vaše pristojnosti sprejmete vse potrebne ukrepe, ki jih zakon predvideva tako v korist prizadetih kot za popravilo struktur.

Deželni odbor pooblastil eksperimentiranje v rastlinjakih za vinsko trto

Deželni odbor je pooblastil deželno ustanovo za razvoj kmetijstva ERSA, da lahko rastlinjakom za vinsko trto v Furlaniji - Julijski krajini izdaja dovoljenja za eksperimentiranje na matičnih rastlinah. Pobuda ima namen preveriti rodnost trtnih sort, ki so vpisane v italijanski katalog trt in tudi v kataloge drugih držav članic Evropske unije. Dežela je s to potezo zelela mogociti gojiteljem trtnih sadik načrtovanje njihove dejavnosti glede na nove norme, ki jih bo Evropska unija v kratkem izdala za vinogradniški sektor. Vzgojanje trtnih sadik je v naši deželi zelo pomemben kmetijski sektor, saj vsako leto vzgoji 40 milijonov cepljenih sadik, to pa je kar 70 odstotkov vse italijanske pridelave. Podjetja, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo v Furlaniji - Julijski krajini, sloviijo ne samo v Italiji in Evropi, ampak jih poznajo tudi v nekaterih državah sredozemskega bazena in celo v Južni Ameriki.

OKOLJE / POLEG ONESNAŽEVANJA S KEMIČALIAMI IN RAZNIMI ODPADKI

Elektromagnetna polja povzročajo celo vrsto motenj

Bralce bi radi opozorili na nekaj, kar v nasi zavesti še ni tako usidrano kot je na primer onesnaževanje okolja z raznimi kemikalijami in vsakovrstnimi odpadki. V mislih imamo tim. »elektromagnetsko onesnaževanje«, ki ga povzročajo električni vodi visoke napetosti in televizijski oddajniki in katerega posledice so lahko kvarne tako za človeka kot za favno in floro. Na ta problem nas je opozorilo branje strokovnega kmetijskega tednika »Agricoltura Trentina«, ki ga prejema tudi Kmečka zveza.

Sicer pa se je s tem »elektromagnetskim onesnaževanjem«
že pred leti soočila tudi Kmečka zveza, ko je bila poklicana, da nastopi v zascito interesov svojih članov - kmetov in lastnikov kmetičkih posestev v zvezi s televizijskimi antena-

mi na Konkonelu ali pa v zvezi s postavitvijo električnega voda visoke napetosti KV 132 med Opcinami in Padricinami, ki se je nekaterim zgradbam v Trebach približal na nedopustno blizino. KZ je nastopila v zascito legitimnih interesov lastnikov, obenem pa tudi za pravično odškodnino za odstopljene služnosti za ustrezna javna dela. Ob teh primerih pa so Kmečka zveza in tudi druge organizacije že enkrat opozorile tudi na znanstveno sicer še ne povsem dokazano, a tudi ne ovrženo nevarnost sevanja, ki negativno učinkuje na človekov organizem.

Povrnimo se zato k temu, kar v eni svojih zadnjih številki piše o tem revija »Agricoltura Trentina«. Ko opozarja na nevarnost elektromagnetskega onesnaževanja, ugo-

tavlja, da v Italiji se ni zakonov v zascito proti takemu onesnaženju, zato pa je dobro vedeti, da so elektromagnetna polja, ki se ustvarjajo ob prehodu električne energije ali ob radijskih in televizijskih oddajah, odgovorna za celo vrsto motenj na obeh, za utrujenost, nespečnost, pa vse do težkih hormonskih disfunkcij, kožnih rakov, možganskih tumorjev, povečane tveganosti splavov, povečanega pojava otroških bolezni itd. Revija sicer ugotavlja, da ni mogoče dokazati, da bi npr. levkemijo ali raka povzročala elektromagnetna polja z visokimi napetostmi, vendar pa tudi nasprotnega ni mogoče dokazati. O tem vprašanju ' pa obstajajo mnoge studije in gotovo niso brez vsake osnove, če so države kot ZDA, Nemčija, Rusija in Poljska že spre-

jele preventivne ukrepe.

Zaradi tega, piše revija, je treba skrbno premisliti, predno se izda dovoljenje za postavitev voda visoke napetosti, posebno se v bližini stanovanj. Svetuje se, da bi razdalja elektrovoda visoke napetosti od hiše morala biti najmanj 2 km. Ugotovljeno je bilo na primer, da elektromagnetna polja z napetostjo med 1 in 5 volti na meter onemogocajo gojenje nekaterih povrtin (cikorije, pese). Revija sicer ugotavlja, da ni mogoče dokazati, da bi npr. levkemijo ali raka povzročala elektromagnetna polja z visokimi napetostmi, vendar pa tudi nasprotnega ni mogoče dokazati. O tem vprašanju ' pa obstajajo mnoge studije in gotovo niso brez vsake osnove, če so države kot ZDA, Nemčija, Rusija in Poljska že spre-

Seveda ne gre pretiravati, dobro pa je vedeti, da nevarnost obstaja in da se je treba proti njej pravocasnno in ustrezno zavarovati, v prvi vrsti seveda z zakonom. (-en)

STROKOVNI NASVETI / AKTUALNA GLIVIČNA BOLEZEN

Kako se borimo proti trdovratni moniliji

Napada veliko vrst sadnih dreves, letošnji dolgotrajni dež pa pospešuje njeno širjenje

Letosnji dolgotrajni dež povzroča kmetovalcem številne nevšečnosti. Na česnji se je npr. že pojavila gnilobna bolezen monilija. Če se bo vlažno vreme še nadaljevalo, se bo lahko bolezen razširila še na druge sadne vrste.

Monilija (*Monilia fructigena*) napade veliko vrst sadnih dreves: jablano, hrusko, kutino, slivo, česnjo, breskev, marelico, mandljevce in druge.

Bolezniški znaki

Na vejah se pojavijo podolgovati ali okroglasti madeži, nakar lubje počasi popoka. Zgornji del veje se posuši.

Na listih se znaki poredkoma pojavijo, včasih osrednje ozilje počrni. Ponavadi so to listi v neposredni blizini sadeža.

Tudi na cvetju se bolezen poredkoma pojavi. Cvetovi odpadejo. Najbolj so moniliji podvrženi sadeži, in to v vseh razvojnih stadijih. Na sadežu se

pojavi okrogel madež, večkrat okrog kake rane biotičnega ali abiotičnega izvora. Madež, ki mu pravimo rjava gniloba, se naglo širi. Na njem se, začeni iz sredine pojavi prlesen v obliki nekaj strnjenih blazinic rumenkaste barve, ki postopoma tvorijo koncentrične kroge. To so glivični razmnoževalni organi. Kmalu ves sadež postane gnij in ob vlažnem vremenu razpade. Ob bolj suhem vremenu pa se spremeni v mumijo. Sadež se namreč posuši, izgubi vodo in otrdi. Mumije po navadi ostanejo na drevesu skozi vso zimo. Ob pomanjkanju svetlobe rjava gniloba začne spreminjati barvo in postane črna. V tem primeru se razmnoževalni organi pojavijo tu pa tam in v veliko manjšem številu. To se po navadi zgodi na sadežih, ki odpadejo v travo, ali če sadež spravimo v hladilnik. Pri ja-

bolku se lahko zgodi, da začne gniti le notranost sadeža. Zunanje znake ne opazimo. Sadež prezgoda odpade.

Širjenje okužbe

V nasih krajih monilija v glavnem prezimi v obliki micelija v mumijah, ki ostanejo na drevesu, a tudi po tleh. Včasih prezimi na vejah. Spomladi se z visjo temperaturo in visoko vlago na mumiji pojavijo razmnoževalni organi. Dolgo deževno obdobje, veter, pa tudi čebele, pomagajo pri širjenju bolezni.

V glavnem prodre gliva v notranost plodov prek ran, ki jih povzročajo škodljivci, toča, skrlup in drugi dejavniki (npr. ko pri česnji kozica počši zaradi prevelike dežja ob zorenju). Okuženi sadež zlahka širi bolezen na sosednje plodove. Monilija se v različnih letinah različno pojavi. Z dolgotrajnim deževjem in

nizkimi temperaturami se širi na cvetovih, srednje visoke temperature in vlaga pa prijašo širjenju na sadežih. Posebno je nevarna visoka vlaga pred zrelostjo. Bolj so moniliji podvržena tista sadna drevesa, ki rastejo v kotlinah.

Občutljivost posameznih sort na bolezen je malo znana. Pri česnjah monilija raje napade slajše sorte. Pri jablani je občutljiva *Kaiser Alexander*, najbolj občutljiva sadna vrsta pa so marelice.

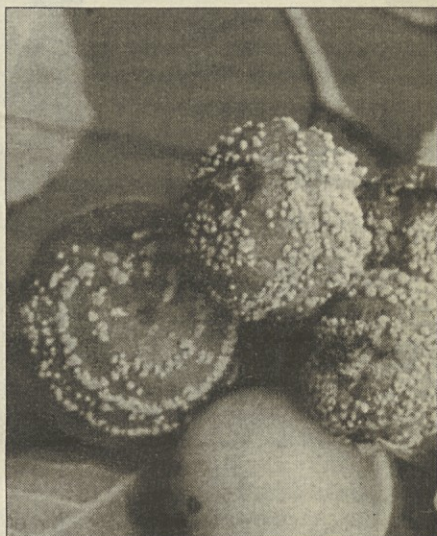
Kako ukrepamo proti moniliji

Koristno je, da se držimo nekaterih agronomskih nasvetov. Z dusikovitimi gnojili ne smemo pretiravati, prav tako ne z dolgotrajnim zalivanjem v bolj suhih obdobjih. Rastline moramo praviloma obrezovati in odstraniti suhe veje. Krošnja ne sme biti prebujna.

Verjetnost okužbe bo-

Levo primer sadne gnilobe na češpljah, desno pa primer monilije na jabolkah

mo veliko zmanjšali, če bomo unčili njene vire. Med zimskim obrezovanjem sistematično pobereimo vse mumije z drevesa in tudi po tleh ter jih odnesemo daleč od sadovnjaka. Zemljo okrog drevesa nekoliko obračamo, s tem bomo pokopali morebitne sadeže, ki so se ostali. Ostranimo veje, ki kažejo bolezenske znake.

Večkrat moramo poseci po kemijskih sredstvih. Ponavadi skropljenje proti breskovi kodravosti, luknjicavosti in skrlupu

dobro zaustavi širjenje monilije. Slednja opravimo v glavnem v dobi, ko so brsti napeti in hitro po cvetenju. Včasih je treba, posebno ob visoki vlagi, skropiti se pozneje, ko se plodovi debelijo. Kot že omenjeno, je monilija posebno nevarna pred zorenjem plodov. Pri tem pa moramo upoštevati karentno dobo skropila, to je čas, ki poteka od zadnjega skropljenja do pobiranja plodov. Jeseni pred odpadanjem listov opravimo še zadnje skro-

pljenje.

Sredstva, ki jih uporabljamo, so naslednja: bakreni pripravki, ditiokarbamati (npr. Ciram), Vinclozolin (Ronilan) in druga. V skladišču moramo sadeže stalno nadzirati in odstranjevati morebitne bolne primerke.

Omeniti gre tudi sorodno glivo *Monilia laxa*, ki je prav tako razširjena na več vrstah sadnih dreves. Glede zatiranja velja ista navodila kot za glivo *Monilia fructigena*.

dr. Magda Sturman

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Izzi-vi zivljenja (vodi Piero Angela)
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.45	Masa
11.45	Aktualno: Sedmi dan, vmes (12.00) papezev blagoslov
12.20	Aktualno: Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Gelato al limone (vodita B. Boccoli, M. Panni), vmes (14.25) film Il segreto di Agatha Christie (dram., ZDA '78, i. V. Redgrave, D. Hoffman)
16.40	Film: Dumbo, leteci slon (ris., W. Disney)
18.00	Dnevnik
18.10	Variete: Gelato al limone
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	Variete: La festa dei nonni (vodita Heather Parisi, G. D' Angelo)
22.50	Dnevnik
22.55	Variete: Seconda serata
23.30	Sportna nedelja
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Program v sodelovanju s France 3 - Sredozemlje

RAI 2

6.30	Videocomic
7.10	Nan.: La clinica della Foresta nera
8.00	Film: Gli occhi che non sorrisero (kom., ZDA '52, i. L. Olivier), vmes (9.00, 10.00) dnevnik
10.05	Domenica Disney, vmes risanke
10.30	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Dnevnik
12.05	Nan.: Zdravnik med medvedi
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, aktualnosti - Telecamere, vreme
14.05	Film: Totò contro il Pirata Nero (It. '56)
15.45	Variete: Cercando, cercando
16.35	Film: Gli eroi di Telemark (vojni, VB '65, i. K. Douglas, R. Harris)
18.45	Dvojni obraz pravice
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
20.25	Nogomet: Italija '82 - Resto del mondo
22.25	TG2 Dosje
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Protestantizem

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Glasb. oddaja: Rog
9.55	Film: A che prezzo Hollywood (kom., ZDA '32)
11.20	Film: La palla n. 13 (kom., ZDA '24)
14.00	Dezelni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: sinhr. plavanje, kolesarstvo, gimnastika, atletika
18.45	Sport: Domenica gol
19.00	Vreme, dnevnik, dezelneste vesti, sport, Blob
20.30	Film: Protocol (kom., ZDA '84, i. G. Hawn, C. Sarandon)
22.05	Dok.: Pubblimania
22.30	Dnevnik, dezelneste vesti
22.50	Variete: Taxi
23.50	Aktualno: Diritto di replica (vodi Sandro Pater-nostro)
0.30	Pregled tiska, vreme
0.50	Film v originalu: Duck Soup (kom., ZDA '33, i. bratje Marx)

RETE 4

7.00	Nan.: Lou Grant, 8.00 Tre nipoti e un maggiordomo
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.30	Dnevnik
11.35	Film: Stanotte e ogni notte (glas., ZDA '45)
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Moby Dick, la bale-na bianca (dram., ZDA '58, i. G. Peck)
16.00	Varieteja: La verità vip, 16.30 Tra moglie e marito vip
17.00	Nan.: I casi di Rosie O'Neill, 18.00 Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	TV film: La carne e il diavolo (dram., It. '94, i. L. Lamas, B. Cupisti, 1.)
22.30	Film: Sabato italiano (dram., It. '92, i. F. Neri), vmes (23.30 dnevnik)
0.05	Pregled tiska
0.15	Nedeljski koncert

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nabožna oddaja
9.40	Film: La feldmarescialla (kom., It. '67)
11.45	Risanke: Simpsonovi
12.15	Glasba: Superclassifica Show (vodi G. Scotti)
13.00	Dnevnik
13.30	Variete: Vado al massimo (vodita G. Scotti, G. Carlucci)
15.30	Film: Ricchi ricchissimi... praticamente in mutande (kom., It. '82, i. R. Pozzetto, E. Fenech))
18.00	Variete: Scene da un matrimonio show
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Film: Robin Hood, la leggenda (pust., VB '91, i. P. Bergin, U. Thurman)
22.40	Aktualno: Target, 23.10 Nonsolomoda, 23.40 A tutto volume
0.10	Pregled tiska

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.30	Nan.: Superboy, 11.30 MacGyver
12.25	Odprti studio
12.30	Sport: Grand Prix,
13.30	Nan.: Adam 12
14.00	Odprti studio
14.30	Film: La bamba (dram., ZDA '87, i. E. Morales, L. D. Phillips)
17.00	Variete: Re per una notte (vodi Gigi Sabani)
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Belli freschi (kom., It. '87, i. Lino Banfi, Christian De Sica)
22.30	Sport: Calciomercato
22.45	Nogomet: Milan - South Cina (prijateljska)
0.30	Italija 1 sport
1.35	Film: L' infermiera nella corsia dei militari (kom., It. '79, i. L. Banfi)

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Mike Hammer, 21.20 Maguy
22.00	Telequattro sport

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.45, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
16.15	Film: Bionde, rosse, brune... (kom., ZDA '62)
20.50	Film: Rebus per un assassino (dram., ZDA '79)
23.00	Film: Soldato d' Orange

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka
20.30	Podobe
20.30	Dnevnik
20.45	Dokumentarna oddaja: Maks Fabiani v Trstu

SLOVENIJA 1

07.55	Ocividec, 11. del angle-ske dokumentarne serije
08.25	Arabela se vrača, ponovitev 9/14 ceske nadaljevalke
08.55	Ziv zav, ponovitev
09.40	Za TV kamero, ponovitev
09.55	Nedeljska masa, prenos iz cerkve Sv. Vida v Sentvidu nad Ljubljano
11.00	Sprehodi po Stari Ljubljani, ponovitev
11.25	Obzorja duha
11.55	Ljudje in zemlja
12.30	Sentvid pri Sticni: 26. tab-or slovenskih pevskih zborov, prenos
13.30	Porocila
13.35	Malibujska cesta 2000, ponovitev 1/6 del ameri-ske nadaljevalke
15.30	Seff, 2. del ceske nanizanke
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domace
18.50	Hugo, igrica
19.05	Risanka
19.19	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Presodite
21.25	Kronika Lutke '95
21.40	National Geographic, 12/16 del ameriske doku-mentarne serije
22.40	TV dnevnik 3, vreme
22.50	Sport
23.00	Sova: Zabavljaci, 1/2, del angle-ske nadaljevalke

SLOVENIJA 2

10.00	Koncert simfonikov RTV Slovenija
11.00	Sova, ponovitev
11.50	Ona + on, ponovitev
13.20	Krvavo križevno znamenje, amerisko - angleški film
15.00	R. Korsakov: Mlada, opera
17.20	Spomini na Mauthausen
17.40	Zlata kroglja - Portoroz '95, ponovitev
18.45	Trnovo na Soci: SP v kajakih in kanujih
19.10	Celje: Atletski miting
19.20	4x4 - o zivalih in ljudeh
20.10	Amerikanec v Parizu, ameriski film
22.00	Sola zivljenja, dokumentarna oddaja
22.50	Biblija, 23. oddaja
23.20	Sportni pregled
23.50	Murska Sobot: Mednarodni konjeniski turnir v preskakovanju ovir

KANAL A

09.00	Kalicopko
10.00	Videoigralnica
10.30	Male zivali
11.10	Splosna praksa, ponovitev
12.05	Epikurejske zgodbe
12.15	Zametne vrtnice, cestitke
18.20	Zametne vrtnice, ponovitev
19.00	Generacija transformerjev II
19.30	Sicilija
20.00	Vreme
20.05	Beverly Hills 90210 III, ponovitev 17. dela
20.55	Beverly Hills 90210 III
18. del nanizanke	
21.45	Kino, kino, kino
22.25	Klasična video glava
23.15	Adidas Streetball
23.35	Smrtonosni udarec, ponovitev filma

Koper

16.00	»Vela...diamo noi!«, od-daja o jadranju
17.00	Achtung baby, oddaja o kulturi, avtor: Roberto Ferrucci
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja filmu
18.00	Slovenski program
19.00	Kam vodijo naše stezice
19.00	Vsedanes
19.30	»Canale 27«
tedenski TV spored	
19.50	Ezopove basni
20.00	Euronews
20.30	S čim lahko postreže-mo?, angleška komedija, 1979
Igrajo: John Inman, Mol-lie Sugden in drugi	
Režija: Bob Kellett	
22.00	No comment
22.15	Vsedanes
22.30	Globus

Avstrija 1

06.00	Black Beauty
08.30	Hisa v Jeruzalemu
08.35	Pogresani krofi
09.05	Otok zakladov
09.30	Artefix
09.55	Speedy Gonzales
10.20	Duck Tales
11.45	Parker Lewis
12.10	Superman - Lois in Clark
13.20	Umor v ogledalu, ameri-ska kriminalka, 1984
Igrajo: Helen Hayes, Bet-te Davis, John Mills in drugi	
15.00	Zeleno je resje, nemski film, 1951
16.25	Medeni tedni na Havajih, ameriska komedija, 1989
Igrajo: Barry Bostwick, Hayley Mills in drugi	
Režija: Molie Miller	
18.00	Polna hisa
18.30	Vozovnica za dva
19.00	Korak za korakom
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Dr. Markus Merthin, 1/18 del nemske serije
21.05	Skrita kamera
21.50	K stvari
23.05	Cas v sliki
23.10	Vizije
23.15	Nastanek legende: V vrtincu, dokumentec o snemanju enega najbolj slav-nih filmov vseh casov
01.15	Zadnja noc, ponovitev ameriskega trilerja
02.40	Gater, ponovitev ameri-ska filma
04.25	Kjer se gangsterji pokajo okoli vogala, ameriski film

Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Zrelo, ameriska grozljivka, 1974
11.05	Pogovor z novinarji
12.00	Porocila iz parlamenta
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.30	Dober dan, Koroska
14.00	Pogledi od strani
14.30	Reke
15.15	Evrovizijsko tekmovanje mladih pesalcev
16.00	Sport
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v casu
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Sport
20.15	Kraj zlocina
21.45	Cas v sliki
21.55	Mike Hammer, ameriski film
Igrajo: Stacy Keach, Lisa Blount in drugi	
23.25	Brezupna ljubezen, itali-janski film, 1990

Hrvatska 1

08.20	TV koledar
08.30	Porocila
08.35	Biblijske zgodbe, 2/13 del risane serije
09.00	Tuck, za vecne case, ameriski film
Igrajo: Fred A. Keller, James McGuire, Paul Fles-sa, Margaret Chamberlain in drugi	
10.30	Porocila
10.35	Malavizija
12.30	Slavonski Brod: Mimohod narodnih nos
13.30	Mir in dobrota
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.15	Plodovi zemlje
15.05	Opera Box
15.35	Mesta: Bordeaux, 7/10 del dokumentarne oddaje
16.25	Beverly Hills, 18/30 del ameriske nanizanke
17.10	Risanka
17.35	Anin vrt, kanadski film
Igrajo: Danielle Proulx, Jessica Baker, Roger Le-ger, Vincent Bolduc in drugi	
Režija: Alain Chartland	
18.50	Mojster Fantaz, risana serija
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik, vreme
20.03	Sport
20.10	Sedma noc, zabavnoglasbena oddaja
21.55	Dr. Quinn, 18. del ameriske serije
22.40	Dnevnik
23.00	Slika na sliko
Zagreb: Avtomobilizem, reporta-za z rallyja INA - Delta	
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2

14.00	TV koledar
14.10	Slika na sliko
14.55	Cro Pop Rock
15.40	Klic na pomoč, 911, ponovitev
16.30	Golf
17.20	Kosarka: NBA pregled
17.55	Brno: Kosarka
19.30	Split: Kosarka
20.10	Crno belo v barvah
Janice Joplin	
Mestece Payton	
Iz arhiva HTV	
Luciano Susanj	
Elvira Voca	
Norosti	
Spomini	
Ljubi ma ali pa me zapu-sti, film	

Madžarska

07.50	Biblija
07.55	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski magazin
11.00	Glasbeni butik
12.00	Zvon
12.05	Trije portreti
13.00	Gospodicna
15.00	Delta, znanstveni poroče-valec
15.25	Nujna pomoc
15.35	Reformatorski verski pro-gram
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Kultura bivanja
17.35	Brandenburg
18.15	Madžarska s kamero
18.25	Kolo sreće
19.00	Teden, notranjepolitichni pregled
20.00	Nedeljska deklamacija
20.10	Vrtinec, ameriski film
21.45	Pravljice v novi preobleki
21.50	Nemogoče? magazin
22.35	Mahler - Bernstein, resna glasba

NBC

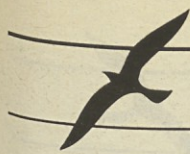
12.00	Ushuaia
13.00	Potni list
13.30	Cudovite hise sveta
14.00	Danes
15.00	Spoznajte tisk
16.00	McLaughlinova skupina
16.30	Evropa 2000
17.00	Golf
18.00	Konji v akciji
18.30	Kosarka
19.00	ITN novice
19.30	Potni list
20.00	Video moda
20.30	Frontalno
21.30	Govoreci jazz
22.00	ITN
00.30	NBC večerna porocila
01.00	Frontalno
02.00	McLaughlinova skupina
02.30	Evropa 2000

CNN

10.00	Pinnacle
10.30	World Bussiness This Week
11.00	Larry King Weekend
12.00	Showbiz Today
12.30	Style With Elsa Klensch
13.00	Earth Matters
13.30	Inside Business
14.00	World Report
16.00	Your Money
16.30	Reliable Sources
17.00	Travel Guide
17.30	NFL Preview
18.00	World Business This Week
18.30	International Correspondents
19.00	Futurewatch
19.30	Moneyweek
20.00	The Week in Review
21.00	World Report
24.00	Headline News
03.00	This Week in NBA
03.30	Headline News

DISCOVERY

17.00	Resnicni zahod, film o Custerju
18.00	Film divjine, film o snemanju v divjini
18.30	V mojem svetu, film o pajkih
19.00	Narava stvari, film o preiskovanju letal-skih nesrec
20.00	Svetovna družina, film o ruskem pivu
20.30	Himalaja, film o ledenikih Himalaje
21.00	Skrivnosti, film o podvodnem svetu
22.00	Super ladje, film o najnovejsih potni-skih ladjah
23.00	Skrivnosti, magija in cu-dezi, film o vesolju
23.30	Skrivnostno vesolje Ar-thurja C. Clarka
00.00	Po letu 2000, film o UV svetilkah itd.

	TVS 2	23.00
	BIBLIJA, 23. del Knjigi Makabejcev	

Knjigi Makabejcev opisujeta zadnja desetletja pred dokončnim razpadom judovske državnosti. Prav gotovo sta nastali pred letom 63 pred Kristusom, ko je rimski poveljnik Pompej oskrnil jeruzalemski tempelj. Iz pripovedi je cutiti naklonjenost do Rimljanov za razliko od Selevkidov, proti katerim so se borili Juda in njegovi bratje. Od ponizanja templja dalje pa je pravoverne Jude prevzelo nezadržno sovraštvo do Rimljanov...

	KANAL A	20.55
	BEVERLY HILLS 90210, ameriška nanizanka, 18. del	

Igrajo: Jason Priestley, Shannen Doherty, Luke Perry, Jeannie Garth, Gabrielle Carteris

Steve si prizadeva, da bi na njegovo domačo zabavo prišlo veliko sošolcev, a videti je, da imajo vsi drugačne nacрте. Dekleta se zelo veselijo, da bodo konec tedna prezivele v mondenem zdravilišču. Ob prihodu v zdravilišče so zelo navdušene. vendar navdušenje Kelly kmalu zapusti, ko med osebjem spozna maminega dobavitelja kokaina. Konec tedna Jim prezivi večino časa v pisarni. Cindy to ni preveč po godu, ke ve, da je ob njem tudi privlačna tajnica.

	KANAL A	10.30
	MALE ZIVALI, Oddaja o hišnih ljubljencih	

Nasi oddaji pravimo Male zivali, vendar ne moremo mimo našega zivalskega vrta, kjer smo pripravili ze veliko zanimivih prispevkov. Tokrat bomo predstavili ne prav majhno zival, in sicer slonico Gango. Tako kot vsaka zenska, ima tudi Ganga svoje muhe. Vec nam bo o njej povedal njen oskrbnik Matija. Veliko manjši in lažji so mladički gozdne macke, ki so zasedli celo stanovanje in osvojili srce svojih lastnikov.

	TVS 1	21.15
	NATIONAL GEOGRAPHIC, am. dokumen. serija, 12. del	

Vemo, da so bile piramide namenjene faraonom, do pred nedavnim pa nismo nicesar vedeli o graditeljih piramid in njihovem življenju. Arheologa dr. Zahi Hawass, vodja izkopavanj na planoti pri Gizi, in dr. Mark Lehner s chicaskega orientalističnega instituta, sta prišla do osupljivih odkritij v popolnem nasprotju z mitom, ki ga je gojil Hollywood. Mitom o suznjih, ki so se zvižali pod udarci bica. Verjamete, da bi vesoljci iz drugih galaksij, ki bi nam zeleli nekaj sporočiti, to naredili s krogi na angleskih zitnih poljih? Zaradi blizine skrivnostnega Stonehenga je prislo do prave povodnjí teorij, ki vključujejo vesoljske ladje, druge svetove in »New Age«. Znanstveniki, turisti in novinarji se zgrinjajo na polja s skrivnostnimi krogi in iščejo bolj ali manj verjetne razlage. Maji so obdržali svoje mrtve pri sebi, v vsakdanjem življenju so se pogosto obračali nanje in jih castili. Arheologa Arlen in Diana Chase sta 8 let izkopavala nekdanje cvetoče majevsko mesto Caracol in po koscih sestavila živo podobo stari Majev. Odkrila sta grobnico, v kateri so bili namesto enega, pričakovanega, posmrtni ostanki številnih ljudi. Poskusala sta odgovoriti na vprašanje, kdor so bili ti ljudje in kakšen je bil pomen majevskih pogrebnih obredov.

	ORF	13.30
	DOBER DAN, KOROŠKA, informativna oddaja	

Pevsko prijateljstvo in skupna želja po boljsem sosedstvu botrujeta tudi tretjemu koncertu pod geslom: »Zbori pojo za živeto sosedstvo«.

»Zvezda na zatemnjenem dnevu«: Slovensko prosvetno delo v Hodisanah novo brsti.

Trije likovniki v treh ambientih: Benetik v Spittalu ob Dravi, Prancic v Rožeku in Kuhar pri Joklnu v Celovcu.

Model Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani sedaj tudi ob Vrbskem jezeru.

Nova shujševalna metoda je predmet nagrajnega zrebanja »Tour kviz '95«

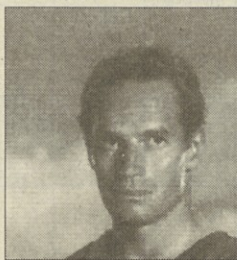
Vseodločujoča tekma za slovenski atletski klub v regionalni ligi - bo uspelo napredovanje v 2. zvezno ligo.

	TVS 1	14.20
	KRVAVO KRIŽEVO ZNAMENJE, ameriško - britanski film	

Rezija: Frazer C. Heston

Igrajo: Charleton Heston, Richard Johnson, Susannah Arker in drugi

Angleška kolonizatorska vojska je izprižena in obubožana in vsi pripadniki britanskega kraljevega imperija, sanjajo, kako bi se dokopali do denarja. Dva izmed njih izvesta, da bo maharadža poslal gobavca, cloveka brez obraza, ki mora po arabskih obicajih ostati nedotaknjen. Kljub temu ga ubijeta, dobicek pa si razdelijo skupaj z nepotrebno prico in s krvjo prisežejo molk. 30 let kasneje se vsem trem v Londonu začnejo dogajati cudne stvari: dobijo pismo, na oknih pa se prikazuje obesen majhen clovek, ki ni vecji od noža. Eden izmed njih izgine, njegova hci pa se zatece po pomoč k Sherlocku Holmesu.

Charleton Heston

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.30 US TOP 20 Video; 10.30 MTV novice; 11.00 Velika slika; 11.30 Evropski top 20; 13.30 Prvi pogled; 14.00 Šport; 14.30 Real World 1; 15.00 Rolling Stones Weekend; 20.30 MTV novice; 21.00 120 minut; 23.00 Beavis & Butthead; 23.30 Headbangers Ball; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

14.00 Marvel Action Hour; 15.00 Paradise Beach; 15.30 Teech; 16.00 Star Trek; 17.00 Entertainment; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Vesoljske steze; 23.00 Renegade; 00.00 Entertainment Tonight; 01.00 S.I.B.S.; 01.30 Rachel Gunn, R. N.

PRO 7

11.40 Superboy; 12.05 Mož iz morja; 13.00 V avstralski tropski divjini; 14.05 Frankensteinova študentska leta, ameriška komedija, 1991; 16.00 Memphis Belle, angleško - ameriški film, 1990; 17.55 Diagnoza: Umor; 20.15 Moški njenih sanj, ameriška komedija, 1990; 22.15 Palm Beach Duo, ameriški akcijski film, 1986; 00.55 Dva proti dva; 01.25 Poročila

PREMIERE

11.50 Srce in duše; 16.00 Eksplozija prebivalstva, dokumentarec; 17.10 Chaplin, ameriška drama, 1992; 20.15 Mož brez obraza, ameriška drama, 1993; 22.05 Kalkofov zaslon; 22.15 Golf; 01.00 Intriže poželenja, ameriški film, 1992; 02.00 Al Mariachi, italijanski film, 1992

SAT 1

08.55 Ljubezen v kvartetu, ameriška gglasbena komedija, 1954; 10.35 Poštni rop v central Cityju, angleški vestern, 1955; 12.10 Akcija, skeči in iluzije; 13.05 Paž Gustava Adolfa, avstrijsko - nemško zgodovinski film, 1960; 14.45 Crazy Love - ljubezen črno na belem, ameriška komedija, 1985; 18.15 Kolo sreče; 19.00 Poročila; 19.15 Nogomet; 20.15 Skok čez plot - žena obračuna, ameriška drama, 1992; 22.05 Pogovor v stolpu; 23.30 24 ur; 00.05 Ognjeni krst, vojni film

EUROSPORT

08.30 Rugby, posnetek; 09.30 Košarka, ponovitev; 11.00 Atletika; 12.00 Boks; 15.00 Rugby 1, prenos polfinala iz Cape Towna; 16.30 Tenis; 18.00 Gimnastika; 20.00 Nogomet; 23.00 Rugby

FILMNET +

16.10 Creator, ameriški film, 1985; 18.00 Of Mice And Man, ameriški film, 1992; 20.00 Nightshift, ameriška drama, 1982; 22.00 Boxing; 00.00 The Public Eye, ameriški film, 1992

RTL

11.25 Nazaj v preteklost; 13.05 Tropska vročica; 14.00 Kdo je šef; 14.25 Nanny; 14.55 Kdo je ukradel našega dinozavra?; ameriška komedija; 16.50 Klic v sili; 17.45 Westerdeich; 18.45 Poročila; 19.15 Thunder in Paradise, vroči primeri, hladne pijače; 20.15 Vrnitev v Modro laguno, ameriški ljubezenski film 1991; 23.00 Prime Time - pozna izdaja; 23.25 Eden; Kanal 4 - reportaža; 01.35 Kojak; 02.30 Umor je napisala; 03.20 Ilona Christen

RTL 2

15.20 California College; 15.50 Camp Wilder; 16.15 Davov svet; 16.45 Dober nasvet je drag; 17.10 Klic divjine, ameriško - italijanski pustolovski film, 1992; 21.15 Na jug; Sever - severozahod; 22.15 Peep!, vodi Amanda Lear; 23.25 Kdor kliče hudčica..., ameriški triler, 1989; 01.00 Davov svet; 01.30 World News Tonight

SKY MOVIES

13.00 And There There Was One, ameriški film, 1994; 15.00 Victim Of Love, ameriški film, 1993; 17.00 The Butter Cream Gang, ameriški film, 1992; 19.00 The Butter Cream Gang In The Secret Of Treasure, ameriški film, 1993; 21.00 Flirting, avstralski film, 1990; 23.00 Bram stoker's Dracula, ameriški film, 1992; 01.40 Based On An untrue Story, ameriški film, 1993; 03.15 Blood Brothers, ameriški film, 1993

MOVIE CHANNEL

09.20 The Treasure Of Swamp Castle, ameriški film, 1987; 11.00 Spiderman, ameriški film, 1987; 13.00 Sotrm Fear, ameriška drama, 1955; 14.30 Little Miss Broadway, ameriški film, 1938; 17.00 Pure Country, ameriški film, 1992; 19.00 Missing Parents, ameriški film, 1993; 21.00 So I Married An Axe Murderer, ameriški film, 1993; 23.00 The Fugitive, ameriški film, 1993; 01.10 The Crisscross, ameriška srhljivka, 1991; 02.50 Another Woman's Lipstick, ameriški film, 1993; 04.20 Roadie, ameriški film, 1980

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Super avtomobili; Super Shop; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 17.00 Hoop It Up; 19.00 Poročila; 19.30 Počitniški cilji; 20.30 Frontalno; 21.30 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; Frontalno; McLaughlinova skupina; Evropa 2000

TNT

20.00 The Letter, ameriški film, 1940; 22.00 I Am A Fugitive From A Chain Gang, ameriški film, 1932; 00.00 Whose Life Is It Anyway?, ameriški film, 1981; 02.00 Operation Diplomat, ameriški film, 1953; 03.15 Whose Life Is It Anyway?

ZDF

12.47 Vidiki; 18.15 Mona Lisa; 19.00 Danes, vreme; 19.30 Svet Gea; 20.15 Poletni program; 22.00 Strankarski dan FDP; 22.15 Ko so gondole odete v žalost, film

DSF

08.00 Wildlife; 09.00 Monster Trucks; 10.00 Kaskaderji; 10.45 Klasični športi; 11.00 Ofenzivno; 12.00 Normalno 5; 13.00 Gimnastika; 14.00 Speedway; 15.00 Tenis; 19.00 Ples; 21.00 Boks; 21.45 Športna poročila; 21.55 Hattrick; 22.45 Motošport; 23.45 Biljard

VOX

08.45 Dominijon; 09.05 Regal Shop; 09.35 Format NZZ; 10.20 Spiegel TV Special; 12.45 Komisar Moulin, pon.; 14.20 Poirot Agathe Christie; 16.10 Kartagina v plamenih, ponovitev filma; 18.25 Voxtour; 19.15 Airwolf; 20.15 Zaljubljeni psihiater, ameriški komedija, 1983; 22.00 Moriske noči, ameriški triler, 1987

3 - SAT

11.00 Sramežljivca, francoska nema komedija; 13.05 Tednik; 16.00 Nedeljski magazin; 17.00 Oceanopolis; 19.00 Danes; 19.10 Talkshow; 20.15 Simpl - Revue; 21.00 Reyad iz Damaska; 23.00 Finska kot vzor?; 23.30 Klic 110

FILMNET

12.00 Drugi refren, ameriška glasbena drama, 1940; 14.00 Sedem smrtnih grehov; 15.00 Nogomet; 18.00 Grand Slam III, ameriška komedija, 1990; 20.00 Ko bodo prišli kiti, ameriška drama, 1989; 22.00 Lady Beware, ameriška kriminalka, 1987

CARTOON NETWORK

06.00 Dotik modrega med zvezdami; 06.30 Svetovne risanke; 07.00 Sharkey & George; 07.30 Kapitan Planet; 08.30 Yogijev lov za zakladom; 09.00 Nove pustolovščine z otoka Gillian; 10.00 Scooby & Scrappy Doo; 10.30 Jabber Jaw; 11.00 Sharky & George; 11.30 Scoobyjeva olimpiada; 12.00 Počakaj, da tvoj oče pride domov; 12.30 Na pomoč, kosmati medved; 13.00 Skrivnostna vervečica; 13.00 Glavne risanke; 13.45 Vesoljski duh; 14.00 Super kos; 16.00 Detektiv Plac; 16.30 Ed Grimley; 17.00 Glavne risanke; 17.30 Kapitan la-net; 18.00 Bugs& Daffy nocoj; 18.30 Scooby Doo, kje si?; 19.00 Jetsonovi; 19.30 Kremenčkovi

TV 5

16.10 Claire Lamarche; 17.45 Za konec tedna; 18.15 Korespondenca; 19.00 Trideset milijonov prijateljev; 19.25 Poročila; 20.00 Magazin; 21.00 Ate-

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Šaljivci so med nami; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.00 Stergo ergo; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Šport, vmes glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet, prenos RS.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 Zborovska glasba; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkvena glasba; Maša za rajne (P. Merku); 20.00 Sedmi dan; 20.15 Svet glasbe, svet umetnosti; 22.05 Nove prevopadne strani; 22.30 Vokalno-instrumentalna glasba; 23.55 Lirični utrinek; 24.00 Nočni progr.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.6 - 98.1 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 10.35 Javna odd. v Zanigadu; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 17.30 Poročila; 18.00-20.00 Nogometni večer; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Maga-

zine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Calimero in otroci; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Vodení program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Mojstri kuhanja; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 14.00 Oglašanje z Brda - konjska drika; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 Večerni pr. - Glasba po izboru.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Wim Wenders; 17.00 A. Zorko: Evropa na našem vrtu; 19.00 TB; Laurie Anderson; 20.00 Simbolne menjave in smrt (J. Baudrillard); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Wiener Tschuschenkappelle.

Radio Trst A

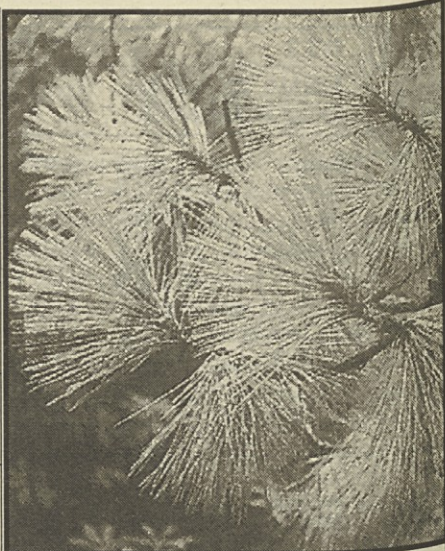
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Na lovu za tihotapci (M. Perat, r. A. Rustja); 10.40 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.10 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Srednjeevropski obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Srce brez potnega lista (J. Povše, 6. nad.); 14.40 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Soft music; 17.30 Šport in glasba; 19.20 Špored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Voščila - Duhovna misel (župnik Florian Zergoi); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

[illegible]

Gesla križanke »11-06«

Miguel Indurain, Tony Rominger, Jevgenij Berzin, Pjotr Ugrjumov

Rešitev križanke »11-06«

Vodoravno: mistifikator, avtomobilist, Raa, Enare, mv, TN, Rauti, Miguel, staja, ionosfera, IN, NT, Svan, arterija, datoteka, Ladd, Navzikaa, epinikij, Ainu, Ana, dan, Maryland, kler, vkrcanje, tor, Ga, KA, Roje, jeka, Imola, posipavanje, OM, kamerad, RR, Natalie, sin, Nikola, Adi, ričet, Tainan, namen, Tina, licemerstvo, Grant, Inki, SV, Rene, Karajan, Atenka, Lal, amater, rap, ratka, delo, Ba, Nil, Jevgenij Berzin, Kne, Lol, Goa, Taro, Ots, Pjotr Ugrjumov, Ken, AČ, Romuni, ENI, Ari, seminar, Marin, čik, Oka, Ant, Daka, ČA.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKE '95

danes, 18. junija,

ob 11. in 15. uri: OSTRZEK - na sliki, Gradsko kazališče lutaka Rijeka (MGL);

ob 16. uri: JE TO NAPAD, Dejvicke Divadlo Ceska (atrij Gledališkega muzeja);
ob 18. uri: REGRATOVA ROZA, LG Maribor (Sentrjakobsko gledališče);
ob 19. uri: VELIKANSKI DOBRODUSNI VELIKAN, LGL (LGL, Veliki oder);
ob 20.30: NA ENI NOGI, Katedra Dabkarske Tvorby, Slovaska (atrij Magistrata);

21.30: ZAKLJUCNA SLOVESNOST: PODELITEV NAGRADE MALI PRINC IN KLEMENCICEVE NAGRADE v Lutkovnem gledališču Ljubljana.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V četrtek, 22. junija, ob 21. uri: B. Slade - OB LETU OSOREJ.

SNG DRAMA, tel.: 061/221-511

V torek, 20. junija, ob 19.30: J. B. P. Moliere - DON JUAN ALI KAMNITA GOSTIJA, za studentski prvi in izven. Predstava bo se v sredo, 21. junija, ob isti uri, za studentski drugi in izven.

LEVI ODER, tel.: 061/221-511

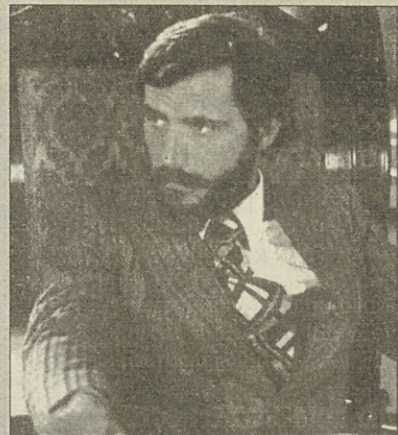
V ponedeljek, 19. junija, ob 22. uri: E. Ionesco - INSTRUKCIJA.

MGL, tel.: 061/210-852

V ponedeljek, 19. junija, ob 20. uri: T. Partljic - STAJERC V LJUBLJANI, za abonma E. Predstava

V torek, 20. junija, Krizanke, ob 21. uri:
SE NISMO ZE NEKJE VIDELI?
Večer z Rade Serbedzijo
in njegovima gostoma Juretom Ivanusicem
in Danilom Serbedzijo.

Sodelujejo se: Radko Polic,
Mia Znidaric, Lado Leskovar,
Miha Jazbisek, Sasa Olenjuk,
Sarajevska naveza.

Predstava bo se: 22. junija, v Mariboru.

bo se v torek, 20. junija, ob 20. uri, za abonma tore.

CELJE

SLG, tel.: 063/25-332

V četrtek, 22. junija, ob 21. uri: O. Zupancic - VERONIKA DESEJENSKA.

MARIBOR

SNG OPERA IN BALET, tel.: 062/221-206

Danes, 18. junija, Stara dvorana ob 18. uri: G. Rossini - SEVILJSKI BRIVEC.

V ponedeljek, 19. junija, ob 19.30: TRISTAN IN IZOLDA, za abonente in izven.

LGM, tel.: 062/26-748

Danes, 18. junija, Atrij mariborskega gradu ob 11. uri: PASTIRČEK (Estonija).

NOVA GORICA

V petek, 23. junija, ob 20. uri: T. M. Plavt - KAZI NA, za abonma petek-b in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich
Danes, 18. t. m., ob 17. uri (red G) opera G. Donizettija »Ljubezenski napoj« (L'Elisir d'amore).

Zadnja ponovitev v torek, 20.6., ob 20.30 (red H).

Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich: 9-12, 16-19.

Mednarodni festival operete 1995 bo na sporedu od 4. julija do 13. avgusta.

Poletni koncerti

V petek, 23. t.m., ob 20.30: pod vodstvom Julijana Kovatcheva bodo sopranistka Patizia Ciofi, mezosopranistka Silvia Mazzoni, tenor Wonjun Lee, bas Enzo Capuano ter orkester in zbor gledališča Verdi izvajali Dvorzakove skladbe.

Avtoritarij Muzeja Revoltella

Poletni koncerti: jutri, 19. t. m., ob 20.30, klavirski recital Roustema Saitkoulouva. Na programu Beethoven, Schumann in Stravinsky.

KOROŠKA

CELOVEC

Koroška hala (Sejmišče): do 1. julija 1995 je na sporedu muzikal »Cats«. Urnik: vsak dan (razen ponedeljkov) ob 20.00, ob sobotah in nedeljah dodatno tudi ob 15.00. Vsak torek (ob 20.00) in vsako nedeljo (ob 15.00) so predstave v angleščini.

Velika dvorana Doma sindikatov: danes, 18. t. m., ob 14.30 Solska akademija Zvezne gimnazije za Slovence.

SELE-KOT

V ljudski soli bo danes, 18. t. m., ob 11. uri Dan odprtih vrat dvojezične sole.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V torek, 20. junija, ob 20. uri:
svečanost
ob 110. obletnici rojstva
akademika MILANA VIDMARJA.

V sredo, 21. junija, ob 10. uri:
strokovno srečanje
VIDMARJEV DAN
ob 110. obletnici rojstva akademika MILANA VIDMARJA.

GALERIJA SOU KAPELICA,
Kersnikova 4

V sredo, 21. junija, ob 21. uri:
predavanje KEVINA HANLEYJA
o galerijah v Los Angelesu.

IC MODERNE GALERIJA

V ponedeljek, 19. junija, ob 19. uri:
predavanje z diapozitivi
MARY JANE JACOB -
American Public Art - New Contexts,
New Audiences, New Responsibilities.

KNJIGARNA KAZINA, Kongresni trg 1

V ponedeljek, 19. junija, ob 10. uri: PRODAJNA RAZSTAVA TUJE LEPOSLOVNE LITERATURE. Razstava bo na ogled do 24. junija.

CELJE

POKRAJINSKI MUZEJ CELJE

V sredo, 21. junija, ob 18. uri: predavanje AN-DREJA STUDNA - Stanovati v mestu.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V torek, 20. junija, Mala dvorana ob 19.30: komorni koncert DUSANA SODJE (klarinet) ob klavirski spremljavi TATJANE KAUCIC. Program: Brahms, Milhaud, Poulenc, Ramovs, Pascal.

KUD FRANCE PRESEREN

V torek, 20. junija, ob 20.30: koncert skupine THE STUFF.

36. MEDNARODNI JAZZ
FESTIVAL
od 28. junija do 1. julija

Sreda, 28. junija, ob 20. uri: JOHN PATITUCCI'S MISTURA FINA BAND in ABBEY LINCOLN QUARTET.

Četrtek, 29. junija, ob 20. uri: THE GERI ALLEN TRIO in BILL EVANS & PUSH. Ob 24. uri: SLOVENSKI ROUND + JAM SESSION, QUATEBRIGA.

Petek, 30. junija, ob 20. uri: MAX ROACH in EDDIE PALMIERI OCTET.

V četrtek, 29. junija, ob 20. uri: koncert THE SPOONS.

SLOVENSKA BISTRICA

Danes, 18. junija, ob 15. uri: OBCINSKA REVIIJA FOLKLORNIH IN TAMBURASKIH SKUPIN.

ZDRAVILIŠČE DOBRNA

DVORANA ZDRAVILISKEGA
DOMA

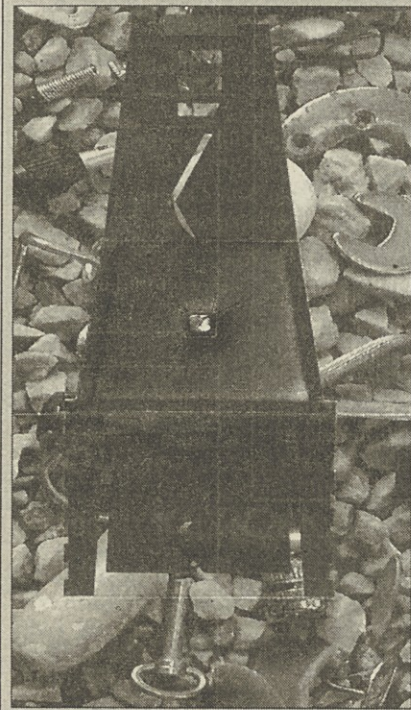
Danes, 18. junija, ob 20. uri: koncert DEKLISKEGA ZBORA IZ GÖTERBORGA.

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

Marko Kovacic: Stolovid

Restavracija Una (Zaloska 31), Gostilna Rogovile (Dunajska 370), Krcma pod gankom (Celovska 43), Gostilna pri Gorjancu (Trzaska 330), Okrepčevalnica Krimček (Orlova 1) do 30. junija

Stolovid je projekt sestavljen iz petih stolov-skulptur, ki stojijo ob mizah v petih, nekdanjih furmanskimi gostilnah ob petih vpadnicah v Ljubljano. Stoli nadomeščajo običajne gostilniške stole in imajo poleg umetniške tudi uporabno funkcijo. Igra med tema dvema funkcijama se zgosti na sredini sedala, kjer je vložena optična naprava-magična skrinjica, ki v gledanje ponuja tisto, kar je običajnemu pogledu skrito. S tem, ko obiskovalec uporabi stol - se nanj usede, hkrati prekrije skrinjico in prekine umetniški prizor.

CANKARJEV DOM

V Mali galeriji je do 2. julija na ogled fotografska razstava CHRISTOPHA DONNETA. Razstava svetovne novinarske fotografije WORLD PRESS PHOTO je na ogled do 5. julija. Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFIČNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava lutk SILVANA OMERZUJA je na ogled do 29. junija.

GALERIJA GLINA, Gornji trg 11

Razstava del POMPEA PIANEZZOLA je na ogled do 15. julija.

GALERIJA KOMPAS

Razstava slik MIRE PREGELJ je na ogled do 15. julija.

JAKOPICEVA GALERIJA, Slovenska 9

Razstava grafik 1935-1995 LOJZETA SPACALA je na ogled do 31. avgusta.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Razstava grafik DANIELA DEMSARJA je na ogled do 14. julija.

VISCONTI KOLIZEJ, Gosposvetska 13

Razstava 23 slikarjev za zdravnike sveta je na ogled do 15. septembra.

ARBORETUM - VOLČJI POTOK

Razstava akrilnih reliefov LIDIE ASTE je na ogled do 25. junija.

BLED

VILA BLED - CAFE BELVEDERE

Razstava MARIJE MOJCE PUNGECAR - Bears make me laugh je na ogled do 23. junija.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE

Razstava Prostor za pripoved ERICHA PRASCHAKA je na ogled do 30. junija.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Razstava likovnih del STANETA JARMA je na ogled do 4. julija.

RIBNICA

GALERIJA MIKLOVA HISA, Seskova 7

Razstava grafik ZORE STANIC je na ogled se do 5. julija.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA IVANA GROHARJA

Razstava slik LOJZETA CEMAZARJA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. je na ogled razstava umetnika pop-arta Jamesa Rosenquista. Miramarski park-Konjusnica: do 23.7. je na ogled razstava »Dali kipar, Dali ilustrator«. Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: na ogled je antoloska razstava slikarja Fulvia Juricica. Galerija Art Light Hall: do 30.6., razstavlja fotograf Maurizio Maier.

Peterlinova dvorana-Ul. Donizetti 3: na ogled je razstava del slikarke Marte Kunaver. SESLJAN - Sedež turistične ustanove: jutri, 19. t. m., ob 18. uri odprtje razstave Michele Stradi.

GORICA

Kulturni dom: do 24. t.m., je na ogled fotografska razstava »Benecija v miru in vojni«. Špeter Slovenov

Beneska galerija: do 26.6. je na ogled vsak dan, razen ob nedeljah, razstava ikon. Urnik: 17-19.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do

30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela trzaskega umetnika. Urnik: od delavnikov od 14.00-19. ure (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10.00-12.00 in od 14.-19.00

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroškem«

Hisa umetnikov: do 8. julija so na ogled dela Güntherja Brusa.

Mestna hisa-Mestna galerija: do 16. julija je odprta razstava Jeana Eggerja.

Kunstforum: do 7. 7. je odprta razstava Kurta Welterja.

TINJE

Galerija Tinje: do 25. t. m. je na ogled razstava del Garyja Bikovnika iz New Yorka.

BELJAK

Galerija Freihausgasse: razstava del Marjetice Potrc, risb Marca Pogačnika in skulptur Egona Rubina.

V vili Bled -
Cafe Belvedere
je na ogled
razstava
MARIJE MOJCE
PUNGECAR -
Bears make
me laugh

Tom Wesselmann

GLASBA
FJK

TRST

FOLKEST 95

Mednarodni festival folk in moderne glasbe se bo odvijal od 5. do 30. julija v deželi Furlaniji - Julijski krajini in tudi na Koprskem.

Evangelicanska cerkev
(Largo Panfili)

V sredo, 21. t. m., ob 21. uri »Koncert poletnega enakonočja«. Nastopil bo Serenade Ensemble pod vodstvom Fabia Macello-nija. Na programu Prokofiev, Joplin, Bernstein, Williams, Ellington, Carmichael in Gershwin.

Miramarski park

Od 1. julija do 31. avgusta bodo ponovno pricele predstave »Luci in zvokov«.

KONTOVEL

Društvena gostilna

Jutri, 19. t.m., ob 21.00 (avtobus št.42 in 44 iz Trga Oberdan) - večer indijske glasbe s skupino »Trio Tagore« v organizaciji Studijskega centra Niccolo Tommaseo. Nastopajo Sandra Polysak, Paolo Gasparini, Iris Gasparini. Recitacije poezij Tagoreja. Vstop prost.

GORICA

Kulturni dom

V sredo, 21.6., ob 20.30 zaključna prireditev glasbene sole E. Komel iz Gorice.

KAJAKAŠTVO NA DIVJIH VODAH / SVETOVNI POKAL V SPUSTU

Primož Sulič odličen drugi med kanuisti

Med kajakaši je Jernej Abramič zasedel sedmo mesto

TRNOVO OB SOCI - V lepem in sončnem vremenu je bila včeraj na reki Soci prva izmed dveh tekem svetovnega pokala za kajakase in kanuiste na divjih vodah. Na izredno zahtevni progi, dolgi 3300 metrov s številnimi skalami, tokovi in protitokovi, ki so zahtevali izredno natančno vožnjo in poznavanje specifičnosti Soče, so merili moči tekmovalci in tekmovalke iz 14 držav.

Pri kajakaših je zmagal dvakratni svetovni prvak Markus Gickler, ki je odlično prevozil predvsem spodnji, najzahtevnejši del proge. Presenečenje je vsekakor drugo mesto Roberta Knebla s Češke, tretji pa je bil lanski zmagovalec svetovnega pokala Robert Pontarollo, najboljši Slovenec je bil Jernej Abramič na 7.

mestu, Andrej Grobiša pa je bil deveti.

Pri kajakašicah je Uschi Profanter bila razred zase, saj je za 13 sekund premagala drugouvrščeno Francozinjo Myriam Legalo, tretje mesto pa je zasedla Nemka Karin Wallpot. V dvosedežnih kanujih sta se najbolj izkazali slovaški dvojici. V kanuju je slavil zmagovalec Vlado Panato, velik uspeh pa je dosegel Primož Sulič, ki se je uvrstil na drugo mesto. Joško Kancler je bil četrti, kar je zanj zelo solidna uvrstitve, saj je se zmeraj rahlo poškodovan. Tozi namreč zaradi bolečin v hrbtenici. Peti je bil tokrat Simon Hočvar, sedmi pa njegov brat Matej Danes bo kratek spust na 570 metrov dolgi progi. Prvi tek se bo začel ob 9.30,

drugi pa ob 11.30. Ob lepem vremenu bodo znova prisli na svoj račun gledalci.

Izidi: moski - K-1: 1. Markus Gickler (Nem) 9:44.89, 2. Robert Knebl (-Ces) + 1.94, 3. Robert Pontarollo (Ita) + 2.76, 4. Thomas Kölman (Nem) + 3.65, 5. Cesare Mulazzi (Ita) + 8.27, 6. Axel Lehmacher (-Nem) + 11.25, 7. Jernej Abramič (Slo) + 12.38, 8. Alexander Kirn (Nem) + 14.97, 9. Andrej Grobiša (-Slo) + 15.22, 10. Nicolas Desmerger (Fra) + 15.33, 15. Dejan Kralj + 20.52, 16. Miran Veres + 21.87, 17. Borut Tuma + 22.65, 27. Dejan Testen (vsi Slo) + 30.58; **C-1:** 1. Vlado Panato (Ita) 10:34.66, 2. Primož Sulič (Slo) + 7.33, 3. Mirko Spelli (Ita) + 9.86, 4. Josko Kancler (Slo) + 14.51, 5. Simon Hočvar (Slo) + 14.70, 6. Stefan Stiefenhofer (-Nem) + 17.28, 7. Matej Hočvar (Slo) + 19.69, 8. Tomislav Crnković (Hrv) + 19.80, 9. Borut Horvat (Slo)

+ 21.02, 10. Emmanuel Flouvat (Fra) + 22.37, 20. Sebastian Linke (Slo) + 46.27; **C-2:** 1. Vala-Slucik (Slk) 10:17.85, 2. Sutek-Grega (-Slk) + 7.98, 3. Dajek-Knittel (Nem) + 9.63, 4. Bauch-Bauch (Nem) + 20.95, 5. Kmecko-Stastny (Ces) + 31.57, 6. Zupanec-Peček (-Hrv) + 32.18, 7. Lambert-Minotte (Fra) + 40.23, 8. Morstein-Brezina (Ces) + 43.23, 9. Bily-Uher (Ces) + 57.50, 10. Urban-Vogel (-Ces) + 59.09; **zenske - K-1:** 1. Uschi Profanter (Avt) 10:31.20, 2. Myriam Legalo (Fra) + 12.66, 3. Karin Wallpot (Nem) + 17.37, 4. Catrin Vieten (Nem) + 19.68, 5. Gabriele Hallereth (Nem) + 23.06, 6. Sabina Hollereth (Nem) + 26.03, 7. Sabine Eichenberger (Svi) + 26.80, 8. Susane Oertl (Nem) + 33.19, 9. Frederique Merle (Fra) + 37.26, 10. Lucka Cankar (-Slo) + 38.12, 20. Nada Mali (Slo) + 1:19.14, 22. Helena Lahovec (Slo) + 1:21.08.

Silvester Drole

NOVICE

Hodgson ne bo trener Udineseja

ZENEVA - Roy Hodgson ne bo trener Udineseja, saj ni dobil dovoljenja švicarske nogometne zveze, s katero ima angleski trener se enoletno pogodbo za vodenje švicarske reprezentance. Švicarska zveza je včeraj zavrnila predlog Udineseja, da bi Hodgson v naslednji sezoni opravljal dvojno vlogo: treniral naj bi Udinese v italijanski A ligi, istočasno pa naj bi vodil tudi švicarsko reprezentanco.

Camin dobil 4. etapo gira za amaterje, Pedroni še vodi

ALESSANDRIA - Claudio Camin iz Bocna, ki pa nastopa za Veneto A, je včeraj dobil 4. etapo kolesarske gira za amaterje od Gottolenga do Alessandrie v skupni dolžini 134 km. Camin je bil najmočnejši v zaključnem sprintu, za njim pa so skozi cilj pripeljali Casarotto, Barnaglini in se pet kolesarjev, s katerimi je Camin skupaj pobegnili. Etapa je bila precej živahna, toda odločilen je bil pobeg po 90. kilometru. V skupni uvrstitvi je Walter Pedroni obdržal roza majico, toda Barbagli za njim zaostaja eno samo sekundo. Danes je na sporedu 5. etapa od Alessandrie do Saint Vincenta (174 km) z izredno težkim vzponom na Col Joux.

Paolo Conti pri Scavoliniju

PESARO - Trinajst minut pred zaključkom prestopnega roka za državne reprezentante je Scavolini uspel od Cagive dobiti Paola Contija. O njegovem prestopu se je govorilo že dolgo, se posebej potem, ko so propadli pogovori med Cagivo in Bucklerjem oziroma Filodorom. V petek sta se vodstvi obeh klubov že dogovorili, toda dogovora med Contijem in Scavolinijem se ni bilo. Očitno so bila nasprotja izgladena in Scavolini je včeraj že registriral novega igralca. Cagiva naj bi za Contija dobila 5 do 6 milijard, na dveletno posojilo pa naj bi prišel tudi 23-letni Matteo Panichi, ki igra v vlogi krila. Paolo Conti je 206 cm visoko krilo. Ima 26 let in je standardni igralec italijanske reprezentance. Ob Contiju je od reprezentantov doslej samo Carlton Myers menjal klub in iz Teamsystema Riminija prstopil k Filodoru iz Bologne. Enzo Esposito in Stefano Rusconi, ki sta že sprejela ponudbi iz Nba do konca evropskega prvenstva ostajata uradno se naprej člana Filodora oziroma Benettona. Isto v elja za Gentileja in Fucko, za katere se je vztrajno govorilo, da naj bi zapustila Milan in se preselila kam drugam. Toda novi pooblaščen svetovalec Stefanel Renzo Crosato je dejal, da so pri Stefanelu odgovorili na mnoge telefonske pozive, pogovarjali pa so se samo takrat, ko je bilo to v skladu z njihovo strategijo. »Potrdili smo ekipo, ki se je praktično enakovredno borila s prvakom Bucklerjem in v tem trenutku smo prepričani, da bo za se večjo konkurenčnost dovolj, da ne ponovimo napak pri izbiri drugega tujca,« je se povedal Crosato. Za igralce A lige, ki niso prišli v postev za evropsko prvenstvo, je čas za prestop do 12. ure 7. junija.

HOKEJ / PRED NOVO SEZONO

Igralci že pridno trenirajo, napovedani odstopi v HZS

LJUBLJANA - Kaj je novega v slovenskem hokeju? Pravzaprav nič, bi lahko rekli, saj stvari kljub bliskovito se bližajoči tekmovalni sezoni na vseh frontah večinoma mirujejo. Čeprav vodilna slovenska kluba že pridno trenirata, zaenkrat se na suhem, pa znova nista imuna na težave. Medtem ko na jesenicah na treningih pogrešajo le Marka Smoleja in Kopitarja, ki sta se preselila na Bled, ter Kozarja, ki naj bi drsalke obesil na klin, državni prvaki na treningih pogrešajo kar pet ključnih igralcev.

Gorenc naj bi bil po poškodbi gležnja nared novembra, medtem ko Tomaz Vnuk, Kontrec, Brodnik in Nik Zupancić se vedno oklevajo s podpisom pogodbe. Vzroki so bržčas denarne narave, ki so jih dodatno podkrepile se razne sportno-marketingne zasebne menedžerske agencije in želje po odhodu v tujino. Toda le kam se bodo naši »zvezdniki« prodali brez priznanega menedžerja in zvenečega imena? Poleg Tomaza Vnuka in Nika Zupancića o igranju v Kanadi »sanjata« tudi Jan in Beslagić, medtem ko se Brodnik znova spogleduje s Švedsko. Če jih bo kdo prodal prav in če jim bo kdo dal več denarja, kot so ga dobili pri Olimpiji Hertz (baje čakajo le se na premije), tudi prav, vendar pa bodo morali svoje reči tudi klubska uprava in številke na pogodbah. Enega igralca pa so prvaki, kot kaže, že izgubili, saj naj bi kanadski branilec Alain Côté podpisal za klub iz San Francisca v ligi IHL. S tujci kaže podobno klavarno zaenkrat tudi Acroni Jesenicam, ki od vseh tujcev v prihodnji sezoni resno računajo le na vratarja Brataša, so pa zato z Emilom Azmanom bržčas dobili najresnejšega kandidata za novega predsednika.

Veliko bolj žalostna slika pa se kaže v krogih Hokejske zveze Slovenije, saj nekateri vodilni funkcionarji kot po tekočem traku napovedujejo odstop (direktor reprezentance, komisar lige, vodja članske reprezentance,...), saj imajo dovolj zastojkarskega »amaterskega« dela in neurejenih razmer. Zato so se pred dnevi predsedniki klubov sestali s starim vodstvom HZS, da bi se pogovorili o nadaljevanju prekinjene skupščine, o volilni skupščini in novih vodilnih kandidatih. Kdorkoli že bo na celu nove slovenske hokejske barke, se bo moral spopasti s številnimi problemi, ki bodo (so) predvsem finančne in organizacijske narave. Novih sponzorjev ni in ni, nekateri stari (Tilia, Enervit) napovedujejo umik, pred vrati pa so tudi zahtevne kvalifikacije za zimsko OI v Naganu v skupini z Veliko Britanijo, Svico, Dansko in Nizozemsko ter tri svetovna prvenstva v Sloveniji pod okriljem IIHF. Torej pestra in zanimiva sezona, ki bi jo pravi ljudje lahko uporabili kot popravn izpit ali rešilo bilko in slovenskemu hokeju vrnil priljubljenost in dobro ime.

Peter Butoln

ODBOJKA / ZADNJA TEKMA KVALIFIKACIJ ZA EP

Slovincem ni uspel velik podvig

Iz skupine B v Grčijo potujejo Romuni

Turčija - Slovenija 3:0 (10, 9, 4)

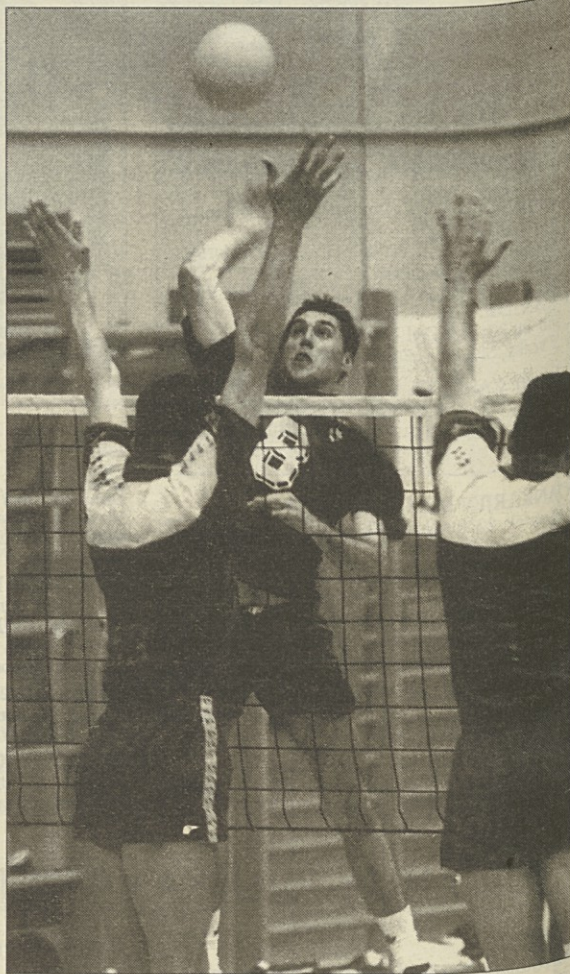
CARIGRAD - Športna dvorana, 1.000 gledalcev, glavni sodnik Dovičević (Slovaška).

TURCIJA: Kartaltepe, Bengo, Ütün, Aksoy, Yilmaz, Pecen, Öner, Yesiltas, Bileke, Togan, Lale, Akisik.

SLOVENIJA: A. Urnaut, M. Urnaut, Siftar, Najdič, Rozman, Fujs, Mozič, Hafner, Berdon, Pušnik, Oderlap, Jerončič.

Slovenskim odbokarjem se ni posrečil podvig, da bi premagali Turke na njihovem »dvorišču«, edina tolažba pa jim je, da tudi v primeru uspeha septembra ne bi videli Grčije, kamor pojdejo Romuni. Ti so v Montpellieru namreč premagali Francoze s 3:1, osvojili prvo mesto v skupini B in bodo od 8. do 16. septembra nastopili na 19. evropskem prvenstvu skupaj z ostalimi enajstimi najboljšimi evropskimi reprezentancami.

V carigradski dvorani, kjer je bila temperatura celo okoli 40 stopinj Celzija, so se varovanci slovenskega selektorja Vikija Krevsla v prvem nizu dobro znasli. Turki jim niso bili kos, Slovenija pa je trikrat vodila. Pri izidu 8:7 pa je drugi, domači sodnik vzel Sloveniji kar dve točki in tako prispeval svoj delež k ugodnemu izidu Turkov, saj so domačini prvi niz osvojili po 32 minutah. Slovenska udarna sesterka Andrej Urnaut-Matjaz Siftar-Miso Pušnik-Bruno Najdič-Dejan Fujs-Matjaz Hafner je bila na igrišču tudi v drugem nizu. Turki so kaj kmalu prisli do vodstva s 4 točkami, potem pa se je trener Dragutin Baltić odločil, da v igro pošlje se Matjaza Urnauta (namesto Fujsa) in Gregorja Jerončica (name-

Fujsa je v drugem nizu zamenjal M. Urnaut (Foto: D. B./KROMA)

sto Hafnerja). Položaj na igrišču se ni spremenil, domačini pa so si priigrali odločilno prednost, čeprav v glavni vlogi ni bil visoki Gürsel Yesiltas. Turki so izkoristili slab blok nasprotnika, slab servis in neucinovitost na mreži, kaznovali vsako napako slovenskih odbojkarjev in potem v tretjem nizu brez težav dokončno strli odpor gostov v pilih 25 minutah.

»Skoda, res skoda. Lahko bi dosegli zmago, če bi zdržali tisti prvi niz. Fante je velika vročina dobro zdelala, morda so bili celo premalo borbeni in prav to so razlogi, da so izpustili pri-

loznost iz rok,« je po tekmi povedal selektor Viki Krevsel.

Kljub temu pa slovenski reprezentanti za igro v teh kvalifikacijah zaslužijo vso pohvalo, saj so premagali Francoze in Turke v Mariboru ter Romune v Luciji, torej reprezentance, ki so na evropski lestvici uvrščene precej višje od slovenske. Slovenski klubi bodo v prihodnjih dneh skušali v prestopnem roku pritegniti v svojo sredino kakega od reprezentantov, v Carigradu pa se je okrog našega kapetana Andreja Urnauta ves čas smukal izraelski menedžer.

(Z. F.)

BASEBALL / POKAL CEB

Igralci Ježice v boju za kolajno

V polfinalu čaka slovenske pokalne prvake HCAW iz Nizozemske

LJUBLJANA - Lanski pokalni prvak in tretjevrščeno mostvo v konnici državnega prvenstva Ježice je na tekmovalju pokala CEB (evropske zveze v baseballu), na katerem nastopajo se Brevannes (Fra), Balasika (Rus), Schwaz (Avt), Irrabia (Spa), Nettuno (Ita), Ostrava (Ces) in HCAW (Niz), začela odlično.

V vremenskih razmerah, ki jih nismo vajeni, saj ves čas dežuje in je izredno hladno, je Ježica z izvrstno igro s 5:3 premagala Balasiko iz Rusije. Ameriška okrepitev Matt Richardson se je izkazal kot odlična izbira in Rusom v začetku tekme ni dovolil, da bi se razigrali. K temu je mnogo pripomogel tudi lovillec Elvir Sadiković, ki je z nekaj močnimi meti na drugo bazo pokazal izre-

dno telesno pripravljenost. Največ smo pričakovali od najboljšega slovenskega igralca Janija Malovića, ki ni razočaral, že na prvi tekmi na turnirju je poslal žogico preko ograje in dosegel homerun. Na koncu tekme so se izkazali se lovci Rotar, Freyer in Prihoda, ki so ujeli vse, tudi nemože žogice, in tako obdržali vodstvo do konca.

V četrtek so se Ježičani pomerili s prvimi favoriti, igralci Nettuna. Taktika pred tekmo je bila jasna; igrati s pol moči in doseči casten poraz. Slovenci so po slabem začetku Italijanov povedli z 2:0, nato pa so slednji poslali v igro najboljše igralce in zmagali s 13:3. Tudi tokrat je Jani Malović poslal žogico prek ograde.

V petek je bila na sporedu odločilna tekma za

vstop v polfinale, ta cilj pa se je zdel pred začetkom turnirja praktično neuresničljiv. Ježičani so v tekmi z avstrijskim Schwazom nastopili odlično, vodili od začetka do konca, Jani Malović pa je dosegel se tretji home - run in je na posebni lestvici prevzel vodstvo, je pa tudi eden izmed najresnejših kandidatov za osvojitev naslova najboljšega igralca turnirja.

Ježičani so se včeraj v polfinalu pomerili z nizozemskim HCAW. **Izidi - skupina A:** Ostrava - Brevannes 6:5, HCAW - Irrabia 18:8, Brevannes - HCAW 3:14, Irrabia - Ostrava 10:0; **skupina B:** Balasika - Ježica 3:5, Ježica - Nettuno 3:13, Schwaz - Balasika 1:12, Nettuno - Balasika 11:4, Schwaz - Ježica 2:13. **Matjaz Primožič**

ATLETIKA / MITING V LILLU

Dvojna zmaga
Žane Pintušević
Izvrstna ŠišiginaKazahstanka na visokih ovirah
dosegla izvrsten čas 12.77

VILLENEUVE D'ASCOQ. (Reuter) - V francoskem mestu Villeneuve d'Ascq pri Lilleu je bil mednarodni atletski miting, na katerem je nastopila vrsta znanih tekmovalcev in tekmovalk. Dvojno zmago je v sprintu dosegla Ukrajinka Zana Pintušević, izvrstna pa je bila tudi Kazahstanka Olga Šišigina, ki je v teku na visokih ovirah zmagala z 12.77 sekunde in bo nevarna tekunica Brigiti Bukovec na svetovnem prvenstvu.

Izidi: moski - 100 m: 1. Donovan Bailey (Kan) 10.21, 2. Frankie Fredericks (Nam) 10.33, 3. Augustine Nketia (NZL) 10.41; 200 m: 1. Frankie Fredericks (Nam) 20.71, 2. Patrick Stevens (Belg) 20.78, 3. Vladislav Dologodin (Ukr) 20.90; 1000: 1. Nouredine Morceli (Alž) 2:15.55, 2. Driss Maazouzi (Mar) 2:18.38, 3. Arthemon Hatungimana (Bur) 2:18.41; 5000: 1. Haile Gebreselassie (Eti) 13:04.20, 2. Khalid Skah (Mar) 13:12.11, 3. Mohamed Ezzher (Fra) 13:13.20; 3000 m ovire: 1. Gideon Chirchir (Ken) 8:22.69, 2. Saed Shaddad Al Asmari (S. Ara) 8:26.08, 3. Paul Chemaze (Ken) 8:26.13; visina: 1. Troy Kemp (Bah) 227, 2. Steve Smith (VB) 2.27, 3. Juhla Isolehto (Fin) 2.15; troskok: 1. Jonathan Edwards (VB) 17.44, 2. Maris Bruziks (Lat) 17.07, 3. Brian Wellman (Ber) 17.00; palica: 1. Andrej Tivončik (Nem) 550, 2. Istvan Bagyula (Madž) 550, 3. Jean-Marc Tailhardat (Fra) 540; kopje: 1. Raymond Hecht (Nem) 87.40, 2. Mick Hill (VB) 82.94, 3. Steve Backley (VB) 81.52.

Zenske - 100 m: 1. Zana Pintušević (Ukr) 11.21, 2. Paula Thomas (VB) 11.55, 3. Odiah Sidibe (Fra) 11.62;

200 m: 1. Zana Pintušević (Ukr) 23.15, 2. Paula Thomas (VB) 23.38, 3. Delphine Combe (Fra) 23.57; 1500 m: 1. Kelly Holmes (VB) 4:10.98, 2. Frederique Quentin (Fra) 4:11.79, 3. Alison Wyeth (VB) 4:12.67; 10.000 m: 1. Catherine McKiernan (Irs) 31:08.41, 2. Elana Meyer (JAR) 31:31.87, 3. Derartu Tulu (Eti) 31:41.91; 100 m ovire: 1. Olga Šišigina (Kaz) 12.77, 2. Monique Tourret (Fra) 13.05, 3. Patricia Girard (Fra) 13.19; 400 m ovire: 1. Marie-Jose Perek (Fra) 56.31, 2. Ionela Tirlea (Rom) 57.01, 3. Anne Renaud (Fra) 57.04; daljava: 1. Iva Prandzeva (Bolg) 683, 2. Heike Drechsler (Nem) 677, 3. Inesa Kravec (Ukr) 671; kopje: 1. Jette Jeppesen (Dan) 64.38, 2. Felicia Tilea (Rom) 63.64, 3. Martine Begue (Fra) 63.54.

ATLETIKA / PRVENSTVO ZDA

SP brez Lewisa
Burrella in YoungaJohnson zgrešil svetovni rekord v teku na
400 metrov - Na 100 m presenetil Marsh

SACRAMENTO (dpa) - Porazi Lewisa, Burrella in Younga na atletskem prvenstvu ZDA so zasencili izvrsten tek Michaela Johnsona v teku na 400 metrov. Ob 41. zaporedni zmagi je Johnson tretji dan kvalifikacij dosegel najboljši letošnji rezultat na svetu - 43.66 sekunde, kar je četrti dosežek vseh časov, pri tem pa je zaradi lagodnega teka v zadnjih metrih zgresil svetovni rekord (43.29). »Svetovni rekord je samo vprašanje časa. Lahko tečem pod 43 sekundami,« je dejal Johnson. Drugi je bil Butch Reynolds (44.42) pred Darnellom Hallom (44.55). Lewis, Burrell in Young pa so razočarali in se niso uvrstili v amerisko ekipo, ki bo nastopila na svetovnem prvenstvu v Göteborgu.

Svetovni rekorder Burrell je v finalu teka na 100 metrov zasedel sele peto mesto z 10.31, Lewis pa je bil mesto za njim (10.32). Osemkratni olimpijski zmagovalec ima se eno priložnost, v skoku v daljavo si lahko priskače vozovnico za Göteborg. Presenetljivo je zmagal Mike Marsh (10.23), fotofinis

pa je pokazal, da je bil vendarle hitrejši od Mauricea Greena in Dennisa Mitchella, ki sta dosegla enak čas. Kevin Young, olimpijski zmagovalec in svetovni rekorder na 400 metrov z ovirami, je tekel katastrofalno in se s časom 50.82 ni uvrstil niti v finale.

Končni izidi tretjega dne: moski - 100 m: 1. Mike Marsh 10.23, 2. Maurice Greene 10.23, 3. Dennis Mitchell 10.23; 400 m: 1. Michael Johnson 43.66, 2. Butch Reynolds 44.42, 3. Darnell Hall 44.55; 5000 m: 1. Bob Kennedy 13:19.99, 2. Mark Coogan 13:23.72, 3. Matt Giusto 13:27.87; disk: 1. Mike Buncic 64.82, 2. John Godina 64.60, 3. Randy Heisler 63.60; kladivo: 1. Lance Deal 77.68, 2. Dave Popejoy 73.42, 3. Kevin McMahon 71.30; zenske - 100 m: 1. Gwen Torrence 11.04, 2. Carlette Guidry 11.12, 3. Celena Mondie-Milner 11.22; 10.000 m: 1. Lynn Jennings 31:57.19, 2. Laurie Hennes 32:05.32, 3. Anne Marie Lauck 32:07.43; kopje: 1. Donna Mayhew 59.16, 2. Ashley Selman 58.32, 3. Erica Wheeler 56.02.

KOŠARKA / NA ŽENSKEM EP VČERAJ ODIGRALI POLFINALNI TEKMI

V današnjem finalu Italija in Ukrajina

Italijanke so visoko premagale Slovačkinje, Ukrajina pa je presenetila Rusijo

BRNO - Zenska košarkarska reprezentanca Italije je z uvrstitvijo v finale evropskega prvenstva, kjer se bo za naslov danes pomerila z drugim presenečenjem prvenstva Ukrajino, dosegla največji uspeh v zgodovini zenske italijanske košarke, z zmago nad Slovaško pa si je istocasno tudi zagotovila nastop na olimpijskih igrah v Atlanti leta 1996.

Italijanke so včeraj dosegle osmo zaporedno zmago na EP in se enkrat potrdile, da so najprijetnejše presenečenje tega prvenstva. Začetek včerajšnje tekme je pripadel Slovaški, ki je hitro povedla z 10:2, nato pa se je vnel izenačen boj, v katerem pa so bile Slovačkinje skoraj ves čas v rahli prednosti in so ob odmoru tudi

vodile s točko razlike, predvsem po zaslugi Kuklove, ki je bila skoraj neustavljiva. Toda takoj na začetku drugega dela se je slika na igrišču povsem spremenila. Italijanke so zaigrale zelo agresivno, s koši Caselinove, Gardellinove in visoke Tufanove pa so si takoj priborile prednost desetih točk, ki so jo nato postopoma povečevale in na koncu presenetljivo gladko slavile. Slovačkinje so bile v drugem delu povsem brez moči, o čemer najbolje priča podatek, da so v drugih dvajsetih minutah dosegle vsega 18 točk.

V drugem včerajšnjem polfinalu je Ukrajina poskrbela se za eno presenečenje in premagala Rusijo z 69:64 (36:31).

Italija - Slovaška 65:46 (27:28)

Italija: Bonfiglio 4, Paparazzo, Gardellin 16, Caselin 18, Ballabio 6, Pollini 6, Tufano 13, Schiesaro 2, Adamoli, Balleggi, Rezoagli, Arnetoli.

Slovaška: Polonjova 4, Hudecova, Kotocova 6, Slosjarova 8, Hutkova 2, Belanska, Kovačova, Razgova 1, Kuklova 25, Garbova, Hirakova, Janostinova.

Sodnika: Nakić (Hrv) in Jelen (Avt); PM: Italija 9:11, Slovaška 9:14; met za 2 točki: Italija 22:46, Slovaška 17:42; met za 3 točke: Italija 4:7 (Gardellin 1:3, Caselin 2:2, Ballabio 1:2), Slovaška 1:5 (Hudecova 0:1, Belanska 0:1, Razgova 0:1, Kuklova 1:2).

TEKME ZA UVRSITITEV OD 5. DO 8. MESTA: Moldavija - Ceska 78:71, Litva - Hrvaška 91:64

NOVICE

SAK v 2. zvezni
avstrijski ligi

CELOVEC - Nogometasi Slovenskega atletskega kluba iz Celovca so se z zmago proti Traunu s 4:2 uvrstili v 2. zvezno avstrijsko ligo in tako dosegli največji uspeh v zgodovini kluba. V zadnji tekmi prvenstva so domačini vodili že z 2:0, toda igralci SAK-a so zmogli dovolj moči, da so spremenili potek tekme in se na koncu zasluženo veselili.

Dino Radja vendarle na EP

SPLIT (STA/Hina) - Hrvaški košarkarski reprezentant Dino Radja bo vendarle zaigral na evropskem prvenstvu v Grčiji, ki se začne v sredo, 21. junija. Glavni problem je bila zavarovalnina, ki je ni hotelo plačati nobena ameriška zavarovalna družba, rekoc, da ima Rada se vedno težave s poskodbo hrbtenice, ki jo je staknil pred petimi leti. Po podrobnih zdravniških pregledih v Rimu se je neka ameriška zavarovalna družba le odločila, da bo zavarovala člana Boston Celtics. Kljub temu pa je Rada zamudil velik del priprav hrvaške reprezentance, zaradi česar je se posebej jezen na odgovorne ljudi v hrvaški košarkarski zvezi, ces da niso storili vsega, kar je bilo v njihovi moči. Tako je že jasno, da bo hrvaška reprezentanca sedaj se večji favorit za zmago na EP, saj bodo imeli v svojih vrstah se dva kosarkarja iz lige NBA. Toni Kukoc ze nekaj časa trenira z reprezentanco, po osvojenem naslovu prvaka NBA pa se jim bo pridružil se Zan Tabak, član Houston Rockets.

Madžar Pal Schmitt
novi podpredsednik MOK

BUDIMPESTA (STA/AFP) - Madžarski veleposlanik v Madridu Pal Schmitt bo naslednja stiri leta eden izmed starih podpredsednikov Mednarodnega olimpijskega komiteja. Triinpetdesetletni nekdanji olimpijski prvak v sabljanju (1968 in 1972) je na tem mestu zamenjal Rusa Vitalija Smirnova, kateremu je potekel stiri letni mandat. Tako bo prihodnje leto mandat potekel Južnokorejcu Un Yong Kimu, leta 1997 Svicarju Marcu Hodlerju in čez tri leta se bo iz mesta podpredsednika umaknil se Belgijec Alexander de Merode.

McGregorjeva postavila
nov svetovni rekord

MANCHESTER (Reuter) - Britanska kolesarka Yvonne McGregor je v vožnji na eno uro popravila ženski svetovni rekord. V eni uri je prevozila 47.411 km in izboljšala rekord Francozinje Catherine Marsal, ki je aprila v Bordeauxu v uri prekolesarila 47.112 km.

Gostitelji v finalu

DURBAN (dpa) - Rugbyisti Južnoafriške republike so se prvi uvrstili v finale 3. svetovnega prvenstva. V polfinalu so gostitelji premagali Francijo tesno z 19:15 (10:6). V finalu, ki bo na sporedu 24. junija v Johannesburgu, se bodo igralci JAR pomerili z zmagovalcem drugega polfinala med prvimi favoriti Novozelanci in svetovnimi podprvaki Angleži. Tekma bo danes v Capetownu.

Jekimov dobil peto etapo
dirke Po Švici

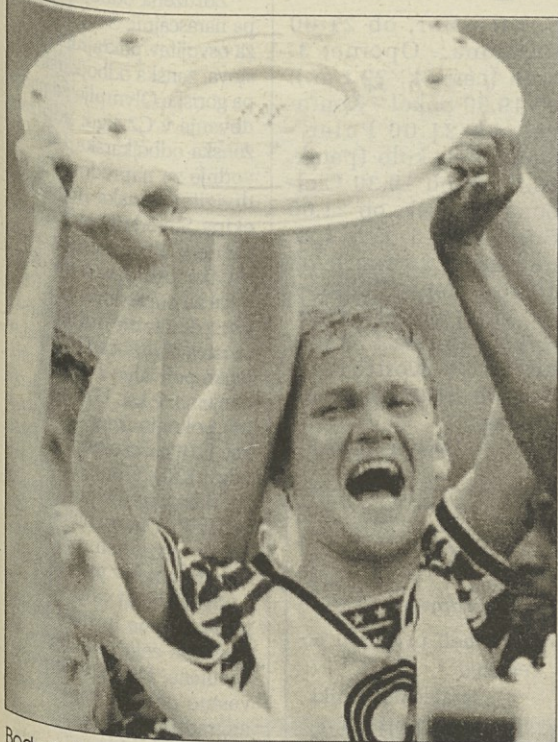
WIL (dpa) - V peti etapi kolesarske dirke Po Svici je prvo mesto osvojil Rus Vjačeslav Jekimov, drugi je v cilj pripeljal Italijan Giovanni Lombardi, tretji pa Nemec Jan Ullrich. V skupni razvrstitvi se naprej vodi Svicar Alex Zülle, ki je na cilj v svojem rojstnem kraju pripeljal deseti.

Izidi 5. etape (Lenzburg - Wil, 192 km): 1. Jekimov (Rus) 4:39:19, 2. Lombardi (Ita), 3. Ullrich (Nem), 4. Zberg (Svi), 5. Armstrong (ZDA), 6. Volbi (Ita) vsi v času zmagovalca; skupno: 1. Zülle (Svi) 21:41:29, 2. Jekimov, 3. Richard (Svi) oba + 0:06, 4. Armstrong + 0:11, 5. Jaskula (Pol) + 0:15, 6. Stephens (Avs) + 0:16.

Kraljica Elizabeta odlikovala
junake America's Cupa

WELLINGTON (STA/AP) - Posadka novozelandske jadrnice Black Magic je imela v petek se dodatni razlog za slavo, saj je britanska kraljica Elizabeta II. njihovemu krmarju Petru Blaku za zmago na letošnjem tekmovanju America's Cup dodelila viteški naslov. Poleg prvega krmarja je odlikovanje dobil se drugi krmar Russell Coutts, ki ima sedaj cin castnika britanskega cesarstva, medtem ko sta taktik Brad Butterworth in navigator Tom Schrackenberg imenovana za visoka castnika. Prvi krmar Black Magic Peter Blake je eden najboljših jadrcev na svetu, saj ima v svoji vitrini poleg America's Cupa tudi lovoriko Julesa Verna, ki jo je osvojil potem, ko je zemeljsko oblo prejadral v 75 dneh, kar je tudi svetovni rekord. Na Novi Zelandiji uspeh posadke Black Magic na America's Cupu primerjajo s podvigom Novozelandskega Edmunda Hillaryja, ki je leta 1953 prvi osvojil Mont Everest.

NOGOMET / ODLOČITEV PADLA V ZADNJEM KOLU

Borussia Dortmund
novi nemški prvak

Bodo Schmidt s trofejo za osvojeni naslov (AP)

DORTMUND - Borussia Dortmund je novi nemški nogometni prvak. Do naslova pa je prišla v zadnjem kolu bundeslige, zahvaljujoč zmagi nad Hamburgom in istocasnem porazu Werderja iz Bremna v Münchnu. Werder je imel kolo pred koncem točko prednosti, toda Bayern, ki ga je zadnjič vodil Trapattoni, si je »privosčil« prav ekipo iz Bremna, ki bo na Bayernovi trenerski klopi zamenjal Trapattonija.

IZIDI ZADNJEGA KOLA: Bayern M. - Werder B. 3:1, Borussia D. - Hamburg 2:0, Bayer - Borussia M. 3:2, Karlsruhe - Bochum 2:2, Kaiserslautern - Köln 3:1, Schalke 04 - Friburg 1:2, Leverkusen - Dinamo 2:2, Eintracht - München 1860 3:1.

Končni vrstni red: 1. Borussia D. 49, 2. Werder B. 48, 3. Friburg 46, 4. Kaiserslautern 46, 5. Borussia M. 43; 6. Bayern M. 43 itd.

ŽENSKO SVETOVNO PRVENSTVO

Nogometasiceam
ZDA tretje mesto
Danes veliki finale

GÄVLE (dpa) - Nogometasice ZDA so na svetovnem prvenstvu na Svedskem v tekmi za tretje mesto premagale Kitajsko z 2:0 (1:0) in osvojile bronasto kolajno. Zadetka za sedaj že bivše svetovne prvakine sta dosegli Tisha Venturini v 24. minuti in Mariel Hamm v 56. 4335 gledalcev je videlo privlačno tekmo. Američanke so tudi brez svoje najboljše strelke Michelle Akers prikazale bistveno boljše igranje kot v polfinalni tekmi proti Norveški, ko so izgubile. Svetovne prvakine iz leta 1991 so povedle po napaki kitajske vratarke Gao Hong, ki ni ujela predlozka Americank in zoga je končala v njeni mreži. Pred drugim zadetkom je izjemno hitra ameriška napadalka Ma-

riel Hamm pustila za seboj celotno kitajsko obrambo in z desetih metrov poslala zogo v levi kot kitajskih vrat. Kitajke so morale plačati davek zaradi naporne tekme proti Svedski, ko so igrale podaljsek, in hudega boja v polfinalu proti Nemkam. Ekipa trenerja Yuanana Maja ni pokazala običajne hitrosti, napadalka Guihong Shi pa je v 27. 45. in 52. minuti napravila lepe priložnosti. Kitajke so se, glede na prejšnje SP, vendarle izboljšale svojo uvrstitev, saj so leta 1991 na domacih tleh osvojile peto mesto. Finalna tekma med evropskimi prvakinjami Nemkami in svetovnimi podprvakinjami Norvežankami bo danes ob 18. uri na stadionu Rasunda v Stockholmu.

NOGOMET / ZA TURNIR V ŠVICI

Zvezni trener Arrigo Sacchi v velikih težavah s postavo

Več reprezentantov je poškodovanih - Včeraj »out« še Benarrivo - »Zgodba« o Robertu Baggiju se nadaljuje

CARNAGO (VARESE) - Zvezni trener italijanske nogometne reprezentance Sacchi pred jutrisnjim gostovanjem v Švici se zdalec ni mislil, da bo imel toliko težav. Sicer ne z vzdušjem med igralci, temveč s poškodbami. Milanello je bil včeraj bolj podooben »ambulant« kot idealen kraj za priprave nogometašev. Poleg Zole, ki skoraj gotovo jutri ne bo igral na prvi tekmi švicarskega turnirja v Lausanni proti domači reprezentanci, se je včeraj na treningu poškodoval se Benarrivo, ki je v kontaktu z Dinom Baggijom padel na tla in si pri tem poškodoval roko. Benarrivo so nato odpeljali v bolnišnico na preglede. Z njim je sel na pregled tudi Interjev repre-

zentant Del Vecchio, ki se ni saniral poškodbe, ki jo je staknil na prvenstveni tekmi proti Sampdoriji. Kaže, da je Maldini le nared in bo zato jutri igral. Tezave pa so z Del Pierom, ki se je pred dnevi zastupil s shrano in bo moral zato opraviti se dodatne izvide.

S kakšno postavo bo Italiji igrala proti Švici? Najverjetneje z naslednjo: Pagliuca, Ferrara, Apolloni, Minotti, Carboni, Lombardo, Albertini, Casiraghi, Di Matteo, Signori.

Nogometne zgodbe

Privrženci italijanskega nogometa se ta čas seveda bolj ogrevajo za »poletne nogometne zgodbe« kot za nastop »azzurrov«. Če

je bila se do predvčerajšnjem »zgodba« o Signoriju »in o pravem upor« navijacev Lazia v prvem planu, je sedaj spet izbruhnila prava mrzlina za Robyja Baggia.

V petek bi »moral« Juventusov as pred odhodom v ZDA uradno spodročiti, da je prestopil k Milanu. Ze isti večer pa je glavni direktor Milana Braidia novico odločno demantiral. Braidia pa nihče več ne verjame in vse kaže, da je popularni »Repek« že novi član bivših evropskih prvakov.

Pri Milanu pa se vsi seveda ne veselijo prihoda Robija Baggia. Vodstvo kluba in trener Capello sta sicer navdušena, pri igralcih (kar je sicer razumljivo ...) pa je precej negotovanja. Predvsem so zaskrbljeni Savicevič, Boban in Simone, saj bi bilo njihovo mesto v ekipi z Baggijom prihodom zelo vprašljivo.

Trener Capello pa si seveda Baggia se kako zeli, saj bi lahko poslal na igrisce izredno kakovostno postavo, ki bi bila prava zmes iznajdljivosti in udarne moči. Poleg ze prekaljene obrambne vrste (Rossi, Panucci, Costacurta, Baresi in Maldini) in vezne linije (Eranio, Desailly in Albertini) bi Roby Baggio in Savicevič poskrbela za spektakularno igro in seveda za asistiranje postavnemu in močnemu napadalcu, kot je Weah. V takšni kombinaciji bi seveda izpadla tako Simone kot Boban. V drugačni razporeditvi: R. Baggio, Simone in Weah pa bi »nastradal« Savicevič. Stara Milanova »garda« (skoraj vsa obramba)

pa teh problemov nima in zato je tudi skoraj gotovo, da bo R. Baggio novi član moštva trenerja Capella.

S teškimi denarci, ki jih je ze ali bo vnočilo Juventusovo vodstvo z »zlato operacijo R. Baggio«, se je državni prvak se bolj okreplil z nakupi trojice Sampdorijinih igralcev (Vierchowod, Jugović in Lombardo) in Torinovega branilca Pessotta. Trener Lippi bo imel tudi za prihodnjo sezono izredno močno postavo, ki se bo lahko enakovredno borila na vseh domačih in mednarodnih frontah (prvenstvo in pokali).

Včeraj pa spet »nova zgodba«: R. Baggio naj bi v tej sezoni izbral Japonko. Zgodba bo seveda se veliko, saj smo sele sredi junija ...

POBUDA PO ZSSDI ZA GORIŠKO / NA PEČI

Podelitev priznanj najboljšim ekipam

Priznanja potrjujejo vitalnost našega športa Dobitniki odbojkarji, nogometaši in kotalkarji

domači šport

Danes

Nedelja, 18. junija 1995

NOGOMET

ZA OBSTANEK V 2. AL

17. v San Vito al Torre: San Vito al Torre: San Vito al Torre - Primorec

TENIS

ITALIJANSKI POKAL MOSKI

9.00 na Padricah: Gaja - Green Tennis Prata

ITALIJANSKI POKAL ZENSKE

15.00 v Cornu di Rosazzo: Acli corno - Gaja

TURNIR START SPORT

9.00 na Padricah: turnir Gaje

JADRANJE

CONSKO PRVENSTVO V RAZREDU LASER

10.00 v Sesslanu: organizator Jadrani klub Cupa

ROLKANJE

ITALIJANSKI POKAL NA KRONOMETER

9.00 v Feltrah (Belluno): nastopa tudi Mladina

HOKEJ NA KOTALKAH

INTERLIGA

19.00 na Opcinah, »Pikelc«: Polet - Piran

MINIBASKET

TROFEJA JADRAN

17.00 na Opcinah, Prosvetni dom: zaključna prireditve

SAH

10.00 v Trstu, Caffè San Marco, Ul. Battisti: 3. memorial Bozidarja Filipovica

Obvestila

SZ OLYMPIA

obvesca, da bo 17. redni občni zbor v petek, 23. junija, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju, v dvorani Slovenskega centra za glasbeno vzgojo v Katoliskem domu, Drevored XX. septembra 85 s sledecim dnevnim redom: poročila, pozdravi, volitve in razno. Vabljeni!

SD PRIMOREC

prireja 18., 24. in 25. t. m. vsakoletni PRAZNIK SPORTA na prireditvenem prostoru Griza ob nogometnem igrišču. Odprtje dobro založenih kioskov vsak dan ob 17. uri. Za godbo bosta poskrbela ansambela Keydea in Long Slunk.

SD KONTOVEL - SEKCIJA MINIBASKET

obvesca, da poteka do 23. t.m. košarkarski tečaj za začetnike in minikosarkarje na odprtem igrišču na Kontovelu, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 17. do 18. ure za letnika 1988/89/90 in od 18. do 19. ure za letnike 1983/84/85/86/87.

SZ GAJA - TENISKA SEKCIJA

prireja od 26. do 30. t.m. teniski tečaj za osnovnosolske otroke in odrasle (začetnike). Prijave sprejemamo na klubskem sedežu v jutranjih urah od 15. t.m. dalje (tel. 226115).

NK BOR

prireja od 21. 6. do 27. 6. izlet v Barcelono. Na avtobusu je se nekaj mest. Podrobnejše informacije lahko dobite v večernih urah po tel. 226286.

KD SLOVAN - Padrice

prireja ob priliki kresovanja 1. nočni pohod po parku Globojner pri Drasci. Vpisovanje od 20.30 do 21.30 na parkirski parka. Za dodatne informacije tel. st. 226253 ali 226271.

NOGOMET / ZA OBSTANEK V 2. AL

Primorec danes v gosteh proti ekipi San Vito al Torre

Trebenski Primorec bo danes v predzadnjem kolu turnirja petih ekip za obstanek v 2. amaterski ligi igral v gosteh proti ekipi San Vito al Torre.

Naši nogometaši imajo danes lepo priložnost, da osvojijo svojo drugo zmago na tem turnirju, saj so današnji tekmeci Trebencev ze zanesljivo odrezani od boja za osvojitev prvih treh mest, ki omogočajo obstanek v ligi. »Vsakega nasprotnika pa je treba jemati zelo resno, kajti nihče ne želi izgubiti. Zato bomo morali igrati zelo motivirano in požrtvovalno,« je dejal Primorčev predstavnik Edi Ferluga. In je dodal: »Fantje so ta teden dobro trenirali in vsi se tudi zavedajo važnosti te tekme. Res je, vsi so utrujeni, treba pa bo stisniti zobe ter igrati odločno se ti dve zadnji tekmi.«

Razen Frassona drugih poškodovanih ni in upati je, da bo spet zaigral tudi Santi in da bo trener Colavecchia lahko končno poslal na igrisce skoraj popolno postavo. (bl)

DANASNJI SPORED: S. Vito al Torre - Primorec in Tilaventina - Diana.

ZADNJE KOLO: Diana - Bagnaria Arsa in Primorec - Tilaventina.

VRSTNI RED: Diana* (4:2), Tilaventina* (3:1), Primorec* (3:2) in Bagnaria Arsa (3:2) 3, S. Vito al Torre (0:6) 0.

KOŠARKA / OD JUTRI DALJE NA OPČINAH

Tretji turnir »Open« za vse naše košarkarske ekipe

Na odprtem igrišču Prosvetnega doma na Opcinah bo od jutri do 30. junija potekal tretji košarkarski turnir »Open«, ki je namenjen vsem našim članskim ekipam, ki pa se lahko okrepijo s katerikoli drugim igralcem. Pomerile se bodo članske ekipe Bora, Kontovela, Sokola, Cicibona, Poleta, Brega in Proseka, medtem ko je Dom odpovedal nastop, ker ima premalo razpoložljivih igralcev. Namesto Doma bodo nastopile Opcine, za katere bodo igrali različni igralci, ki niso vključeni v druge ekipe. Jadrancovi bodo, tako kot že v prejšnjih letih, okrepiili razne ekipe. Pregarc, Arena in Samec bodo igrali za Breg, Oberdan za

Cicibono, Grbec za Opcine, Vitez za Polet, medtem ko bo Krecič že preizkusil morebitno moštvo Bora za naslednjo sezono.

Ekipa se razdeljene v dve skupini, kjer bo igral vsak proti vsake-mu, v polfinale pa se bosta uvrstili najboljši dve. V A skupini so Polet, Cicibona, Opcine in Prosek, v B pa Bor, Kontovel, Sokol in Breg. Turnir se bo zaključil v petek, 30. t.m., ko bosta tekmi za 3. in 1. mesto, sledilo pa bo nagrajevanje nastopajočih ekip in najboljših posameznikov.

Na prvem turnirju je zmagal Sokol, pred Cicibono, Kontovelom, Poletom, Borom in Bregom, lani pa je bila najboljša Cicibona, za njo pa so se uvrstili Breg,

Sokol, Polet, Bor, Prosek, Dom in Kontovel.

V četrtek 29. in v petek 30. junija bo tudi tekmovalje v metu za 3. tocke, na katerem lahko nastopijo vsi. Med polfinalnima tekmama bo v četrtek kvalifikacijski del, dan kasneje pa se bodo najboljši pomerili za naslov »bomberja« med tekmo za 3. mesto in velikim finalom. Pred enim letom je bil kralj »bomberjev« Martin Ušaj, ki je v finalu za 1. mesto premagal Valterja Vatovca. V polfinalu sta finalistata izločila Luko Furlana in Aljošo Terčona.

SPORED KVALIFIKACIJSKEGA DELA
1. kolo (ponedeljek, 19. t.m.): ob 19.30 Polet - Prosek, ob 21.00 Breg - Kontovel; 2. kolo (torek, 20. t.m.): ob 19.30

Sokol - Bor, ob 21.00 Cicibona - Opcine; 3. kolo (četrtek, 22. t.m.): ob 19.30 Sokol - Kontovel, ob 21.00 Polet - Opcine; 4. kolo (petek, 23. t.m.): ob 19.30 Cicibona - Prosek, ob 21.00 Breg - Bor; 5. kolo (ponedeljek, 26. t.m.): ob 19.30 Polet - Cicibona, ob 21.00 Sokol - Breg; 6. kolo (torek, 27. t.m.): ob 19.30 Kontovel - Bor, ob 21.00 Opcine - Prosek

(Vanja Jogan)

Za

Gajo

trikrat zdravo!

Micheli in Leletu pa čestitajo

igralci, odborniki in prijatelji SZ Soca

Kljub nekoliko nezanesljivemu in muhastemu vzemenu, se je v petek zvečer na kotalkalisku na Peci zbralo kar lepo število sportnikov in sportnic, njihovih trenerjev, odbornikov društev, pa tudi prijateljev in navijacev posameznih moštov.

Kot smo v našem časopisu pred dnevi že napovedali, je bil petkov večer posvečen podeljevanju priznanj najuspešnejšim slovenskim goriškim ekipam v pravkar zaključenem sezoni. Uvodoma je spregovoril predsednik pokrajinskega odbora ZSSDI za Goriško Marko Lutman, ki je čestital vsem dobitnikom priznanj, in poudaril, da nas sport dosega zavidljive rezultate, o katerih smo pred desetletjem lahko le sanjali. Časi podrejene vloge so mimo in večkrat se niti prav ne zavedamo, s kakšnim bogastvom razpolagamo. Lutman se je tudi zahvalil društvu Vipava, ki je gostilo in pomagalo pri uspešni organizaciji slavnostne prireditve.

Cestitkam se je pridružil tudi deželni predsednik ZSSDI Jure Kufersin, ki je v svojem nagovoru podčrtal pomembnost delovanja sportnih društev, posebno se, ko nekatera med njimi igrajo prvo violino v svojih ligah in to predvsem v panogah, kjer je konkurenca huda.

Priznanja ZSSDI so letos prejeli:

Združena odbojcarska ekipa narasajnic Sovodnje/Doma za osvojitev pokrajinskega naslova; ženska odbojcarska ekipa goriške Olympije za napredovanje v C2 ligo; združena ženska odbojcarska Dom/Sovodnje za napredovanje v 1. vodnje za napredovanje divizijo; članska nogometna ekipa Sovodnje za napredovanje v Promocijsko ligo; moška odbojcarska ekipa Soce za napredovanje v C1 ligo; združena odbojcarska moštva Val/Soca/Olympia se lahko pohvalijo z dvema priznanjema: v kat. U16 za osvojitev pokrajinskega naslova, v kat. U18 pa za osvojitev deželnega ekipnega naslova Val/Soca/Olympia. Vse to sta na državnem prvenstvu narasajnikov v plesnih parih. Slovesnost je postala že tradicionalna in med našimi sportniki zelo priljubljena ter občutena. Prav je namreč, da vestno delo in uspehe ekip nagrajimo, pa čeprav s skromno plaketo. VIP

NE ZAMUDITE!

Primorski dnevnik

Ob 50-letnici izhajanja Primorskega dnevnika nudimo tudi tistim, ki še niso naročeni, izjemno priložnost, da postanejo stalni naročniki po ugodni ceni in da si ob tem zagotovijo posebno darilo, knjigo "Primorski dnevnik 1945-1995", ki smo ga ob tej priliki namenili samo našim naročnikom.

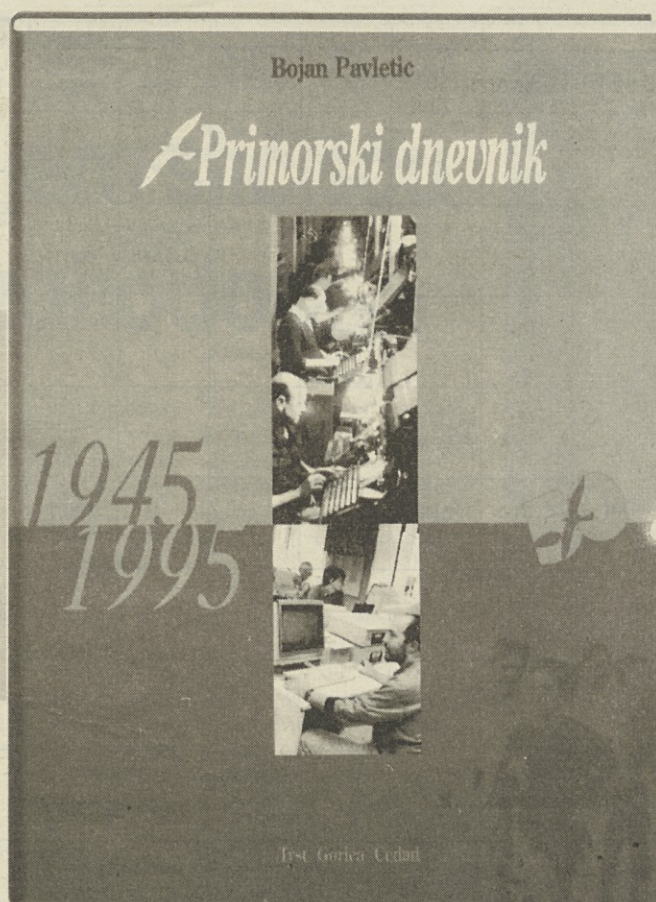
POGOJI:

6-mesečna naročnina (od 1.7. do 31.12.) stane 190.000 Lir.

V juniju pa boste Primorski dnevnik prejeli brezplačno.

Naročila sprejemamo samo na upravi Primorskega dnevnika v Trstu (tel. 7796600) in Gorici (tel. 533382).

Ponudba velja do 20. junija.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Bliznjim boste zeleli dokazati, da vam je se zmeraj mar do njihovega pocutja, zato jih boste ves dan prijetno preseneicali. Zvečer boste se prijetneje presenečeni vi.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Nekoga, ki mu vaša blizina pomeni več kot tisto, kar dobiva od vas v dolgih urah odsotnosti, bo zaskrbelo za vajin odnos, zato vas bo »privezal« nase in vas zaužil za nazaj in naprej.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ubadali se boste z občutki, da je cilj, ki ste si ga postavili, previsok za vaše trenutne finančne zmožnosti, zato boste zacele računati na loterijo. Udarite se po zepu.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Vaša potreba po naklonjenosti bliznjih bo tolikšna, da boste na trenutke malone vsiljivi. Nič hudega, saj drugi potrebujejo vašo pozornost še bolj kot vi njihovo.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Nekdo vam bo odstrl priloznost za vzpon, vendar boste v prepričanju, da vam primanjkuje sposobnosti, omahovali. Morda se ne veste, da se v vas skriva veliko mojstrov.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Temeljita revizija ekonomske plati vašega življenja vam ne bo razkrila nič novega: vaše potrebe se večajo, prihodki pa se manjšajo. Ne uničite si nedelje s črnimi mislimi.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Nov obraz vas bo prevzel v tolikšni meri, da se boste na trenutke obnašali kot zacarana princeska. Vzdržite razdaljo, kajti prevelika blizina vas bo v trenutku odcarala.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Bliznji bodo danes izjemno zahtevni. Najprej se jim boste izmikali in se izgovarjali z obveznostmi, naposled pa jim boste ugodili bolj, kot so pričakovali.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Odmislili boste vsakdanje obveznosti ter se ukvarjali izključno s seboj. Če boste isto ponovili vsaj vsako nedeljo, bo vaše življenje končno začelo dobivati smisel.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Prekipevali boste od dobre volje in želje po nevsakdanjih doživetjih. Nič hudega, če boste pri tem sami. Kadar enim sveti sonce, se drugi kisajo v dežju.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Obremenjevali se boste z neko tečno mislijo. Najprej jo boste po stari navadi odrinjali, ker pa bo vztrajna in po svoje zanimiva, jo boste sprejeli kot izziv.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: V glavo si boste vbili prijeten cilj ter se z vso energijo pognali v dir. Dokler boste sanjali, bo se nekako slo, ko se boste dotaknili tal, pa vam bo začelo skripati.

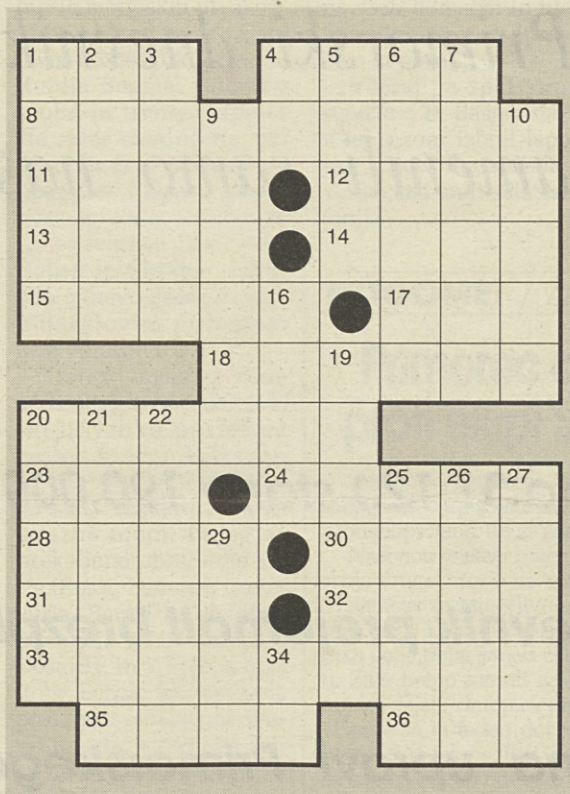
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. zoga izven igrišča, 4. mesto v osrednjem delu Malajskega polotoka, 8. na Marxovi in Engelsovi teoriji sloneč znanstveni socializem, 11. politično zatocišče, 12. naselje pri Slovenj Gradcu, 13. telesna poškodba, 14. duhovščina, 15. takt, lepo vedenje, 17. oseba, ki se noče imenovati, 18. ljubezenski pesnik, 20. elementarna nesreča, 23. kratica mednarodne organizacije za begunce, 24. sinova žena, 28. spansko moško ime, 30. reka v Mongoliji in Rusiji, 31. terensko vozilo, dzip, 32. igra s kartami, whist, 33. italijanski zunanji minister (Beniamino), 35. ime italijanskega popevkarja Cutugna, 36. švicarski dramatik (Johannes).

Navpično:

1. grenka alkoholna pijača, 2. clovek, ki je v fevdnem odnosu do fevdnega gospoda, 3. ime nekdanjega spanskega popevkarja Lopeza, 4. antično mesto v Kilikiji, 5. glas pisalke, 6. leopardu podobna roparska mačka, 7. Grki v antiki, 9. plačan ploskac, 10. pripomoček za namerjanje na zadnjem delu pusquine cevi, 16. grški bog vojne, 19. temelj, 20. posoda za umetanje smetane, 21. Jutrovo, 22. mesto ob reki Ta-jo v Spaniji, 25. ime nekdanje filmske igralke Ekberg, 26. gozd, 27. ime madžarskega dirigenta Doratija, 29. oprtnica, 34. različna samoglasnika.

RESITEV
Vodoravno: avt, Ipoh, marksizem, azil, Sele, rana, kler, oljka, one, erotik, potres, IRO, snaha, Nilo, Onon, jeeo, vist, Andreatta, Toto, Aal

VESELA NEDEL'A NA MMTV

Oddaja Vesela nedel'a je na sporedu vsako nedeljo od 15.00 do 18.00 na MMTV, Krim kanal 62. Ponovitev je na sporedu ob torkih.

13 naj naj

1. Unchained Melody - R. Green & J. Flynn
2. Can't Cry Anymore - Sheryl Crow
3. I Know - Dionne Farris
4. Yes - McAlmont & Butler
5. I Belive - Blessid Union of Souls
6. That Look In Your Eye - Ali Campbell
7. Hurt So Good - Jimmy Somerville
8. Right Type Of Mood - Herbie
9. Love City Groove - Love City Groove
10. Baby Baby - Corona
11. Dreamer - Livin'joy
12. Your Loving Arms - Billie Ray Martin
13. Think Of You - Whigfield

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Skrita zelja: _____

Pripravljam se na karaoke: **DA NE**

Prijavnico pošljite (na dopisnici) na naslov:

Boundy d. o. o.
Linhartova 7,
61000 Ljubljana

Boudy d.o.o. Ljubljana, generalni zastopnik laserskih video sistemov, karaok in »domacega kina« firme Pioneer, tel./fax: 061/327-762. Prodaja in izposoja videolaserskih plošč (filmov, karaok, glasbe, ...)

Lestvica najbolj izposojanih filmov:

1. Trapped in Paradise, 2. The Jungle Book, 3. Angels In The Outfield, 4. The Shawshank Redemption, 5. Prntat-hlon

Best of the best karaoke »Republike« v živo:
Bar Guliver, Vilharjeva 43, Ljubljana

ŠAH

Problem -mat v treh potezah / Dr.S.Wolf -Zagreb 1935

Bela skakaca - "lipicanca" izgledata nenevarna crnemu kralju, ki je pred matom v treh potezah. Le pravilen skok belega skakaca prisili crnega kralja na pot, s katere ni vec povratka. Tako smo vam nakazali resitev, saj morebitna poteza bele trdnjave tokrat ni koristna pri pripravi mata.

Resitev naloge

Manj vecsemu resevalcu problema zagotovo ni bila priljubljena najboljsa prva poteza belega 1.Se8!, ki prisili crnega kralja na umik 1...Kb5 in po naslednjem skoku skakaca 2.Sc7+ ima crni kralj dve možnosti : a) 2...Ka5: 3.Sc4 mat in b) 2...Kc5 3.Td5 mat! Bela skakaca sta tako odigrala glavni vlogi pri matiranju crnega kralja!

Silvo Kovac

radio GLAS ljubljane d.d.
99.5 MHz, 100.2 MHz, 104.8 MHz
LABIRINT ZNANJA
VSAK TOREK OD 20.00 DO 21.30

IME IN PRIIMEK _____
TELEFONSKA ŠTEVILKA _____
NASLOV _____
GLASBENA ŽELJA _____

Prijavnico pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva ulica 6
61000 Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

V kvizu »Labirint znanja« lahko sodelujete z zgornjo prijavnico. Izrezite jo in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Ce boste izzreban, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nezn glascek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in tezka vprasanja, ki jih zastavljata Alenka Sivka in Tomaz Srsen.

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

295	ZENSKA, KI AGITIRA	VSEBINSKA BOGATOST	AMER.-MADŽAR. DIRIGENT (ANTAL)	ZAZNAVANJE S PRSTI	VEJAVEC	CABETOV UTOPIČNI KRAJ	ZARO TUSAR	PREBIVALKA V GORAH	SUITA RIMSK.-KORSAKOVA	REKA V KAIRU	CIRIL KOSMAC	ZDRAVILNA SPRETNOST	AVTOR: LUKA PIBER	STOICNA FILOZOFSKA SOLA	AVTO ZA LJUDI IN TOVOR	PARTOVSKI VLADAR	BIVSA SLOV. TV NAPOVED. (ANDREJA)	FR. DEPARTMA	VINKO SKALAR	BERILO	ARHITEKT SAARINEN	GORA JUZ. OD LJUBLJANE
JED IZ AJDOVE MOKE													MANJSI SLAP									
NAUK O PLASTEH ZEMLJE													TELEČNJAK SL. RUDAR. MESTO									
BIVSI RUDNIK ZIVEGA SREBRA							NEM TV POSTAJA KRAJ PRI OPATJI				ANG. FIZIK (JOSEPH) STARI GERMANI								REKA EVROTAS DOSEZEK			
NEUMNOST																		SKEPSA ZOBNÁ GNILOBA				
STAR SLOVAN				OSEBA, KI ZVEČI TOBAK ZID						TUJE Z. IME POLITIK ZIVKOV				IVAN KRILOV PAPEŠKA KRONA			IGRALKA STARK GORENJS. KRAJ				VELIKAN	PREKAJENO SVINJSKO STEGNO
EGIPC. KURTIZANA					PLESTENJAK IRSKA (PESNIŠKO)				BESEDILO AMER. POLITIK (DEAN)						AMER. KOSARK. LIGA	DANSKI BIOKEMIK (HENRIK)				KILOGRAM ALBAN. LJUDSTVO		
OLIVER TWIST			TEJA POLTRDI KOLOID				SNOV V CELICI IGRALKA MASSARI									DRŽAVA V ZDA RIMSKI KRALJ						
REZISER VADIM						AVSTRJ. DIRKAC JANEZ TRDINA						NABAVLJAC DELOVNI NALOG										
PESNIŠKE PUSČICE								PREISKO-VANJE											BIVSA PORTUG. POSEST V AZIJI			
GL. MESTO GEORGJE (ZDA)								MASKA							OBZALO-VANJE				JADRAN. OTOK			

SLOVENSKA DEDIŠČINA

Trdnjava na Kozlovem robu

Sedež tolminskih glavarjev

Vrh Kozlovega roba, 426 metrov visokega hriba nad Tolminom, ki obvladuje naravne prehode iz severovzhodne Italije in starodavne tovarniške poti proti Gorici na jugu ter Skofji Loki in Ljubljani na vzhodu, so oglejski patriarhi sredi 12. stoletja pozidali veliko utrdbo, v kateri je bil stoletja sedež tolminskih glavarjev.

Verjetno ga je dal pozidati za patriarh Pelegrin I. Spanheimski, za katerega pravi zgodovinska listina, da je leta 1146 nekaj casa bival v Tolminu. Oglejski patriarh je postal glavni cerkveni in zemljski gospodar Tolminske okoli leta 1000 in v Tolminu ze zelo zgodaj postavil posebno upravno enoto - gastaldijo (Tolmin je v arhivskih listinah omenjen med leti 1063 in 1068).

Stari tolminski grad (Bockstein, Tulmein) so v imenu oglejskega patriarha upravljali tolminski glavarji. Leta 1188 je omenjen prvi grajski grof Gundramus de Tulmin, nato pa med kastelani

srečamo della Torreje, Villalte, Cucagne in druge. Patriarh je leta 1379 dal gosposcino v zakup Cedadu, nato so bili gospodarji Goriski grofje, ki so podelili Tolmin leta 1430 grofom Dornbergom, Habsburzani pa so ga leta 1519 prodali Neuhausom.

Med poznejšimi tolminskimi glavarji oziroma zakupniki in lastniki srečamo se barone Egkhe, grofe Thurn-Valsassina, barone Dornberge in grofe Breunerje, leta 1651 pa grofa Coroninija, ki je opustil stari grad in sredi trga pozidal novo rezidenco.

Na gradu je bila poleg kastelana vojska posad-

Pieronijeva upodobitev tolminske utrdbe v 17. stoletju

ka, saj so tod večkrat divjale manjše vojne. Goriske cete so ga konec 13. in v začetku 14. stoletja kar stirikrat zavzele, temeljito pa sta grad razmajala potresa leta 1348 in 1511. Opustili so ga konec 17. stoletja. O pravični pravokotni grajski zasnovi s stirmi vogalnimi stolpi in močnim obzidjem danes pričajo mogočne, se ne povsem arheološko raziskane razvaline. Pod njimi se skrivajo grajske kleti in trdnjavske jece, pa tudi zidovi prvotne romanske

stavbe.

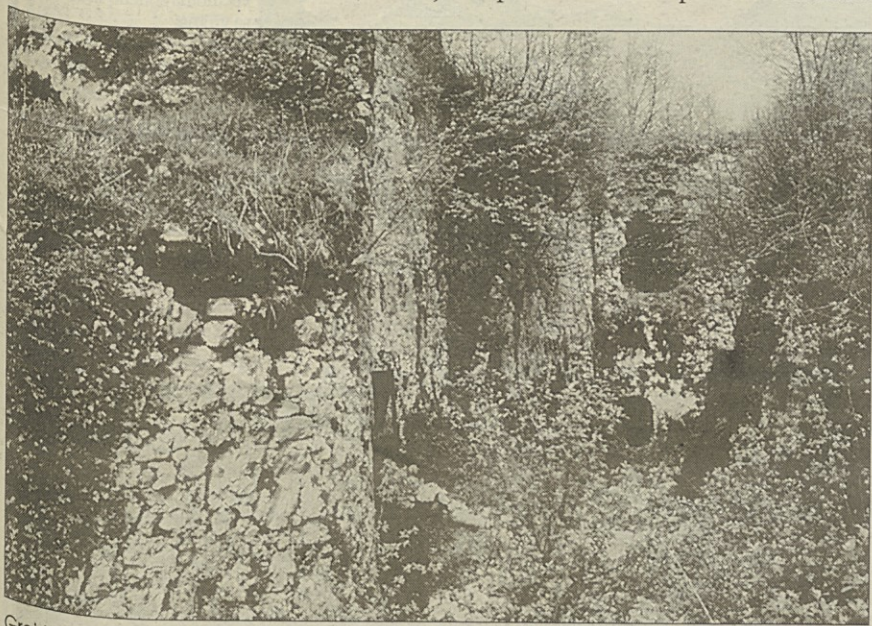
Groffe Coronini so leta 1660 v Tolminu pozidali graščino, veliko dvonadstropno poslopje, ki z današnjim hotelom Krn tvori zasnovo v obliki crke L. Graščina je bila več-

krat predelana, od prvotnega poslopja je ohranjen polkrožni portal in dva renesančna rizalitna stolpa. Danes je v graščini med drugim tudi muzej.

Ivan Jakic

Tolminska graščina danes (Foto: Ivan Jakic)

Grajske razvaline

IRAN

Dežela na nekdanjem stičišču med vzhodom in zahodom (1)

Popoldansko sonce se je ogledovalo v blešcecih visokih pobocih. Ararat, 5185 metrov visoka gora, je bil v svojem snežnem ogrinjalu se bolj mogočen. Kraljeval je nad pušto ravnico, po kateri smo se vozili proti iranski meji. Bil sem utrujen in negotov.

Za menoj in prijateljem Vladom je bilo pet dni nepretrganega potovanja. Približno dva tisoč kilometrov po Bolgariji in Turčiji, razpetih med avtobusnimi sedeli, neprepane noci na postajah, mucni drezezi na drvecih avtobusih, zastoji na zasneženih prelazih... pa vendar prostovoljno trpljenje po znanih deželah in med znanimi ljudmi. Pred menoj so bila vrata v

skrivnostno deželo, o kateri se ni govorilo in pisalo nič dobrega.

Ze kaksno uro sva se drenjala med množico Irancev v zaprtem prostoru. Turški del meje je bil brez težav za nama, zdaj pa nama je vstop v kraljestvo Alaha branila stena iz kovinskih rešetk. Za opazovalca bi bil položaj smešen. Množica je pritisкала proti rešetkam in se pri tem največkrat neuspješno izogibala kupom prtljage, pesku, vrečam cementa, gradbenim odrom, alabastru.... Visoko nad nami pa sta mojstra mirno in z natančnostjo umetnikov obnavljala stropno stukaturo.

Od casa do casa se je na drugi strani rešetk pojavil postaven mladenič v

brezhibni uniformi jekleno modre barve in iz grozda molecih rok pobral nekaj potnih listov. Te srečneže so po daljšem času vendarle spustili skozi jeklena vrata. Končno je po začetni osuplosti uspelo tudi nama.

Vendar pa se je pravo cakanje sele začelo. Potna lista so nama sicer hitro vrnili, nato pa so naju postavili pred zaprta pisarniška vrata z jasnimi namigom, naj počakava. Ljudje so prihajali, odhajali, ure so minevale, za dnem je pršla noc, midva pa sva se vedno stala pred zaklenjenimi vrati in cakala. Na najina vprašanja sva vedno dobila isti odgovor: »Cakajta!«

Ko je okoli desete ure zvečer končno prišel te-

zko pričakovani uradnik, sem bil preveč otopel in utrujen, da bi lahko protestiral. Njegova edina naloga je bila, da je natančno popisal najin denar.

Križev pot s tem se ni bil končan. Naslednja postaja je bil dolg carinski pregled, nato nočna vožnja v taksiju do bližnjega mesta Maku in končno najtisi oreh, namrec to, da naju v hotelu niso in niso hoteli sprejeti. Jezikovna pregrada in strah pred tujci sta bila skoraj nepremostljiva ovira. Križanja naju je končno rešil sopotnik iz taksija, mali nasmejani Iranec, ki je imel polna usta hvale na račun svoje domovine. Portirja je preprical, da je gostoljubje vendar najse-

Bazar v Isfahanu na zahodu Irana (Foto: Janez Jaklic)

tejsa muslimanska zapoved. Tako je delno opravičil svojo prejšnjo hvalo. Po prehodu meje, ki je trajal dobrih dvanajst ur, sem utonil v nemiren spanec.

Iran je razbrazdana dežela gora in ozkih dolin, visokih planot in vročih puscav, ki se razteza od

Kaspijskega jezera na zahodu do gorske verige Hindukus na vzhodu. Na severu in jugu sega od turkestanških step vse do Perzijskega zaliva. Največji del Irana zavzema planota, sredi katere leži velika slana puscava, ki je ostanek velikanskega prazgodovinskega jezera.

Dolga je 1300 kilometrov in široka od 160 do 300 kilometrov. Neki popotnik je dejal, da je puscava Gobi v Mongoliji v primerjavi s to prava oaza. Značilnost dežele so tudi velike temperaturne razlike, vroča poletja in mrzle zime.

Janez Jaklic
(Se nadaljuje)

SEVERNA KOREJA

»Dežela srečnih ljudi«

Nasmejanih ljudi sploh ni

V Severni Koreji »ljubim gostom iz tujine« za zajtrk ponudijo celo sir. Uradni turistični vodici si zelo prizadevajo, da bi redkim tujcem v Pjongjangu v spomin vtisnili podobo komunistične države s »srečnimi ljudmi«, ceprav se Severni Korejci obiskovalcem iz Japonske, ZDA, Kitajske in drugih držav na širokih, a praznih bulevarjih korejske prestolnice nezaupljivo, resno in molče izogibajo. »V sedmih dneh nisem videla niti enega nasmejanega cloveka,« pripoveduje neka Američanka.

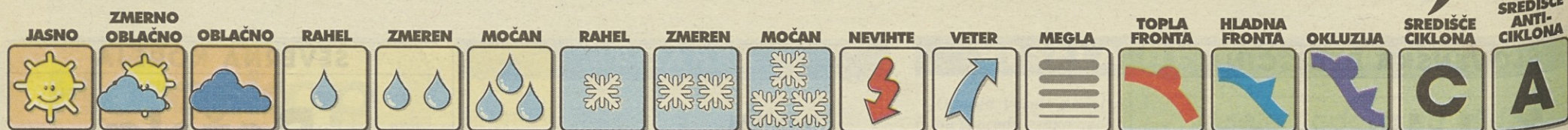
Mednarodni festival miru, ki so ga konec aprila priredili v Pjongjangu, je bil namenjen predvsem propagandi, zato so se obiskovalci pozneje spraševali, kaj je resnicno in kaj le krinka. »Vtis imam, da gre za nenehno spreminjajoco se igro senc,« razlaga neki tuji diplomat. »Za obiskovalca je Severna Koreja spanska vas.« Stalinistični režim si z vsemi sredstvi nactno prizadeva, da bi s svojimi dozdevnimi dosežki naredil vtis na obiskovalce z Zahoda. Turisti lahko le ugibajo, kako prebivalci živijo v resnici. Kljub poročilom o pomanjkanju živil hotelske restavracije zahodnim gostom nudijo obilne obroke. Tudi v veleblagovnici st. 1 na trgu Kim Il Sunga v Pjongjangu so police polne sira, sadja, solate, zdravil, moske in zenske konfekcije in drugih iz Kitajske ali Japonske uvoženih izdelkov. Kakalnih vrst v trgovinah ni. »Za preproste ljudi je to le izložba, kajti nicesar ne

morejo kupiti,« pripoveduje neki tujec, ki je v Koreji zaposlen in tamkajšnje razmere pozna. »Rad bi se vam zahvalil, da zdaj lahko kupim sir,« je dejal udeležencem festivala miru z Zahoda.

Po smrti absolutnega vladarja in velikega vodje Kim Il Sunga leta 1994 je njegov najstarejši sin Kim Jong Il lahko postal dejanski vodja »velikega socialističnega raja«. V tej izolirani državi Kim Il Sunga poveljuje predvsem mladina. Solarji in mladi pionirji pojoce korakajo skozi mesto. Ljudje nosijo preprosta oblačila, na katerih prevladujejo rjava, siva in temno modra barva. Hotel, avtobus, muzej, kip Kim Il Sunga, pokopališče revolucije, sola, tovarna in rojstna hiša Kim Il Sunga v predmestju Pjongjanga, ki je postala pravi romarski kraj, so glavne postaje uradnih ogledov mesta. Vodici smehljaje se, a odločno skrbijo za to, da se noben turist ne oddalji od skupine. Stikov s prebivalci ni. Zato pa obiskovalca na vsakem koraku spremlja propaganda, ki poveljuje življenje v Severni Koreji. Celo na banalna vprašanja o nakupovalnih možnostih Severnih Korejcev uradni turistični vodici odgovorjajo izmikajoce: »Ljudje so srečni, ker jih ves čas spremlja duh velikega vodje Kim Il Sunga.«

Komunistična delavska stranka družbo obvladuje z železno pestjo. Kdor obišče to vzhodnoazijsko državo, po obisku o njej ne ve nič več kot prej.

Nikolaus Prede/dpa

VREMENSKA SLIKA

Nad srednjo in južno Evropo je sibko območje visokega zračnega pritiska. Frontalni val se od zahoda blizu Alpam. Pred njim doteka nad naše kraje s severozahodnikom toplejši zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.10 in zaslo ob 20.56. Dan bo dolg 15 ur in 46 minut. Luna bo vzšla ob - in zasla ob 11.30.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Mura	13,6	Crikvenica	15,0
Sava (Radovljica)	9,8	Malinska	18,0
Sora	11,3	Sibenik	19,0
Ljubljana	12,7	Porec	19,0
Savinja	-	Split	20,0
Vipava	10,2	M. Losinj	20,0
Jadransko morje (Koper)	21,98	Dubrovnik	20,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: jutraj: SE 4 do 8 vozlov

popoldne: NW 4 do 8 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 7.32 najnižje -44 cm, ob 14.47 najvišje 34 cm, ob 20.57 najnižje -6 cm. Jutri: 1.37 najvišje 11 cm, ob 8.16 najnižje -34 cm, ob 15.48 najvišje 32 cm, ob 22.47 najnižje -8 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	23
1000 m	18
1500 m	13
2000 m	10
2500 m	7
2864 m	4

BIOPROGNOZA

Vreme ne bo obremenljivo vplivalo na počutje in razpoloženje ljudi.

VOX POPULI

Zenska, veter in sreča, se hitro obračajo.

Kadar žari večerna zarja, pravijo, da Marija kruh peče.

DANES

Slovenija: Delno jasno bo z zmerno oblačnostjo. Najnižje jutranje temperature bodo od 9 do 14, najvišje dnevne pa od 22 do 27 °C. Sosednje pokrajine: Prevladovalo bo sončno in toplejše vreme.

JUTRI

V Sloveniji: Nadaljevalo se bo večinoma sončno in se toplejšje vreme. Obe: V torek se ne bo sprememb vremena.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA SE RES JE

Koran je močnejši od države

KAIRO - Veliki mufti Egipta Mohamed Sajed Tantaui nasprotuje osnutku nove poročne pogodbe, s katero bi zenska lahko avtomatično zahtevala ločitev, če bi mož na dom pripeljal se eno ženo. Osnutek, ki ga je pred desetiimi dnevi predlagal odbor za zenska vprašanja, skuša zascititi ženske pred poligamijo. To pa je v nasprotju s Koranom, ki dovoljuje vsakemu muslimanu stiri žene. Veliki mufti, ki ga imenuje vlada, je bil v svojem nasprotovanju precej previden, saj je navedel, da takega osnutka država »ne potrebuje, ker črnogledno obravnava zakonsko življenje, ki temelji na medsebojnem zaupanju med možem in ženo«. Resnici na ljubo, so Egipcianke že sedaj lahko v takih primerih zahtevale razvezo, veliki mufti nasprotuje le avtomatizmu in izrecnemu navajanju te pravice. Bolj odločen je bil imam največjega sunitskega teološkega centra el-Azar, ki je odlok »obsodil na smrt«.

Na dražbi

Pri Sothabyju upajo, da bodo za Batmanov strip iz maja 1939 iztržili od 25 do 30 tisoč dolarjev. (Telefoto AP)

Umrl je izumitelj prvega računalnika

MONROVIA - V 91. letu starosti je v Monrovii (ameriška zvezna država Maryland) umrl John Atanasoff, izumitelj prvega binarnega računalnika. Izdelal ga je leta 1939, ko je bil profesor na državni univerzi v Iowi. Atanasoffov računalnik je leta 1945 zasencil računalnik Eniac (Electronical Numerical Integrator and

Computer), ki sta ga izdelala John Mauchly in Presper Eckert. Kljub temu da si je Mauchly leta 1941 podrobno ogledal Atanasoffov računalnik, so 30 let vsi trdili, da je Eniac prvi računalnik. Sele leta 1973 je ameriško zvezno sodstvo popravilo krivico, leta 1990 pa je predsednik Bush odlikoval Atanasoffa.

Kar 500 mrtvih zaradi vročine

NEW DELHI - Zaradi vala izredne vročine, ki je pred tremi tedni zajel severno Indijo, je življenje izgubilo že 500 ljudi. Kot je navedla indijska tiskovna agencija UNI, temperatura v vsej severni Indiji niha od 42 do 45 stopinj Celzija, ponekod pa se je živostrebni stolpec dvignil do 50 stopinj. Včeraj je bilo v New Delhiju 45,6 stopinj Celzija.

Nagradili policajko

LONDON - Angela Hallam, 43-letna londonska policistka, ki je mati treh otrok in baje tudi srečno poročena, je dobila visoko priznanje, ker je v enem letu izdala kar 4.071 kazni zaradi nedovoljenega parkiranja. Policijska stakanovistka je povedala, da bi kaznovala tudi svojega moža in celo očeta. Se več, celo med svojim prostim časom telefonira svojim kolegom, če na cesti opazi nepravilno parkirani avtomobil.

Radovednost

Komaj štirlidnevni karibski plamenec je radovedno pokukal v svet skozi perje svoje mame v živalskem vrtu v ameriškem San Diegu. (Telefoto AP)